

FAŞİZME, EMPERYALİZME, FEODALİZME, ŞOVENİZME VE HER TÜR DEN GERİCİLİĞE KARŞI

PARTİZAN

Sayı: 2010/72 Siyasi Dergi Fiyatı: 4 TL ISSN: 1303-0078

**BATAKLIĞI DA
SİVRİSİNEĞİ DE**

REDDEDİYORUZ!

**REFERANDUM
TEZGAHINA**

BOYKOT!

Dersim'e sefer olur ama zafer asla!

ÇIBAN

Cafer Demir

Umudu ve tutkusuyla
QOPO

Cafer Demir

2. BASKI

Osmanlı ve Cumhuriyet
Döneminde

DERSİM

Kıyım ve katliama uğramış tüm
mazlum halklara...

CAFER DEMİR

2.BASKI

SÜRGÜN

Cafer Demir

UMUT YAYINCILIK

2.
BASKI

Hesplaşma, kopuş ve yeni bir yol : KAYPAKKAYA

**İbrahim
Kaypakaya**

Seçme Yazılar

UMUT YAYINCILIK

MUZZAFER ORUÇOĞLU

TOHUM

UMUT YAYINCILIK

10. BASKI

Saklanmaya çalışılan bir meşale

İBRAHİM KAYPAKKAYA

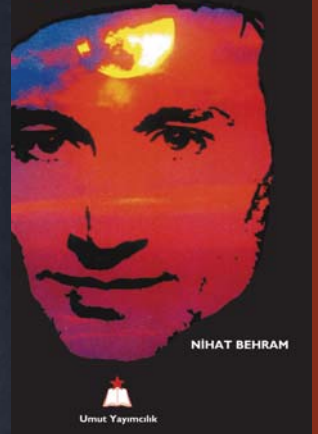

UMUT YAYINCILIK

ser verip sır vermeyen komünist önder

İBRAHİM KAYPAKKAYA

hayatı ve mücadelesi

NIHAT BEHRAM

UMUT YAYINCILIK

UMUT YAYIMCILIK VE BASIM SANAYİ LTD. ŞTİ

Yönetim yeri: Gureba Hüseyin Ağa Mah. İmam
Murat Sk. No: 8/1 Aksaray-Fatih/İstanbul
Tel: (0212) 521 34 30 Faks: (0212) 621 61 33
Sahibi ve Yazışleri Müdürü: Çilem İLASLAN

Baskı: Yön Matbaacılık Davutpaşa Cad.
75/2 B 366 Topkapa/İstanbul
Tel: 0 212 544 66 34
ISSN 1303-0078
e-posta: umutyayimcilik@ttmail.com

BÜROLAR

KARTAL: İstasyon Cad. Dörtler Ap. No: 4/2
Tel: (0216) 306 16 02

ANKARA:Sağlık 1 Sk. No: 17/19 Çankaya
Tel: (0312) 430 67 65

İZMİR: 865 Sk. No: 48/203 Kemeraltı/Konak
Tel: (0232) 446 78 07

MERSİN: Silifke Cd. Çavdaroğlu İşhanı Kat: 3 No: 118

BURSA: Selçuk Hatun Mh. Ünlü Cd. Sönmez İşsarayı
Kat: 2 No: 185 Heykel
Tel: (0224) 224 09 98

MALATYA: Dabakhane Mh. Turgut Temelli Cd.
Barış İşhanı Kat: 3 No: 94

ERZİNCAN: Ordu Cd. Ordu İşhanı Kat: 3
Tel: (0446) 223 67 18

AVRUPA MERKEZ BÜRO: Weseler Str 93 47169
Duisburg/Almanya
Tel: 0049 203 40 60 958 Faks: 0049 203 40 60 959

HESAP NUMARALARIMIZ

Yurtiçi: Selma Şahin
Ziraat Bankası Aksaray/İstanbul Şubesi
48209849-5002

Posta çeki hesap no:
5956385

Yurtdışı: Selma Şahin
Ziraat Bankası Aksaray/İstanbul Şubesi
Euro Hesap No: 48209849-5001

Vakıflar Bankası Aksaray/İstanbul Şube
Euro Hesap No: 001580480000527074

İş Bankası Parmakkapı/İstanbul Şube
Euro Hesap No: 1042 0175785

PARTİZAN'DAN

Merhaba,

Yeni bir sayımızla daha sizinleyiz. Yaz dönemi hava-
lara koşut sıcak gündemlerle birlikte yaşanıyor. Kuşku-
suz bu sıcak sürecin en önemli maddesini 12 Eylül 2010
tarihinde yapılacak olan referandum oluşturmakta. Ege-
men sınıfların iki kliğinin "Evet" ve "Hayır" diyerek
emekçi halkı arkasına yedekleme oylaması olmasının da
ötesinde düzenin aklanması olarak gerçekleşecek bu re-
ferandum. Bu nedenle (özellikle de BDP'nin boykot ka-
rarı üzerine) herkes sandık başlarına çağrılıyor. Bu sıcak
ve önemli gündeme ilişkin İşçi-köylü gazetesinin 70. sa-
yısında yayımlanmış olan **Sınıfsal Yaklaşım** köşesindeki
bir yazıya öneminden kaynaklı dergimizde de yer verdik.

Kuşkusuz son ayların önemli gelişmelerinden biri de
ölünceye kadar koltuğunu hiç bırakmayacağı düşünülen
Deniz Baykal'ın genel başkanlıktan bir skandalla ayrıl-
maya zorlanması ve yerine Kemal Kılıçdaroğlu'nun geçi-
rilmesi oldu. Ana muhalefet partisine yönelik
gerçekleştirilen bu operasyon sonucu genel başkan olan
Kemal Kılıçdaroğlu özellikle "dürüst", Kürt, Alevi olarak
pazarlanıyor. Bu konuda elbette söylenecek çok şey var.
Bunları "**Kılıçdaroğlu, sadece Kılıçdaroğlu değildir**" baş-
lıklı yazıda bulabilirsiniz.

Türk hakim sınıflarının kuruluşundan bu yana her
daim baş gündem maddesi olan Kürt ulusal sorununa
dair de yeni gelişmeler yaşanıyor. Kürt ulusal sorununda
geleneksel nokta ise "**Kürt meselesinde sözün bittiği
yer=Kürt ulusuna kayıtsız şartsız özgürlük**" başlıklı
yazıda özetlendi.

Son olarak; katledildiği 1973 yılından bu yana derin
bir sessizlik içinde boğulmaya çalışılan İbrahim Kaypak-
kaya'nın Kemalizm ve resmi ideoloji ile gerçekleştirdiği
kopuşa dair bir çalışmaya yer verdik. İlgiyle okuyacağın-
ıza inanıyoruz.

Bir sonraki sayımızda görüşmek üzere...

İÇİNDEKİLER

- Referandum tezgâhına boykot 2-5
- Kılıçdaroğlu sadece Kılıçdaroğlu
değildir..... 6-22
- Kürt meselesinde sözün bittiği yer= Kürt
ulusuna kayıtsız şartsız özgürlük 23-31
- Çokkültürlülük: Eşitsizliğin
kurumsallaşması 32-49
- İbrahim Kaypakkaya: Kemalizm'den ve
resmi ideolojiden kopuş 50-80

Baskı ve saldırılara barikat Referandum tezgahına boykot!

12 Eylül 2010 tarihinde gerçekleştirilecek olan referanduma ilişkin olan bu yazı, İşçi-köylü Gazetesinin 70. sayısında "Sınıfsal Yaklaşım" isimli köşede yayımlanmıştır.

Tesadüfî olmayan biçimde 12 Eylül yıldönümüne denk getirilen Anayasa'da değişiklik paketini içeren referandum, bu "rastlantı" nedeniyle adeta şaka gibidir. Üstelik bu "şaka" hali hem evet hem de hayırcılar cephesini içine alacak bir kapsam taşımaktadır. Öyle ya, ortada ne 82 Anayasasına yönelik ciddi manada bir **değişim** vardır ne de bu vesileyle ona **karşı olma** durumu. Bu koşullarda, salt biçimsel düzeyde ve kaba haliyle dahi bu "tartışmaya" taraf olmanın pratik bir değeri bulunmamaktadır. Ama tam da bu aldatmacanın bir parçası olmak adına "**oyunu**" boykot etmenin gereği, sınıf mücadelesinin akışı bakımından belirgin ağırlıkta önem kazanmıştır...

Bu ağırlığı her şeyden önce sınıf mücadelesine yön veren ana dinamiklerdeki durum çerçevesinde sorgulamak gerek. Nitekim çok alakasız gibi gösterilmeye çalışılsa da referandum ile gerek Kürt sorunu gerekse de işçi ve emekçi hakları ile sistemi temelli sorgulama kapasitesine sahip "hareketli", dirençli unsurlar arasında **kopmaz** bağlar vardır ve bu gerçeklik tartışmaların orta yerine gelip oturmuştur. Buna 82 Anayasasını temel unsurları ve felsefesi bakımından incelemeye tabi tutan herkesin bir biçimde vakıf olacağı görülebilmektedir. "**Niyet**" olgusunu silen de budur.

O yüzden "yetmez ama evet" diyenlerle, "hayır çünkü

yetersiz" söylemine takılanların esas itibarıyla yürüttükleri tartışma **özden** kopuktur ve **gerçekçi** değildir. Ege-men sınıf partilerinin neden muktedir hallerine karşın anayasada esaslı değişime yanaşmadıkları ve bu bağlamda değişimlerin yetersizliğini **ana unsurlar** bakımından sorgulamadıkları merak konusu olmalıdır. Eğer bugüne kadar yapılan 80'i aşkın değişiklik ve mevcut paket içerisinde getirilenler **öze ve ruha** yönelik bir müdahale içermiyorsa bunun sebebi de doğru anlaşılmalıdır.

Tam da bu nedenle Anayasa Mahkemesi (AYM)'nin kararları bu gerçekliği dolaysız biçimde teyit etmektedir. Adı üstünde AYM'nin esas işi/görevi mevcut Anayasa'nın **korunması** yönündeki denetimden ibarettir. Dolayısıyla bütün değişikliklere verilen onay yalnızca temel felsefe ve ruhun korunması **şartıyla** caizdir. Yapılacak değişimler bunu güçlendirdiği, anayasanın ömrünü uzattığı sürece onay görmekte, **çizgi dışına** çıkma halleri reddedilmektedir. Sınıf mücadelesi kendini dayattığı ölçüde vidalarla oynanmakta, makyaj yapılmakta ve **tahkimat** ilânihaye sürdürülmeye çalışılmaktadır.

Bu paketle ilgili AYM kararı da bu çerçevede okunmalıdır. Uzlaşmadan öte, krizi başka zeminlere kaydırmadan çözümlerin kapılarını açık tutmak adına verilen karar, her zaman olduğu gibi sistemin çıkarlarını gözetme amacı taşımış ve "**tarafı**" genel olarak memnun etmiştir.

AKP'nin işbaşına gelmesiyle tırmanan klikler arası dalaşmanın önemli safhalardan sonra geldiği son noktada üst düzeyde seyretmeye devam eden bir çatışma vardır ve bu kavganın parametreleri sınıf mücadelesindeki sermaye cephesini **güçlendirme** derdine yeni bir sayfa açılmasıyla çare aranacak 2011 seçimleri öncesinde, yeniden oluşturulmaya çalışılmaktadır. Yeni sayfaya adını yazdırmanın Baykal operasyonu da AKP'nin bir dizi atraksiyonuyla da yakın ilgisi vardır. Bir yandan **yüzde 80**'i tamamlandığı söylenen bir "**açılım**" sakızı çiğnenmekte diğer yandan özel ordu ve özel kuvvetler/birliklerden bahsedilmektedir.

Pek rahat açığa çıkmıştır ki "açılım" denilen tasfiye operasyonu, en vahşi, en pespaye imha stratejisinin kanlı bir örtüsüdür. Orduları zaten özeldir, her türlü işkence ve vahşet şimdiden en alçakça tezahürlerini göstermektedir ki yeni "özel" planların buna ancak **aleniyet** kazandırmasından söz edilebilir. Önceki yılların "meşru" faaliyet/katliam döneminde gerçekleşenler bilinmektedir ama günümüzdeki projenin "**daha rahat ölen ve öldüren**" kapsamındaki ele alınışı bir tek olguyu ispatlar ki o da durumun yine ciddi boyutlarda sarpa sardığıdır.

Anayasa değişiklik paketine konulan, "kadın, çocuk ve engellilere pozitif ayrımcılık", "kişisel verilerin korunması", "çocukları koruma", "aynı işkolunda birden çok sendikaya üyelik", "kamu çalışanlarına toplu sözleşme", "YAŞ kararlarının denetime açılması", "Anayasa Mahkemesi'ne bireysel başvuru", "12 Eylül darbelerinin yargılanma olanağı" vb. gibi kenar süsleri, AKP'nin 8 yıllık pratiğinin süzgecinden geçirildiğinde hiçbir inandırıcılık taşımamaktadır. Bunların ikiyüzlü bir yaklaşımla ve esas/temel haklar kategorisinden uzak halde düzenlenmesinin, temenniden öte gitmeyen ucuz propaganda içermesi bir yana, tam da **esas talepleri boğma ve savuşturma** amacı taşıdığı anlaşılabilir.

Nitekim AYM'nin "müdahale" ettiği **asıl derd odağı** HSYK ve AYM'nin yapılanmasına ilişkin düzenlemelerle, AKP'nin temsil ettiği kliğin hedeflerinin açıkça sırttığı ve "son kale" yargının ele geçirilmesini hedeflediğinden söz etmek yanıltıcı değildir. Konuyu "demokratikleşme", "kuvvetler ayrılığı ve dengesi ile birbirlerine müdahalesi" zemininde tartışmanın, buna bir de "hukuk devleti" ve "hukukun üstünlüğü" çerçevesinde kılıflar geçirmenin abesliği üzerinde durmak gerekir. Düzene ait hiçbir kurumda bulunmayan "**demokratik**" yapılanma ve işleyişin rejimin temel yapısı ile doğrudan ilgisi vardır. Ne parti yapıları ne de seçim usulleri demokratiktir ki önce "yasama" sonra da "yürütme" denilen "**erklerin**" yargı ile kuracağı ilişkide demokrasi

aransın. Ha keza yargının yapılanış ve şekilleniş tarzı da "**bağımsız ve tarafsız**" olgularından fersah fersah uzakta seyretmektedir. O takdirde bunlar arasındaki ilişkileri ve dengeleri tartışmak da neyin nesidir?!

Burada basit ve fütursuzca gerçekleşen bir oyun vardır ve hiç kimsenin kuşkusu olmasın ki buna her iki klik ve "taraf" da **bilinçli** bir katılım göstermektedir. Bu maddada Erdoğan'ın gensorusu MHP'nin de desteğiyle reddedilmekte, "Recep" diye atıp tutan Kılıçdaroğlu, Tayyip ile halvet olup "demokrasi" pozları vermektedir. Ege-menlerin bir yönüyle gerçekten ciddi bir kapışma içerisinde olması, esas yönüyle büyük bir mutabakat ile hareket etmesi gerçeğine ulaşmanın en kestirme **sağlaması**, temel hususlara ilişkin yoklamayla mümkündür. Sınıfa yönelik tavır, emperyalistlerle ilişkiler ve illa ki Ulusal Sorun kapsamında yapılacak sorgulamaların aynı kapiya çıktığı tartışmasıdır.

İdam tartışmaları, OHAL atışmaları, "terörle mücadele" yarışmaları ortadadır. Öyleyse bunlardan hangisinin işbaşında olduğunun nasıl bir önemi vardır ki bunların rejime ait kimi belgelerdeki düzenlemelere yönelik aykırı görünme haline müdahale noktasındaki tasarrufların **herhangi** bir önemi olsun. Elbette böyle bir **müdahilliğin** önemi vardır ama bu, onların tezgâhında konum olarak değil bu aldatmacanın **boşa çıkarılması** için olmalıdır. Her seçimde veya bunun bir versiyonu olmak kaydıyla her referandum vb. olayda ısrarla "**sandık başına**" yapılan çağrılar yalnızca kendilerine "oy" verilmesini içermediği, nihayetinde düzene **meşruiyet** kazandırmayı hedeflediği açıktır. Ortalıkta, üzerinde oyun oynanılacak bir zemin kalmazsa kim hangi oyunu oynayabilecektir?!

Kaybetme olasılığı güçlü olanlar dahi sistemin bekası için meşruiyet zeminini bozmayı göze almamaktadır. Bu tarih boyunca hep böyle olmuştur ve bu konudaki refleksin "**yaşamsal**" karakteri gözlerden kaçırılmamalıdır. Gözden uzak tutmama halinin aynı derecede hassas olmayla yakın ilgisi vardır ve etkili olma durumunu belirleyecek olan yegâne **gerçeklik** de budur. Boykot tavrının taraf olmamıyla, pasif kalmayla, politikasızlıkla hiçbir ilgisinin bulunmaması da burada **temel** bulunmaktadır. Elbette düzene ait hiçbir oyun ya da tezgâh salt buna alet olmama gerekçesiyle "boykot"a tabi tutulmayacaktır ama bu temanın başka bir dizi önemli hususla çakıştığı ve "**anlam**" zenginliği ve değeri kazandığı durumda tavrın **doğruluk ve etkinlik** derecesinden kuşku duymamak gerekir.

Bu "zenginlik" kapsamındaki unsurlardan birincisi devletin AKP (ve diğerleri) eliyle giriştiği sistemi **reviz-**

yon operasyonudur. Bunun tam da “**değişim**” adı altında 12 Eylül rejimini güçlendirme amacı taşımasıdır. AKP’ye yedeklenme suç ve utancına geçirilen “*gedik açma*”, “*kal koparma*” palavralarının sistemle nasıl bir uzlaşma, aldanma ve aldatma hali olduğu su götürmezdir. 12 Eylül, daha doğrusu faşist-Kemalist diktatörlüğün her yönüyle sadık bir uygulayıcısı olan AKP devr-i idaresinin hemen her konuda ürettiği pratik ortadadır. En şaşaalı sunuş yaptıkları konularda dahi nasıl rezil bir bilançoya imza attıklarını tartışmaya gerek yoktur. Öyle ki örneğin “**öncelikli**” dedikleri ve gündemin ilk sıralarından inmeyen Kürt sorununda, göstermelik boyutta dahi hiçbir hükümün pakette yer almaması neyle izah edilebilecektir!?

Bu revizyon eylemi, en iyi koşullarda ve ihtimamla yaşatılan ve yüksek itibarla ağırılanan 12 Eylül darbecilerinin yargılanma şansı bulunmadığı noktada “**muafiyet**”ine son vermekle de kendini göstermektedir ama esas “anti-darbecilik” söyleminin palavrası kendisiyle sınırlı kalan ve fakat özüne inmekte çark eden bir “**Erge-
nekon**” dosyasıyla kanıtlanmaktadır. Nitekim TSK’nın da izin verdiği “uzlaşma” kapsamında yapılan şov içerikli gözaltı ve tutuklamaların vardıdığı noktada, elde 3-5 orducu ve ordu artığı kontr-gerilla mensubu ile “**gerek-siz**” salya israfında bulunanlar kalmıştır. En son “**darbe**” aktörü, muhtıracı Büyükant’a, “açık itiraf” halinde dahi yan bakan yoktur!

Darbecilik ürünü 12 Eylül Anayasası’nın özüne dokunma önündeki engel yalnızca kendileridir. Buradaki “şartlar” edebiyatı ucuz bir demagoji, adi bir yalandan ibarettir. **Tercihin**, karşı hali olma sergileyerek yamak, değiştirmiş hissi vererek güçlendirmekten yana kullanıldığı aşikardır. Çocukları binlere varan sayıda gözaltına alan, işkenceden geçiren, onyıllarca yıllık hapsilere çarptıranların, “**çocukları koruma**”, “**pozitif ayrımcılık**” getirme gibi bir değişikliğin mimarı olarak caka satmasına ne demek gerekir? En son Tekel pratiğinde görüldüğü üzere işçi sınıfına ve bu haliyle dahi sendikalara “**düşman**” muamelesinde parmak ısırtanların “**sendikal haklar**” kapsamındaki değişiklikten neyi anladıkları ve hangi derdi güttükleri çok mu anlaşılmazdır?

Hiçbir devirde olmayan boyutta fişleme, dinleme ve takibin yapıldığı hemen her yere kameraların yerleştirildiği bir ortamda, alay eder gibi, “**kişisel verilerin korunması**” değişiminden bahsetmenin Aziz Nesin’in oranıyla oynama çabası olduğunu kim inkâr edebilir? Kadınlara karşı hak ihlallerinde “**tarihi**” rekorların kırıldığı; taciz, tecavüz, şiddet ve cinayetlerin envai çeşidinin büyük bilançolarla sergilendiği, sömürü, zulüm ve aşağılanmanın tavan yaptığı bir dönemde “**kadına ayırım-**

cılığın” ne menem bir ayrımcılık olduğu belli değil midir?

82 Anayasası felsefe ve ruh olarak faşizmin bütün kodlarına sadık kalarak oluşturulmuştur. Bu temel üzerinde hiçbir değişime gidilmemesi AKP vb.lerinin **karakteri** ile ilgilidir. Tercihin bu yönde şekillenmesi yapı-saldır. Anlaşılacak istenmeyen budur. AKP aksi yönde bütün cismi ve haşmetiyle durmakta, her gün bunu teyit eden onlarca pratiğe imza atmaktadır ama yine de kendine “demokrat”, “aydın” diyen zavallılar sürüsünden destek bulmakta zorlanmamaktadır.

Burada hayırcılar cephesinin esas şekillendiği hattın, hem Anayasa’nın sistem içinde değişebilme şansını görmeleri hem de dokunulmazlığına yönelik kaygılarla çizildiğini de saptamak gerek. Elbette çeşitli sol etiketli reformist ve revizyonist kesimlerin “esasa” yönelik itirazlarını da not etmek gerekir ama bunun sistem içi **tasarruf ve hayallere** yer açan mantığını daha az “tehlikeli” nitelememek lazımdır. Anayasa adı üzerinde sıradan bir metin değildir. Bir rejimin esaslarını ortaya koyan metin olması nedeniyle **sağlam** göstergeler içerir. Önceki versiyonlarıyla beraber **değişmeyen** yönleri bunun en önemli kanıtıdır. Bundan sonraki versiyonlarının da bu temel zeminden hiç ama hiçbir ciddi sapma içermeyeceğine kuşku duymayanların safı belli olmalıdır! Ezenlerin ezilenler ile kurduğu ilişkide sömürü ve baskı sisteminin esaslarını koyduğu, oyunun kurallarını şekillendirdiği sistemin “**sözü**” ancak bu ilişki ters yüz edilirse değişebilir.

Sistem şu veya bu biçimde kendini bu referandum vasıtasıyla bir kez daha “çözücü” ve her şeye muktedir olarak doğrulatma derindedir. Anayasal sistem her durumda meşruiyet testine tabi tutulacak, **güçlenen** evet ve hayır halinde de düzenin kendisi olacaktır. Bu oyuna alet olmanın bir bedeli vardır ve bunu ödetmek için bu fırsatın yarattığı zemini iyi kullanacaklarına kuşku yoktur. Seçim öncesi son kapışmadan üretilecek sonuçlarla gaz alacak ya da gerileyeceklerin kapışmasına malzeme olmak, sonraki dönem için de **taahhüt** altına girmeyi koşullar. Kitlelerin böyle bir saflaşmadan her türlü zararı göreceğini iyi anlatmak gerekir. Esasa yönelik talepleri kesmenin, mevcutla yetinmenin ve bir kampa yedeklenmenin faturası uzun süre ödenemeyecektir.

Anayasa üzerinden yürütülecek bu tezgahın devletin her türlü baskı ve sömürüsüne maruz kalan kitleler üzerinden oynanmasının anlamı daha **derindir** ve sistemin içinden geçtiği süreçte buna duyduğu **ihtiyaç** ölçülemez boyuttadır. Bu durum iyi kavranmalıdır. AYM bazında uzlaşmaya giden kliklerin yaklaşımını referandumun en-

gellenmemesi kararı ışığında doğru okumak gerekir. Bu nedenle de oylanan yalnızca AKP politikaları değil **devletin** politikalarıdır ve buna karşı gibi görünen hayırcıların itiraz ettikleri hususların neler olduğu da ortadadır. “Hayır” cephesinin başını çeken, ağırlığı oluşturan kesim ve kliklerin rengini vereceği oy oranı ve potansiyeline kan taşımış olmanın da bir bedeli vardır ama sistemin meşruiyeti konusuna bu kadar **angaje olma** halini de başka şekilde açıklamak zordur.

Ulusal Sorun’un geldiği aşama, “*Açılışın yüzde 80’i tamamlanmıştır.*” diyen Tayyip’in sözlerinden ve yeni tezgâh ve planlardan da anlaşıldığı üzere, son “**komedinin**” perde kapatmak üzere olması, önceliklerden de daha sıcak bir koridora kapı aralamıştır. Bunun işaretleri canlıcansız gerilla bedenlerine uygulanan vahşetle verilmektedir. Referandum, kimsenin şüphesi olmasın ki çeşitli planlar geliştiren ve bu tarz alçaklıkları da pervasızca savunan AKP yönetimi şahsında faşist diktatörlüğün pratiğine **güvenoyu** kapsamında bir çerçeve oluşturmuştur. Ama bu durum kimi yanılığların aksine evet-hayır sarmalında değil bu oyunlarına alet olup olmamakta kendini gösterecektir. Sorun referanduma gidip evet-hayır kullanmakta değil, **sandığa gitmeye evet-hayır** noktasında bir tercihi ortaya çıkarmıştır.

Bu tercih, faşist diktatörlüğün bütün klikleri eliyle sergilediği referandum tezgâhı üzerinden girilecek **seçim** koridorunda boğulmaya dur demenin de anahtarını sunmaktadır. Boykotun; açılım süreciyle ivmelenen Kürt Ulusal Hareketi hedefli saldırı kampanyasına, işçi ve emekçilere yönelik baskı ve sömürü furyasına, tüm ilerici, demokrat ve devrimci güçlere karşı yürütülen hummalı yıldırma ve sindirme politikalarına **direnişin** adresi olarak kavranması gerekir. AKP’nin önderlik ettiği ancak bütün düzen güçlerinin dolaylı-dolaysız destek verdiği bütün saldırılar, ancak sistemi **cepheden** karşılayan bir politik duruşla göğüslenebilir. Bunun referandum özgünlüğünde aldığı biçim, sandığa gitmemek şeklinde kendini göstermektedir.

Sandığa gidilmeyerek gösterilecek tavrın bir yaklaşıma göre evetçileri, ama özellikle de hayırcı cepheyi zayıflatacağına dair ileri sürülen görüşlerin hem yaşananların boyut ve çerçevesine hem de oluşturulan suni saflaşmanın içeriğine uzak olduğu görülmektedir. Sistemle uzlaşmanın Anayasa düzlemindeki tamamen yüzeysel/biçimsel bir tartışmaya alet olmayı koşulladığı durumda bu yola saparak **politik intihara** kalkışmak, sınıf mücadelesiyle vedalaşmanın sonucudur. Kendine, kitlelere ve devrim davasına güvenin en yakıcı biçimde test edildiği bu tip durumlar aynı zamanda **kırılma noktasını**

tarif etmektedir. Günümüz koşulları, alabildiğine yüklemenin yapıldığı, emperyalistler, faşistler ve gericiler için kritik eşiklere gelindiği evrede bu politikaların **yıkım ile çıkış** arasında bir ikilem yarattığını da göstermektedir.

Yurtsever çevrelerin açıkladığı “boykot” tavrı bu ekstenle gösterdiği uyum bağlamında olumlu bir duruşa karşılık gelmektedir ama bu konudaki tutumun 12 Eylül’e kadar sürmesinin garantisi de yoktur. Zira AYM’nin DTP’yi kapatma kararı üzerine belirlenen tavrın, sonrasında uğradığı değişim hatırlardadır. Dolayısıyla gündemde Ulusal Sorun’un taşıdığı **ağırlık** elbette önemlidir ama ne tek başınalık özelliği taşımakta ne de “Ulusal Hareket”in tavrına bağlanacak bir karakter oluşturmaktadır. Benzer kimi pratikleri kuyrukçuluk ya da “endeksli hale gelme” olarak tanımlayanların algı bozukluğu ve çarpıtma merakını bu vesileyle anarken şimdi geliştirdikleri tavrı da aynı gözle değerlendireceklere verecekleri yanıt enteresan olmalıdır.

Sınıf mücadelesinin, günümüzdeki örnekte olduğu gibi çeşitli aşamalarında ortaya konulan politikalara bağlı olarak alacağı yol, bir takım çevrelerin manipülasyonundan etkilenmeye açık kılınmamalıdır. Bunun için, belirlenen politika ve taktiğin hakkını vermek, gereğini yapmak belirleyici bir yerde durmaktadır. **Boykot kampanyamız**, soruna müdahil olmanın biçimi olarak algılanmalıdır. Bu yüzden de aktif-pasif ayrımı önem kazanmaktadır. Referandum olayı evet-hayırcılar bakımından gösterdiği ayırmadan çok sandığa gitmekteki **ortaklaşma** yanıyla teşhir edilmek durumundadır. Bu yüzden kendi içinde tutarlı gibi görünmeye çalışan hayırcılar ile aramızdaki ayırım net biçimde çizilmek zorundadır.

Sistemin teşhiri eksenli yürütülecek çalışmada dikkat çekilecek husus elbette egemen sınıfların geliştirdiği saldırılar ve sınıf mücadelesinin bu özgülleri de kapsayacak biçimde verdiği görünümüdür. Buradaki tarihi sorumluluğun önemi, takınılacak tavra bireysel katılımdan öte politik bir tutum kazandırmak ve bir **cephede oluşturmak** bakımından önem kazanır ki kampanyaya **aktif katılım** rengi vermenin esprisi buradadır. Oy vermeye gidişi engelleme faaliyetinin sonucu olarak yaratılacak potansiyelin egemenlere yönelik tavrı güçlendirecek, devrim ve direniş cephesine moral aşılacak gücü açığa çıkarılmalıdır. **30. yıldönümünde, 12 Eylül ile “hesaplaşma” davasında, at izi ile it izinin birbirine karıştırılmaya çalışıldığı ve başta egemenler olmak üzere herkesin anti-darbeci, anti-militarist ve demokrasi havarisi keşildiği koşullarda bu tutum ayrıca değer kazanmıştır.**

Kılıçdaroğlu sadece Kılıçdaroğlu değildir! **CHP’de yapılan genel başkanlık değişiminin arka yüzü ve K. Kılıçdaroğlu’nun gerçek yüzü!**

CHP’deki yeni genel başkan etrafında estirilen rüzgarları, buna paralel Kemal Kılıçdaroğlu kişiliğini ve yüklenmiş olduğu misyonu incelemeliyiz. K. Kılıçdaroğlu halkımız için bir umut mudur yoksa halka yapılan saldırının kod adı mıdır?

CHP genel başkanı Deniz Baykal, Mayıs ayının ilk günlerinde kendisine ait olduğu ileri sürülen görüntü kasetinin internette yayımlanması sonrası, partisinin genel başkanlığından istifa etmiştir. Bu olayın **CHP genel başkanlığında değişim yapma operasyonunun bir parçası** olduğu çok zaman geçmeden anlaşılmıştır. Bu, genel başkan değişimi burjuva-feodal sınıfların ahlakına uygun tarzda yapılmıştır. Bu kısım bizleri fazla da ilgilendirmiyor. CHP, 33. Kurultayını 22 Mayıs’ta Ankara’da toplamış ve bir dizi ayak oyunu ile **Kemal Kılıçdaroğlu**’nu genel başkan olarak seçmiştir. Deniz Baykal başka bir şekilde genel başkanlığı bırakır mıydı bilinmez ama yeni CHP genel başkanı Kemal Kılıçdaroğlu başta emekçi halkımız olmak üzere Aleviler ve Kürtlerin gözünde bir umut haline getirilmeye çalışıldığı yapılanlardan anlaşılmaktadır. İşin bu tarafı bizleri fazlasıyla ilgilendirmektedir. Dolayısıyla CHP’deki yeni genel başkan etrafında estirilen rüzgarları, buna paralel K. Kılıçdaroğlu kişiliğini ve yüklenmiş olduğu misyonu incelemeliyiz. Kılıçdaroğlu halkımız için bir umut mudur yoksa halka yapılan saldırının kod adı mıdır?

Bizler toplumdaki tüm değişimleri inceleriz. Burjuva-feodal hakim sınıflar içindeki gelişmeleri de inceleriz. Burjuva-feodal sınıflar tek parça, bir bütün değildir. Hakim sınıfların varlığı emekçi halkı sömürmek üzere kurulu olduğu için esas çelişkileri hep **ezilen emekçi sınıflarla kendi aralarında** olmuştur. Bunun yanında kendi aralarında da çelişkiler mevcuttur. Kendi aralarındaki çelişkiler, sonuçta dolaylı veya direkt olarak ezilen sınıfları etkiler. Görünürde kendi aralarında bir çelişkiymiş-sorunmuş gibi gözükkenleri yakından incelediğimizde durumun hiç de öyle olmadığını, esas sorunun emekçi halkı daha fazla sömürmek üzerine olduğunu görürüz. Bu bağlamda son süreçte CHP’de yaşananlar da incelemeyi hak etmektedir. CHP’yi incelerken yalnızca son sürecini alıp incelemek sorunu anlamamıza yetmez. Çünkü **CHP sıradan bir düzen partisi değildir. Türkiye cumhuriyetinin kurucu partisidir.** Dolayısı ile, genel hatları ile bile olsa, CHP’nin tarihsel sürecini incelemeliyiz. Yine burjuva-feodal bir partideki gelişmeleri anlamak için burjuva politika yapma tarzını da incelemeliyiz. Bunlardan sonra süreçte burjuva-feodal

hakim sınıfların tıkanan politikalarını ana hatları ile ortaya koyduğumuzda CHP'deki değişim ve Kemal Kılıçdaroğlu'nun misyonu ortaya çıkmış olacaktır. Yazımızda bunları yapmaya çalışacağız.

Kemalist devletin kurucu partisi; CHP

“Nasıl özel yaşamda bir adamın kendisi hakkında düşündükleri ve söyledikleri ile gerçekte ne olduğu ve ne yaptığı birbirinden ayrılırsa, tarihsel savaşım-larda da, özel yaşamdakinden daha çok, partilerin sözlerini ve emellerini onların kuruluşlarından ve gerçek çıkarlarından ayırt etmek, kendileri hakkında düşündükleri ile gerçekte ne olduklarını birbirinden ayırt etmek gerekir.” (Marks, Louis Bonaparte'nin 18 Brumaier'i, Sf: 49)

K. Kılıçdaroğlu'nun genel başkanlığına geldiği CHP, burjuva sistem partisidir ama bu belirleme CHP'yi tam olarak tanımlayamamaktadır. CHP ondan da öte Kemalist-faşist devletin **kurucu** partisidir. Bilinen klasik burjuva sistem partilerinden bazı farklı özellikleri vardır. Bir bütün CHP'nin tarihini incelemek bu yazının amacı değildir ama önemli noktalara da değiniler yapılacaktır. (Bu değerlendirmeyi yaparken bazı dönemlerde çeşitli gerekçelerle farklı isimler alan bu kökenden olan SHP, HP, DSP vb. de değerlendirilmiştir. CHP'ye onlar da dahildir değerlendirmemizde.)

CHP, cumhuriyet ilan edilmeden önce kurulmuş bir partidir. Her ne kadar resmi kuruluşu **11 Eylül 1923** olarak söylene de geçmişi **Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti**'ne kadar dayanmakta, hatta bazen kuruluşu **Sivas Kongresi** olarak söylenmektedir. Kurucu genel başkanı **M. Kemal**'dir. Ölene kadar da genel başkan olarak kalmıştır. Bundan dolayı partide **“Ebedi Şef”** olarak anılmıştır. 1936 yılında çıkarılan bir genelgeyle **Parti-Hükümet ve devlet** birleştirilmiştir. Cumhurbaşkanı CHP'nin genel başkanı, iç işleri bakanı partinin genel sekreteri ve valiler de partinin il başkanları olmuşlardır. Yani CHP'ye **devlet partisi** denmesinin kökeni 1919 Sivas Kongresi ve sonrasında almış olduğu rollere dayanmaktadır. Devletin kurucusu ve devletle iç içe geçmiş bir parti olmasının kurumsal ayakları da bunlardır. CHP'yi anlamak ve tanımak için TC'nin kurucu unsurlarına yani kuruluşuna önderlik eden sınıfların hangileri olduğuna bakmamız yerinde olacaktır.

TC'nin kurucu hakim sınıfları toprak ağaları, Türk

ve Müslüman olan komprador büyük burjuvazi ve bürokrasi sınıflarıdır. Bu konuda İ. Kaypakkaya şu tespiti yapmıştır. *“Sosyal alanda, eski komprador büyük burjuvazinin ve eski bürokrasinin, ulemanın hakim mevkiini, milli karakterdeki orta burjuvazi içinden palazlanan ve emperyalizmle işbirliğine giren yeni Türk burjuvazisi, eski komprador Türk büyük burjuvazisinin bir kesimi ve bürokrasi almıştır. Eski toprak ağalarının, büyük toprak sahiplerinin, tefecilerin, vurguncu tüccarların bir kısmının hakimiyeti devam etmiş, bir kısmının yerini yenileri almıştır. Kemalist iktidar bir bütün olarak, milli karakterdeki orta burjuvazinin çıkarlarını temsil etmemekte, yukarıdaki sınıf ve zümrelerin menfaatini temsil etmektedir.” (İ. Kaypakkaya, Seçme Yazılar)*

“Kemalist diktatörlük, sözde demokratik, gerçekte askeri faşist bir diktatörlüktür.” (age)

Ülkenin yarı-feodal, yarı-sömürge sosyo-ekonomik yapısı dolayısıyla güçsüz ve emperyalizme bağımlı bir ekonomisi vardır. Geç gelişmiş ve emperyalizme bağımlı cılız bir kapitalizm vardır. Ekonomik yapının geri olması dolayısıyla emperyalizme bağımlı olarak gelişmiş güçlü bürokratik yapı vardır. Bunların içinde askeri bürokrasi ağırlığı, Osmanlı'dan devralınan askeriye içindeki İttihat ve Terakki Cemiyeti (İTC) kadroları oluşturmaktadır.

Osmanlı'nın son döneminde başlatılan “ulus oluşturma” projesini askeri bürokrasi hayata geçirmiştir. Bu sürecin 1960'lı yıllara kadar esasta sürdüğünü söylemek yerinde olacaktır. “Ulus oluşturma” projesinde, başta Ermeniler olmak üzere diğer ulus ve milliyetleri imha ve yok etme uygulanırken, bir bütün başka ulus ve milliyet kökenli komprador burjuvaların sermayesine el konulma işlemi yapılmıştır. Osmanlı'da ticaret ve sanayinin esasta Rum ve Ermenilerin elinde olduğunu düşündüğümüzde kimlerin sermayelerine el konulduğu ortadadır. Osmanlı'da başlatılan Türk olmayan kompradorların, irili ufaklı sermaye sahiplerinin sermayeleri gasp etme süreci Kemalist iktidarın ilk yıllarında, esas olarak tamamlanmıştır. Bu süreci Türk hakim sınıfları adına yürüten Türk askeri bürokrasi ve yerel eşraftır. Bu savaş yıllarından sonra Türk ve Müslüman komprador burjuvazi, **sermaye gaspı ile** tarih sahnesine çıkmıştır. Aynı zamanda yine askeri bürokrasinin gözetiminde toprak ağalarının ve yerel eşrafın Rum ve Ermenilerin toprak ve mallarına el koyma süreci yaşanmıştır.

Askeri bürokrasinin hakim rolü dolayısıyla kendine sıkı sıkıya bağlı komprador Türk büyük burjuvazisi ve toprak ağaları sınıflarının gaspla palazlanmasını sağlamıştır. **Bu hakim sınıfların hepsi de CHP içindedir.** Kuruluşundan başlayarak askeri bürokrasi ve CHP, TC'nin hakim sınıflarının bel kemiğini oluşturmaktadır. Askeri bürokrasinin bundan dolayı, diğer hakim sınıflar üzerinde baştan bu tarafa bir tahakkümü vardır. Askeri bürokrasinin hala güçlü ve CHP yanlısı olmasının tarihsel kökleri bunlara dayanmaktadır. CHP'nin devletin kurucu partisi olmasının bir ayağı da kuruluş yıllarında ortaya konan bu politikaların mimarı olmasından kaynaklıdır.

CHP'de "ebedi şef" olarak M. Kemal ölene kadar genel başkan olarak kalmıştır. Daha sonra "Milli Şef" olarak İsmet İnönü genel başkan olmuş ve 1972 yılına kadar da genel başkan olarak kalmıştır. 1947 yılına kadar cumhurbaşkanının aynı zamanda CHP genel başkanı olma durumu devam etmiştir. 1972'de İ. İnönü'nün CHP genel başkanlığından uzaklaştırılması ve B. Ecevit'in genel başkan olması da normal bir şekilde değil, burjuva ayak oyunları ile olmuştur. Son yaşanan genel başkanlık değişimini de düşündüğümüzde CHP'de genel başkanlıkların "normal" yöntemlerle değişmemesinin bir gelenek olduğunu söylemek yerinde olacaktır.

Kurucu partinin ideolojisi de TC'sinin kurucu ideolojisidir. Bu ideoloji tekçi, şovenist burjuva-feodal ideolojidir. Tek parti, tek sınıf, tek millet, tek din, tek vatan ideolojisi CHP'nin ve TC'nin kurucu ideolojisidir. Güneş Dil Teorisini ile tüm dillerin Türkçeden türemiş olduğunu M. Kemal formüle etmiştir. Türk Tarih Tezi diye geliştirilen ırkçı bir tezde Anadolu'da kurulmuş medeniyetlerin ve yaşamış halkların Türk kökenli olduğu söylenmiştir. Yani tam anlamıyla ırkçı faşist ideoloji oluşturulmuştur. Toplum için ise "sınıfsız, imtiyazsız ve kaynaşmış millet" tanımlaması kullanılarak tekçiliğin "sınıfsızlık" ayağı da örülmüştür. Tek parti tezi olarak da "milletin tüm nüfusunun refah ve saadetini sağlama yeteneğine sahip bir parti" söylemi geliştirilmiştir. Yani M. Kemal CHP'sinde, farklı muhalefet partisinin olması hainlikle eş değerdir. **Bugün CHP'nin MHP'ye yaklaştığını düşünenler tarihsel geçmişe baktıklarında MHP'nin bugün pervasızca dillendirdiği söylemin mimarı ve bugüne kadar uygulayıcısının CHP olduğunu göreceklerdir.** Yukarıda gösterdiklerimiz

bunların ispatı niteliğindedir.

Kuruluş yıllarında Kemalist diktatörlüğün tek partisi CHP'dir. Kemalizm 90 yıldır, işçiler, köylüler, şehir küçük burjuvazisi, küçük memurlar ve demokrat aydınlar üzerinde askeri faşist diktatörlük olarak var olagelmıştır.

CHP, işçilerin düşmanıdır:

CHP'nin kurucu parti olduğu Kemalist diktatörlük daha kuruluş yıllarından başlayarak işçilere kan ağlatmıştır. Kuruluş yıllarında, gelişmenin belirli bir aşamasına kadar sendikalar yasaklanmış, işçi birlikleri kapatılmıştır. 1926 yılında bazı grevler kanla bastırılmıştır. 1927 yılı Ağustos ayında Fransızlara ait Adana-Nusaybin demir yolunda çalışan işçiler greve gitmişlerdir. Bu grev CHP iktidarı tarafından 1926 yılında olduğu gibi kanla bastırılmıştır. Bazı isyanlar bahane edilerek 1 Mayıslar yasaklanmıştır. Yani CHP kuruluşundan günümüze işçi düşmanıdır. Zaten farklı sınıflar olduğunu reddettiği için farklılıkları da kanla bastırmıştır. **K.Kılıçdaroğlu bunları bilmiyor olmaz!**

CHP, yoksul köylülerin düşmanıdır:

CHP iktidarları köylülere karşı da işçilere gösterdiği yaklaşımın aynısını göstermiştir. Savaş yıllarında halktan gasp ettikleri ile palazlanan CHP'lilerin haddi hesabı yoktur. II. Emperyalist Paylaşım Savaşında Alman emperyalist-faşistlerinin yanında savaşa girmeye hazırlanan İnönü başkanlığındaki CHP iktidarı köylünün elinde ne var ne yok gasp ettiği gibi bütün köylüleri askere aldığı için üretim yapacak köylü kalmamıştır. 40 dönüm ve aşağısı toprağı olan köylülerin elindeki sürüm hayvanlarının hepsi alınmıştır. Büyük köylü kitlesinin toprağının 40 dönem civarında olduğunu düşündüğümüzde yapılanın ne olduğu daha da net olarak ortaya çıkmaktadır. Toprak ağalarına bir şey yapılmadığı gibi ayrıca karaborsa ortamında daha da zenginleşmeleri sağlanmıştır. CHP bütün tarihi boyunca bu köylü düşmanı niteliğini korumuştur. Bunları bildiğimizde K. Kılıçdaroğlu'nun söylemlerinin sahteliği daha da ortaya çıkmaktadır.

CHP, farklı milliyet ve ulusların düşmanıdır:

CHP faşist diktatörlüğü, farklı uluslara ve azınlık milliyetlere karşı kuruluş yıllarından başlayarak acımasızca ezme ve imha politikası uygulamıştır. Karadeniz'de Rumlar **Topal Osman Çetesi** tarafından acımasız bir katliamdan geçirilmiştir. Daha sonra Kürt Alevi halkı, Topal Osman ve Sakallı Nurettin

TC tarafından başlatılan tek dinin hakim kılınması, yani Sünni Müslümanlığın hakim hale getirilmesi planı parça parça hayata geçirilmekteydi. Bunun en önemli adımında Aleviliğin Sünnileştirilmesi projesi kapsamında Alevi köylerine cami yaptırılması yer alıyordu. Bu plana Kemalizm'in katkısı ise Koçgiri'de ve Dersim'de Alevilerin katledilmesi olmuştur.

Paşa tarafından korkunç bir katliamdan geçirilmiştir. 1925 yılında CHP iktidarında İnönü hükümeti döneminde, ulusal taleplerle ayaklanma hazırlığı yapan **Şeyh Said** önderliğindeki Kürtler acımasızca kanla bastırılmıştır. Ondan sonra çıkarılan Takrir-i Sükun Kanunu ve oluşturulan İstiklal Mahkemeleri aracılığıyla Kürt katliamı bir bütün Kürt coğrafyasına yayılmıştır. Ağrı, Genc vb. bir dizi Kürt ayaklanması olmuş ve bazen de katliamlar, ayaklanma bastırması olarak görülmüştür. En son 1937 yılında CHP'nin İnönü hükümeti döneminde bizzat M. Kemal ve İnönü tarafından Dersimli Kürt Alevileri hizaya getirmek adına kanlı bir plan oluşturulmuş ve **Abdullah Akdoğan** tarafından pratiğe geçirilmiştir. Mağaralara doldurulan insanlar, çocuk yaşlı demeden vahşice katledilmiştir. Çocuklar süngüden geçirilmiş, ihtiyarlar kurşunlanmış, dağ taş bombalanmış, köyler ve ekinler yakılmıştır. K. Kılıçdaroğlu'nun doğum yeri olan Nazımiye de bu katliamı en acımasızca yaşayan yerlerin başında gelmektedir. O, oturduğu koltuğun geçmişi ile övünen Kılıçdaroğlu bilmeli ki o koltuk kanlıdır; Dersim halkının kanı ile boyalıdır. 1938 yılında Dersim katliamında görevi, CHP iktidarında **Celal Bayar** devralmıştır. C. Bayar da İnönü'den aşağı kalmamış, mağaralarda insanları yakmış, savunmasız insanları süngüden geçirtmiş, dağı taşı yakmıştır. Yani 1919'dan 1938'e kadar T. Kürdistanı'nda acımasız bir Kürt katliamı yapılmıştır. Daha sonraki yıllarda da Kürtler üzerindeki baskılar devam etmiştir. Yer yer sürgünler, göçler yaşattırılmıştır. "Vatandaş Türkçe konuş" kampanyası düzenlenerek Kürtlerin konuşması yasaklanmış, Kürtçe konuşanlara cezalar verilmiştir. TC'nin kurulduğu ilk yirmi yılında CHP iktidarları acımasız bir Kürt katliamı yapmıştır.

CHP, komünizmin düşmanıdır:

CHP iktidarının ilk yıllarında yaptığı başka bir

katliam da komünist katliamıdır. Bakü'den gelen **M. Suphi** ve **14 komünist** bizzat Kemalistler tarafından komplo ile Karadeniz'de boğdurulmuştur.

CHP, Alevilerin düşmanıdır:

CHP katliamcı geleneğini Aleviler üzerine de uygulamıştır. Özellikle Kürt-Alevilere yapılanlara değinmek-gözler önüne sermek, bugün Kürt Aleviliği gündeme getirilen K. Kılıçdaroğlu vesilesiyle yerinde olacaktır.

Kemalizm'in ilk katliamını Koçgiri'de Kürt Aleviler üzerinde yaptığını söylemek yerinde olacaktır. Bu katliam pek bilinmez ve hatırlanmak istenmez. Bunu bilinçli bir politika olarak yapar. Çünkü CHP'nin tabanında Kürt Aleviler yoğundur. Koçgiri'de Kürt Alevi halk, Topal Osman ve çetesi, Sakallı Nurettin Paşa ve Abdullah Akdoğan tarafından katliamdan geçirilir. Yapılanlar o kadar insanlık dışıdır ki bunun için BMM'de soruşturma açılır ama sonuçlanmasını M. Kemal engeller. Abdullah Akdoğan daha sonraki tüm Kürt katliamlarında görev almış bir katliamcıdır. Belki Koçgiri katliamı unutturulmuştur ama Dersim katliamı, bazı yönleri çarpıtılmış bile olsa, hala Dersim halkının hafızasında tazeliğini korumaktadır. Dersim katliamı M. Kemal, İ. İnönü, F. Çakmak ve C. Bayar tarafından bizzat planlanmış, Kürtleri katletmekte ustalaşmış olan korgeneral Hüseyin Abdullah Akdoğan tam yetkilendirilerek hayata geçirilmiştir. Başbakan olan İ. İnönü ise katliamı günü gününe takip etmiştir. Yani CHP'nin ebedi şefi de milli şefi de bu katliamın baş mimarlarıdır. Bu katliam, esasta bir bütün Kürtleri denetime alma operasyonunun son halkasıdır. Dersim katliamı başlamadan önce M. Kemal'in şu sözleri anlamlıdır: "*İşlerimizin en önemlisi Dersim meselesidir. Bu yarayı, bu korkunç çıbanı temizleyip ve kökünden kesmek her ne pahasına olursa olsun yapılmalı ve bu hususta en acil kararların alınması için, hükümete tam ve geniş yetkiler verilmelidir.*" (**Kürt isyanları, Ahmet Kahraman, Evrensel Basım Yayın**)

Dersim yalnızca Kürt olduğu için değil Alevi olduğu için de hedefti. İTC tarafından başlatılan tek dinin hakim kılınması, yani Sünni Müslümanlığın hakim hale getirilmesi planı parça parça hayata geçirilmekteydi. Bunun en önemli adımında Aleviliğin Sünnileştirilmesi projesi kapsamında Alevi köylerine cami yaptırılması yer alıyordu. Bu plana Kemalizm'in katkısı ise Koçgiri'de ve Dersim'de

Alevilerin katledilmesi olmuştur. O yıllarda hakim sınıfların Alevilere bakışını en iyi şekilde Jandarma Umum Komutanlığının, 1934 yılında yayımladığı, gözetim altında 100 adet basılan “Dersim” adlı gizli rapor anlatmaktadır. Rapordaki şu paragraf her şeyi anlatır niteliktedir. “*Yavuz Sultan Selim’in gazabı olmasaydı, bugün güzel Türkiyemizde tek bir Sünniye tesadüf etmek imkanı belki de mümkün olmayacaktı. Eğer Yavuz’un garazı Dersim’in yalçın dağlarının içine girmiş olsaydı, herhalde Dersim’i de bugün maddi ve manevi başka bir yol üzerinde görürdük.*” (age, Sf 37, aktaran Resmi Tarih Tartışmaları 6. Kitap) M. Kemal ve İ. İnönü geçmişte Yavuz’un yapamadıklarını yapmaya hazırlanmış ve yapmışlardır. **Yani Cumhuriyetin Yavuzları M. Kemal ve İ. İnönü’dür.** Bugün onların koltuğunda oturmakla övünen K. Kılıçdaroğlu’nun misyonu da farklı yöntemlerle bile olsa, **aynıdır.** Alevi halkımız K. Kılıçdaroğlu şahsında bunları görmelidir.

Kemalizm’in din politikası

Alevilerden başka bir bütün dini kontrol altına almaya çalışmıştır Kemalist diktatörlük. Onun için CHP şahsında Kemalizm’in din politikasına da kısaca bakmak yerinde olacaktır.

M. Kemal savaş yıllarında tekke tekke gezerek dini inançlı halktan destek almaya çalışmıştır. Büyük oranda da bu desteği almıştır. Ama savaş bittikten sonra ilk iş olarak tekke ve zaviyeleri kapatmıştır. Burada ilk hedefin Aleviler olduğu ortadadır, çünkü tekke ve zaviyelerin yeri Sünni inanaşa göre Alevi inancında daha ağırlıkta/önemdedir. 1927 yılında Bektaşî tekkeleri üzerindeki baskı göreceli yumuşatılmışken Alevi-Kürt kimlikli Dersim ve çevresi dergah ve tekkeleri yasaklanmıştır. Bununla birlikte bütün Alevi köylerine özellikle de Dersim Alevi köylerine cami yapılmaya girişilmiştir.

TC kuruluşundan günümüze halkın dini inanışlarına müdahale etmiş ve kontrol altında tutmaya çalışmıştır. **Devlet dini yaratılmaya çalışılmıştır.** Görünüşte dini alanda Sünni-Müslümanlığı hakim kılmaya çalışmaları yapılırken Sünni halk da inanışından dolayı baskı altına alınmıştır. Sünni tekke ve zaviyeleri de kapatılmış, ezan zorunlu olarak Türkçe okutulmuş, tüm Sünni tarikatları kontrol altına alınmaya çalışılmıştır. Ulusal bir hareketin önderi olan Şeyh Sait bahane edilerek “şeriat getirmek için ayaklandı-

lar” diye propaganda edilerek halkın serbestçe dini ritüellerini yapması engellenmiştir. Aleviler de “Sünniler şeriat getirmek için ayaklandı” diye korkutulup cumhuriyetin gönüllü bekçisi yapılmıştır. Yine Menemen’de yapılan provokasyonla ufak ufak oluşmaya başlayan muhalefet bastırılırken, şeriat ayaklanması diye gösterilip Sünni Müslümanlar baskı altına alınmış, Alevilere ise daha fazla bekçilik görevi verilmiştir.

CHP ve Kemalist ideoloji kendi kontrolünde olan tarikatlara, dini inanış gruplarına izin verirken, kontrolünde olmayan dini gruplara karşı ise baskı ve şiddet kullanmıştır. Uyduruk bir laiklik anlayışı geliştirmiş, buna paralel olarak kurduğu diyanet işleri başkanlığı aracılığı ile dine yön vermeye başlamıştır. Diyanet işlerinin laik bir anlayışın neresinde olup olmadığı bir tarafa, Sünni-Müslümanlık bu kurum aracılığıyla hakim kılınıp yayılmaya çalışılmış, bunun dışındaki inanışlar yok sayılmıştır. Hakim olan Sünnilik de bu kurum aracılığı ile kontrolde tutulmuştur.

Kemalizm’in laiklik anlayışı ne din işleri ile devlet işlerinin ne dinle vicdan özgürlüğünün ne de din işleri ile dünya işlerinin birbirinden ayrılmasıdır. **Bütün dini inanışların devlet kontrolünde tutulması, devletin tüm alanlarda dini kullanması, halka din aracılığıyla yön verme anlayışıdır.** Bu durumda devletle din işlerinin çoğu kez iç içe olduğu görülmektedir. CHP iktidarları döneminde imam yetiştiren okullar açılmaya başlanmıştır.

Alevilere laiklik ilkesi dolayısıyla yanlış bilinç verilmiştir. Güya Osmanlı’dan TC’nin kuruluşuna kadar katliamlara uğrayan, dini inanışları yasaklanan Aleviler bu ilke sayesinde artık dini inanışlarını serbestçe yapacaklar ve bir daha şeriatın gelmesinin önüne de bu ilkeyle geçilmiş olunacaktır! Dolayısı ile bu safsataya inandırılan Alevi halk da cumhuriyetin koruyucusu yapılmıştır. Alevilerin CHP “hayranlığı”nın en büyük nedenlerinden birisi budur. Ama bilinmeli ki **laiklik ilkesine paralel kurulan diyanet işleri başkanlığı Alevileri yok sayar ve Sünnileştirmek için planlı çalışmalar yapar.** Aleviler esas korku kaynağı olarak Sünniliği görmüşlerdir. Kendilerini her fırsatta katleden TC’ye karşı ise yaranma pozisyonunda olmuşlardır. Bunda, tarihte ve günümüzde, hep katliamdan geçirilmesinin ve yönetimden uzak tutulmalarının büyük rolü vardır.

Hal böyleyken ne yazık ki Alevi halk Sünni halka

dinsiz gösterilerek; Sünni halk da Alevilere “onlar şeriat getirecek, Aleviliği yok edecek” diye düşman gösterilerek, iki inanişaya sahip olan halkın birbirini **korku kaynağı** olarak görmesi sağlanmıştır. Birbirinden koparılan halkın iki kesimi de bu korku sayesinde sisteme daha iyi bağlanmıştır. Halkların birbirine karşı korku unsuru olarak kullanılması o kadar ustaca ve başarı ile yapılmıştır ki halk celladına aşık duruma gelmiştir. Laikliğin ve cumhuriyetin bekçisi Aleviler olmuştur. Alevi katliamının baş mimarı CHP ve onun önderleri İ. İnönü ve B. Ecevit Alevilerin en sevdiği parti başkanları haline getirilmiştir. Bu, halkta yaratılan bilinç bulanıklığı sayesinde başarılmıştır. **Cumhuriyet sonrası yapılan Alevi katliamlarının baş mimarı CHP’dir ve devletin resmi ve sivil oluşumları bunları icra etmiştir.** Alevileri katleden de sahte bir şekilde timsah gözyaşları dökerek onların kurtarıcısı rolüne giren de CHP’dir. Alevi halk da, aman şeriat gelmesin, şeriat gelirse Sünniler bizleri katleder diye korkutulmuş, o korkuyla CHP’nin yeni celladının kucağına atılmıştır. Bu kapsamda devrimci ve komünistlerin yapması gerekenleri yaptıkları söylenemez. Devrimci ve komünistlerin görevi halka gerçekleri göstermektir. İki inaniştandan da halkın inançlarından kaynaklı görmüş oldukları baskılara karşı da mücadele etmektir. Bu başarılamamıştır. Alevi halk objektif olarak CHP, Sünni inanişi olan halk da diğer faşist partilerin tabanı olmuştur. Bugün Kılıçdaroğlu şahsında bir kez daha Alevi halkı CHP’ye bağlama operasyonu yapılıyor. Bir kez daha CHP’nin yaptıkları, ettikleri ve gerçek yüzü halkımıza anlatılmalıdır. CHP tüm inanişlardan halkımızın düşmanıdır. Onların tek bir inandığı şey vardır; burjuva-feodal sömürü; gerisi teferruatır.

CHP başından beri emperyalizmle işbirliği içindedir!

CHP ve Kemalizm kuruluşundan günümüze halka karşı katliamlardan baskılara kadar uzanan faşist yüzünü göstermiştir. Ama emperyalistlerle daha savaş yıllarında işbirliğine başlamıştır.

CHP kuruluş yıllarından, gelişmenin belirli bir aşamasına kadar tüm hakim sınıf ve klikleri içinde barındırıyordu. Toprak ağaları Menderes, C. Oral, E. Sanak’tan, bankacı C. Bayar’a işadamı Koç ve Sabancı’ya kadar. Sözde liberalizmi savunan da devletçiliği savunan da CHP’nin içindeydi. Hakim sınıfların

ortak noktası sömürülerine sömürü katmak için var olan sistemin yaşamasıydı. CHP şahsında tarihsel koşullar içinde uyguladığı “devletçilik” dolayısıyla epey tartışmalar olmuştur. Kapitalimde devlet müdahaleleri olmaz diye bir şey söylenemez. Önemli olan müdahalenin kimin için ve nerede yapıldığıdır. Son yaşanan krizde emperyalist ülkelerin nasıl da ekonomiye müdahale ettikleri görülmüştür. Bundan dolayı devletçilik ilkesi uyduruk bir ilkedir. Zira kapitalizm veya burjuva-feodal sistem devletle bir ve bütündür. Devlet olmadan burjuva-feodal sınıf da egemenliği de mümkün değildir. O halde sorun devlet müdahale biçimi ve yoğunluğu ile ilgilidir. Her tarihsel konjonktürde burjuva-feodal sınıfların çıkarları ile uyumlu bir devlet müdahalesi söz konusudur. Müdahale esastır ama biçimini konjonktür belirler. O halde devletçilik liberalizm karşıtı olmadığı gibi ayrı bir sosyal sistem de değildir. Durum bu iken halka devletçilik kandırmacısı niye yapılmıştır?

1929 kapitalist sistemin dünya çapında yaşadığı krizi sonrası emperyalist sermaye yatırımları azalmıştır. Komprador büyük burjuvalar sömürülerini genişletmek için yatırım yapmakta zorlanmışlardır. İşte bu noktada devlet devreye girmiştir. Halktan vergi ve başka yollarla gasp edilen değerler, yatırım yapma adı altında hakim sınıfların hizmetine sunulmuştur. Yatırımı devlet halkın paraları ile gerçekleştirmiş, sömürüyü de hakim sınıflar yapmıştır. Bunun hiçbir tarafında halkın çıkarı yoktur, halkın kandırılması vardır. Daha sonra savaşa hazırlık adı altında da devletin açık ve kapalı zoru ile korkunç bir gasp yapılmıştır. Halkın elinde ne var ne yok alınmış ve hakim sınıflara devredilmiştir. Bütün bunlar halkçılık ve “solculuk” adına, CHP tarafından halka yutturulmaya çalışmalarının adı da devletçiliktir!

CHP’nin tek parti diktatörlüğünden sözde çok parti diktatörlüğüne geçişi de tarihsel süreç içinde şöyle olmuştur. Kuruluşundan 1930 yılına kadar ilk kuruluşunda getirmiş olduğu savaş atmosferi devam ettirilmiş, M. Kemal’in tek kişilik diktatörlüğü amansız bir şekilde uygulanmıştır. İsyanları bastırma hareketleri, takrir-i sükun kanunları, istiklal mahkemeleri vs. ile halk zaptu rapt altına alınmıştır. Daha sonra dünyada yaşanan ekonomik kriz dolayısıyla halk açlıkla boğuşmuş, daha sonra da Alman ve İtalyan faşistlerin safalarında savaşa girmek için hazırlık adı altında halkın elinde ne var ne yok toplanmıştır. Bütün bu süreçte

halkta korkunç bir tepki birikmiştir. En ufak demokratik istem bile zor ile bastırılmıştır. Bütün bunları daha kolay yapmak için faşist İtalyan ceza kanunu getirilmiş ve kabul edilmiştir. Halk açlıktan kırılıyor, dipçik ve copla ancak kontrolde tutuluyordu. II. Emperyalist Paylaşım Savaşı, Türk hakim sınıflarının istediği gibi bitmedi. İşte bu da Türk hakim sınıfları için bir dönüm noktası olmuştur. Bir tarafta halk içinde kabaran öfke, diğer tarafta açık ve gizli olarak desteklenen Alman faşizminin yenilgisi. Yani ülke içindeki ve dünyadaki durumlar TC'yi değişime zorlamaktaydı. Sistemin bekası için içte halk muhalefetine sistem kontrolünde eritmek en akılcı yol olarak görünüyordu CHP iktidarına. Bunun için CHP'nin ve Kemalizm'in ideolojik ve politik hattına bağlı bir partinin kurulması, halk muhalefetine orada eritilmesi, yeni hakim güç ABD ile de esasta, bu parti aracılığıyla ilişkinin geliştirilmesi bir zorunluluktur. Dolayısıyla demokrasiye geçtik, çok partili yaşam geldi söylemlerinin safsatadan öte bir anlamı yoktur. Yani bizzat CHP devletin tekçi ideolojisini ve hakim yapısını korumak için iç ve dış konjonktürel duruma paralel çok partili sisteme geçme kararı almıştır. DP'nin sistemdeki görevi halkta biriken tepkiyi sisteme kanalize etmek ve Almanya ve İtalyan faşizmini destekleyen kadroları değiştirmek olmuştur. DP olayı tamamen sistemin kendi kırılma noktasında kendini onarma operasyonudur. DP, iktidarda olduğu on yılda CHP'nin ekonomik programını uygulamıştır, söylemde farklı olmasına karşın.

1946'dan sonra sistem tekçi ideolojiyi yaşatmak için çok partili olmuştur. Burada, elbette, hakim sınıflar adına iktidarda kimlerin olduğu önemlidir. Düzen içinde oluşturulan partilerin, düzen içine çekmek için hedeflediği kitle ile de farklılaşmaktadırlar. Bu da önemlidir. Fakat bunlardan yola çıkarak kurulan düzen partilerinin, görünürün ötesinde, CHP ve Kemalizm'in ideolojik-politik-ekonomik hattının dışında, ondan farklı olduğu söylenemez. CHP ve Kemalizm'e ters bir parti çok partili dönem diye tanımlanan dönemde de yaşatılmamıştır. Yani **CHP muhalefetteyken de iktidarda olan bir partidir.** 1920'den 2010'a kadar TC'de Kemalizm ve CHP iktidarda olmuştur. Görüntüdeki farklılık, koşullardan kaynaklı olması gerektir ve yalnızca görüntüdür. Bugünkü düzen partileri CHP, AKP ve MHP tekçi ideolojiyi benimsemiş, Kemalizm'i yaşatmaya çalışan faşist partilerdir. Yoksa bazen söylem olarak dile getirdikleri gibi Kemalizm kar-

sıtı partiler değildir. Belki Kemalizm'i yaşatmak, burjuva-feodal sistemin sömürsünü daha da artırmak için farklı yol ve yöntem önerebilirler, temsil ettikleri hakim sınıf klikleri farklı olabilir ama ortak olan Kemalist ideoloji ve burjuva-feodal sömürü sisteminin devamı için çalışmalarıdır.

CHP devletin bekası için hem hükümet hem de muhalefet olmuştur. Bugünlerde K. Kılıçdaroğlu ve silesiyle, sistem sözcüleri tarafından bolca dillendirilen, "güçlü iktidar güçlü muhalefet" söylemi anlamlıdır. Bu söylemin temelleri CHP tarafından 1940 yılının ikinci yarısında atılmıştır. **Burada iktidar ve muhalefetiyle güçlendirilmek istenen sistemin kendisidir. Yani CHP, iktidar ve muhalefetin birliği olarak vardır.** İkisi güçlü olduğu oranda sistem güçlüdür. Burada kastedilen muhalefet tabi ki sistem içi muhalefettir. Sistemi hedefleyen (hele de güçlü bir şekilde hedefleyen) muhalefetin kanla bastırıldığına TC tarihinde çokça tanık olunmuştur.

İç ve dış koşulların zorlaması ile tek parti diktatörlüğünden çok partili diktatörlük dönemine geçmiştir. DP kısa süre sonrası iktidara gelmiş, 1960'ta ABD'nin Türkiye'de gerçekleştirmiş olduğu ilk planlı darbe olan **27 Mayıs** darbesine kadar da iktidarda kalmıştır. Çin'de Mao önderliğinde yapılan Büyük Proleter Kültür Devrimi, dünyada sosyalizme yönelimi artırmış, bir dizi ulusal kurtuluş savaşlarında emperyalizme önemli darbelerin vurulması da sosyalizme sempatiyi artırmıştı. Bu süreçte tüm dünya halklarının halkı gözünde sosyalizm umut ve çekim merkezi haline gelmişti. Böylesi bir konjonktürde kurulan reformist-parlamentarist TİP sistem içinde önemli bir başarı göstermişti. Bütün bunları değerlendiren Türk hakim sınıfları, sosyal-demokrat söylemlerle bu muhalefeti sistem içine çekme kararı almış ve bunu da CHP ile pratikleştirmiştir. Sosyal-demokrat söyleme CHP, "ortanın solu" ve "halkçılık" söylemleri ile anjaje olmaya çalışmıştır. Elbette CHP sosyal-demokrat bir parti değildi. İşin başka tarafı da 1970'lere gelindiğinde dünya ekonomik sisteminde sosyal-demokrasinin var olmasını sağlayan ekonomik koşullar da kalkmıştı. Dolayısı ile bu iki nedenden dolayı CHP'nin sosyal-demokratlığının söylemden öte bir anlamı da yoktu. Fakat bu söylemin bile halkın önemli bir kesiminin tepkisini sistem içine çektiği de bir gerçektir. Bir bütün burjuva-feodal sistem tarafından 50 yıllık faşist parti ve faşist genel başkanı B. Ecevit

“solcu” ve hatta “devrimci” yapılmıştır. Bunların hepsi faşist Kemalist sistemin bekası için gerekli görülmüştür. **Hem CHP’nin politikalarını hem de liderinin söylemini belirleyen tamamen koşullardı.**

1970’le başlayan dönemsel krizi, ithal ikameci politikalara son verip neo-liberal politikalara geçmekle “çözmüştür” kapitalizm. ‘70’deki krizi geçici de olsa atlatmış olması, kapitalist sisteme geçici bir güven vermiştir. Bu süreçte dünya politika sahnesinde artık “sosyal devlet” politikaları ile sosyal demokrasinin de pabucu dama atılmıştır. Dünyada var olan, adları sosyal-demokrat ve işçi partisi olan partilerin adlarından başka işçilerle ve sosyal demokrasiyle ilişkileri de kalmamıştı. Türkiye’de zaten hiç sosyal demokrat parti olmamıştı ve 80’lerle birlikte tüm partiler neo-liberal politikalarda hemfikir olmuşlardır. Artık sistemin bekası için bu zorunlu görülmüştür. **Yarış bundan sonra bu politikaları kimin daha iyi uygulayacağı üzerineydi.** Bundan dolayı, Kemal Kılıçdaroğlu’nun sosyal-devlet ve sosyal demokrasi eksenli söylemleri bir safasadan ibarettir. Örnek aldığı B. Ecevit 1999 yılında uluslararası sermayenin istediği tüm yasaları jet hızıyla çıkarmadı mı? Bugünkü taşeron sistemin, üretmeyen köylünün, işsizliğin altında neo-liberalizmin o yasaları yok mu? Elbette bunları Kılıçdaroğlu da biliyor ama “yalandan kim ölmüş?” sözünü düstur edinmiş! Egemen sınıflar adına halkı oyalamaya çalışıyor.

CHP darbecilerin dostudur

CHP için bazı notları düşmemiz CHP’nin niteliğinin anlaşılması için faydalı olacaktır. CHP başta 1960 askeri darbesi olmak üzere yapılan tüm darbeleri destekleyen bir partidir. 12 Mart’ta ve 12 Eylül’de katledilen devrimci ve komünistleri katledenlerin suç ortaklarıdır.

12 Mart’tan sonra kurulan teknokratlar hükümetinin başı olan **Nihat Erim**, CHP kökenli bir faşisttir.

III. Erim hükümeti döneminde 22 Aralık 1978’de Maraş’ta yüzlerce Alevi inancından halk, devletin uzantısı gayri resmi faşistlerce katledilmiştir. Daha önce resmi faşistlerin Koçgiri’de Dersim’de çoluk çocuk, yaşlı demeden hunharca katletme geleneğine sadık kalan sivil faşistler bu kez Maraş’ta çocukları ağaçlara çivilemiş, hamile kadınların karnındaki bebekleri süngülemişlerdir. **Sistemin Alevileri hunharca katletme geleneği yine CHP iktidarında yapılmıştır.**

2 Temmuz 1993’te Sivas’ta yine devletin gayri resmi uzantıları tarafından aydınlar yakıldığında da SHP hükümet ortağıdır. İ. İnönü’nün oğlu **Erdal İnönü** başbakan yardımcısıdır.

19 Aralık 2000’de yapılan hapishaneler katliamında B. Ecevit başbakan ve Adalet Bakanı da Ecevit’in partisindedir. **Hapishane katliamının da baş mimarlarından birisi B. Ecevit**’tir. F tipi hapishanelerin projesi ve uygulaması onun başbakanlığı döneminde yapılmıştır. Ulucanlar katliamının mimarı da Ecevit’tir.

Neo-liberal politikaların hayata geçirilmesi için 15 yasa 15 günde çıkarılıp emperyalizme sadık uşaklığını gösteren de yine Ecevit öncülüğündeki sistem partileridir.

İşte Kemal Kılıçdaroğlu’nun övünç kaynağı yaptığı o koltuğun yaptıklarından bazıları bunlar. Bunlardan da görüldüğü gibi o koltuk halk düşmanı ve halkın kanları üzerine kurulmuş bir koltuktur. CHP’nin tarihindeki bu noktalara değindikten sonra burjuva sınıfların politika tarzlarına kısaca bir göz atmak konunun anlaşılması için yerinde olacaktır.

Burjuva-feodal politika yapmanın bazı “incelikleri”!

Burjuvazi siyaseti nasıl yapıyor, politik alanda kendisini nasıl üretiyor? Bu konuyu kısaca incelediğimizde hem CHP’nin kuruluşundan bugüne yaptıkları daha iyi anlaşılacak hem de K. Kılıçdaroğlu’nun genel başkanlığa getirilmesinin nedenlerinin ipuçları gözükecektir. Ayrıca neler yapabileceği hakkında da bilgi verecektir.

Burjuvazi politika yapmayı demagoji ve manipülasyon yapmakla eş görmektedir. Bunları en iyi yapan iyi politikacı olarak kabul edilmektedir.

Burjuvazinin tarih sahnesine çıkmasından sonra, burjuva politikanın nasıl olması gerektiği üzerine kafa yoran teorisyenleri olmuştur. Bunların içinde burjuva politikanın nasıl olması gerektiğini en iyi formüle eden sanırım **Makyavelli**’dir. Makyavelizm diye anılan bu düşünce daha sonra biraz daha genelleştirilerek pragmatizm-faydacılık olarak piyasa çıkmıştır. Özü “amaca götüren her şey faydalıdır” şeklinde formüle edilmektedir.

Makyavelizme göre prensin ya da hükümdarın yani yöneticinin vermiş olduğu sözün hiçbir “ahlaki” değeri yoktur. Bunları tutmak ya da tutmamak tama-

men yönetici olarak hükümdarın inisiyatifi ve kontrolü altındadır. “İyi” yönetici olarak yaptıklarının nedenlerini yeri ve zamanı geldiğinde anlatmasında gösterdiği “beceri” ona ihtiyacı olduğu güvenilirlik zırhını verir. Bu nedenle yalan söylemek ne günahdır ne de ayıp! **İktidarınızı sürdürmeye yardımcı olduğunuz sürece yaptığımız doğrudur.** Burjuva politikacılara baktığımızda tam da bunları yaptıklarını görürsünüz. M. Kemal’in, CHP’nin ve diğer tüm düzen partilerinin yaptıklarını incelediğimizde iyi bir Makyavelli takipçisi olduklarını görürüz. Makyavelli işin teorisini yapmıştır, M. Kemal, CHP ve diğer partiler ise pratikte hayata geçirmiş, bu konuda ustalaşmışlardır. Burjuva politikanın tüm inceliği de bu olsa gerek!

Burjuva siyasetin işleyişinde ve “ahlakında” var olan yalan, kamuoyunu bir konudan uzak tutmak-uzaklaştırmak ve başka bir ilgi alanı yaratmak için başvurulan en etkili araçtır. M. Kemal ve CHP bunu sıkça yapmıştır. Bugün Kılıçdaroğlu’nun böyle bir görevinin olduğunu da söylemeliyiz.

Burjuva siyasetin diğer bir inceliği de bir dizi yalan söyleyip ama bunları birbiri ile çakıştırmamak ve işin içinde kurtulma ustalığıdır. Burjuva-feodal Türk politikacılarının duayeni **S. Demirel** “Dün dündür, bugün bugündür” diyerek bu konuyu özlüce formüle etmiştir. Bu konuda İ. Kaypakaya da konuya dikkat çekmek için şunları söylemiştir: *“Muhalefette iken, ‘demokrasi’ havarisi kesilen komprador büyük burjuvazi ve toprak ağası klikleri, iktidara geçtikleri zaman, en azılı halk düşmanı kesilmişlerdir.*

Ülkemizin tarihi gerçekleri bunlardır.” (İ.K Seçme Yazılar) Bunlardan yola çıkarak K. Kılıçdaroğlu’nun ne yapmak istediğini anlayabiliriz.

“Dürüst” Kemal halkı kandırmaya çalışıyor!

Burjuva siyaset için iktidarda kalmanın diğer incelikleri (yolu) gizlemekten, unutturmaktan, toplumu geçmişine yabancılaştırmaktan, toplumu tarihsizleştirmekten ve kimliksizleştirmekten geçer. Burjuvalar, toplumsal hafızanın toplumsal kimliğin en temel yapıcı unsuru olduğunu bildiklerinden dolayı balık hafızalı toplum yaratmaya çalışmaktadırlar. Hafıza kaybına uğramış, kim olduğunu, nereden geldiğini bilmeyen, geçmişine yabancılaşmış birini yönetmek daha kolaydır. Birey için geçerli olan bu durum toplum için de geçerlidir. Hakim sınıflar bin yıllık yönetme tecrübe-

leri ile biliyorlar ki, toplumun geçmişine hakim olmadan bugün ve geleceğine hakim olmak mümkün değildir. Politika tarzları hep toplumun geçmişini unutturmaya dönük ele alışlarla doludur. K. Kılıçdaroğlu’nun CHP’nin genel başkanlığına getirilmesi buna en iyi örnektir.

Burjuva politikası yalana, yok saymaya, tahri-fata, tabulaştırmaya, kişi kültürüne dayanır. CHP’nin tarihi incelendiğinde bu kapsamda en güzel örnekler bulunacaktır.

Her dönem egemen sınıflar yönettiği halkı bölüp bazılarını kendilerine bağlamayı bir politika olarak kullanmışlardır. Burjuva politikasının inceliklerinden önemli olanlardan birisi de budur. Dünya ölçeğinde emperyalizm böl ve yönet taktiğini hep kullanmaktadır. Ülkeler bazında da burjuva yöneticiler devamlı farklılıklardan yola çıkarak halk içinde hep ayrışmalar yaratmayı bir politika olarak kullanmışlardır. Yaratıldığı bu ayrışmanın en az bir tarafını, çoğunlukla iki tarafını, kendi aralarındaki farklılığı çelişkiye dönüştürerek ve ondan yola çıkarak, kendilerine bağlamaktadır. Bu burjuvazinin yönetme politikasıdır. Şu da bir gerçektir ki egemen sınıflar kendilerine bağlı oldukları kesime kırıntıdan başka bir şey de vermez.

Burjuva politikasının başka bir inceliği de farklı tarihsel süreçlerde hep bir düzen partisini allayıp pullayıp öne çıkarmasıdır. Bunu yaparken halka yalan söylerken gerçek niyetlerini gizlemek esastır. Önemli olan bir şekilde halkın gözünde bir partinin erdemli gösterilip halkın onayını almasıdır.

Bundan sonra sistemin tıkanma noktaları nelerdir, onlara bakalım. O zaman CHP’nin K. Kılıçdaroğlu şahsında neden allanıp pullandığı daha anlaşılır olacaktır.

CHP’de lider değişiminin yaşandığı süreçte sistemin tıkanma noktaları

Anlaşıldığı kadarıyla sistemin tıkanacağı noktalarda Kılıçdaroğlu şahsında CHP’nin daha da aktifleştirilmesi planlanmakta. Bu tıkanma noktalarının belli başlılarının neler, hangileri olduğuna baktığımızda CHP’nin neler yapmaya çalışacağı ve bunları yapıp yapamayacağı daha anlaşılır olacaktır.

Hakim sınıflar arasında uzun süredir devam eden bir iktidar mücadelesi var. Her dönem kendi aralarında böyle mücadeleler olmuştur. **Fakat gelinen aşamada sistemin bazı politikalarında tam bir tıkanma ya-**

şandığı için, kendi içlerindeki mücadeleler daha görünür olmuş ve ön plana çıkmıştır.

TC kurulduğundan bugüne hakim sınıflar olan toprak ağaları, komprador büyük burjuvazi ve bürokratik burjuvazi arasında hep çıkar çatışması yaşanmıştır. Ekonomik yapıdaki bazı değişimlere ve emperyalist politikalarındaki farklılaşmalara paralel artarak veya azalarak bu çatışma hep var olagelmıştır. Bu çatışmaların temel noktası halkı kimin daha fazla sömüreceği ve halkı sömürmeye kimin önderlik edeceğidir. Başka cepheden de emperyalist politikaları kimin daha iyi uygulayacağı yani uşaklık yarışı ve kavgasıdır.

Son yaşanan çatışmada görüldüğü kadarı ile TC'nin kurucu partisi içinde hakim pozisyonda olan komprador bürokratik burjuvazi ve komprador büyük burjuvazi kliği ile AKP içinde hakim olan komprador büyük burjuvazi kliği arasında yaşanmaktadır. Emperyalist neo-liberal politikalar bürokrasinin küçültülmesini istiyor. Kuruluşundan günümüze devletin askeri, hariciye ve yargı bürokrasisinde hakim olan bürokrat klik hem yerini terk etmemekte direniyor hem de kendi hakimiyet alanına diğer kliğin girmesini engelliyor. Temel tıkanma bu noktada yaşanıyor. Yani halktan gasp edilen değerlerden kimin nemalanacağı sorusuna bağlı sorunlar yaşanmaktadır. Bu alandaki çatışmanın geçmiştekilerden daha çatışmalı olduğu ve emperyalistlerin de politikalarına uygun müdahaleler yaptıkları da gözükmemektedir.

Hakim sınıflar arasında “güçler ayrılığı prensibi” diye tabir ettikleri bir konsensüs vardır. Bu güçler ayrılığı hakim sınıfların kendi aralarındaki sınır çizgilerini belirler. Bu günlerde bu çizgilerin karıştığı gözlenmektedir; nitekim yargı siyasallaştı, güçler ayrılığı karıştı söylemlerinden bu anlaşılıyor. Tıkanma devam ederken yeniden hakim sınıfların kendi aralarında çizgilerin belirlenme süreci yaşanmaktadır. Bunda ülke içi sorunlar ve emperyalizmin istemleri belirleyici olacaktır.

Ülke içi sorunlarda ise önemli bir sorun olarak ekonomik sorunlar ilk başta durmaktadır. 2007’de başlayan kapitalizmin dünya çapında girmiş olduğu ekonomik kriz hala devam etmektedir. Her ne kadar teğet geçti veya istatistik yalanları ile bize dokunmadı, ekonomi iyi yolda dense de halkın kendiliğinden gelme eylemlerindeki artış tersini söylemektedir. Halk ekonomik sorunlardan bunalmıştır. Yoksulluk artmış, işsizlik ise katlanılmaz bir boyuta gelmiştir. Hala iş-

ten çıkarmalar devam etmektedir. İşçi sınıfının irili ufaklı kendiliğinden gelme eylemleri devam etmekte, artık sarı sendikaların oyalama barikatının bazı noktalarında çatlaklar oluşmuş durumdadır. Özetle başta işçi sınıfı olmak üzere emekçi halkımız ciddi huzursuzluk içinde. Ve sistemin bu sorunları, değil çözmek hafifletme durumu bile ufukta gözükmemektedir.

Köylülüğün durumu da işçi sınıfına benzerdir. Artık yoksul köylü üretemez olmuştur. Köylülük emperyalist tarım politikalarına kurban edilmiştir. Tarım sektörünün küçülmesini artık istatistikler de gizleyemez olmuştur. Bütün bunlardan çıkan sonuç başta işçi sınıfı ve köylülük olmak üzere emekçi halkımızı bunaltırmıştır ki, sistemin tıkanma yaşadığı yerin başında bu sorunları aşamama gelmektedir. Bu sorunlar yapısaldır, kapitalizme has sorunlardır.

Sistemin diğer en önemli, belki de, kısa vadede tüm diğer sorunları da belirler hale gelen ise **Kürt ulusal sorunudur**. Kürt ulusal sorunu bir demokrasi sorunu olarak daha da yakıcı bir hal alırken, bizim gibi ülkelerde demokrasi sorununun bir devrim sorunu olması ve buna olan ihtiyaç da yakıcı halini korumaktadır.

Türk hakim sınıfları imha etmekle-yok saymakla bu sorunu bitirememişlerdir. Kürt Ulusal Hareketi (KUH) önderini teslim almakla da sorunu hafifletmemişlerdir. KUH’un ulusal reformist çizgiye kayması, taleplerini düzen içi liberal taleplere kadar indirmesi bile Türk hakim sınıflarını bu taleplere ikna etmemiştir. Buna krizin yirmi beş yıldır yürütülen savaşın, hiç olmadığı kadar Kürtlerde ulusal bilinci geliştirmesi bir gerçeklik olarak Türk hakim sınıflarını korkutmaktadır. Bundan dolayı Kürt halkını oyalama ve zaman içinde eritme taktiği uygulamaya çalışmaktadır. Bunun bir ayağı olarak açılım adı altında yalnızca bazı şeyleri dillendirerek süreci geçiştirmeye çalışmaktalar. “Açılım”ın bir tasfiye programı olduğunun bilincindeki KUH’un ateşkese son vermesiyle bu meseledi Türk hakim sınıflarının yaşadığı tıkanma daha da üst boyuta taşınmıştır. Ve bu tıkanma Türk hakim sınıflarının, kendi aralarındaki çelişkilerden, emperyalist ülkelerle ilişkilerine ve diğer bölge ülkeleri ile ilişkilerine kadar ciddi anlamda etkiler durumdadır. CHP’deki Kılıçdaroğlu hamlesinin bu sorunla kuvvetli ilişkisi olduğu düşünülebilir.

Alevilerin yaşadıkları sorunlar da çok acil olmasa da hala gündemdeki yerini korumaktadır. Aleviler, örgütlenme ve demokratik talepleri için mücadele etme

**Düzen, ahlaksızlık üzerine kuruludur.
Tek bir ahlakı vardır o da kâr ve sömürü yapmak.
Peki bozuk düzende sağlam çark olabilir mi?
Tabi ki bin yıllık tecrübeyle sabittir ki hayır.
Öyle ise K. Kılıçdaroğlu'nun dürüstlük
söyleminin kendisi yalan ve ikiyüzlücedir.
Halkın dürüstlüğe olan saygısı kullanılarak
düzenlerini biraz daha fazla devam ettirmek
istenmektedir.**

konusunda epey bir yol almışlardır. Sistemin bunlara yanıtı “Alevi açılımı” adı altında oyalama olmuştur. Seri Alevi çalıştayları yapılmış ama Alevilerin en basit ve kabul edilebilir taleplerinde bile adım atılmamıştır. Özellikle Alevilerin diyanet işlerinin kaldırılması yönlü talebi en ileri taleptir. Sistemin hiçbir partisinin de buna yanaşmayacağı gözükmemektedir. Demokratik Alevi hareketinin gelişmesi özellikle Türk Alevileri CHP’den koparma sinyalleri vermiştir. Zaten Kürt Alevilerinin önemli bir bölümü CHP’den kopmuştur. Dolayısıyla sistemin Alevileri düzen içine çekme diye bir sorunu tekrar gündeme gelmiştir. Özellikle Türk Alevilerin sistem kontrolünden çıkmaması için CHP’de Kılıçdaroğlu hamlesi manidardır. Kılıçdaroğlu’nun ilk gezilerini Çorum, Amasya ve Tokat’a yapması da rastlantı değildir.

Uluslararası ilişkilerde “komşularla sıfır problem” diye ifade edilen dış politika tutmamıştır. Dış politikada ABD emperyalizmine tepkinin gazını almak için rol verilen AKP, Ortadoğu’da rolünü yerine getirirken rolüne çok ısınıp çizgileri aşmaya başlamış ve yeni problemlerle kendisini karşı karşıya bulmuştur. Türk dış politikası da Kıbrıs, Ermenistan, İran, Filistin ve İsrail konularında sıkışmış durumdadır.

Buraya kadar CHP’nin tarihine değiniler, burjuva politika yapma tarzı ve sistemin var olan temel sorunlarını anlatmaya çalıştık. Bütün bunlardan sonra K. Kılıçdaroğlu’nun CHP’de genel başkan olmasının ne anlam taşıdığına bakalım.

K. Kılıçdaroğlu’nun CHP’de genel başkanlığı ne anlama gelmektedir?

CHP tarihinde nerede ise hiç “normal” yollarla bir lider değişimi olmamıştır. CHP’de 23. kurultay yaklaşırken de bir lider değişimi beklenmemekteydi.

Ama iktidarı ile, muhalefetiyle tıkanmış bir sistem vardı. Dolayısıyla uzun vadede sistemin bekası için sistem sözcüleri tarafından, “güçlü iktidar, güçlü muhalefet” formülü dillendirilmeye başlanmıştı. 8 yıl süren AKP hükümeti yıpranma sinyali veriyor ve bu sorunların altından tek başına kalkamayacağı, sistem analistleri tarafından söyleniyordu. İlk elden AKP hükümetinin pervasızca uyguladığı neo-liberal politikalarından muzdarip haldeki emekçi kitlelere sistem içi bir umut yaratılmak istenmişti. Bu gerekliliklerin hepsini hesaplamış olan hakim sınıf politikacıları, Deniz Baykal’ın kişisel hırslardan dolayı “normal” yoldan genel başkanlığı bırakmayacağını anlamış olmalı ki bir komployla genel başkanlıktan uzaklaştırdılar. Komplonun profesyonelliğine bakıldığında hakim sınıfların en tepeleri ile emperyalist merkezlerden planlandığı düşünülebilir.

CHP, kuruluşundan bu tarafa devlet partisidir. Dolayısıyla genel başkanlığına getirilecek kişi de o derece önemlidir. Fakat bu tip partilerde genel başkanların yapabilecekleri, temsil ettiği sınıflar ve güç odakları tarafından belirlenir. CHP açısından devletin çelik çekirdeği tarafından belirlenir demek pek yanlış olmaz. Demek ki **devlet, CHP genel başkanlığına K. Kılıçdaroğlu’nu atadı.** Burada şunu da söylemeliyiz. Önder Sav her vesile ile temsil ettiği sınıf ve güç odaklarına ipler benim elimde mesajını da vermektedir.

Kılıçdaroğlu kimdir?

Dersim’in Nazımiye ilçesinde doğmuş, Kürt-Alevi bir aileden gelme, uzun süre Türk bürokrasisinde çalışmış, SSK genel müdürlüğüne kadar yükselmiş bir kişidir. Gazete ve dergileri incelediğimizde Kılıçdaroğlu allanıp pullanırken üç ögenin burjuva basın tarafından ön plana çıkarıldığını görmekteyiz. **Dürüstlüğü, Kürtlüğü ve Aleviliği.** Kısaca Kılıçdaroğlu şahsında bunların ne anlama geldiğine bakalım.

Toplumsal sistemde tek tek bireylerin mizaç özelliklerinden öte, sistemde nerede ve hangi misyonda oldukları önemlidir. İnsanların davranışlarını, karakterlerini üretim ilişkilerinde aldıkları roller belirlemektedir. İstisnalar olmakla birlikte, bu toplumsal yaşamda aldığı rollerden ülke yönetimlerinin belirlenmesine dek belirleyici bir özellik taşır. Buradan hareketle şu soruyu sormalyız; **dürüstlük Kılıçdaroğlu şahsında ne anlam taşır?** Hakim sınıflar dü-

rüstlük olgusunu basitleştirip; rüşvet alıp almamak, akrabalarına ayrıcalık tanıyıp tanımamakla ölçmektedirler. Bu bakış açısı dürüstlüğün tamamen karikatürize edilmesidir. Öncelikle dürüstlüğün ölçütü üretim ilişkilerindeki konumumuz ve yine hangi sınıfların yanında olduğumuzla belirlenir. Üretimdeki milyonlarca emekçinin emeğini gasp eden, onlarca yıllardır Kürtleri, Alevileri katleden sınıfların yanında olmanın, onların partisinin genel başkanı olmanın dürüstlükle bir ilgisi olabilir mi? Tabi ki olamaz. Kapitalist sistemde her şey, alınıp satılmaya başlayarak metalaştırılmıştır. Artık ruhlar, vicdanlar, kişilikler alınıp satılmaktadır. Kişiliğini hakim sınıfların-sömürücülerin hizmetine vermiş birisinin dürüstlüğünden bahsedilemez. Çünkü orada kişilik kalmamıştır.

Burjuva sınıfların ilk özellikleri insanların emeklerini gasp eden sömürücü olmalarıdır. İnsanların emeklerini gasp etmenin neresi dürüstlüktür? Yani hakim sınıfların var oluşları dürüst olmamak üzerine şekillenmiştir. Sistemin doğası gereği hep daha fazla nasıl sömürürüm, nasıl daha fazla gasp yaparım hesabını yapmaktadırlar. Daha fazla kâr başka şekilde yapılamaz. Böyle bir sistemde kurucu parti olan CHP'de dürüstlüğün anlamı olmaz. Olsa olsa, sözde rüşvet olmayan, aile çevrelerine "devletin nimetlerini" yasal sınırların ötesinde tattırmayan, birisini de daha fazla sömürü yapmak için kullanmanın adı dürüstlük olur! Doğuşundan bugüne mayasında ikiyüzlülük ve yalan olan bir partiye dürüstlük uğramaz. Milyonlarca emekçiyi nasıl kandırıp sömürsünü nasıl daha fazla ve uzun süre yapabiliriz diye yola çıkmış bir partinin genel başkanının kişisel olarak yasal alanın dışında, rüşvet almaması, aile çevrelerine devlet olanaklarını peşkeş çekmemesinin bir anlamı olabilir mi? Elbette ki bir anlamı yoktur. Baştan düzen, ahlaksızlık üzerine kurulmuştur. Tek bir ahlaki vardır o da kâr ve sömürü yapmak. Peki bozuk düzende sağlam çark olabilir mi? Tabi ki bin yıllık tecrübeyle sabittir ki hayır. Öyle ise K. Kılıçdaroğlu'nun dürüstlük söyleminin kendisi yalan ve ikiyüzlücedir. Halkın dürüstlüğe olan saygısı kullanılarak düzenlerini biraz daha fazla devam ettirmek istenmektedir. Sureti halktan görünerek halkı kandırmaya çalışmaktadır K. Kılıçdaroğlu. Bu samiyetsizliğin, yalancılığın en berbatıdır.

Şimdi K. Kılıçdaroğlu'nun söylemlerine bakalım: "Alinteriyle havuzlu villa edinene sözümüz yok" diyor. Nerede, hangi toplumda yaşıyoruz? Toplum-

muzda alinteri ile geçinen insanlar havuzlu villalar, katlar, yatlar edinebiliyorlar mı? Genel başkan olması sonrası şov amaçlı gittiği ilk yer olan Zonguldak'ta maden işçilerinin nerede oturduğunu biliyor mu? Biz söyleyelim, değil havuzlu villa veya villa, normal bir kat bile değil. Hem yoksul halktan oy isteyeceksin hem de onları sömüren, yoksullaştıranlar olan havuzlu villalarda oturanlara diyecek bir şeyin olmayacak! Sonra da utanmadan "gelirleri hakça bölüşeceğiz" diyeceksin! Bu sistemde gelirin hakça bölüşülmesi mümkün mü? Hesap uzmanı olan Kılıçdaroğlu bunları tabi ki de biliyor. O zaman bütün bunların neresinde dürüstlük var? Bütün bu söylemler sahtekarcadır.

Yıllarca işçilerin alinterilerini yasal yollardan gasp eden SSK'nın tepesinde görev yapmış olacaksın ve dürüstlükten bahsedeceksin! Yıllarca SSK'nın genel müdürlüğünü yapmış birisi, politika alanına soyununca şu söyledikleri daha da ilginç olmuyor mu? "İktidara gelince sigortasız işçi çalıştırılmasını önleyeceğiz". Bu sözün bir anlamı yoktur, halkı kandırmak için söylenmiş boş vaattir. Halkı kandırmanın neresi dürüstlük? Kılıçdaroğlu işsizlikten, yoksulluktan, sosyal adaletsizlikten söz ediyor, diğer burjuva politikacılar da farklı bir şeyden söz etmiyor ki! Niçin burjuva siyasetçiler kapitalizmden, emperyalizmden neo-liberalizmden, sömürüden hiç söz etmiyorlar. Burjuva-feodal sistemi, neo-liberalizmi, sömürüyü sorun olarak görmeyen birisinin sorunları çözmekten bahsetmesinin tek bir amacı vardır, halkı kandırmak. Özetle burjuva-feodal sistemin hiçbir partisi dürüst değildir, dürüst olamaz. Onların liderleri de aynı durumdadır. Bir aldatma operasyonu yapılmıştır ve bu ironik bir şekilde dürüst birisini genel başkanlığa getirmek olarak sunulmaktadır.

K. Kılıçdaroğlu'nun kurultaylarında yaptığı konuşmaya bakmaya devam edelim: "Ne ezen ne ezilen hakça bir düzen" diyor. Bu cümle kulağa hoş gelen sözcüklerden oluşturulmuş ama bilimsel ve pratik bir anlamı olmayan boş bir slogandır. Sınıfsız bir toplumda yaşamadığımızı göre, yapılanların hepsi ya ezilen sınıfların çıkarlarına hizmet eder ya da ezen sınıfların çıkarlarına hizmet eder. Sistemin kurucu partisinden ezen sınıfların başı olduğunu düşündüğümüzde o zaman o söylem o sınıfın çıkarına hizmet için söylenmiştir. Ezen ve ezilenin olmadığı bir sistemin bu düzen içinde olabileceği yalanı ile halkı kandırmaya çalışıyor "Dürüst Kemal!" "Emin olun

iktidara geliyoruz. Ezilenlerin emekçilerin haklarını korumak için geliyoruz” diye salona seslenirken, yalanını yüzüne çarparcasına, salon dışında CHP’li belediye yönetimleri tarafından işten atılan Kent AŞ işçileri işe dönmek isteyen sloganlarını haykırıyorlardı. Yalanları daha orada çürütülmüştü ama onlar arsızdırlar, bunları görmezler. Kılıçdaroğlu’nun “dürüstlüğü” işte budur.

Kılıçdaroğlu şahsı üzerinden sistemden umudunu kesmiş emekçi ve yoksullar sistem içine çekilmek, umut verilmek isteniyor. Daha önce birkaç defa yapıldığı gibi biriken tepkinin gazı alınmaya çalışılıyor. Bunun için de burjuvazinin en çok bilinen politika yöntemine başvuruluyor. Muhalefetteyken bolca vaatle bulunacaksınız. İşçilerden, köylülere, memurlara ve toplumun tüm kesimine vaatle bulunuyor. Ama iktidara gelince bunların hepsini unutacaksınız. Açlık, yoksulluk içinde olan, işsiz olan halkımızın kulağına vaatler hoş gelebilir ama kesinlikle açlığa, yoksulluğa, işsizliğe çare Kılıçdaroğlu değildir. Halkımız bu kandırma yönteminin yabancıları değildir. Ambalajında dürüstlük yazsa bile, düpedüz yalan siyasetidir. Görüldüğü gibi dürüstlük adına Kılıçdaroğlu’ndan elimizde bir şey kalmadı.

Kılıçdaroğlu pazara sürüldüğünde halkı kandırmak için kullanılan diğer argüman da Kürtlüğüdür. Biraz da bu argümanın durumuna bakalım.

Kılıçdaroğlu’nun Kürtlüğü

Öncelikle şunu belirtmeliyiz ki bir kişinin gelmiş olduğu toplumsal, ulusal, dinsel, cinsel kökenin bir anlamı ile önemi yoktur; önemli olan bulunmuş olduğu konum ve misyondur. Bulunmuş olduğu yerin sınıfsal konumu önemlidir. Yoksa kişinin gelmiş olduğu sınıfın, ulusal, inançsal kökenin ve cinsiyetin önemi olamaz. Konumuz özgülünde CHP’nin hangi sınıfların partisi olduğu ve amaçları nettir. O partide genel başkanlığa yükselmek, o partinin temsil ettiği sınıfların ve güç odaklarının değerlerini savunmadan hatta içselleştirmeden mümkün değildir. Yani o partinin genel başkanı artık o sınıftandır. CHP’nin o zaman Kürt ulusu karşısındaki duruşundan farklı bir duruş beklemek gerçekçi değildir. CHP Kürt düşmanıyken Kılıçdaroğlu Kürtleri sevemez, öyle bir beklenti boş bir beklentidir. Kılıçdaroğlu’nun bulunduğu konumda kişinin geldiği ulusal kökenin anlamı olamaz. O zaman Kılıçdaroğlu’nun bu yönünün öne çı-

karılması niye? Elbette Kürtleri kandırmak için. Hani Kürtlere keklik soyundan gelmişler denir. Sanırız böylesi durumları anlatmak için söylenmiştir. Keklik avına kafeste keklik götürülür. O kekliğin ötmeye üzerine gelen keklikleri de avcılar avlar. Burada öttürülen Kılıçdaroğlu, avlanacak olanlar da Kürt halkı. Kürtlerin öten sese gidip gitmeyeceğini ise pratik gösterecektir. Sistemin esasta tıkanıdığı sorunların başında Kürt sorunu geldiği için hiçbir yöneme başvurılmaktan çekinilmemektedir.

Türk egemen sınıfları TC’nin kuruluşundan bu tarafa şovenisttir. Bir Kürt’ün Türk kurum ve kuruluşlarına kabul edilmesi bile problemlidir. Kabul edilmesi için Türklüğün değerlerini kabul etmesi, Kürtlükle bağlarını tamamen koparması; örneğin Kürtçeyi kamu hayatının tamamen dışına atması vb. gerekir. Türklüğün değerlerini kabul edersen, bu değerleri yaşarsan kamu hayatının bütün alanlarında görev alabilirsin, kamu yönetiminde, devlet bürokrasisinde yükselebilirsin. Ama Kürt kalırsan, Kürtlüğün değerlerini korursan, bunlar için mücadele edersen Türk bürokrasisinde hiçbir yere gelemersin. Kürtler Türkleşmeden hiçbir Türk kurum ve kuruluşunda görev alamaz. K. Kılıçdaroğlu’nun Kürtlüğünü bu pencereden değerlendirmeliyiz. Uzun yıllar bürokraside yönetici konumda çalışması hangi sınıfların hizmetinde olduğunu göstermesinin yanında Türkleştiğini de gösterir. Daha genel başkan olur olmaz yaptığı açıklamada, asimilasyonu ne kadar içselleştirdiğini sahiplerine göstermiştir. Kemalizm’in Kürtleri asimile ederken kullanmış olduğu temel tez; Kürtlerin, Orta Asya’dan, Horasan’dan, Van Gölü üzerine gelen ve oradan Anadolu’ya dağılan Türklerin bir kolu olduklarıdır. Bunu, kendisi de bir Kürt olan ama Türk milliyetçiliğinin teorisyeni Ziya Gökalp ortaya atmıştır, hatta kendi geçmişinin de Türk olduğunu böyle açıklamıştır. Ne rastlantıdır ki, Kılıçdaroğlu’nun genel başkan olduğu ilk günlerde, kendi geçmişiyle ilgili yaptığı ilk açıklama dikkat çekicidir. “Horasan’dan Konya’ya gelen Türkmen bir aşiret olan Kureyşanlıymış”! Nasrettin Hocayla akrabalarımız! Evet bu söyledikleri ile halkımızı güldürerek akraba olduklarını zaten kanıtlamıştır!

CHP’nin genel başkanı devletin Kürtler üzerine yazdığı tezlerine uymayacak değil! Yani bir Hızır paşa olayı ile karşı karşıya olduğumuzu işbaşına geçer geçmez açık etti. Bu durum karşısında Nazımiye’deki

akrabalarının ne düşündüğü bilinmez ama 1937’de Seyid Rıza ile birlikte, CHP faşist diktatörlüğü tarafından asılan Nazımiyeli Kureyşan aşiretinden Seid Hüseyin’in kemiklerinin sızladığı muhakkak...

Feodal ve kapitalist toplumlarda egemenler baskı altında tuttıkları halklardan, uluslardan ve milliyetlerden insanları devşirip yönetici yapmışlardır. Geldiği yere yabancılaştırılan insanların, efendilerine yaranmak için efendilerine çok bağlı oldukları tespit edilmiştir. Yine acımasız ve gaddar oldukları hakim sınıfların tecrübeleri ile sabittir. Osmanlı’da devşirme **kurumsal olarak** yapılmıştır. Özellikle Müslüman olmayan halkların sağlıklı çocukları zorla alınıp, sünnet ettirilip, ismi Müslüman ismiyle değiştirilip sıkı bir şekilde Müslüman geleneklerine bağlı olarak eğitimden geçirilip devlet kadrosu yapıyordu. Bunların bazıları askeri kadro, bazıları idari kadro olarak görev yapıyordu. Bunlar arasından paşalar ve vezirler çıkmıştır. **Devşirmelerin geldiği yere yabancılaşması hatta düşmanlaşması doğal olandı.** Kapitalist ülkeler de sömürgelerde idari yapıda çalıştırmak üzere kadro yetiştirmek için 1840’dan başlayarak sömürge ülkelerde kendi okullarını açmaya başladılar. Bunların benzerlerini cumhuriyetin ilk yıllarında yapılan katliamlardan sonra yürürlüğe konan asimilasyon politikalarının önemli bir ayağı olarak, T. Kürdistanı’nda Bölge Yatılı Okulları ve Kız Sanat Okulları açarak TC yapmıştır. Zorla ve bazı teşviklerle Kürt çocukları askeri disiplinin hakim olduğu bu okullarda asimile edilmiştir. K. Kılıçdaroğlu da bir devşirmedir. Devşirmelerin temel özelliklerinden birisi geldiği yere, aslına yabancılaştırılmasıdır; aslını inkar etmektir. Kılıçdaroğlu bunu yapmasına karşın etiket olarak Kürtlüğü kullanılmaya çalışılmaktadır. Yani yine halk kandırılmaya çalışılmaktadır.

Kılıçdaroğlu’nun etnik kökenine değil ama önüne konan görevlere bakmalıyız. Sistemin sözcüleri tarafından bakınız ne görevler konuyor önüne. “*Kılıçdaroğlu dönemi, bu bölgede ve ülkede terör, şiddet ve ötekileştirme istemeyen Kürt vatandaşlarımızı kucaklayabilir. Kürt vatandaşlarımız uzun süreden beri ve eş zamanlı yaşadıkları ‘kimlik, yoksulluk, işsizlik, siyasi katılım sorunları’nu bu boyutları içeren bir ‘Sosyal Adalet Projesi’ yoluyla çözme çabasına girebilir... ‘Birlikte Yaşama Projesi’yle Kürt sorununa yaklaşabilir.*” (Fuat Keyman, Radikal İki, 13.06.2010) Kılıçdaroğlu’ndan bunlar bekleniyor.

Ama Kurultaylarının açılış konuşmasında ağzına hiç Kürt lafını almayan birisinin bunu nasıl becereceği de merak konusu...

Yapılan bir röportajda hemen Kürtçe eğitime karşı olduğunu söyleyip devamında şunları söylemiştir. “*Çünkü her ülkenin bir resmi dili var. Bütün politikaları toplumu entegre etmek üzere inşa etmelisiniz. Eğer toplumu entegre etmez de, toplumda ayrışma politikaları oluşturursanız bunlar doğru değildir. Eğitim de bunlardan biridir.*” Kürt Kemal’in anadilde eğitim için söyledikleri. Elbette bunları söyleyenin CHP genel başkanı olduğunu düşündüğünüzde şaşılacak bir tarafı yoktur. Asimilasyona, Kürt sorununu ekonomik geri kalmışlık ve terör sorunu olarak gördüğünü söyleyerek çünkü CHP’nin farklı bir şey söylemediğini bir kez daha ortaya koyuyor; devam diyor, daha öncükiler gibi!

Kürt sorununu, değişik ifade ile kendilerinin çözeceğini söylüyor. Nasıl çözeceksiniz deyince söylediği bir şey yok; iktidara getirin biz gösterelim diyor, çocuk kandırıcısına ama yaptığı gezilere baktığımızda nasıl çözeceği anlaşılmakta. İlk yaptığı gezilerden birisi de sınırda Kürt gençlerini katletmek için oluşturulan askeri mevziler oldu. Kürtleri katletmede en kahramanımız hangisi dercesine siperde çömeldi çömelmedi polemigi yapıldı, rezilce! Ve kahraman Kemal oluk oluk Kürt gençlerinin kanı akarken, korucuları Ankara’ya çağırırdı. “Terör sorununu” kendilerinin bitireceğini söylemeyi de ihmal etmedi. İşte Kürt sorunundaki Kemal’in gerçek yüzü. Bilinen, CHP’nin asimilasyoncu, inkarcı ve imhacı yüzü.

K. Kılıçdaroğlu kurultay bitiminde şunları diyor: “*Mustafa Kemal’in, İsmet İnönü’nün, Bülent Ecevit’in, Deniz Baykal’ın koltuğunu devraldık. Bu koltuğun anlamını ve önemini biliyoruz.*” O koltuğun anlam ve önemini kısaca biz de hatırlayalım. O koltuk 90 yıldır halkımızı inim inim inleyen faşist diktatörlüğün yönetici koltuğudur. Koçgiri’de, Diyarbakır’da, Genc’te, Palu’da, Ağrı’da ve Dersim’de Kürtlerin kanını oluk oluk akıtan, tek millet, tek bayrak, tek vatan, tek din diyen şovenizmin katliamcı koltuğudur. Karadeniz’de 15’lerle başlayan, dağ başlarında, şehir sokaklarında, işkencehanelerde, hapishanelerde Kürt, Türk çeşitli milliyetlerden halkımızın en yiğit kız ve oğullarını katleden, insanlığa düşman faşizmin koltuğudur. Maraş’ta ağaçlara çocukları çivileyen, Sivas’ta insanları diri diri yakan kanlı koltuktur. K. Kılıçda-

roğlu da o koltuğun kanlı ve halkın üzerinde olduğunu bilmektedir. O da oraya hangi misyonla geldiğini bilen, faşist partinin genel başkanıdır. Kürt halkına kan ve gözyaşından başka da bir şey veremez.

Sistem, tıkanan Kürt politikası karşısında halkı kandırmaya dönük, yeni bir hamle yapmak istiyor. AKP “açılım” diyerek, güzel sözler söylemesine karşın halkı kandıramadı. Durumu anlayan Kürt halkının silahlı bölümü tekrar silahlı aktif kullanmaya başladı. Dolayısıyla TC, daha güçlü bir ezme, yok etme ve kandırma hamlesi yapmak istiyor. Bunun için sistem partileri yeniden dizayn edilmeye başlandı. CHP’nin başına Kürt kökenli birisini getirmekteki amaç bir taraftan imha ve inkarı yaparken, diğer taraftan halka şirin gözükerek kandırıp düzene yedeklemek amaçlıdır. Kılıçdaroğlu şahsında CHP, Kürt sorunu kapsamında AKP’ye yedeklenmektedir. Bu projede İngiltere’den esinlenmişlerdir. Güya, İngiltere IRA’nın silahsızlandırılmasında Muhafazakar Parti ile İşçi Partisi’nin uyumlu çalışması sayesinde başarılı olmuştur. Türk hakim sınıfları da benzerini yapacakmış! Bunu şöyle tercüme edebiliriz; AKP muhafazakar, dini hassasiyetleri olan halkı sistem içine çekecek, CHP ise Alevi ve sol söyleme yatkın halkı sistem içine çekeceklerdir. Diğer yandan güçlenen Kürt ulusal hareketinin tabanını zayıflatacaktır. Ulusal bilinci hiç olmadığı kadar gelişmiş Kürt gerçekliğini düşündüğümüzde bunun boş bir hayal olduğunu görürüz.

Ön plana çıkarılan Aleviliğe ve bu kapsamdaki gerçekliğe bakalım.

Kılıçdaroğlu’nun Aleviliği üzerine

Kılıçdaroğlu’nun Aleviliğinin ne anlama geldiğine değinmeye başlamadan önce, Obama şahsında ABD’de estirilen havayı incelemek yerinde olacaktır.

2008 yılının Kasım ayında yapılan ABD başkanlık seçimlerini Obama kazandı. Uzaktan bir Müslümanlığı da vardı. ABD’de çoğunluğunu beyazların oluşturduğu seçmen, Obama’yı başkan olarak seçti diye; dünya basını, siyaset ve aydınları “Beyaz Adam”ın erdemlerini, ABD emperyalizminin demokratik işleyişini uzun uzun konuştu. Genelde “Beyaz Adam”a özelde ABD “demokrasisine” övgüler yağdırıldı. Bir anda “Beyaz Adam”ın tarih içinde işlemiş olduğu suçlar unutuldu. Denebilir ki, Obama’nın seçilmesi, “Beyaz Adam”ın ırkçı siyaset ve uygulamalarının doruğunu oluşturdu. Kısacası büyük çoğunluk “Beyaz

Adam”ı kutladı, yüceltti ve o, bir nevi yeniden keşfedilerek beş yüz yıla yakındır dünya halklarına yaptıkları unutturulmaya çalışıldı. Şimdi bu coğrafyada bu ideolojik manipülasyonun bir benzeri yapılmaya çalışılıyor. Bu coğrafyanın siyahileri başta Kürtler ve Aleviler. Bunlara şirin gözüküp geçmişi unutmaları ve bugünkü yapılanları da görmemeleri için uğraşılıyor. Acaba Aleviler Koçgiri, Dersim, Maraş, Sivas, Çorum, Malatya, Gazi’yi unutacaklar mı? Kılıçdaroğlu genel başkanlığa gelir gelmez başta Türk-Aleviler olmak üzere Alevilerin yoğun olduğu illere gitti, mitingler düzenledi, yayla şenliklerine katıldı. Çorum, Amasya, Tokat ve Adıyaman’da mitingler yaptı. Genel geçer sözler söyledi, Alevilerin en temel talepleri olan cemevleri, zorunlu din dersleri, diyanet işlerinin kaldırılması gibi taleplere değinmedi bile. Yani bu konularda CHP’nin de yapacak fazla bir şeyi yoktur. Kılıçdaroğlu da CHP’li “Beyaz Adam”ın bugüne kadar 90 yıldır bu coğrafyanın siyahilerine yaptıklarını alkalamak için kullanılmaya çalışılıyor. Bu işin bir tarafı, işin diğer tarafı da Pir Sultan şahsında Hızır Paşanın yaptıklarını Alevilere bir kez daha yapmaya hazırlanıyor. Alevi halkımızın bir deyişimi vardır, “Osmanlı’nın ekmeğini yiyen kılıcını sallar” diye. Kılıçdaroğlu Osmanlı’nın torunlarının ekmeğini yemiş, onunla semirmiştir, kılıcını da emekçilerin, Kürtlerin ve Alevilerin üzerine sallamaya hazırlanmaktadır. Obama’nın başta siyahiler olmak üzere dünya halklarına yaptığı gibi...

Şunu da söylemeliyiz, ABD’de Obama’nın Demokrat Partinin başına getirilmesinde siyahiler ne kadar etkili olmuşsa, CHP’nin başına Kılıçdaroğlu’nun getirilmesinde Kürtler ve Aleviler o kadar etkili olmuştur. Daha önce CHP’den Alevi kökenli bir dizi üye kadro atılmıştır. Devam edelim, bugüne kadar ABD’de Obama siyahiler için neler yapabilmişse, CHP iktidarında Kılıçdaroğlu da Kürtler ve Aleviler için ancak o kadar yapabilecektir. Çünkü Alevilere yapılanlar kuruluşundan bugüne devlet politikasıdır. Tek din yaratmak için başta Aleviler olmak üzere diğer dini azınlıklar üzerinde asimilasyon politikası uygulanmış, Sünni-Müslümanlaştırılmaya çalışılmıştır. Rumlar ve Ermenilerin Hıristiyan halkının kiliseleri ve dini okulları kapatılmış, Nasturi Hıristiyanları bir bütün katledilmiştir. Hala Hıristiyan papazlar katledilmektedir bu coğrafyada. Bu politika hala devletin temel politikalarından birisidir. Bundan dolayı okullarda zorunlu

din dersleri var ve orada Sünnilik öğretiliyor. Bunu için hala, Tokat'ta, Sivas'ta, Amasya'da, Çorum'da Alevi köylerine cami yaptırılmaya çalışılıyor. Bunun için Diyanet İşleri Başkanlığı var. Şunu da söylemeliyiz; nasıl ki Kürtlük bilincine sahip birisi Türk bürokrasisinde çalıştırılmıyorsa aynı şey Alevilik için de geçerlidir. Alevi kültür ve değerlerini koruyan bir memur, Türk-Sünni devlet bürokrasisinde yükselmez. Kılıçdaroğlu'nun Alevilikle de bir ilgisinin kalmadığını olmadığını geçmişine bakarak söyleyebiliriz. Kılıçdaroğlu Alevi halkı da kandırmaya çalışıyor, esas amacı olan, Türk-Sünni hakim sınıfların tekçi şovenist düzeninin bekçiliğini yaptığını gizliyor.

Aleviler şeriat gelecek korkusu ile laiklik ve cumhuriyetin kitle tabanı olmuş-yapılmıştır. Ama şunu da söylemeliyiz ki şeriatın gelmesini en başta burjuva egemenler istemez, kapitalizmin işleyişine terstir. Dolayısıyla Alevilerinki boş bir korkudur. AKP şahsında hakim sınıfların yöneticileri olan Sünni inancı güçlü kesimin burjuva feodal sistemle nasıl da haşır neşir oldukları zaten bunu açıkça göstermektedir.

Olan gelişmeler

Kemal Kılıçdaroğlu'nun "dürüstlüğü", "Kürtlüğü" ve "Aleviliği" bu şekildedir. Görüldüğü gibi bu özellikleri varmış gibi ön plana çıkarılması bu özelliklere sahip olduğu için değil, bu konularda halk kandırılmaya çalışıldığı içindir. **İşte bundan dolayı Kılıçdaroğlu'nun sadece bir Kılıçdaroğlu olmadığı ortaya çıkıyor.** Onun şahsında sistem, tıkanma noktalarını ötelemeye çalışarak; halkın değil ama sistemin umudu olduğu görülüyor. Demek ki CHP'de genel başkanlık değişimi de basit bir genel başkanlık değişimi değildir. Sistemin kendisini yeniden üretmesinin bir adımındır.

Bundan sonra CHP'deki gelişmelere, AKP-CHP ilişkilerine dikkat etmek lazım. Belki de Kılıçdaroğlu ve CHP, ciddi bir bunalıma girecek olan Türk burjuva politikasına nefes alacaktır. AKP-CHP kapışmasının göreceli olarak daha uyumlu hale gelmesi yaşanır şaşırılmamalıdır. Bu gelişmeler, gündemdeki bir dizi konuyu da yakından ilgilendirecektir. Kürt sorunundan Ergenekon davalarına kadar önemli gelişmeler yaşanabilir. Daha şimdiden Balyoz davası sanıkları tahliye edildi, Kürtlere dönük imha operasyonları hız kazandı.

Yazımızın baş tarafında CHP'nin ve TC'nin kurucu ideolojisinden önemli noktalara değinmiştik. Uzun

yıllar bunları yeniden üretmediler, elbette üretmeyi yenilenmek olarak söylemiyoruz. Halkı kandırmada yeni argümanlar bulmaları olarak ifade ediyoruz. Özellikle Deniz Baykal'lı süreçte çok kaba bir söylemle laiklik-cumhuriyet ele alındı, teklif üzerine kurulu şovenist söylem, ilk kuruluş yıllarındaki gibi katı bir şekilde ele alındı. Kuruluşundan bu tarafa askeri ve yargı bürokrasisi ile içli dışlı durumu tüm çıplaklığı ve pespayeliği ile alenileşti. Bütün bu yaşananlar bir anlamda CHP'yi halk nezdinde hiç olmadığı kadar teşhir etti. Elbette teşhir olan CHP nezdinde Türkiye Cumhuriyetinin kuruluş felsefesi ve temel kurumlarıydı. Bütün bunlardan burjuvazi de ders çıkararak, özü yaşatmak için biçimde bazı değişiklikler yapmanın bir adımı olarak Kılıçdaroğlu hamlesini yaptı. CHP'nin temel felsefesinin yaşatılması için ve daha güçlendirmek için Kılıçdaroğlu söylem değişikliği ile ortaya çıktı. Daha ilk baştan da anlaşıldığı gibi bu söylemlerden bile öze ilişkin bir değişimin olmadığı, hatta biçimdeki değişimin de çok sınırlı olduğu görünmektedir. Bundan sonra "güçlü muhalefet" söylemine uygun olarak Kılıçdaroğlu halkçı söylemle bolca vaatlerde bulunarak, halkın en yakıcı sorunlarını dillendirmeye devam edecek. Halkımız bu kadar sorunla boğuşurken bu sorunların dillendirilmesi bile hoşuna gidip alanlarda onu dinleyecek. Ama Kılıçdaroğlu çözüm olarak tek bir şey söyleyecek; yıllardır diğer düzen partilerinin yaptığı gibi, iktidara kendilerinin getirilmesi! Sorunların çözümü için "CHP iktidarı" diyecek. Ama geçmişte kendilerinin ve diğer düzen partilerinin yaptığı gibi hükümet olduğunda hepsini unutacak, Türk hakim sınıf politikacılarının duayeninin dediği gibi "dün dündür, bugün bugündür" diyecek. İşçiler, işsizler, emekçiler, yoksullar, köylüler, emekliler bir kez daha kandırılacaktır. Elbette bu sürece devrimci ve komünistler müdahale edip bunların gerçek yüzlerini teşhir etmezse, bu tıkanmayı da ekonomik krizleri aştıkları gibi aşacaklardır.

Kemalist ideoloji Kılıçdaroğlu ile kendini yenilemeye çalışıyor. Ama bunun anlamı yalnızca CHP'nin yenilenme çalışması olarak da anlaşılmalıdır. Bunun içinde AKP'nin de olduğu, söylemlerden anlaşılıyor. Sistem kendini yenilemeye çalışıyor. Başarılı olup olmayacakları ise başka bir sorun. Bu süreçte kayıkçı dövüşü gibi AKP ve CHP'nin birbirlerine diklenmeleri de halkımızı şaşırtmamalıdır. Ama Deniz Baykal dönemi gibi tıkanma durumları, "gerginlik" politikalarına daha

az rastlamamız olasılık dahilindedir.

Kürt sorununda ve Alevi sorununda yakın bir zamanda önemli bir değişim pek olası gözükmemektedir. Ancak genel seçimlerden sonra oluşacak tabloya göre yeni hamleler beklenebilir. AKP-CHP ikilisi oluşturulabilirse onların dışında iki uçlaşma oluşturulmaya çalışılabilir. Bir tarafta MHP diğer tarafta BDP olmak üzere. Sözde bu iki uç dışında sorunu çözüyorlarmış gibi bir görüntü oluşturabilirler. Kılıçdaroğlu ile birlikte CHP sistemin yaşadığı tıkanma noktalarında daha aktifleştirilecektir. Pratikte bunun nasıl şekil alacağını konjonktür belirleyecektir. Elbette ki halkımızın ve halkın örgütlü güçlerinin süreçte ne yapacakları esasta belirleyici olacaktır.

Sonuç:

Türk egemen sınıflarının “aile meclisleri”nde partilerini yeniden dizayn etme kararı aldıkları anlaşılıyor. Bunun ilk uygulamasını CHP’de Deniz Baykal’ın genel başkanlıktan uzaklaştırılıp genel başkanlığa K. Kılıçdaroğlu’nu getirerek yaptılar. Anlaşıldığı kadarıyla CHP’yi Kemal Kılıçdaroğlu ile iktidara, o da olmazsa koalisyon hükümetlerinde yer almaya hazırlıyorlar. Sistemin AKP eliyle yürüttüğü ama tıkanan politikaları bu şekilde aşmayı zorlayacakları-deneyecekleri anlaşılmalıdır. CHP’deki imaj yenileme operasyonu da buna uygun tarzda yapılmaktadır. Kılıçdaroğlu’nun yoksulluk söylemleri, “Kürtlüğü” ve “Aleviliği” bundan dolayı anlam kazanmaktadır.

Kılıçdaroğlu şahsında halkımıza karşı bir operasyon yapılmıştır. Bu operasyonun hedefi başta emekçiler, yoksullar, Kürt halkı, Aleviler olmak üzere tüm ezilenlerdir. Fakat Kılıçdaroğlu bu kesimlere bir umut olarak gösterilmeye çalıştırılarak beklentiye sokulmaktadır. Halkımız oynanan oyuna kanmamalı, Kılıçdaroğlu’nun gerçek yüzünü görmelidir.

Düzen partilerinin birbirinden farkı yoktur. CHP’nin MHP ve AKP’den ezilenlere uyguladığı politikalarda farkları yoktur. Kılıçdaroğlu ile yalnızca CHP’ye bir makyaj yapılmaya çalışılmaktadır. Ama makyajın arkası kokuşmuş olan düzen ideolojisidir. M. Faraç, Süheyl Batum, Nuray Yıldız’ın CHP PM’ne alındığını göz önüne aldığımızda o makyajın gerçek niyeti de ortaya çıkmaktadır. Yani Türk milliyetçiliğinin provokatör ve militanları Genelkurmay Başkanlığı’nın akıl hocaları CHP Parti Meclisine alınmıştır. Makyajın arkasında bu gizlidir.

CHP Kemalist diktatörlüğün kurucu faşist partisidir. Genel başkanları da kuruluşundan bugüne Türk-Kürt ve çeşitli milliyetlerden halkımızın düşmanlarıdır ve elleri halkımızın kanıyla boyanmış faşist katliamcılardır.

İşçilerin, köylülerin, emekçilerin, yoksulların, Kürt halkının ve Alevilerin yaşadığı sorunlar burjuva-feodal sistemden kaynaklıdır. Dolayısıyla sorunu yaratıcılar ve sorunun kaynağı olanlar sorunları çözemezler. Ezilen halkımızın yaşadığı sorunları Kılıçdaroğlu ile veya onsuz CHP çözemeyeceği gibi hiçbir düzen partisi de çözemez. Çözüm, bu talan ve sömürü düzeninin ortadan kaldırılması ile gelecektir. O zaman halkımız bu düzeni ortadan kaldırması için düzen partilerinin bayrakları altına gitmemeli, bu düzeni yıkmayı hedef alan komünistlerin bayrağı altında örgütlenmelidir.

Sömürü düzeni ortadan kaldırıldığında çeşitli konularda yapılan baskılar da ortadan kaldırılacaktır.

Umut olarak gösterilmeye çalışılan Kılıçdaroğlu şahsında düzenin ta kendisidir. Burjuva sistem halkımızın umudu değildir, umut dağda, umut şehirlerde komünistlerdedir. Halkımız CHP’ye Kılıçdaroğlu şahsında, sistemin ömrünü uzatmak için gitmemeli. Destek vermemeli, sistemi yıkmak için komünist parti saflarında örgütlenmelidir. Sözlerimizi Ahmet Arif’in dizeleri ile bitirelim:

“Bunlar engerekler ve çıyanlardır
bunlar ekmeğimize aşımıza
göz koyanlardır.
Tanı bunları
tanı da büyü...”

Yararlanılan kaynaklar

- 1) Louis Bonaparte’nin 18 Brumaire’i, K. Marks, Sol Yayınları
- 2) Seçme Yazılar, İ. Kaypakkaya, Umut Yayımcılık
- 3) Kürt isyanları, A. Kahraman, Evrensel Basım Yayın
- 4) Yakınçağ Türkiye Tarihi 1-2, Milliyet Yayınları
- 5) Türkiye Cumhuriyeti’nde Tek Parti Yönetiminin Kurulması 1923-1931, Mete Tuncay, Tarih Vakfı Yurt Yayınları
- 6) Resmi İdeoloji Sözlüğü, Editör F. Başkaya, Özgür Üniversite Yayınları
- 7) Resmi Tarih Tartışmaları 6. Kitap, Editör İ. Beşikçi, Özgür Üniversite Yayınları

Kürt meselesinde

“Sözün bittiği yer= Kürt ulusuna kayıtsız-şartsız özgürlük!

Kürt meselesinin “demokratik çerçevedeki” çözümlü olarak sunulan “Kürt açılımı” ya da “demokratik açılım” veyahut “Milli Birlik Projesi”nin hedefi, özellikleri, gözettikleri, hangi çıkarlara dayandığı, hangi yeni ilişkileri yani dengeleri kurmayı amaçladığı, bölgesel hesapları bu bağlamda iç ve dış dinamikleri ve belirleyenleri gibi bir dizi yönü çok net şekilde ortaya çıkmıştır.

TC devletinin Kürt açılımı adıyla başlattığı süreç ve politikası, gelinen noktada bütün yönleriyle pratiğin testine tabi olarak gerçek öz ve niteliğini gözler önüne sermiştir. Kürt meselesinin “demokratik çerçevedeki” çözümü olarak sunulan “Kürt açılımı” ya da “demokratik açılım” veyahut “Milli Birlik Projesi”nin hedefi, özellikleri, gözettikleri, hangi çıkarlara dayandığı, hangi yeni ilişkileri yani dengeleri kurmayı amaçladığı, bölgesel hesapları bu bağlamda iç ve dış dinamikleri ve belirleyenleri gibi bir dizi yönü çok net şekilde ortaya çıkmıştır.

Bu politika ilan edildiğinden bugüne kadar çeşitli defalar üzerine değerlendirmeler yaptık. “Açılım” denilen politikanın özü ve ruhunun ne olduğu, hangi çıkar hesaplarına dayandığı, hangi felsefi yaklaşımla ele alındığı, ideolojik ömrünün ne olduğu gibi sorulara yanıt aramaya çalıştık. Bu noktada meseleye dair yaklaşımımız ve pratik-politik duruşumuz biliniyor.

Sürecin kapsamlı bir tasfiye ve tasfiyeciliği içerdiğini, Kürt meselesi gibi devletin temel açmazlarından ve toplumsal çelişkilerden birisi olan meseleyi bu kapsamda restore etme çabasından başka bir şey olma-

dığını ifade ettik. Kürt meselesinin bir ulusal mesele olduğunun üstünün örtülmesine dayanan **yeni bir denge arayışı** hedeflendiğini belirttik. Bu toplumsal ve sosyal gelişmeleri, siyasal mücadelenin geldiği yeni aşamayı bölgesel gelişmeler de gözetilerek (BOP, emperyalizm olgusu vs.) buna uygun yeni bir biçime kavuşturmanın ihtiyacı olarak açığa çıktı devlet açısından. Son 10 yılın geniş kapsamlı yeniden yapılandırılan ekonomik, siyasal, hukuki, kültürel ilişkilerine yeni halkalar eklenerek sınıfsal, ulusal, mezhepsel vd. çelişkilerin ve mücadelelerin sürklase edilerek bu yapılandırma yöntemine kan taşıyan, zemin yaratan, toplumsal meşruiyet kazandıran bir yaklaşım benimsendi; açılım ve açılım dizileri bu eksende şekillendi.

Kürt açılımı, çelişkinin geldiği toplumsal ve sosyal düzey ve olgunluk, mücadelecî dinamikleri ve siyasal yaşamda kapladığı yer, güç ve konum itibarıyla çok büyük önem kazandı. Ki devlet için bu açılımın esas amacı Kürt ulusal mücadelesinin ve özellikle ulusal hareketin silahlı mücadelesi ve gücünün tasfiye edilmesi idi.

“Açılım” denen garabetin sadece Kürt kimliğinin

Devletin bugün gerillaya yoğun askeri operasyonları, Kürt legal kurumlara yönelik operasyon ve yoğun tutuklamalar, legal partinin kapatılması ve yenisinin kapatılma tehdidi ile yüz yüze kalması, sivil faşist grupların Kürt öğrencilerine ve halkına yönelik linç yönlendirmesi ve yer yer katlettiği vs. gibi yoğun saldırıları açılım politikasının bir ürünüdür.

varlığının devlet tarafından kabulünü geri dönülmez bir şekilde objektif olarak içerdiği tespitini yapmak mümkündür. Yani devlet nezdinde 85 yıldır diliyle, kültürüyle, etnik yapısıyla kendine ait bir kimlik özelliği olmayan Kürtler, bugün bu özellikleriyle Türk kimliğinden ayrılan, bu anlamda “varlığı” kabul edilen bir “topluluk” olarak görülmeye başlandı. Ki 2009 sonlarında TBMM’de Kürt meselesi bir sorun olarak tartışıldı bir oturumda. **Tarihte eşine az rastlanacak bir kaba inkar ve ret tutumu bugün devlet nezdinde fiilen terk edilmek zorunda kalmıştır. Ancak bu “terk ediş” Kürt varlığını kabul ederek; Kürt kimliğinin, ulusunun temel kültürel, kimliksel, siyasal haklarının inkar edilip, yok sayılması siyasetine bırakmıştır.** Bugünkü geline nokta burasıdır; “Kürt yoktur” politikası, “Kürt vardır ama ben onun haklarını tanımıyorum” yaklaşımına evrilmiştir. Kürt ulusu, ulusal hakları yok sayılarak küçük yerel, kararlı bir ulus özelliği taşımayan **folklorik bir topluluk** gibi ele alınmaya çalışılmaktadır. Ki modern çağın bu noktada belirlediği asgari hak kriterinden bile devletin yaklaşımı çok uzaktır. Yani Kürtlere yerel küçük bir folklorik topluluğa tanınması gereken haklar dahi tanımamaya çalışılmaktadır. Konumlanılan, sağlatılarak oluşturulmaya, siyasal meşruiyet kazandırılmaya çalışılan zemin budur. Devletin yeni kurduğu cephe burasıdır.

Devlet bu cephede dövüşürken, savaşımını verirken bu duruma uygun araçlar, politikalar, yönelimler, ideolojik söylemler, örgütlenmeler yaşama geçirmeye çalışılmaktadır. Özellikle devletin havuç ve sopa diye tarif edilen politikaları en işlevsel şekilde bu savaşında devreye soktuğunu görmekteyiz. **Kürt ulusal kimliğine yönelik saldırısında, onu ret ve inkar siyasetinde ise en etkili materyali “bireysel hak ve özgürlükler” diye tanımladığı ezen Türk ulusal ay-**

rıcalıklarının bugün güvence altına alınmasını tanımlayan ve Kürt ulusuna vurulan ulusal kölelik zinciridir. Bunların tanınması ve gerçekleşmesinde bile tutuk, cimri, kırk dereden su getiren, can bedeli olmadan adım atmayan bir yaklaşım içindedir.

Açılımın kısmi demokratik bir niteliğe dahi haiz olmadığını, bu yönüyle gerçekleşmediğini süreç göstermiştir ve genel eğilimin bundan sonra karakterin de yeniden işaret etmiştir. Bunun TC’nin kuruluşundaki temel ideolojik, siyasi, sınıfsal, kültürel öge ve ilkelerle direkt ilgili olduğu açıktır. Türk egemen sınıflarının kendi sınıfsal çıkarlarına uygun şekillenen siyasal devletin temel niteliklerinin, kuruluş felsefesinin ve ideolojik hamurunun bu noktadaki açmazının temel nedeni olduğu açıktır. En gerici ırkçı Kürtlük teorileriyle tekçi bir ideolojik-siyasi konumlanmış içinde olan, özeldede Kürt ulusuna yönelik inkar, imha, işkence, asimilasyon, katliam vs. her türlü zorbalığı uygulayan faşist bir sistem şekillenmesi söz konusu olmuştur. Bu öz ve bu özü besleyen-kemikleştiren tarihsel şekillenişle biçimlenen bir devlet yapılanmasıdır bugün Kürt meselesinin “demokratik çözüm”ü iddiasında olan. **Faşizmin özüne, ruhuna yabancı olan “demokratikleşme”, pratikte bu yabancılığı ve uyumsuzluğu bir kez daha kanıtlamıştır.** Faşist devletin Kürt ulusal meselesini demokratik temelde çözüme yaklaşımının ulusal hak ve özgürlükleri tanımayı, kabul etmeyi, siyasal-anayasal sistemini bu eksende yeniden dizayn etmeyi içermediği, bekasımı burada görmediği; tam tersine Kürt ulusal mücadelesinin tasfiyesini hedeflediği, silahlı-silahsız, legal-illegal tüm Kürt ulusal kurumlarını, örgütlenmelerini tasfiyeye odaklandığı açığa çıkmıştır.

Bu noktada, bu tasfiye “açılım”ının demokratik biçimlerinin bir yanı Kürt ulusal hareketini kısmi bireysel ve kimliksel haklar tanınarak ve bu çerçevede vaatlerde bulunarak ikna etmek iken; diğer yanı bu haklara rıza göstermesi için zora dayanan her türlü yöntemi kullanmaktır.

Devletin bugün gerillaya yoğun askeri operasyonları, Kürt legal kurumlara yönelik operasyon ve yoğun tutuklamalar, legal partinin kapatılması ve yenisinin kapatılma tehdidi ile yüz yüze kalması, sivil faşist grupların Kürt öğrencilerine ve halkına yönelik linç yönlendirmesi ve yer yer katlettiği vs. gibi yoğun saldırıları açılım politikasının bir ürünüdür.

Devlet kendi belirlediği ve AB-ABD emperya-

listlerinin çerçeveleyip desteklediği, Kürtleri her yol ve yöntemi deneyerek, uygulayarak razı etme siyaseti izlemektedir.

Devletin bu “çözüm” etiketli yaklaşımı kendi niyet ve amaçlarını açığa çıkardığı ve buna karşı bir direnç, direniş sergilendiği, rıza gösterilmediği noktada ret, inkar ve imha cephesinde alınan siyasal pozisyonlar yeniden tahkim ediliyor.

Gelinen aşamada “açılım”ın deşifre olmasına paralel sürecin hızla takındığı, yeni denge arayışlarına girildiği, buna uygun olarak güçlerin konumlandığı görülmektedir. Aynı zamanda bu tıkanıklığın yeni tartışmalara, “ezber bozma” iddialarına ilginç şahsiyetler tarafından, sembol kişilikler nezdinde yol açtığını görmekteyiz.

Devlet cephesinde çözümün silahlı olmayacağını, Kürtlerin hakları olduğunun ve bunların verilmesi gerektiğinin savunusunu yapan; bu anlamda “barış çubuğu” ile arzı endam eden “liberal demokrat”, “muhafazakar demokrat” kimlikli yazar, gazeteci ve siyasetçiler gelinen noktada “barış meleği” rolünden çark ederek gelişmelere uygun bir konumlanışla kendilerine ayar çekmektedirler.

Sürecin tıkanmasıyla birlikte A. Öcalan’ın, “arayışlarına, çabalarına yanıt olamadığını” belirterek bu koşullarda 31 Mayıs’tan itibaren aradan çekileceğini ifade ederek ortaya koyduğu tavır, sürece yeni bir hareket getirmiştir.

Gerillanın bu tarihin öngünlerinde ve özellikle 31 Mayıs akabinde KCK’nın “Ateşkesin yapılan operasyonlarla anlamını yitirdiği” açıklamasıyla 13 Nisan 2009’daki ilan ettiği ateşkesi fiilen sonlandırmasıyla hareketlenmesi, sürece yeni bir ivme katmıştır. Yaygın ve oldukça yoğun bir çatışmalı ortam oluşmuştur. **Silahların eleştirel gücü yeni bir tartışma dalgasını beraberinde getirmiştir.**

Yaşanan sürecin yine (evet yine!) ana karakterlerinden birisi Kürt ulusal meselesini manipüle etmeye dayanmaktadır. Bu manipülasyon bir ulusun siyasi ve kültürel haklarına yönelik, en temel haklarına yönelik pervasız bir yok saymayı, iğdiş etmeyi hedefleyen içeriğe sahiptir.

Kürt ulusunun yanında olduğu iddiasında olan dost postuna bürünmüş “liberal” burjuva kesimlerin bu manipülasyonda baş rolde olduklarını vurgulamak gerekir. Kürtlerin dilini, kültürünü, kimliğini özgürce yaşaması-geliştirmesini, siyaset yapma ve örgütlenme hakkının

demokratik çerçevede gerçekleşmesini savunmaktadır bu kesimler.

Bunun güvencesinde hatta genişletilip kazanılmasında silahsız biçimlerle olabileceğinin teorisi yapmaktadırlar. Devletin bu noktada özellikle seçilmiş Kürt temsilcilerine yönelik operasyon ve baskılarına eleştiri getirmektedirler. Bu eleştirilerini dayanak yaparak Kürtler üzerinde etkili olma, kolayca manipüle etme hedefiyle Kürtlere de “silahtan”, “terörden”, “radikal taleplerden” arınma, barışçıl yollarla, makul taleplerle mücadeleyi örgütlenme öğüdünde bulunmaktadır. Yani Kürt halkının canıyla, kanıyla, dişiyile, tırnağıyla kazandığı-yarattığı kazanımları ve güvencelerini terk edip barışçıl biçimlerle “faşist Türk siyasal sistemiyle” hak arayışına girişmesini salık vermektedir. Halka bu öğüdü verirken dönüp devlete de “zindana atmayıversen de” öğüdüyle buna zemin sunmasını istemektedirler.

Bu kesimlerin devlete yönelik eleştirisi Kürtleri böylesi bir tasfiyeye ikna edecek zemini bir türlü yaratamamasına dönüktür. Bu yaklaşım faşist devletin “liberal” tutumu olarak okunmalıdır. Bu kesimlerin söylemlerinin süsünü söküp attığımızda, beylik laflarını somutlaştırdığımızda karşımıza faşizmin “liberal” yüzü çıkmaktadır.

Ki silahların konuşmaya başladığı, çatışmaların arttığı bu süreçte bu kesimlerin okun sivri ucunu daha da keskinleştirerek Kürt ulusal mücadelesine yönelttiğini görüyoruz. Tasfiyeye çanak tutulmadığı, örgütlü güçlerin temel güvence olduğunun deklare edildiği, bu noktada geri adımlar atılmadığı (ki bu ulusal taleplerden esaslı bir vazgeçiş demektir ya da ulusal kimliğin geliştirilmesi hedefinden) için suçlanmaktadır. Kürtler verilen değeri bilmeyen “nankörler”, “şımarıklar” olarak fişlenmektedir. **Türk “liberal” burjuva kesimler silahların yaratacağı siyasal atmosferin hak almada etkin bir araç olarak bilinçlere nakşedileceği devrimci ve ilerici zeminden korkmakta ve endişe etmektedir.** Zira bu durum safların ve sınıfsal çıkarlarla alınan pozisyonun netleşmesini sağlamaktadır. Bu kesimlerin böylesi süreçlerde sağlıklı düşünme yetilerini-yeteneklerini kaybettikleri, çıkarlarının gereği olarak verili sisteme daha bir sıkı tutundukları görülmektedir. Bu zeminin bu kesimlerin burjuva-demokratik temeldeki belli belirsiz siyasal özlemlerine mola verdiren bir yönü vardır. Artık bu izlenimleri dillendirmek yeri-

ne verili olanı korumayı esas olan bir pozisyonda buluverirler kendilerini.

Ki bu süreçlerde belli biçimsel değişikliklerle reformist orta burjuvazinin de bu kesimlerle benzer refleksleri verdiğini görmekteyiz. **Yakaladıkları en büyük ortak paydanın devletle silahlı temelde mücadeleye karşıtlık olduğunu belirtelim.** Türk reformistleri eleştirilerin yönünü devlete daha fazla yönlendirerek farkını belli eder. Bu kesimler siyam ikizleri gibidir. Birinin aynı vücutta kafası sola bakarken diğeri sağa bakar. Ama kaygıları, telaşları, konumlanışları, yaşama gereklilikleri ve siyasal özelemleri ortak. Aynı sınıfsal kaynaktan, maddi ilişkilerden beslenirler.

Ki Öcalan'ın 31 Mayıs vurgusu ile 1 Haziran'dan itibaren Kürt ulusal hareketinin ateşkesi bitirip "gerillayı aktif savunma pozisyonuna" geçirişiyile yaşanan sürette bu kesimlerin aldığı tutum ibretliktir. Apar topar Kürt ulusal hareketini derhal "ateşkesi sürdürmeye" davet etmişlerdir. Bu çatışma ortamında "çözüm" üretilemeyeceği, tartışılmayacağı "türküsünü" okuyarak Kürtleri devlete mahkum pozisyona davet etmiştir. Sanki bir çözüm anlayışı ve koşulu varmış, devlet buna razıymış gibi bir yaklaşım içinde olmuşlardır. Devlete de "muhatap alın", "dinleyin" minvalinde dostlar alışverişte görsün türünden eleştirilerle "ezilen ulus perverliğini" de elden bırakmamıştır. Bu kesimlerin Kürt ulusal hareketine bu çağrılarını, bu yaklaşımlarını koyunun boynunu kasaba uzatması çağrısından başka bir anlama gelmemektedir.

Silahların etkin ve yaygın bir şekilde devrede olduğu bu süreçte ırkçı, faşist klikleriyle rüşünü ispat etmiş Ertuğrul Özkök ve Nazlı Ilıcak gibi "gazetecinin" yaklaşımları da dikkat çekicidir. "ezber bozma", "putları yıkma" retoriği ile süslenen yaklaşımlarıyla hem gelinek noktanın neresi olduğunu hem de TC'nin "çözüm" adı altında yaratacağı yeni dalgaların ipuçlarını vermiştir.

Ertuğrul Özkök 7, 9 ve 13 Temmuz tarihlerinde amiral gemisi Hürriyet'teki köşesinde Kürtlerle Türklerin birlikte yaşamasına dair bir değerlendirme yaptı. Bu yaklaşımıyla Kürtlerin ayrılma hakkına dair yeni "düşünsel" egzersizlerin de yapılması gerektiğini, Özal zamanında federasyon seçeneğinin tartışıldığını vs. ifade etti. Elbette E. Özkök gibi "resmi" düzeydeki bir "devlet gazetecisinin" ve TUSİAD üyeli bir kompradorun bu yazdıkları önem-

lidir. Zira Kürt ulusunun ayrılma hakkı gibi bu süzme faşistler için oldukça "radikal" bir tartışmaya kapı aralıyor. Ama nasıl?

Birincisi; E. Özkök ve benzer anlayışı dillendiren Türk "ulusalcılığı" iddiasındaki Cumhuriyet gazetesi çevresindeki kimi zevatlar gelinen noktanın Türklerin Kürtlerle birlikte yaşamayı tartıştığı bir nokta olduğunu vurgulayıp, altını çiziyorlar. Yani bu faşistlere göre "Kürt ulusu Türkler üzerinde onların geleceği üzerinde bir kambur olmaya başladı. Yürüttükleri mücadele bu algıyı güçlendirdi, yarattı" demeye getiriyor. Bu şekilde meseleyi tanımlamak bir hesaba dayanıyor. Türk şovenizmini sıkı bir Kürt karşıtlığı üzerinden yeni bir biçimde ve yeniden üretme hesabıdır bu. Ve yine Kürt ulusal mücadelesinin eşitlik temelinde birarada yaşama perspektifini "gözeterek", bunu kullanarak Kürtleri bu cepheden tehdit etmeye çalışmaktadır. Ve yine böylesi ayrılık hislerinin birarada kalamama tutumunun pratikleşmesinde kanlı çatışma ve mücadelelere yol açtığına atıf yaparak hesaplı bir tehdit daha savurmaktadır. Yani Kürtlere "sen kendini ulus olarak tanımlarsan bunu için ısrar edersen ben de seni ulus kabul edebilir, bir arada yaşamayı reddederek yaşananandan daha büyük bir imha ve kanlı savaşa tutuşabiliriz" demektedir.

İkincisi; ulusal hareketin Kürtlerin büyük çoğunluğunu örgütleyememiş olmamasının devletin belirlediği çerçevede bir birlikte yaşama yani Kürt ulus kimliğinin egemen Türk ulusunun boyunduruğunda bireysel haklar temelinde yaşamasının bir zemini olduğunu ifade etmektedir. Bu yaklaşımıyla Kürt ulusunun inkarının Kürt kitesine dayanarak gerçekleştirileceği, bir statüye kavuşturulabileceği, Kürt ulusal hareketinin Kürt kitesindeki gücünün bu zemini sunduğu anlatılmaya çalışılmaktadır. Devletin elinde böyle bir silahın olduğunu ifade edilerek, "gerekirse..." tehdidi savruluyor. Ayrılma hakkı yaklaşımını dillendiren bu kesimlerin böyle bir inkarcılığın zemini ni bu biçimde oluşturma hesabı söz konusudur.

Üçüncüsü, Kürtçe şarkı söylenmesi, Kürtçe kurs açılması, köy ve mahalle isimlerinin Kürtçe isimlendirilmesi, Kürtçe siyasi propaganda yapılması, Kürt dili ve edebiyatı enstitülerinin açılmasını yeterli gören, birlikte yaşamak için yeterli haklar olarak tanımlayan bir zihniyetle Kürt meselesini algılayan, sınırlayan, çerçeveleyen, ötesindeki hakları imtiyazlı, ayrıcalıklı Kürt etnisitesi oluşturma" olarak tanımla-

TC içerde böylesi bir siyasi, ideolojik, psiko-
lojik bir zemin yaratırken ve Kürt ulusal m-
cadelesi ve hareketi üzerinden geniş kapsamlı
bir saldırı çemberi hazırlarken, bu sorunun bl-
gesel ölçekte bir dış sorun olma gerçekliğini de
göstermektedir.

yan bu yaklaşım, en hafifinden Türk şovenizminin ve
ulusal ayrıcalığın en pespaye biçimde korunmasını
Öneren bir ze sahiptir bu “put kıran, “ezber bozan”
yaklaşım.

Hemen şunu ifade etmek gerekir. Bu en katı inkarcı
ve tekçi faşist zihniyetin bugün “ayrılma hakkını” by-
le gerici emellerine uyduracak, faşist öz ve amacını
besleyecek şekilde tartışması dahi Kürt ulusal m-
cadelesinin bir başarisıdır. Bu Türk faşistlerinin bunu
tartışıyor olmak zorunda kalışı, bundan umar bekle-
mesi ulusal mücadelenin hem de başarisını göstermesi
açısından önemlidir. Bu durumu aynı zamanda Türk
egemen sınıflarının boyutlu bir yönetme krizi içinde
olduğu, bir tıkanma yaşadığının göstergesi olarak gr-
mek gerekiyor.

Meselenin bir yanı böyle bir tıkanma iken diğer
yanı Kürt ulusu zerindeki Türk egemen ulus bo-
yunduruğunun devamının sürdürülmesine dair ara-
yışları içermektedir. Kürt kitlesinin “ayrılma” hakkını
tercih edip kullanmadığı müddetçe egemen ulusun bo-
yunduruğuna biat edilmesi gerektiğinin teorisidir
bu. Ulsal hak ve özgürlüğü kısıtlamayı, gerekirse
Türk ezen ulusu için “en uygun koşullarda” ayrılma
eksenli referandumla “bir kereliğine” başvurarak
“sonsuz kadar o defteri kapama” cin fikirliliğidir ya-
pılan. Ulsal sorunu ve ulusal meselenin niteliğini an-
lamak bir yana kendi kaderini tayin hakkının belir-
lenmesinde “demokratik” yöntemlerden biri olan re-
ferandum ve ayrılma hakkının en bayağılaştırılmış, kar-
çı-devrimci içeriğe büründürülmüş bir faşist özü
vardır bu yaklaşımın.

Bu “ulusalcı” laik-Kemalist cephede bu eksenli bir
tartışma başlatılıp soruna dair yeni gerici, şoven, fa-
şist bir biçim arayışı ve fikir egzersizleri sürerken dne
kadar “Taraş” mevzisinde bekleşerek “Krtperver-
lik” yarışına girecek derecede göz boyayarak, süreç-
te rol almaya çalışan kesimlerin söylemlerindeki
yeni biçimler de dikkat çekicidir. nder Aytaç adlı po-

lis akademisi “retmenliğinden” akademisyenliğe,
Kültür Bakanlığı danışmanlığına ve de gazeteci-ya-
zarlığa kadar çeşitli alanlarda teşviki mesai yapan şah-
siyet bu yeni biçimin sembolü olmuştur. Artan atış-
malar zerine A. Öcalan’a “ya çatışmaları durdurması
ya da asılarak öldürüleceği” tehdidinde bulunarak ge-
rilla saldırılarının nnn alınabileceği gdn ver-
meye kadar vardırıldı bu yeni biçim. Bu “Krtper-
verler” kesimin daha ince işçilikle kotarılan bir psi-
kolojik harp uzmanlığı söylemlerinin sertleşerek art-
tığı açıktır.

Kürt dostluğu vurgulanarak, elden bırakılmayarak
bu tehditler yapılmaktadır.

Devletin direkt ya da dolaylı bağlaşık ve uzantı-
larının çeşitli siyasi cephelerindeki bu kesimlerin bir-
birini dengeleyen, gzeteyen, uyumlu, senkronize şekilde
bir hareket tarzı oldukça manidardır. Cellat ve papaz
rollerindeki uyumları, yer yer cellatta beliren papaz
silueti ve papazda beliren cellat silueti aynı zaman-
da yaşananın bir oyun değil siyasetin garip cilvesinin
tipik geçirgenliği ve değişkenliğidir. Bu kesimler aynı
babanın mirasından beslenen, onu korumayı esas alan
düşman kardeşler gibidir.

TC içerde böylesi bir siyasi, ideolojik, psikolojik
bir zemin yaratırken ve Kürt ulusal mücadelesi ve ha-
reketi üzerinden geniş kapsamlı bir saldırı çemberi ha-
zırlarken, bu sorunun bölgesel ölçekte bir dış sorun
olma gerçekliğini de göstermektedir.

Zira Kürt meselesi devletin bağımlı olduğu AB-
ABD emperyalistlerinin kendisine biçtiği rolü layıkıyla
oynayıp oynayamayacağını belirleyen bir toplumsal,
siyasal dinamige sahiptir. Ki bu noktada 5 Kasım
2007’de T. Erdoğan’ın ABD gezisinde sürecin ve özel-
de Kürt meselesinin yol haritası belirlenmiştir. Bugün
“model ortaklık” adıyla ifade edilen rol ve misyon ana
hatlarıyla sürecin dinamik yönleri ve olası taktik de-
ęiřiklikler de gözetilerek 2007’de belirginleştirilmiştir.
Ve bu konsept açılım politikasının koordinatlarının be-
lirlendiği, devam ettirilmeye çalışılan konsepttir.
Ancak geçen süreçte TC devleti ne umduğu askeri ve
operasyonel başarıları sağlamıştır ne de ABD em-
peryalizminin beklediği siyasal performansı sergile-
yebilmiştir. Yani tasfiye konsepti şeklinde odaklanan
süreçte buna olanak verecek siyasi, askeri, diploma-
tik, hukuki, toplumsal düzeyde kayda değer bir iler-
leme bu gerici cephede sağlanamamıştır.

ABD teknolojisiyle, istihbaratıyla desteklenen sı-

nır içi ve sınır dışı askeri operasyonlar fiyasko olmuştur devlet için. Gerilla bu süreçte siyasi düzeyde, askeri düzeyde, taktik ve stratejik anlamda hazırlık ve pratik duruşuyla ne kadar hazır olduğunu göstermiş ve saldırıları püskürtmüştür. Buna paralel olarak “açılım” adı altında belli ulusal hakların sağlanması ve ulusal hareketle bir uzlaşma zemininin yakalanması perspektifi ise devletin gelenekselleşmiş ve katılaşmış siyasal ve ideolojik niteliğinin yetmezlikleriyle tıkanmıştır. Bu meselenin niteliği tarihsel arka planıyla şekillenen özgün karakteri faşist devletin çözebileceği, buna yeteneklerinin elverişli olmadığını göstermiştir. Bireysel hak ve özgürlük temelinde belli oranda çıtanın asgari düzey dahi yakalanmadığını görmekteyiz.

Devletin bugün yine odaklandığı ve ulusal hareketin hizaya getirilmesinde razı edilmesinde esas yön olarak onun bel kemiği olan gerillanın zayıf düşürülerek, askeri yenilgiyle siyaseten zayıflatma seçeneğidir. Bu noktada özellikle Şubat-Mart ayından itibaren yoğun bir askeri hazırlık ve yığınak içindedir. Özellikle ülke sınırları dışındaki gerilla güçlerine ve üs alanlarına yönelik operasyon için koşulların hazırlama çabası vardır.

Bu askeri yığınak ve hazırlık yanında Kürt ulusal hareketine karşı İran, Suriye ve Irak merkezi hükümeti ve de Irak Kürdistanı yönetimiyle bir saldırganlık cephesi oluşturmaya çalışmaktadır. Özellikle İran’la hem Kürt karşıtlığı ekseninde hem de ABD-İran arasındaki çelişkide bugün üstlendiği aracı rolünün yarattığı olanaklarla geçici de olsa ortak hareket zeminini yakalayabilmektedir. Bu tür olanakları bir akbaba gibi ele alan devlet bu cepheye Barzani’yi de dahil ederek mevcut olanaklar ve fırsatlar ortadan kalkmadan ulusal harekete sert bir darbe vurma derindedir. ABD’nin kontrol ve denetiminde ve de icazetinde bu fırsat ve olanağı somutlamak için adeta mekik dokumakta, her türlü diplomatik yaltaklanmadan geri durmamaktadır. ABD ile İran arasındaki çelişkilerin Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu’nun deyimiyile “kaygı verici bir noktaya” evrilmeden bu geçici de olsa oluşturacağı şer ekseninde, gerici cepheden azami oranda faydalanmak, verim elde etmek peşindedir. Bu verimini en büyük ürünü de geniş çaplı askeri operasyon olarak görmektedir.

Barzani’nin ülkeye davet edilmesi ve de Barzani jestleri vs. kararlı ve güçlü bir bölgesel Kürt ulusal di-

namiyi olan Kürt ulusal hareketine dönük cephe oluşturma girişimleridir.

Ama bu şer ekseninin bir araya getirilmesi ve sağlanması kolay değildir. Her ne kadar İran Kürtlere yönelik siyasi ve askeri düzeyde gerici-faşist bir saldırganlık durumunu üst noktaya çıkarmış olsa da, Suriye son olarak 400 Kürt muhalifin tutuklanması gibi saldırılara girişmiş olsa da Barzani ilkesiz ve tarafsızlık siyasetiyle durumu idare etmeye çalışıp çokça yalpalasa da siyaset ve diplomasi diğer dinamikleri sabit kalmak kaydıyla yetinmiyor. Her aktör ve güç kendi hesaplarını ve çıkarlarını gözeterek, karşı tarafın niteliğini ve büyük tablodaki yerini gözeterek soruna yaklaşmakta, konumunu belirlemekte, çıkarlarına odaklanmaktadır. Bu anlamda devletin bölgedeki çok etkilenenli ve belirleyenli denklemde hedeflediği şer odağını oluşturması ve aynı hedefe üst düzey kararlılıkla yönlendirmesi kolay değildir. Zira kendisinin ABD’nin uşağı olması gerçekliği ve bölgesel çelişkilerin çeşitliliği TC’nin işini zorlaştıran, yer yer çıkmaza sokan özelliklerdir.

Devletin bu adımlarına karşı Kürt ulusal hareketi de dört parçadaki Kürtlerin ortak çıkar ve geleceği ekseninde dayanışma ve kaynaşmasını hedefleyen çalışmalar içindedir. Ve de aynı şekilde diplomasi siyasetini kullanmaktadır. Özellikle kısa vadede dört parçadaki Kürt ulusal güçlerinin birbirine karşı kullanılmasını, farklılıkların esas haline gelmesini engellemek tam tersine ulusal paydaşlık dayanışmasını ileri taşımak için ulusal kongre gibi çalışmalar içine girmektedir. PKK karşıtı gerici ittifaka karşı böylesi dengeleyici ve ulusal aidiyet paydasında bir toplumsal ve siyasal destek odağı oluşturulmaya çalışmaktadır. Bölgesel ölçekte böylesi bir çalışma ilhakçı-gerici devletlere karşı önemli bir politik silah özelliği taşımaktadır.

Kürt meselesinde devletin attığı tüm bu adımlar karşısında siyasal, örgütsel ve askeri gücüyle bölgesel ölçekte önemli bir aktör olan ulusal hareket, Kürt halkıyla daha sıkı kaynaşacak, bağımlı, ilişkilerini geliştirip ilerletecek olan faşizmin yarattığı bu zemin Kürt halkının ulusal davasının öncüsü etrafında daha güçlü kenetlenmesine olanak sunuyor.

Kürt halkı için ulusal davasının anlam ve önemini değeri çok yüksektir. Bu dava uğruna ödenen bedeller, gösterilen direnişler, yaşanan acılar, çekilen zulümler tarihsel ve güncel pratiklerle taze ve diridir. Hal-

Kürt ulusal hareketinin silahlı-silahsız, legal-
illegal bir bütün olarak halkın devrimci ru-
huna uyumlu bir şekilleniş ve duruş içinde olduğu
bir süreç yaşanıyor. Devletin saldırıları bu an-
lamda çözülmeyi değil kaynaşmayı getirmektedir
hareket ve halk arasında. Kürt işçi, köylü ve
emekçilerinin örgütlenme ve mücadele nokta-
sındaki ileri duruşu, bu noktada bu toplumsal
kesimlerinin, sınıfsal çıkarlarının ulusal hareketin
ideolojik ve politik çizgisinde güçlü bir renk ol-
masını da beraberinde getirmektedir.

kın tam da bu noktada oğullarını ve kızlarını feda et-
tiği bu davadan bugün geri adım atması, saldırılar kar-
şısında ricat etmesi bir yana tam tersine örgütlü du-
ruşunu genişleten, mücadele çitasını yükselterek ile-
riye taşıyan bir duruş sergilemektedir. Habur sınır ka-
pısında belirlediği yeni “kriterler” bunun göstergesi-
dir. Bu anlamda ulusal hareketin kendini pratikte ile-
ri düzeyde yeniden üretmesini, politikasının içeriği-
ni belirlemesini de sağlayan bir adanmışlık ve dava-
yı ileri taşıma kararlılığı vardır Kürt halkında.

Kürt ulusal hareketinin silahlı-silahsız, legal-ille-
gal bir bütün olarak halkın devrimci ruhuna uyumlu
bir şekilleniş ve duruş içinde olduğu bir süreç yaşa-
nıyor. Devletin saldırıları bu anlamda çözülmeyi de-
ğil kaynaşmayı getirmektedir hareket ve halk arasında.
Kürt işçi, köylü ve emekçilerinin örgütlenme ve
mücadele noktasındaki ileri duruşu, bu noktada bu top-
lumsal kesimlerinin, sınıfsal çıkarlarının ulusal ha-
reketin ideolojik ve politik çizgisinde güçlü bir renk
olmasını da beraberinde getirmektedir. Özellikle mü-
cadelenin kızıştığı noktada bu etkinlik daha hissedil-
ir olmaktadır. Bu anlamda ulusal hareketin bu halk-
çı çizgisi soyut değil, teorik değil; yarattığı kurum-
sallaşmalarla, halkın sorunlarına yönelik örgütlen-
meleriyle, halkın çeşitli yol ve yöntemlerle ekonomik-
siyasi sorunlara dahil ve denetçi olmasıyla kendini gös-
termektedir. Bu anlamda halkın azımsanmayacak
düzeyde özgücünün açığa çıkarıldığı, etkin şekilde po-
litik sürece dahil olmasının sağlandığı kurumsal ele
alışlar söz konusudur.

Bu duruş Kürtlerin legal temsil kurumlarının şe-
killenişini de doğrudan etkilemektedir, Kürt halkının

fedakar, cefakar, can bedeli duruşu bu kurumların ve
temsilcilerinin duruşunu ileri taşımaktadır. Ve kuşkusuz
bu temsiliyeti taşıyanlar halkın bu ruh haline uygun
bir konumlanış içinde olarak olumlu bir duruş sergi-
lemektedirler. Halktan kopuk değil, sisteme angaje de-
ğil, tersi bir duruş içindedirler.

**Elbette bütün bunlara yön veren, bu duruşun
ruhunu şekillendiren, cesaretlendiren, ivme katan
gerillanın vuruşlarıdır.** Zira tikanan, açmaza giren,
önünü görmekte zorlanan, titrete ve tutukluğa yol açan
tedirginliklere karşı çare olan bir panzehir gibidir ge-
rillanın vuruşları. Siyasetin işlevsel bir güç olmasının
en etkin aracıdır. Sürdürülen davanın sahiplenilip ile-
ri taşınmasında halkın zihnindeki tüm bulanıklıkları,
korku zincirlerini parçalayan bir özgürleştirici işleve
sahiptir. Kürt ulusal mücadelesinde gerillanın vuruş-
larının bu anlamda belirleyici katkıları vardır.

Halkın bugün gerilla cenazelerini sahiplenme
noktasında gösterdiği kararlılıkla, mücadeledeki ka-
rarlılığını beyan etmektedir.

Halkın bu duruşunun, bu ileri dinamiklerinin ve
bilinç berraklığının ulusal hareketin en büyük gü-
vencesi olduğu açıktır. Karşılıklı birbirini üreten, et-
kileyen güçlü bir kaynaşma söz konusudur.

Ancak bu olumluluklar devrim ve iktidar pers-
pektifleriyle yönlendirilen, biçimlendirilip güce dön-
üştürülen bir ideolojik-siyasi-örgütsel yönelimden yok-
sundur. Kürt halkının bu devrimci dinamikleri bizzat
Kürt ulusal hareketi tarafından çokça gemlenmekte,
sınırlanmaktadır. Bu “devletsizlik”, “iktidar karşıtlı-
ğı” adı altında (komünalizm paradigması) devlete mah-
kum yaklaşım aynı zamanda devletin temel siyasi-
ideolojik kuruluş paradigmasını çok güçlü şekilde
aşındırmayı içeren bir “mahkumiyettir.” Yani basit-
senecek bir “reformcu” değişim olarak görmemek ge-
rekmektedir ulusal hareketin talep, istem ve hedeflerini.

Bu özellikle ulusal meselenin çözümünün ele alı-
nışına, devletin gerçekliğine uymayan, bu anlamda çö-
züm perspektifinin çözümsüzlük içinde halkın dev-
rimci enerjisinin harcanmasına karşı ideolojik-poli-
tik eleştiriler getirmemizi bir görev olarak önümüze
koymaktadır.

Kürt ulusal hareketi A. Öcalan’ın “aradan çekil-
diğini” açıklamasından sonra **Demokratik Özerkli-
ği** fiilen uygulayarak yeni bir sürece geçebileceğinin
işaretlerini verdi. Bunu Türk egemenlerinin Kıbrıs’ta
yarattığı fiili duruma benzetererek ne anlama geldiği-

ni ifade ettiler. Henüz fiili Demokratik Özerklik ilanının çerçevesinin ne olduğuna, nasıl, ne biçimlerde, hangi taktiklerle politikleştirilip yaşama geçirileceğine dair bir program kamuoyuna açıklanmadı. Ancak bahsi geçen Demokratik Özerklik ilanının mücadele araç ve yöntemlerinin ele alınışında, siyasi dengelemin düzenlenmesinde ve konumlanışta yepyeni bir durum oluşturacağı kesindir. Mücadelenin daha çetin, sert ve karmaşık bir noktaya taşınması anlamına gelir bu durum. **Bu perspektif kuşkusuz devlete verilen politik bir mesajdır.** PKK'nin hiç de devletle uzlaşmaya dayanan tek seçenekli bir çözüme mahkum olmadığı, başka alternatif yaklaşımların da raftan indirilip yaşama geçirileceğinin ilanıdır. Buna dair henüz bir şey söylemek erkendir. Zira somutlaşmış bir durum yoktur.

Ancak bu savaşın kızıştığı ortamda İmralı'dan Kürt ulusunun ulusal haklarının Türk devletinin güvencesinde anayasal ve yasal haklara kavuşturuluncaya kadar çatışmaları sonlandırarak, bu anayasal ve yasal düzenlemelere zemin sunacak pratik öneriler gelmektedir. Karşılıklı eylemsizlikle başlayıp, karşılıklı tarafların işledikleri suçları açığa çıkaracak ve bir birini affedecekleri ve buna paralel olarak uluslararası kurumların (BM gibi) gözetiminde gerilla güçlerinin bir alanda toplanacağı ve anayasal çözümle ülkeye giriş yapacağı bir süreç önermektedir. Bu önerilerin gerçekleştirilip gerçekleştirilemeyeceği ayrı bir tartışma konusudur. Ancak ulusal hareketin genel siyasetinin pratik önerilerinden biridir. Yeni ve şaşırtıcı bir durum yoktur. Yani bu eksende “şark cephesinde değişen bir şey yoktur!”...

Şubat ayında KCK'nın 4 ilke, 4 pratik adım önerisinin arkasında pratik adımların yeniden revize edilmiş son halidir bu. 4 ilkenin (Demokratik ulus, Demokratik vatan, Demokratik cumhuriyet, Demokratik anayasa) gerçekleşmesine siyasal zemin hazırlayacak pratik önerilerdir A. Öcalan'ın yaklaşımı ve kuşkusuz “Barışçıl demokratik çözüm” perspektifinde henüz “sözün bittiği noktada” olunmadığının ifadesidir.

Kürt ulusal hareketi cephesinde, siyasetin yoğunlaşmış araç ve biçimleri daha etkin devreye sokulurken bir yanda da barış arayışında geri durulmamaktadır.

Buna paralel olarak devletin gözünü bugün daha fazla kan bürümüştür. Genelkurmay Başkanı Uğur Dündar'a “her konuda” açıklama yaptığı bir mülâ-

katında Kürt meselesindeki yakın vadedeki yaklaşımlarını izahat etmiştir. Tıpkı 1998'de Suriye sınırında dönemin Kara Kuvvetleri Komutanının, Abdullah Öcalan'ın Suriye'de olmasını kastederek ve savaş tamtamlarının çalınması olarak yorumlanan “sözün bittiği yerdeyiz” açıklamasını bu defa aynı sözlerle İlker Başbuğ yenilemiştir. Bu defa bir devlete yönelik değil ulusal hareket ve Kürt halkına yönelik olarak kullanılmıştır. Tabi örtülü şekilde Barzani'yi de hedef alma ereği vardır bu sözün. Ama altı pek dolu olmayan, fiiliyatta zaten sürekli “sözün bittiği noktada” hareket eden Türk devletinin Genelkurmay Başkanı'nın açıklaması Kürt ulusal mücadelesi nezdinde psikolojik savaş olmanın ötesinde bir ciddiyete haiz değildir. Ancak yine de çatışmanın, operasyonların boyutlanacağı net mesajlarıdır. Ama aynı psikoloji “PKK şanslı örgüt” diyerek başarısızlık ilanıya da (ve aynı zamanda gerilla karşısında güçsüzlüğünün kabulü anlamına da gelir) psikolojik savaşta ne denli kötü durumda olduklarının, kaybetmeye mahkum olan haksız taraf olduklarının da beyanı gibidir.

Devlet sadece silahlı biçimde bu sorunu çözmediğini her fırsatta dillendirirken, İlker Başbuğ ulusal hareketin gerilla (kendi rakamlarına göre) kaybının üzerinden tam 5 defa silahlı güçleri bitirdiklerini(!!!), ama pratikte öyle olmadığını açıklamaktadır. Bunun deşifresi PKK'nin geniş bir kitle temelinede dayanarak mücadeleyi yürüttüğünün, bu anlamda kayıplarına karşın varlığını koruyup güçlendirdiğinin itirafıdır. Devletin Genelkurmay Başkanı Kürt ulusal hareketini silahla yenemeyeceğini ama öldürmeye dayalı siyasetine devam edeceğini söylemektedir. Peki ne için? Kürt ulusunun haklarının tanınmaması için.

“Sözün bittiği yerdeyiz”in bugünkü mesajı bir bütün Kürt ulusuna yönelik imha ve katletme yönlü tehdittir. Bu aynı zamanda Türk ırkçılığının ve şovenizminin bu eksende güçlendirilmesinin, gerici-faşist Türk devletinin kendine bu eksende temel sağlama çabasıdır. Ki somutta katliam ve imha siyasetine zemin hazırlama çabasıdır.

Bu yaklaşım yani en gerici Türk şovenizmi ve Kürt karşıtlığı söylemleri seçim sathında ve özel olarak da 12 Eylül'de gerçekleşecek anayasa referandumundaki siyasi propagandada bütün faşist partilerin (“Evet” ya da “Hayırcı”) temel söylemi olacaktır. Miting alanları, ramazan çadırları, TV kanalları vs. kara propaganda, zehirli şoven-ırkçı söylemlerle büyük bir

kampanya şeklinde kitleleri kuşatarak işlenecektir. **Bütün faşist partiler birbiriyle mücadele ederken Kürt karşıtlığı temel siyasi argüman olacaktır.** Yani Kürt düşmanlığı referandum sürecinde geniş kitlelere bir de bu şekilde şırınga edilecek, faşist sistemin dayanakları güçlendirilmeye çalışılacaktır.

Kürt karşıtlığı temelinde gericiğin dört başı mamur ilerleyeceği bir kampanya süreci başlatılmıştır. Bu süreçte Kürt ulusal hareketinin paradoksal çıkmazlarından olan ve ulusal reformist çizgi olarak ifade edilen açmaz bu saldırganlığa direnirken barış eksenine oturan siyasetini sürdürecektir. Kuşkusuz bu siyaset Kürt halk kitlesinin özlem ve taleplerine, mücadelecî dinamiğine, düşmanı olan sistemin sınırları içinde geleceksizliğe mahkum bırakılmaksızın ulusal ve sınıfsal temelde kurtuluşunu sağlayacak bir öze ve ideolojik donanıma sahip değildir. Ancak bu açmazlar devletin gerici kampanyasına karşı Kürt ulusal hareketinin halkla bütünleşerek güçlü bir mücadeleye, haklı-meşru bir mücadeleye tutuşacağını karartmamalıdır. Kürt halkının bu gerici kampanya ve kuşatmaya karşı can bedeli, fedakar bir mücadele içinde olacağı kesindir. Yaşam bunu göstermiştir.

Başta biz komünistler olmak üzere tüm devrimci, demokrat muhalefetin görevi Kürt ulusunun bu haklı mücadelesinde net ve hesapsız bir duruş içinde olarak birlikte bu gerici kuşatmaya karşı savaşıma tutuşması gerekmektedir.

Kürt ulusal hareketinin demokratik taleplerini destekleme görevi bir yana, sürecin gerici devlete karşı Kürt ulusunun yanında, onunla omuz omuza saldırılara yanıt olmak olduğu kavranmalıdır.

Kürt ulusunun kendi kaderini özgürce belirleme hakkının kazanılması ekseninde örülecek pratik-politik duruş önemlidir. Devrimci görev budur.

Dersim’de Ferdi Karabulut ve Çiğdem Yılmaz yoldaşlarımız tam da bu ekseninde sınıfsal ve ulusal özgürlük mücadelesinin gerçekleşeceği siyasal perspektif

olan Demokratik Halk İktidarı mücadelesi uğruna savaşırken şehit düşmüşlerdir. Ferdi ve Çiğdem yoldaşlar unutulmamalıdır ki Kürt ulusunun özgürlük mücadelesinin tam anlamıyla gerçekleşmesini de kapsayan bir savaşımın, mücadelenin bileşenleriydi.

Bu perspektif ve temel ilkelerle Kürt ulusal hareketinin ulusal özgürlük mücadelesiyle en somut, can bedeli bir dayanışma göstererek kavgada ölümsüzeleştirdiler. Kendi komünist çizgi ve devrimci program ve hedefinde kararlı bir savaşım, güncel pratik ve politik görevlerde gerici faşist sistemin saldırılarının odaklandığı noktalara yönelik mücadeleyi somut görev olarak tanımlar. Kürt özgürlük mücadelesine karşı böylesi net görevlerimiz vardır.

Kendi politik kimliğinden, genel siyasetinden ve ilkelerinden tavizsiz şekilde sistemin gerici karanlığına karşı ön plana çıkan görevlere devrimci şevkle sarılmak elzemdir.

Ferdi ve Çiğdem yoldaşlar Türk ve Kürt halkının bilincinde bu görevi gerçekleştirirken şehitler kervanına katılmış olarak anımsanacaklardır. Ve aynı zamanda somutta izlenecek yolu, pratik tutumu da göstermişlerdir.

Silahlı mücadeleye nedametın getirildiği, Kürt ulusal haklarının kazanılmasında bu aracın kullanılmasına karşı tasfiyecilik ablukasının örüldüğü, devrimciliğin “iktidarın namlunun ucunda” olduğu gerçekliğinden soyutlanıp hedefsizleştirilmeye çalışıldığı, bir dava uğruna ölmenin silah elde mücadelenin nafîle romantizm olarak altının boşaltıldığı bir süreçte Çiğdem ve Ferdi yoldaşlar bu karanlığa devrimci bir müdahale olmuştur. Onların bugün mücadele için verdikleri o en büyük bedelin tasfiyecilik ve tasfiye sürecine karşı pratik-politik değeri ama bilhassa ideolojik ve tarihsel değeri çok yücedir. Can bedeli bir kararlılıkla gösterilen bu tutum aynı zamanda Kürt ulusuna yönelik saldırılara, tasfiyeye yanıt olmada da büyük bir değere ve politik perspektife de sahiptir.

TC'nin Açılım Politikaları ve Avrupa Birliği'nin Çokkültürlülük Politikası **Çokkültürlülük: Eşitsizliğin Kurumsallaşması**

Bilgi ve ulaşım teknolojisindeki muazzam gelişmeyle beraber büyük bir köye dönüşen dünyamızda dönüşüme uğrayan ve daha da belirginleşen ötekiler-yabancılar-azınlıklar sorununa dair bilhassa Avrupa'da gelişen politik yaklaşımlar ve izlenen politikalar acaba mevcut sorunları gerçekten çözebilecek potansiyele sahip midir?

Giriş

Ülkemizde son yıllarda gündemde olan ve AKP eliyle yürütülen açılım politikaları çeşitli vesilelerle gündemdeki yerini korumaktadır. Kürt açılımı, Alevi açılımı, Roman açılımı ile devletin cumhuriyetin kuruluşundan bu yana yok saydığı, ötekileştirdiği kesimlerle bağ kurulmaya ve sistemin atan dikişleri yamanmaya çalışılmaktadır. Buna AKP hükümeti tarafından “demokratik açılım” veya “milli birlik projesi” gibi adlar yakıştırılsa da bu sürecin bir devlet politikası olduğu ve emperyalizmin gözetimi, rehberliği ve denetimi içinde sürdüğü aşikardır. Artık Kemalizm'in mevcut resmi yorumuyla sürece cevap olabilmesi mümkün olmadığı için sürece daha uyumlu hale getirilmesi, “demokratikleşme” adı altında kitlelerin tabandan gelen taleplerinin sindirilmesi ve **en somut hedef olarak** devletin başına bela olan Kürt ulusal gerilla hareketinin tasfiye edilmesi devlet açısından öncelikli hedefler arasındadır.

Bunun emperyalizmle bağı ise ABD ve AB yönetiminin desteği, sözleri ve politikaları ile ortadadır. Ancak bu yazıda bunun bir başka açısı olarak Avru-

pa Birliği'nin göçmenlere, azınlıklara ve yabancılara yönelik politikasını inceleyeceğiz ve AKP hükümetinin de örnek aldığı AB'deki politikaların Avrupa'daki göçmenlerin yaşamlarını nasıl etkilediğini ele alacağız.

Göçmenler, azınlıklar, yabancılar... Çoğunlukla beraber yaşamı paylaşan ötekiler... Bilgi ve ulaşım teknolojisindeki muazzam gelişmeyle beraber büyük bir köye dönüşen dünyamızda dönüşüme uğrayan ve daha da belirginleşen ötekiler-yabancılar-azınlıklar sorununa dair bilhassa Avrupa'da gelişen politik yaklaşımlar ve izlenen politikalar acaba mevcut sorunları gerçekten çözebilecek potansiyele sahip midir yoksa mevcut sorunları kontrol edilebilir bir düzeyde tutarak sorunların kalıcılaşmasına ve kurumsallaşmasına mı yol açmaktadır?

Gerek ülkelerin kendi içinde gerekse de dünya genelinde kuzey-güney, batı-doğu ekseninde gelişen eşitsizlik, yoksulluk, siyasi baskılar, savaşlar, çatışmalar sonucunda hem ülkelerin kendi içlerinde hem de dünya genelinde metropollere yoğun bir akış yaşanmaktadır. Bunun sonucunda öncesinde uzakta olan, öte-

ki olan veya egzotik olan bugün artık komşu, mahal- le bakkalı, kapıcı haline dönüşmekte ancak öteki ol- maktan kurtulamamaktadır. Marjinalize kalmaya de- vam eden bu topluluklar içinde bazı unsurlar bunun- la da yetinmemekte hırsız olmakta, mafyaya dönüş- mekte, güvenlik-istikrar meselelerine dair yeni tehdit konularının eklenmesine sebep olmaktadır.

Küreselleşme olarak da adlandırılan sermayenin, malların, hizmetlerin ve insanların hızlı ve serbest do- laşımının olanaklarının artışı ulus devlet anlayışında ciddi bir erozyonu beraberinde getirirken yalnızca dün- ya genelinde hegemonik güçlerin medya vb. araçla- rı da kullanarak kendi değerlerini ve tüketim alış- kanlıklarını yaymasıyla bir benzeşme süreci yaşan- mamakta, aynı zamanda zıt yönde ulus-devletler içindeki yerellerin, azınlık dillerin, etnik grupların, inançların da güç kazanmasına ve daha görünür ve daha talepkâr hale gelmelerine sebep olmaktadır. Bu da bir yandan özellikle Amerikan değerlerinin dünyanın dört bir köşesini istila etmesini sağlarken diğer yandan ulus- lararası siyasette yerel güçlerin kendilerini daha yük- sek sesle ifade etmelerine yardımcı olmaktadır. Ulus- devletler bu iki yönlü baskı altında bir yandan ulus- lararası ekonomik güçlerin taleplerine cevap olup tec- rit olmama derdiyle hareket ederken öte yandan da ken- di içinde alevlenen azınlıklar, göçmenler, yabancılar sorununa cevap arayarak bölünme-parçalanma para- noyalarıyla güvenlik ve istikrar sorunlarına çözüm bul- mak için çaba göstermektedir. (Doytcheva, 2009)

Avrupa Birliği ise bu tablo içinde belirli bir **öz- günlüğe** sahiptir. Avrupa Birliği ve üyeleri bir yandan saldırgan Amerikan kültürüne ve ekonomisine karşı Avrupalılık kimliğini korumaya ve geliştirmeye çalışırken öte yandan ekonomik refah, barış, güvenlik vb. motivasyonlarla özellikle son 30 yılda topraklarına yö- nelik güneyden ve doğudan gelen göçmen akımıyla baş etmeye çalışmaktadır. Bu açıdan da bir insan ömrü dahilinde yüz binlerden on milyonlara çıkan göçme- nin ve yabancıların ihtiyaçları ve sorunlarıyla karşı- laşmakta ve Avrupalılık kimliğini bu açıdan da koru- mak, tanımlamak ve statükoyu güvenceye almak için çözüm aramaktadır.

Avrupa Birliği'ne ait bir başka farklılık ise azınlıklar, göçmenler, yabancılar sorunu karşısında hem tek tek üye ulus devletlerin kendi inisiyatiflerini ge- liştirmeleri hem de ulus-üstü bir yapıya sahip olan Avrupa Birliği'nin Brüksel merkezli çalışmalarıyla or- tak politikalar belirleyebilmesidir. Böylece tek bir üye-

nin baş edemeyeceği bir sorun karşısında Avrupa ge- nelinde işbirliği yapılabilmekte, Avrupa'ya giriş-çıkışlar için daha üst düzeyde önlemler alınabilmektedir.

Çokkültürlülük düşüncesinin evrimi

Uzun yıllar boyunca ulus-devlet bünyesinde asi- milasyoncu politikanın hakim olduğu Avrupa ülke- lerinde özellikle 80'li yıllardan itibaren bu politika- nın işe yaramadığı daha net şekilde anlaşılmıştır. Bu- nun bir yanı doğudan ve güneyden göçle gelen ve Av- rupa'da ucuz işgücü olarak çalışan göçmenlerin Av- rupa kültürü içinde asimile olmayı kabul etmemesi ve kendi kültürlerini yaşamakta ısrar etmesidir. Öte yandan Doğu Bloğunun dağılmasının ardından Orta Avrupa ve Balkanlarda etnik temelli çatışmaların, kat- liamların yaşanmasıyla beraber Avrupa'nın göbeğinde istikrarın sağlanması açısından milli meseleye dair bir politik açılımın sağlanmasına ihtiyacın olmasıdır. Ek olarak yüzlerce yıldır Avrupa'da yerleşik halde olan toprak temelli azınlıkların İngiltere, İspanya gibi ül- kelerde yarattığı çatışma hali ve istikrarsızlık da çö- züm dayatan bir mesele haline gelmiştir. Bu neden- le Anglo-Sakson çokkültürlülük anlayışı öne çıkmış ve etnik, dini vb. açıdan farklı olan "kültürel kim- liklerin" kendi kültürlerini hakim yapının için de ko- ruyup geliştirmesi hukuki açıdan güvence altına alınmıştır.

Çokkültürlülük ilk olarak ABD, Avustralya, Ka- nada gibi genellikle göçmen kökenli nüfusun oluş- turduğu ülkelerde benimsense de Avrupa'daki çok- kültürcü uygulamaların belirgin farkları bulunmaktadır. Avrupa Birliği açısından ele aldığımızda ise öncelikle 27 ulus devletin üye olduğu Avrupa Birliği zaten nes- nel olarak çok kültürlüdür. Dolayısıyla üye devletle- rin kendi arasında ekonomik ve siyasi nüfuz ilişkile- ri açısından görünürdeki hukuki eşitliğin gerçek ya- şamda olmadığı açıktır. İkincisi Avrupalı olan ve mev- cut devletler içinde azınlık statüsünde olan Baskılar, Katalanlar, İskoçlar gibi toprak temelli ulusal azınlıkların hakları meselesi ve bu azınlıkların bağlı ol- dukları devletle ve Avrupa Birliği ile ilişkileri konu- su vardır. Bu tartışma doğal olarak kendi kaderini tay- in hakkı meselesini de gündeme getirmektedir. Üçüncü olarak ise Asya, Afrika ve Latin Amerika'daki üçüncü dünya ülkelerinden ekonomik veya siyasi se- beplerle Avrupa'ya gelen ve sayıları milyonlarla öl- çülen göçmenler konusu bu çokkültürlülük ile ilişki- lidir. Özellikle Müslümanların sayısal artışı ve bu kit-

lelerin buldukları ülkedeki mevcut kültürel yapıya uyum göstermemeleri ırkçı yaklaşımların gelişmesine de kaynaklık etmektedir. Dolayısıyla Avrupa Birliği açısından çokkültürlülük meselesi çok boyutlu ve katmanlıdır.

Avrupa Birliği ve Türkiye ilişkileri açısından konuyu ele aldığımızda da yine karşımıza çok boyutlu bir mesele çıkmaktadır. 70 milyonu aşkın nüfusu ile Türkiye'nin Müslüman bir ülke olarak Avrupa Birliği'ne üye olması Birliğin yapısında ciddi bir **niteliksel değişimi** beraberinde getirecektir. Bu anlamıyla "Avrupalı kimliği" ve "Avrupa'nın sınırları" sorularına cevap vermek gerekmektedir. İkinci olarak halihazırda Avrupa'da zaten 3 milyon TC vatandaşı vardır, ayrıca buldukları ülkenin vatandaşlığına sahip olan ve Türkiye ile bağlarını sürdüren yüz binlerce Türkiyeli de Avrupa'da yaşamaktadır. Dolayısıyla toprak temelli bir talebi olmayan Türkiyeli göçmenlerin Avrupa'daki sosyal, siyasal, ekonomik ve kültürel hayattaki yeri de çokkültürlülük ile doğrudan ilgilidir ve Türkiye-AB ilişkilerinde önemli bir gündem halindedir.

Tüm bunlara ek olarak AB kapısında bekleyen Türkiye'nin AB'nin benimsediği çokkültürlülüğe yaklaşımı da önemli bir gündemdir. "Tek Millet, Tek Dil, Tek Bayrak" şiarının Cumhuriyetin temel felsefesinde yer aldığı, asimilasyoncu geleneğin benimsendiği Türkiye'de gerek AKP Hükümetinin kimi söylemlerinde ve öne sürdüğü açılım-çalıştay projelerinde gerekse de entelektüel çevrede çokkültürcü yaklaşım kendisini göstermektedir ve yükselen bir değerdir. Dolayısıyla AB-Türkiye ilişkilerini çokkültürcü yaklaşımın penceresinden incelemek de geleceği öngörmek açısından faydalı olacaktır.

Çalışmada savunulan esas tez ise çokkültürlülük fikri her ne kadar siyahlar, eşcinseller, feministler gibi ezilen kesimlerden gelenlerin siyasal ve kültürel mücadelelerinin bir sonucu olarak gündemleşse de hakim sistem içinde aynı kavramın dönüştürülerek yeni bir boyut almasıdır. Devlet artık çeşitli kimlikleri tanımakta ve belirli sınırlar içinde hareket serbestisi tanımakta hatta bu sınırlarda hareket etmesini teşvik etmektedir. Ancak gerek felsefesi, gerek izlenen politik hat gerekse de uygulamalardan çıkan sonuçları açısından bu yaklaşımın toplum içinde dışlanan kesimlerin sorunlarına ve eşitsizliğe çözüm getirmediği, tam tersine eşitsizliği kurumsallaştırdığı, bununla beraber azınlıkta kalan kesimlerin talep ve mücadelelerinin düzen içi kurallarla, statükonun bozul-

masına izin vermeden "çözümünün" de sağlanması na yol açtığı anlaşılmaktadır.

Hangi çokkültürlülük?

Çokkültürlülük üzerine teorik yaklaşımların tarihi çok eskiye dayanmamaktadır. Ancak bu meseleye dair çeşitli politikalar yüzyıllardır farklı biçimlerde uygulanmaktadır. Örneğin Osmanlı İmparatorluğu da çok kültürlü bir toplumdu ve farklı kültürler, dinler arasındaki ilişkiyi cemaat-millet sistemi üzerinden yürütüyordu.

Burada öncelikle belirtmemiz gereken olgu **çok kültürlü** olmakla **çokkültürcü** olmak arasındaki farktır. Her toplum kendi içinde çeşitli kültürleri barındırmaktadır. Bölgeden bölgeye kültürel özellikler değişmekle beraber azınlık veya bağımlı statüde çeşitli etnik ve dini topluluklar varlıklarını sürdürmektedir. Bununla beraber uluslararası siyasette temsil edilen topluluklar da zaten çok kültürlü bir ortam sağlamaktadır. Örneğin Avrupa Birliği veya Birleşmiş Milletler nesnel olarak çok kültürlü platformlardır. Ancak çokkültürcülük bir olgu olmaktan öte bir siyasi anlayışa vurgu yapmaktadır. Bu anlayış farklı kültürlerin bir arada yaşadığı toplumlarda devletin kültürlerle yaklaşımına yön vermekte ve kültürlerin birbirleriyle ilişki biçimlerini ifade etmektedir.

Bu anlamıyla tek bir çokkültürlülüğten bahsetmek mümkün görünmemektedir. Dahil olunan sınıfa, etnik veya dini kimliğe göre değişebilmektedir. Yine devlet ve hakim unsurla ezilen ve bağımlı konumundaki kesimler açısından da aynı kavram farklı şekilde tanımlanabilmektedir. Newfield ve Gordon 70'lerdeki çokkültürlülük ile günümüzdeki arasında önemli farklar olduğunu, 70'lerde beyaz olmayan toplulukların öncülük ettiği, ırkçılığa ve beyaz hakimiyetine karşı, devrimci değişimi öngörmeyen bir çaba iken günümüzde kültür kavramını esas olarak ırkla bağdaştıran, kültürler arası etkileşimi sınırlayan ve yeni bir ırkçılığa zemin hazırlayan bir içerik edindiğini açıklamaktadır. (Akt. Edelstein, 2005) Bu çalışmada üzerinde duracağımız olgu hakim konumdaki kapitalist-liberal politik yaklaşımın ve devletlerin meseleyi nasıl ele aldığı olacaktır.

Bunun yanı sıra bu yazının kapsamını aşmakla beraber burada değinilen kültür olgusunun muğlaklığına da vurgu yapmak gerekmektedir. "Kimlik" kavramıyla iç içe alınan "kültür" genellikle etnik, din veya dil temelinde toplumu birbirinden ayırmakta ve top-

lumun bir bütün olarak heterojenliğini kabul etmekle beraber her bir alt birimin kendi içinde homojen olduğu algısını beraberinde getirmektedir. Oysaki her kültürün kendi bünyesinde alt kültürleri olabileceği gibi sınıfsal, politik vb. olgulara göre de farklı kimlikler öne çıkabilmektedir. Örneğin Avrupa medyasında Müslümanlar veya Araplar belirli klişelerle ifade edilmektedir. Dini açıdan bağnaz, cahil, inançlı vb. olarak gösterilmektedir. Oysaki gerçek yaşamda Araplar veya Müslümanlar da her topluluk gibi çeşitlidir. (Karslsson, 2004) Veya ABD’de siyahlar siyah olmaktan kaynaklı ortak değerlere sahip olabilir ancak “siyah, sosyalist bir kadın işçi”nin aidiyet duygusunda öne çıkan unsurlar zamana ve yere göre değişebilir. Belirli zaman ve yerlerde siyah olduğu için çeşitli avantaj ve dezavantajlarla karşılaşabileceği gibi başka bir zamanda sosyalist, işçi veya kadın olmaktan kaynaklı da farklı insanlarla bir araya gelebilir. Ayrıca ırkçılığa karşı çıkmakla cinsiyetçiliğe ve sömürüye karşı çıkmak arasında da siyasi açıdan ilişki mevcuttur, bunlar birbirlerinden bağımsız değildir. (Hooks, 1993) Dolayısıyla çokkültürlülükte **insanın çok yönlülüğünü** yeterince hesaba katmama tehlikesi de mevcuttur. Ayrıca tanınan kimlikler hangi kıstaslara göre ayrıştırılacaktır? Dil, tarih, simgeler, değerler, din vb. bir arada mı yoksa ayrı ayrı mı ele alınacaktır? (Wolton, 2009) Bu sorunların ortaya çıkmasının en önemli sebebi ise üzerinde uzlaşılan ve ayrıntılandırılan bir çokkültürlülük tanımının olmamasıdır.

Kapitalist ulus devletlerde asimilasyoncu yaklaşımla çokkültürcü yaklaşım birbirine alternatif iki politik yaklaşım olarak gösterilmektedir. Asimilasyoncu yaklaşım, ulus-devletin kuruluş ve gelişim sürecine uygun bir halde baskın kültürel, etnik, dini unsurun diğerlerini kendi bünyesinde eritmesi, homojenleştirmesidir. Buna yasalarla, eğitimle, iletişim araçlarıyla, kolluk kuvvetleriyle vb. hayat verir. “Çoğunluğun iktidarı” belirleyicidir. Devlet “tarafsızdır ve herkese eşit muamele yapar”. Ancak eşitsizliğin olduğu bir toplumda biçimdeki tarafsızlık yine eşit olmayan sonuçlar yaratacaktır. (Karan, 2009) Ayrıca **kağıt üstünde devlet kendini tarafsız olarak ilan etse dahi pratikte tarafsız bir devlet yoktur.** Çünkü küçük yaştan itibaren insanlar devletin eğitim politikası doğrultusunda eğitilmekte, iletişim araçları buna uygun şekilde hareket etmekte ve mevcut toplumsal yapı, işbölümü ve roller yeniden üretilmektedir. Bu yalnızca güçlüye, baskın kültüre ayrıcalık tanır. (Parekh,

2002) Fransa asimilasyoncu yaklaşımda simgesel bir yere sahiptir.

Çokkültürcülük asimilasyonculuğa karşı liberal alternatif olarak görünse de (Runblom, 1994) bu, **belirli koşulların** zorlamasıyla geliştirilen bir politik yaklaşım olmuştur. Azınlık konumunda olan ve/veya dışlanan, baskı altında olan toplulukların asimilasyonu reddetmesi ve kendisine yönelik uygulamalara direnmesi toplum içinde çelişkileri keskinleştireceğinden çatışmanın düzen içi yöntemlerle çözümü açısından bu kesimlerin belirli taleplerinin karşılanmak zorunda olunması çokkültürcü yaklaşımın gelişmesine yardımcı olmuştur. Ancak kapitalist sistemin doğası göz önüne alındığında siyasi iktidar ve ekonomik güç paylaşımında mevcut eşitsiz statüko devam ettiği müddetçe bunlardan yararlanamayan kesimlerin kimi sosyal, kültürel haklar elde etmelerinin yapısal bir değişim sağlamayacağı açıktır. Dolayısıyla asimilasyoncu yaklaşımla çokkültürcü yaklaşım birbirine temelden karşıt yaklaşımlar değildir, aynı sistem içinde farklı dönemlerde uygulanabilecek ve ara formların oluşabileceği yaklaşımlardır. Örneğin toplumun homojenliğini savunan ve azınlıklara olumsuz bakan asimilasyoncu yaklaşımla her kültürü, azınlık grubu tanıyan ve onlara belirli bir alan açan çokkültürcü yaklaşımın arasında yer alan “sivil asimilasyoncu yaklaşım”a göre devlet farklı kültürleri tanımakla beraber bu kesimlerin toplumun ortak kültürüne de dahil olması, uyması beklenmektedir. (Parekh, 2002)

Ayrıca çokkültürlülüğün de bir nevi asimilasyoncu yaklaşım olduğunu iddia eden yazarlar da vardır. Bu düşüncüyü savunanlara göre çok sayıda kültürel grup tanınmasına karşın kültür olgusu iktidar ve sistematik toplumsal ilişkilerden ayrılamayacağı için en sonunda diğer grupların hakim olanın içinde eriyeceğini savunmaktadır ve çokkültürlülüğe “çoğulcu asimilasyonculuk” adını vermektedir. (Edelstein, 2005) San Juan ise çokkültürcülüğün kural tanımayan ezilen grupların pasifize edilmesi için asimilasyoncu politikanın reenkarnasyona uğramış hali olduğunu iddia etmektedir. (Juan, 1994)

Çokkültürcü yaklaşım ilk olarak ABD, Kanada ve Avustralya’da benimsendi. Bu ülkelerin geçmişinde Avrupa’dan göç eden insanlar göç ettikleri bölgelerdeki yerli halkı kırımdan geçirdikten sonra çoğunluk haline alabilmişler ve kendi siyasal sistemlerini kurmuşlardır. Genellikle köle olarak çalıştırılan siyahlar, yine topluma entegre edilmeyen Asyalılar ve yerliler

bu siyasal sistemde yer bulamamışlardır. Avrupa kökenliler açısından ise özel ulus milliyetçiliklerinden öte Avrupalı geçmişlerinin ve Hıristiyanlığın ortaklığı temelinde bir bütünleşme sağlanabilmiştir. Bu anlamıyla Avrupa kökenli, beyaz, erkek olmak **baskın unsur** olmayı beraberinde getirmiştir. Bu ülkelerde Afrika'dan ve Asya'dan gelenlerle yerlilere ne büyük zulümlerin yapıldığı da malumdur. Dolayısıyla bu ülkelerde de baştan itibaren çokkültürcü değildi, asimilasyoncu yaklaşım hakimdi. Ancak göçmen torunlarınca oluşturulan bu ülkelerde siyahların, yerlilerin, Asyalıların 1960'lı ve 70'li yıllarda artan hak mücadelesi çokkültürcü yaklaşımın köklü ulus devletlerin, milliyetçi geleneğin baskın olduğu Avrupa ülkelerine nazaran daha rahat benimsenmesini sağlamıştır.

Çokkültürcü yaklaşımda görülen bir diğer handikap ise devletin çeşitli kültürleri tanımasına karşın iktidar yapısında bir değişime gitmemesi, "öteki" kültürleri siyasi katılım sürecine dahil etmemesidir. **Yani baskın olan hakimiyetini paylaşmaya yanaşmamıştır.** Siyasal iktidar ve ekonomik üstünlük eskisi gibi devam etmektedir. Bahsini ettiğimiz azınlıkların veya ezilen kesimlerin ezilmişliklerinin ekonomi politikası de zaten iktidar ve ekonomik ilişkilerdeki dengesizlikten kaynaklanmaktadır. Dolayısıyla çokkültürcü yaklaşım ABD'de siyahlara, Almanya'da Türklere mevcut siyasal iktidarda veya ekonomik yapıda söz hakkı tanımamaktadır veya oldukça sınırlı söz hakkı vermektedir. Örneğin 3 milyon Müslüman'ın yaşadığı Fransa'da 1 Müslüman parlamenter, 2 milyon Müslüman'ın yaşadığı İngiltere'de ise 4 Müslüman parlamenter bulunmaktadır. (Kaya&Tarhanlı, 2008)

Azınlıkların kendi öz kültürlerini yaşaması, bayramlarını kutlaması elbette olumludur ancak kaynaklara erişim konusunda yetersizlikler sürdüğü müddetçe çokkültürcü yaklaşımla bu kesimlerin marjinalikten kurtulması mümkün olmayacağı gibi kendi içine kapanmaları teşvik edilerek daha fazla marjinalleşmelerine de yol açabilir. (Özbudun&Demirer, 2006) Sosyolog John Rex de "çoğulcu toplum" kavramının ve kültürel farklılıkların kabulünün aslında bir grubun diğerini siyasi ve ekonomik açıdan sömürdüğüne de kabulünü içerdiğini belirtmektedir. Yalnızca temel haklara yapılan vurgunun eşitsizlikleri gidermeyeceğini, fırsat eşitliği ve kaynaklara erişim hakkı sağlanmadığı müddetçe kültürel farklılık politikasının *de jure* veya *de facto* siyasi ve hukuki haklardan yararlananlarla ya-

arlanmayanlar arasında yeni sınırlar çizerek onları yeniden marjinalize edeceğini, bu nedenle iktidar eşitsizliğine ve kaynakların denetimine değinilmeden ele alınan kültürel çoğulculuğun bireyselleliği ve demokratik özgürlüğü değil önyargıları, ırkçılığı güçlendireceğini savunmaktadır. Rex uç bir örnek olarak Güney Afrika'daki apartheid rejiminin de çokkültürcü yaklaşımın bir örneği olduğunu ileri sürmektedir. (Akt. Juan, 1994)

Buna paralel şekilde ekonomik ve siyasi ilişkiler üzerinden devam edersek, mevcut eşitsizliklere kaynaklık eden koşullar değişmediği müddetçe, ezilen ve sistemden memnuniyetsiz kesimler kimi hak taleplerinin karşılandığını görseler dahi hangi kültürlerin tanınacağı, ne kadar destek sunulacağı, sınırların nasıl belirleneceği, kültürleri kimin temsil edeceği gibi kritik konularda tek söz sahibi hakim sistem olmaktadır. Ezilen, memnuniyetsiz kesimler ve azınlıklar, yabancılara eşit söz hakkına sahip olmadığı gibi birçok ülkede yeterince söz sahibi de olmamaktadır. Almanya'da göçmen politikası belirlenirken Türklere, İngiltere'de Pakistanlılara, Hollanda'da Faslılara ne kadar ve nasıl söz hakkı verilmektedir? Böylesi demokratik bir katılımdan bahsetmek mümkün değildir. Dolayısıyla Batılı "liberal demokrasilerde" her kültüre saygı adı altında ifade edilen çokkültürcü yaklaşımda "öteki kültürler" öteki olarak kalmaya kendileri ve toplumun geneli hakkındaki siyasal karar alma süreçlerine ve ekonomik kaynakların paylaşım süreçlerine dahil edilmediklerinden devam etmektedir.

Afro-Amerikan sanatçı ve eğitimci Rebecca Rice bu konuda şu soruları sormaktadır: "*Üniversiteyi kim kontrol etmektedir? Çokkültürcülüğü kim tanımlamaktadır? Farklı kültürlerin ne zaman ve nasıl bir araya geleceğine kim karar vermektedir? Çokkültürlü çalışmadan gerçekten kim yararlanmaktadır?*" Michigan Üniversitesi'nden hukuk öğrencisi Frank Wu ise kendisine yalnızca Asyalı olduğu için önem verilmemesinden rahatsız olduğunu, bir "birey" olarak dinlenip kabul görmek istediğini ifade etmektedir. Bu nedenle ABD'de birçok üniversitedeki beyaz olmayan öğrencilerin örgütlenmeleri bu politikanın kendilerinin kurtuluşunu sağlamadığını, iktidar eşitsiz dağıldığı müddetçe atılan adımların sembolik kalacağını savunmaktadır. (Juan, 1994)

Hollanda'da araştırma yapan Philomena Essed, çokkültürcü politikanın, toleransı konunun temelini yerleştirdiğini ve "etnik siyaset", "çokkültürlü eğitim",

“trans-kültürel psikoloji”, “etnik” işçiler ve çok çeşitli kavramlar ile hakim grubun kültürel çeşitliliği kontrolü altına aldığı ve diğerleri üzerindeki hakimiyetini pekiştirdiğini ifade etmektedir. (Akt. Juan, 1994)

Bunlarla beraber bir diğer soru da tanınan kültürlerin kendilerini nasıl ifade edeceğidir? Özellikle üçüncü dünya ülkelerinden gelen göçmenler yeni ülkelerinde yabancı olduklarından ve daha düşük gelir seviyesine sahip olduklarından dolayı dayanışmaya daha fazla önem vermektedir. Yine bu ülkelerde genellikle baskın olan feodal değer yargıları cemaatçi yaklaşımları da yanında getirmektedir. Dolayısıyla dini önderler, aşiret önderleri ve çeşitli nedenlerle güç ve otorite sahibi olan kesimlerin toplulukları üzerinde söz sahibi olması ve göç ettikleri ülkelerde de topluluklarının sözcüsü olarak ortaya çıkmaları güçlü bir olasılıktır. Bu kesimlerin demokratik değerlere uzaklığı ve otoriter, baskıcı yöntemleri normalleştirilmesi de yaygın bir gerçekliktir. Bu nedenle ekonomik refah, özgürlük, yeni olanaklar vb. motivasyonlarla göç eden kesimler kendi kültürlerini yaşarken geldikleri ülkenin demokratik siyasi kültürüne erişimlerinin önüne bir kat daha set çekilebilmektedir.

Çokkültürlülük uygulamalarında farklı kültüre saygı adı altında Avrupalı olmayan göçmenlerin anti-demokratik cemaat ilişkileri içinde hapsolmaları olasılığı oldukça güçlüdür. (Özbudun&Demirer, 2006) Doytcheva bu nedenle cemaatçiliği güçlendirmeden ve bireysel özgürlükleri sınırlandırmadan çokkültürlülüğün nasıl uygulanacağı sorusunun önemli olduğuna vurgu yapmakta ve “kurumsal bir değişikliğin” gerekliliği sonucuna varmaktadır. (Doytcheva, 2009)

Göçmenlerin göç ederkenki motivasyonları genellikle belli olmasına karşın göç kabul eden devletlerin motivasyonu da malumdur. Gelişmiş devletler açısından göç istenmeyen bir olgu değildir, istenmeyen fazla, kontrol dışı göçtür. Yoksa göçmenlerin kabulü hayır yapma niyetinden kaynaklanmamaktadır. Batılı devletler açısından göçmenler ekonomik anlamda önemlidir. Göçmenler ucuz işgücü kaynağıdır. Yerli işçiye göre daha düşük bir gelirle daha uzun saatler çalışmaktadır. Göç ettiği için kaynaklı kabul görmek ve geri gönderilmemek için bu çalışma şartlarına uymaya razıdır da. Dolayısıyla yerli ile eşitlik talebi, örgütlenme isteği düşüktür. Bu aynı zamanda işçilerin ve diğer emekçi kesimlerin hak mücadelesini de darbeleyen bir olgudur. Genel ücret seviyesini düşürdüğü için göçmenlerin gelişi genel yaşam seviyesini düşürür veya

genel yaşam seviyesini yükseltme amaçlı talep ve mücadelelerin başarı şansını azaltır. Bu durum sınıf dayanışması olgusunu zedelediği gibi işçiler arasında rekabetin artmasına ve çalışan halk arasında ırkçı fikirlerin yayılmasına kaynaklık eder. Çokkültürcü yaklaşım da bu mevcut durumu derinleştirir. Halkı kültürlere göre ayırıp, kimlik politikasını öne çıkarması, yerlilerce dışlanan yoksul göçmenin, yabancının ve diğer azınlıkların kendi içlerinde dayanışmasını, sosyalleşmesini ve zorlukları aşma çabasını beraberinde getirir, sınıfsal talepleri arka plana iter, farklı kültürlerden işçilerin diyalog kurmasını zedeler. Göçmen ve “öteki” işçiler sendikalarda, siyasi partilerde değil kendi kültürel, ulusal, dini örgütlenmelerinde kendisini ifade etmeye teşvik edilir. Teşvik edilen “apolitik cemaatler” bu kitlelerin mevcut siyasi sistemden siyasi ve ekonomik talep düzeyi de azaldığından sistemin işine gelir. (Kaya&Tarhanlı, 2008)

“Öteki kültürlerin” hareket alanının siyasi ve ekonomik katılımda oldukça dar olması ve genellikle eğitim müfredatlarındaki değişim ve kültürel alanla sınırlı tutulması sebebiyle azınlıklar ve göçmenler kendilerini genellikle kültürel çalışmalarla ifade etmekte, bu çalışmalar karşılığında devletten maddi destek almakta, dolayısıyla salt **kültürel çalışmalarla** sınırlı kalmaları için teşvik edilmektedir de. Kültürlerin tanıtıldığı festivaller, folklor gösterileri, yemek tanıtımları, müzik dinletileri vb. bu kapsamda yaygınca düzenlenmektedir. Bu çoğunluktan iki yönlü olumsuz tepki alabilir. Öncelikle oryantalist bir yaklaşımla, öteki olana, egzotik olana bir ilgi, kültürel bir gezi olarak yaklaşabilir. Örneğin Edelstein, ABD’deki üniversitelerde daha öncesinde bağımlı, temsil edilemeyen etnik gruplara ait öğrencilerin yer aldığı “çokkültürlülük haftası” etkinlikleri ile kültürlerini, yemeklerini vb. sergilediklerini ancak iktidar ve ayrıcalık ilişkileri dikkate alınmadan yapıldığı için, bu etkinliklerin gerçek bir kültürel diyalog kurma yerine beyaz öğrenciler için daha çok bir kültürel gezi tadında sürdüğünü belirtmektedir. (Edelstein, 2005) İkinci olarak da aşağılayıcı bir yaklaşımla, kültürel ırkçılıkla dışlayabilir, kendi “üstün” kültürünü yüceltebilir. (Parekh, 2002) Her ikisinde de azınlık, göçmen, yabancı olan yeniden ötekileştirilir, nesneleştirilir. Eşit konumda olunmadığı bir kez daha gösterilir.

İrkçılığa karşı geliştirilen hoşgörü, tolerans politikası dahi hakim ve güçlü olanın zayıfa yönelik bir lütfü ve izni olarak yansır. Bu nedenle çokkültürcü yak-

laşımlara yönelik neo-milliyetçi bir yaklaşım olduğu ve gruplar arası sınırları mutlaklaştırma riskini yükselttiği yönlü eleştiriler yapılmaktadır. (Kaya&Tarhanlı, 2008) Ayrıca Batı'nın kurumsallaşmış çokkültürlülüğünün sömürgeciliğin yeni bir versiyonu olduğu, modernliğin egzotik ve ilkel olana hakimiyetini simgelediği de ifade edilmektedir. (West&Brown, 1993) Newfield ve Gordon ise uygulanan çokkültürcü politikanın zararsız çeşitliliğe izin verirken Avro-Amerikan değerleri güçlü şekilde dayatmaya devam ettiğini öne sürmektedir. Uygulanan çokkültürcülüğü "zayıf çokkültürcülük" olarak tanımlayan yazarlar kendi savdukları "güçlü çokkültürcülük" için iktidarın ve kurum yapısının yeniden paylaşımını ve her kültüre eşit süre tanınması gerektiğini ifade etmektedir. (Akt. Edelstein, 2005) Edelstein da kültürler arası eşitliği sağlamak amacıyla çokkültürcülüğün ırkçılığa, sömürgeciliğe, hegemonyaya, homofobiye, cinsiyetçiliğe karşı çıkarken ayrıca hakimiyetle direniş, baskı ile yaratıcılık arasındaki ilişkiye de vurgu yapmasının gerekli olduğunu savunmaktadır. (Edelstein, 2005)

Avrupa Birliği'nin Yönetiminde Çokkültürlülük

Avrupa bütünleşmesinin bir durağı olarak da adlandırılan Avrupa Birliği'nin henüz tamamlanmamış ve dinamik bir süreç olduğu genel kabul gören bir olgudur. Avrupa Birliği her ne kadar 1990'lı yıllardan bu yana hem uluslararası siyasette hem de bizzat Türkiye ile ilişkilerinde siyasal yönüyle ön plana çıksa da özünde **ekonomik** bir birliktir. Bütünleşme sürecinin siyasal ayağı halen zayıftır. Bu bir yanıyla doğaldır çünkü 1951'den bu yana ekonomik bütünleşme doğrultusunda hareket edildiği halde siyasal bütünleşmenin tarihi çok daha kısadır.

Avrupa Birliği kendisini her ne kadar liberal demokrasinin ve insan haklarının savunucusu olarak gösterse de gerek kuruluşunda gerekse de günümüzde demokratik yönü oldukça problemlidir. 2. Paylaşım Savaşının hemen ertesinde yıkıma uğrayan Batı Avrupa ülkeleri bir yandan sınırlarına kadar gelen ve hatta Almanya'nın bir bölümünü kontrol eden Sovyetler Birliği ile öte yandan Fransa, İtalya gibi ülkelerin kendi iç siyasetinde oldukça popüler olan Komünist Partilerin istikrarsızlaştırıcı etkisiyle uğraşüyor ve ciddi bir ekonomik ve siyasal krizle çalkalanıyordu. Bu süreci aşma amacıyla ABD'nin önderliğini benimseyen ve Marshall yardımları ile ekonomik anlamda topar-

lanan, NATO ile askeri alanda ABD'nin koruyuculuğu altına giren Batı Avrupa devletleri ekonomik temelde işbirliği için 1951'de **Kömür ve Çelik Birliği**ni kurmuşlardı. Buradan başlayan süreç günümüzde Avrupa Birliği ile sürmektedir. Dolayısıyla Soğuk Savaş döneminin başlangıcında güçlü bir anti-komünist motivasyonla başlayan bütünleşme süreci halkların doğrudan katılımı ve talebi sonucunda şekillenmemiştir. (Hudson, 2000)

Hobsbawn AB'nin demokrasi eksikliğinden bahsedilemeyeceğini çünkü kuruluş ve işleyiş sürecinde demokrasinin **hiç olmadığını** vurgulamaktadır. (Akt. Çelebi, 2002) Günümüze geldiğimizde de Avrupa Birliği'nin kararlarının hükümet temsilcilerince alındığı, uygulamasının **Avrokrat** adı verilen, halka hesap vermeyen bürokratların gerçekleştirdiği ve halkların doğrudan oyuyla seçilen parlamentonun da danışma meclisi niteliğinden öteye geçemediği, etkisinin oldukça sınırlı olduğu bilinmektedir. Bu konuda hükümetlerin halkoyuyla seçilmesinin yeterli olabileceği düşünülebilir. Ancak hükümetlerin seçilmesinde iktidarın yapısı, sistemin örgütlenişi, hakim konumda olan sınıf, tabaka ve grupların durumu, ekonomik anlamda güçlü grupların yüksek pazarlık gücü, lobicilik vb. etkenler, ülkelerin sürdürdüğü devlet politikaları ve bunların belirlenmesinde halkın oynadığı rolün zayıflığı göz önüne alındığında, ayrıca günümüzde bilgi ve ulaşım teknolojisindeki gelişimin halkın siyasi karar alma süreçlerine dahil olması için büyük imkanlar sunduğu düşünüldüğünde AB'nin daha demokratik bir işleyişe sahip olmasının bilinçli şekilde tercih edilmediği anlaşılmaktadır. Bunlara ek olarak her üye devletin kimi kritik konularda veto hakkının olması ve diğer birçok konuda nitelikli çoğunluğun aranması da klasik demokrasi algılayışı açısından dahi ciddi bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu girişin önemi Avrupa Birliği'nin yüksek sesle dillendirdiği demokrasi konusunda kendi tutarsızlığını göstermenin yanı sıra birazdan değineceğimiz çokkültürlülük konusunda da AB'nin mevcut yaklaşımını daha iyi anlamamıza katkı sunacak olmasıdır. (Çelebi, 2002)

Avrupa Birliği'nde azınlıklar ve göçmenler veya bir başka adlandırmayla "eski azınlıklar" ve göçmenlerden oluşan "yeni azınlıklar" önemli bir gündem maddesidir. Giriş bölümünde de belirttiğimiz gibi bu, boyutlu bir konudur ve bu nedenle Avrupa Birliği Brüksel merkezli çalışmalara ve ülkeler arası işbirliği ve koordinasyona ağırlık vermektedir. Schengen vizesi

uygulanması buna örnektir.

Avrupa’da bu meseleyle ilgili olarak bir boyut, Avrupa kökenli olan toprak temelli azınlıklar sorunudur. İspanya’da Bask, İngiltere’de İrlanda örneğinde olduğu gibi bu sorun çatışma boyutunda da yaşanabilmekte veya diğer tüm devletlerde olduğu gibi azınlık konumundakiler, genellikle ulusal azınlıklar, daha fazla söz hakkı, özerklik vb. taleplerde bulunmaktadır. AB’nin azınlık meselesine verdiği önemin altında da mevcut statükoyu tehdit etmeden çoğunluk içinde asimile olmayı reddeden ve siyasi taleplerde bulunan bu toplulukların dış kendi kaderini tayin hakkına başvurmasına set çekmek, mevcut ülke sınırlarını değiştirmemek yatmaktadır. Bununla beraber bulunan bir çözüm olarak içsel kendi kaderini tayin konusunda belirli adımlar atılmıştır ve birçok ülkede azınlıkların çoğunlukta olduğu bölgelere özerklik verilmiş, anadilde eğitim ve yayın hakkı tanınmış, bölgesel meclisler oluşturulmuştur. Yine ayrılma hakkını engellemek için azınlıktakilerin bireysel haklarına vurgu ön plana çıkarılmış, kolektif haklar geri plana itilmiştir. (Çavuşoğlu, 2001) Ülkemizde son dönemde Tayyip Erdoğan’ın sıkça vurguladığı “Kürt kökenli vatandaşlarımız” lafı da bununla bağlantılıdır.

Azınlıklarla ilgili bir diğer mesele ise Doğu Bloğunun ve Yugoslavya’nın dağılımının ardından iç savaşların, etnik çatışmaların Avrupa’yı yangın yerine çevirmesidir. Avrupa Birliği bölgesel istikrarı sağlayabilmek açısından da ulusal meseleye dair açıklamalar yapma gereği duymuş ve özellikle bu dönemde artan çatışmalar sebebiyle ünlü Kopenhag Kriterlerinde azınlık haklarını ön plana çıkarmıştır.

Konuyla ilgili bir diğer katman ise Asya, Afrika ve Latin Amerika’nın yarı-sömürge ülkelerinden akınlar halinde gelen milyonlarca göçmenin oluşturduğu gerçeklik ve yarattığı sosyal sorunlardır. Bu kitlelerin asimile olmayı reddetmesi, kendi kültürlerinde ısrarcı olması, yine bu kitlelerin önemli bir kısmının inandığı İslam dininin Avrupalılık kimliğinde baskın bir unsur olan Hıristiyanlıktan farklı bir anlayış taşıması bu kitlelere dönük özel politikalar uygulamayı zorunlu kılmaktadır. Avrupa Birliği ülkeleri göçmen nüfusa ekonomik anlamda ihtiyaç duyarken hareketliliği denetimi altına almaya ve yerleşik haldeki göçmen nüfusun ülkedeki siyasi dengeleri sarsmaması vb. nedenlerle göçmen kitlelerin hareket alanını sınırlamaya çalışmaktadır.

Çokkültürcülük bu saydığımız onsuz yapılamayan

ancak onla da yapamayan “ötekiler” sorununa dair geliştirilen bir yöntemdir. Bu yaklaşıma göre devlet, ülkesinde farklı kültürlerin yaşadığını kabul etmekte ve her kültürün kendi değerlerini, geleneklerini yaşatmasına izin vermektedir. Bu yaklaşımın asimilasyon yerine ülkeye entegrasyonu beraberinde getireceğini, çeşitlilik içinde yeni bir birliğin gelişeceğini, çoğunlukla azınlık arasında diyalogu arttıracakını çokkültürlülüğün savunucuları öne sürmektedir. Ancak bu durum farklı tarihsel süreçlerden geçen ülkeler nezdinde farklı cevaplar ve yorumlar aldığı için çokkültürcülük ABD, Kanada, Avustralya gibi ülkelere nazaran Avrupa’da daha karmaşık bir süreç halinde yaşanmaktadır.

Örneğin AB sürecinin en önemli aktörleri olan Almanya, Fransa ve İngiltere’yi ele aldığımızda her üç ülkenin de milliyetçilik konusunda ve devlet yapısında önemli farklılıklar taşıdıklarından azınlıklara ve göçmenlere yaklaşımda da değişim göstermektedir. Örneğin Fransa asimilasyoncu yaklaşımla ön plana çıkarken İngiltere sömürgecilik döneminde geliştirdiği dolaylı yönetimle çokkültürlülüğe daha yakın bir konum almaktadır. Etnik temelli ulusçuluğun geliştiği Almanya’da ise göçmenler ve azınlıklar daha ciddi sorunlarla karşılaşmışlar ve sonradan gelenleri “mısafir” görme anlayışı kabul görmüştür. (Özbudun&Demirer, 2006) Avrupa Birliği’ne üye 27 devlet olduğunu ve her devletin kendi tarihsel gelişiminin farklı sonuçlar doğurduğu hesaba katıldığında Yunanistan’dan Bulgaristan’a, Slovakya’dan Macaristan’a azınlıklar ve göçmenler konusunda çok farklı yaklaşımlar sergilenmektedir.

Buna karşın Avrupa Birliği azınlık hakları ve ayrımcılık karşıtlığı konularında önemli hukuki belgeler kabul etmiştir. Ayrımcılık karşıtlığı AB hukukunun genel ilkelerinden biri olarak ifade edilmektedir. (Karan, 2009) Ayrıca “Ulusal Azınlıkların Korunmasına İlişkin Çerçeve Sözleşme” 1998’de yürürlüğe girse de azınlığın tanımlanmaması devletlere kendi tanımlarını yapma imkanını sunmuştur. Bu anlamda binlinçli olarak boşluklar yaratılmıştır. (Çavuşoğlu, 2008) Bunlara ek olarak azınlıklara saygı gösterilmesi 1990 Kopenhag Kriterleri ile Avrupa Birliği’nin dış politikasında ve üyelik kriterlerinde yer alsın da buna AB Temel Haklar Şartı’nda değinilmemesi, Amsterdam Antlaşması’nda da azınlıklara eşitsizliği gidermek amacıyla pozitif hak tanınmasından bahsedilmemesi azınlıkların yeterli yasal güvenceye sahip olmasının

önüne set çekmiştir. (Kurban, 2008)

Çokkültürlülük meselesini ele alırken cevaplanması gereken başka sorular da açığa çıkmaktadır. Örneğin azınlıklar ve göçmenler bir yana bırakılırsa nesnel olarak çok kültürlü olan Avrupa Birliği'nin kendi içinde egemen ulus-devletler arasında politik ve ekonomik açıdan ve Avrupa Birliği'ne yön verme konusunda bir eşitlik var mıdır? Farklı ekonomik gelişmişlik düzeyine sahip 27 üyenin yer aldığı Avrupa Birliği'nin ilerlemesinde birkaç devletin söz sahibi olduğu açıktır. Dolayısıyla azınlıklar ve göçmenler meselesinde olduğu gibi hukuksal engeller olmamasına karşın, hukuken eşit olan devletlerin ekonomik ve siyasi güçlerine paralel Birlik içinde etkinlik kurabilmesi bir önceki bölümde değinilen kültürler arası iletişimde ekonomik ve siyasi iktidara sahip olanla olmayan arasındaki farkın önemini bir başka açıdan göstermektedir.

Bir diğer konu ise kültür ve çokkültürlülük tartışmaları bağlamında “Avrupalı kimliği”nin var olup olmadığı, varsa nasıl tanımlanacağı ve bunlara ek olarak Avrupa'nın sınırlarının **nerede son bulduğu** meselesidir. Türkiye'nin AB aday üyesi olmasından yola çıkıldığında Türkiye Avrupa ülkesiyse Avrupa'nın sınırları Ortadoğu'ya kadar uzamaktadır. Bununla beraber Kırgızistan Devlet Başkanının dahi Avrupa'nın bir parçası olmayı hayal ettiğini açıklaması sınırlar meselesinin Türkiye ile sınırlı olmadığını göstermektedir. (Hudson, 2000) Bu soruların net bir cevabı olmasa da herkes kendi cevabına göre çokkültürlülüğü farklı tanımlamakta ve “biz ve onlar”, “Avrupalı olan ve olmayan” ve Avrupalılık kimliğinin bileşenleri değişmektedir.

Bu tartışmalara paralel şekilde çokkültürlülüğe farklı anlamlar yükleyen kesimlerin yarattığı karmaşanın dışında çokkültürcü politikalar **ırkçılığın yükselişine** de zemin hazırlamaktadır. Bunun örneklerini Fransa'da, Avusturya'da, İsviçre'de ve Hollanda'da görmek mümkündür. Göçmenlerin Avrupa'da ucuz işgücü olarak çalıştırılmaları ve yerli işçi sınıfı ile rekabet içinde olması halk arasında göçmenlere yönelik tepkiyi geliştirmektedir. Bunun yanı sıra dinin de yoğun etkisiyle oluşan önyargılar da göçmenlerin sayısal artışı ve artan görünürlüğü ile ırkçı, dışlayıcı akımlara güç kazandırmaktadır. Aykut Çelebi, Avrupa'da artan ırkçılığı uzun süredir izlenen neo-liberal depolitizasyona bağlamaktadır. Çelebi'ye göre sosyal demokrat partilerin neo-liberal politikalara yaslanması halkın tepki olarak ırkçı partilere yönelmesine sebep

olmaktadır. (Çelebi, 2002) Murat Belge ise Avrupa sağ açısından ırkçılığın artık kafatası, kan sayımı ile yapılmadığını, bunlar yerine “daha sık” olan kültürün öne çıkarıldığını, “ayrı kültürlerin, ayrı dünyaların insanlarıyız” şeklinde formüle edilerek ötekileştirmeye devam ettiğini ifade etmektedir. (Belge, 2003) Dolaşısıyla çokkültürcü anlayışın bir önceki bölümde bahsedilen olası olumsuz etkileri yerli nüfusta dışlayıcı, ırkçı yaklaşımlara güç verirken göçmenlerin, azınlıkların da kendi içine kapanmasına sebep olabilmekte, her kesim kendi alanında kendi kültürünü, değerlerini yaşatmakta ancak birbirleriyle iletişimlerini asgari sınıra çekilmektedir.

Elbette Avrupa'yı ve çokkültürlülüğü ele alırken yalnızca ırkçılıktan, önyargılardan bahsetmek doğru olmayacaktır. Murat Belge'nin de dediği gibi Avrupa bir yandan ırkçı, sömürgeci bir özelliğe sahipse öte yandan da dünyanın en güçlü ırkçılık ve sömürgeci karşıtı hareketi de Avrupa'dadır. Politikaların belirlenmesinde sosyal güçlerin ciddi etkisi olduğu reddedilemez. Bu anlamda Avrupa, demokratik değerler açısından da önemli bir merkezdir. Ancak burada dikkat edilmesi gereken konu ilerici-gerici, olumlu-olumsuz tüm gelişmelerin uzun süreli bir mücadelelerin ürünü olduğudur. Avrupa Birliği'ni ve çokkültürlülüğü değerlendirirken de ele aldığımız politikayı yürüten kesim, bahsini ettiğimiz mücadelenin hangi tarafındadır, demokrasiyi geliştiren mi yoksa demokrasiyi zedeleyen taraf mı hakim durumdadır? Bu açıdan ele aldığımızda çokkültürlülük politikalarının uygulanışında ve göçmen politikalarının belirlenmesinde göçmenlerin siyasal karar alma sürelerine dahil edilmemesinde, göçmen grupların marjinalize edilmesinde, göçmenlerin ekonomik kaynakların bölüşümünde en altta yer alışında, bu kesimler arasında işsizliğin, yoksulluğun yaygın oluşunda vb. söz konusu uygulamalara yön veren yaklaşımın ırkçılığı geriletken değil **besleyen** bir yaklaşım olduğu anlaşılmaktadır.

Avrupa Birliği bir yandan “sosyal demokratik” refah devleti uygulamalarını yürütürken ve bu yönlü kararlar alırken öte yandan Avrupa Para Birliği vb. kurumlar üzerinden sert bir neo-liberal ekonomik program yürütmektedir. Avrupa'nın ekonomik bütünleşmesi iddia edilenin aksine eşitsizliklerin daha da derinleşmesine sebep oldu. İşsizlik oranı artmakta, zenginle fakir arasındaki uçurum derinleşmektedir. Ayrıca ulus-altı, bölgesel düzeydeki eşitsizlikler de daha olumsuz şekilde etkilenmiştir. (Hudson, 2000)

Dolayısıyla gerek son yıllardaki ekonomik krizin de etkisiyle sosyal hakları korumak amacıyla Avrupa'da yaygınlaşan toplumsal muhalefet ve çalışanların gösterdiği direnç diğer yandan koşullar zorlaştıkça ortaya çıkan öfkenin daha rahat manipüle edilerek göçmenlere, ötekilere yöneltilmesi ve aşığı sağcı partilerin bundan güç alarak büyümesi çokkültürcü yaklaşımı yeniden gözden geçirmenin gerekliliğini göstermektedir. Mevcut uygulama biçimiyle çokkültürcülük göçmenlerin, azınlıkların mevcut ötekiliği değiştirmekte yetersiz kaldığı gibi yerli nüfusun tepkisine karşı demokratik bir güvence sağlamaktan da uzaktır.

Azınlıkların sorunları azalıyor mu?

Avrupa Birliği'nin çokkültürlülük politikalarını somutlamak ve şu ana kadarki uygulamaların nasıl sonuçlar doğurduğunu anlamak açısından bazı verileri incelemekte yarar vardır.

Bugün Avrupa Birliği'ne üye olan ülkeler *de facto* olarak çok kültürlüdür. 60'lı yıllara kadar etnik olarak homojen sayılan İsveç dahi bugün kendisini çokkültürlü olarak ifade etmek zorunda kalmıştır. Bilgi ve ulaşım teknolojisinin gelişimi sayesinde bir insan ömrü dahilinde ülkelerin demografik yapıları ciddi değişimler geçirebilmektedir. Almanya'da % 30'u Türk olmak üzere 7.3 milyon göçmen varken İsveç'te göçmenlerin oranı % 12.2'ye ulaşmıştır, yalnızca Müslümanların sayısı dahi 500 bindir. İtalya'da göçmenlerin oranı % 6'dır. İngiltere'de 4.6 milyon, Yunanistan'da 762 bin göçmen yaşamaktadır. (Karan, 2009) Savaşlar, yoksulluk vb. sebeplerle son 30 yılda artan göç olgusunun sonucu olarak 2000 yılında Avrupa'da yabancıların sayısı 17 milyonu bulmuştu. (Doytcheva, 2009) 30 yıl içinde Avrupa'da Arapların sayısı konusunda yapılan tahminler 25 ile 65 milyon arasında değişmektedir. (Karlsson, 2004)

Göçmenlerin en önemli sorunlarından biri ülkedeki siyasal sürece dahil olamamalarıdır. Siyasal sürece dahil olmalarını sağlayan ve hukuki açıdan toplumun geri kalanı ile eşit konumda olmasını sağlayan **vatandaşlık bağı** dahi göçmenlerin büyük çoğunluğu için yoktur. Fransa'da yaşayan 5 milyon göçmenin 2 milyonu vatandaşlık sahibidir. Letonya'nın % 59'u Letonyalıdır ve ülkede yaşayanların % 17.2'sinin vatandaşlık bağı yoktur. (Karan, 2009) Vatandaşlık bağı olmadığı müddetçe göçmenlerin ülkeye entegrasyonu, kendilerini ifade edebilmeleri, karar alma süreçlerine katılmaları oldukça güçtür, legal alanda çok sayıda gü-

venceden yoksundur. Bu konuda yeterli adımların atılmaması göçmenlerin kendi içlerine kapanmasına, sorunlarını kendi başlarına çözmelerine sebep olmaktadır. Son yıllarda Türkiye kökenli göçmen çocuklarının ülke parlamentolarında, yerel yönetimlerde, siyasi partilerin üst kademelerinde daha görünür olduğu malumdur ancak göçmenlerin niceliksel nüfusuna oranla halen bu kesimlerin demokratik sürece katılımları ve sorunlarını yerli nüfusla aynı yöntemlerle çözüme konusunda **oldukça yetersiz** olduğu açıktır.

Göçmenlerin temsiliyet sorunu bununla da sınırlı değildir. Birçok Avrupa ülkesinde devlet kurumları göçmenlerin temsil edilmesi ve taleplerini ifade edebilmesi için yalnızca dernekleri muhatap almaktadır. Oysaki birincisi bir derneğin bir topluluğu ne kadar temsil ettiğini belirlemek güçtür, ikincisi ise dernekler devlet kurumları karşısında yerel, güçsüz ve ricacı pozisyonadadır. (Doytcheva, 2009) Salt dernekler üzerinden bir topluluğun siyasal sürece katılması, topluluğun üyelerinin bireysel tercihlerini özgürce yaparak kendi özgünlüklerini dile getirmesi zaten mevcut demokratik değerler açısından da kabul edilebilir bir düzey değildir. Ek olarak bu örgütlenmelerin ekonomik gücü, kurumsallaşma düzeyi, sürekliliği vb. de görecelidir. Yerli nüfusun olduğu gibi göçmen nüfusun çok çeşitli örgütlenmeler üzerinden, siyasi partiler, sendikalar vb. toplumsal yaşama katılmalarının yeterince teşvik edilmediği anlaşılmaktadır. Ayrıca bu örgütlenmelerin çokkültürlülük adına çeşitli kurumlarda temsil edilmesi dahi bu örgütlenmelerin temsil ettiği kitlelerle "ev sahibi" arasındaki farkın altını çizmektedir.

Göçmenler arasında işsizlik ve yoksulluk da yerli halka nazaran oldukça yüksektir. Göçmenlerin daha yoksul olması zaten misafir işçi kabul eden ülkeler için nettir. İşgücü ihtiyacını karşılamamanın yanı sıra genel ücret seviyesini düşürme göçmen işçi kabulünün esas nedenidir. Göçmen işçiliği kabul eden için de gittiği ülkede daha zorlu şartlarda yaşama konusunda bir **rıza** mevcuttur. Göçün amacı kendi ülkesine nazaran daha iyi yaşamak ve-veya çocuklarının daha rahat yaşamasını güvence altına almaktır. Bu karşılıklı kabul ve rıza hali de incelenmeye değerdir ancak bunu aşan bir konu olarak göçmenlerin çocuklarının ve torunlarının da yoksulluk ve işsizlik çemberini kıramaması da ayrı bir sorundur. **Almanya'da yaşayan 1 milyon 950 bin TC vatandaşının üçte biri**

yoksulluk sınırının altında yaşamaktadır. Bu haliyle ülke genelindeki % 14 olan yoksulluk oranı Türkler arasında iki katından fazladır. Benzer veriler işsizlik rakamları için de geçerlidir. (Özbu-dun&Demirer, 2006) İsveç'te tüm erkek nüfusta % 9.7, kadın nüfusta % 6.6 olan işsizlik oranı yabancılarda % 24 ve % 17'ye çıkmakta, İranlılarda ise % 52.3 ve % 55.5'e tırmanmaktadır.

"Yabancıların uyumu" adı altında göçmenlere dayatılan programlar da sıkıntılıdır ve hakim kesimin ötekileştiren yaklaşımını deşifre etmektedir. Örneğin Hollanda'ya evlilik sebebiyle yerleşmek isteyenler için Konsolosluklarda düzenlenen ve pahalı bir ücret karşılığında yapılan sınavlarda sorulan sorular, sıradan bir Hollanda vatandaşının dahi bilemeyeceği veya Hollanda'ya henüz yerleşmemiş bir insanın cevaplayamayacağı sorularla dolu. Örneğin "nootmuskat baharatı hangi sömürgeci gelmektedir?", "Amsterdam'dan Ensche'ye duraklamadan kaç saatte gidilebilir?", "4 Mayıs'ta neyi anarız?", "Kızartma yağını ne yaparsınız?" vb. sorular sorulmaktadır. (Özbu-dun&Demirer, 2006)

Buna paralel şekilde çokkültürlülük adı altında Avrupa-merkezci ve göçmenleri dışlayıcı tartışmalar yürütülebilmektedir. Bu konuda en yaygın olan Müslümanların başörtüsü ve Sihlerin türban konusu olsa da örneğin çok eşlilik, görücü usulü-zorla evlendirme, kızların sünnet edilmesi gibi konularda feodal, otoriter değer yargıları "**diğer kültürlere saygı**" adı altında kabul edilmekte, meşrulaştırılmakta, göçmenlerin bireysel özgürlükleri ve uluslararası kabul görmüş insan hakları standartları yok sayılabilmektedir. Bu nedenle liberal demokrasi dahilinde bizzat sistemin sahipleri tarafından otoriter, baskıcı unsurların güç kazanmasına izin verilmektedir. Özellikle Hollanda ve İsveç'te bireysel değil cemaat aidiyetleri ön plana çıkmaktadır. (Doytcheva, 2009) Ayrıca bu duruma zıt olarak Fransa'da başörtüsüne ve İsviçre'de ise minareye yasak konulması gibi örneklerle de en temel haklardan olan inanç hakkı konusunda yasaklar konulabilmektedir.

Göçmenlerle ilgili bir diğer sorun ise göçmenlik olgusunun kuşaklar geçse de değişmeden yeni nesillerin üzerine de yapıştırılmasıdır. Bugün Almanya'da doğup büyüyen 3. nesil Türkler yaşamasına karşın halen göçmen olarak görülmekte ve aileleri gibi kendileri de sosyal yapıda altlarda yer almaktadır. Bir topluluk kaç nesil boyunca göçmen kalacaktır? Göç-

menin çocuğu doğduğu ülkede artık göçmen değildir. Ancak bu konumu kendisine yapışır. Bu da ötekileştirici yaklaşımın bir ürünü olarak karşımıza çıkmaktadır. Çokkültürlülük bu sorunu aşmaya yardımcı olmamaktadır.

Avrupa Birliği'nin göçmenlere yaklaşımını ele alırken nesiller boyu göçmen kabul edilme olgusundan dahi yola çıkıldığında ciddi sorunlarla karşılaşmaktadır. Bunlara ek olarak göçmen grupların neredeyse eksiksiz şekilde ekonomik ve siyasi katılım açısından toplumun en alt tabakaları arasında olması ve ülke genelinde yaşanan sorunları göçmenlerin yerli nüfusa nazaran daha keskin yaşaması da göçmenlerin "öteki" olarak kalmaya devam ettiğini göstermektedir. Bu anlamıyla mevcut politikalarla göçmenler kendi anadillerinde eğitim almalarına karşın ve kültürel çalışmalarını özgürce gerçekleştirmelerine rağmen toplum içinde eşit konuma gelememektedir.

Türkiye'nin üyelik süreci ve çokkültürlülükle ilişkisi

Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne üyeliği açısından çokkültürlülüğü incelediğimizde ikili bir yönle karşılaşmaktayız. Bunun bir yönü Türkiye'nin olası üyeliği ile Avrupa Birliği'nin kültürel bileşiminde yaşanacak olan değişiklik ve 70 milyonu aşkın nüfusuyla Müslüman bir ülkenin dahil olmasıdır. Diğer yönü ise Avrupa Birliği'nin yaygın şekilde benimsediği çokkültürcü yaklaşımla bunun bir parçası olan azınlıklar politikasının Türkiye'nin kendi iç işlerinde benimsemesinde yaşanacak olan sıkıntılardır.

Türkiye-Avrupa Birliği ilişkisi boyutu

Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne üyeliği konusunun uzun bir geçmişi vardır. 50 yılı aşkın süredir Türkiye, Avrupa Birliği ve öncüllerine üye olma çabası içindedir, **2004'den bu yana da aday üyedir.** Bu kadar uzun süre kapıda beklemesi açısından Türkiye özgün bir yere sahiptir. Ancak biraz daha geniş açıdan baktığımızda, Türkiye, resmi olarak Avrupa Birliği üyesi olmasa da Avrupa ile sıkı bağlara sahiptir. **Örneğin Türkiye 1994'den bu yana Gümrük Birliği üyesidir.** Avrupa Birliği'nin temelini ve en gelişmiş yönünün ekonomik birlik olduğu düşünüldüğünde Türkiye zaten ekonomik anlamda derin bir ilişki içindedir. Türkiye, Avrupa Birliği'nin benimsediği neo-liberal ekonomik programı takip etmektedir. **Türkiye ayrıca Avrupa Konseyi üyesidir** ve Soğuk Savaş yılları-

rının ilk döneminden bu yana kapitalist dünyanın savunma gücü olan NATO'nun bir parçasıdır. Ancak Avrupa Birliği'ne üye olmaması sebebiyle Türkiye, Birliğin siyasal karar alma süreçlerine katılmamakta, ekonomik olanaklarından eşit şekilde yararlanamamakta, Gümrük Birliği'ne üye olmasına rağmen ekonomik alanda da söz ve karar hakkına sahip olamamaktadır. Bu anlamıyla Türkiye'nin dahil olmaya çalıştığı Avrupa Birliği'ndeki konumu ile Avrupa'da ucuz işgücü olarak çalışan, ciddi bir ekonomik katkı yaratan ancak buldukları ülkenin siyasal süreçlerine dahil edilmeyen ve ekonomik kaynaklardan eşit şekilde yararlanamayan göçmenlerin durumu arasında şaşırtıcı bir benzerlik mevcuttur. **Türkiye Avrupa'nın hem içindedir hem de kritik konularda dışında bırakılmaktadır.**

Bir diğer açıdan Türkiye, Avrupa'da yaşayan 3 milyon aşkın vatandaşı ile de Birliğin içindedir. Buldukları ülkenin vatandaşı olan ancak ülkesi ile bağlarını sürdüren Türkiyelilerle bu sayı daha da artmaktadır. Ülke parlamentolarında ve yerel yönetimlerinde seçilmiş Türkiyelilerin sayısı da giderek artmaktadır. Oy kullanabilen göçmenlerin sayısı görece daha az olsa da bu sayının giderek artması seçimlerde göçmen oy potansiyelinden yararlanmak isteyen yerli politikacıların göçmenlerin sorunlarına daha fazla kulak vermesine yol açmaktadır. Bunun sonucunda seçim dönemlerinde döner kesen politikacıların yanı sıra tersi yönde göçmen karşıtlığı ve ırkçılık üzerinden destek toplamaya çalışan politikacılar ortaya çıkmaktadır. **Her iki halde de göçmenlere dair politikalar ülkenin iç siyasetinde önemli bir ağırlık oluşturmaktadır.**

Bununla beraber Avrupa'da yaşayan Türkiyeli göçmenlerin ülkeyle bağlarını sürdürdükleri ve hakim kültür içinde erimek yerine kendi kültürlerini sürdürmekte ısrar ettikleri malumdur. Türkiyeli siyasal oluşumlar Avrupa'da da kendi kollarını oluşturmakta ve ülkedeki siyasal sürece yurtdışından dahil olabilmektedir. Seçim süreçlerinde, Kürt ve Alevi meselelerinde yurtdışında yaşayan Türkiyelilerin de belirli bir etkisi bulunmakta, bunlarla beraber Türkiye'nin iç meseleleri Avrupa ülkelerinde de gündem haline gelmektedir. Siyasal partilerin yanı sıra dernekler, dini cemaatler, kimi ülkelerde oluşan gettovari yerleşim yerleri Türkiyeli göçmenlerin kendi içlerindeki bağlarını sürdürmelerine katkı sunmakta ve yerel örgütlenmelerle ve yerel sosyal yaşamla bağlarının seyrekleşmesine de yol açmaktadır.

leşmesine de yol açmaktadır.

Ek olarak Türkiyeli göçmenler arasından çıkan burjuvazinin kendi işletmelerini kurması, kimi ticari ve sınai işletmelerin giderek büyümesi ve Avrupa çapında ağ kurabilmesi, Türkiye'nin yemeklerinden kültürel öğelere ve medyaya birçok iş kolunda etkinliklerini geliştirmeleri asimilasyonu kabul etmeyen Türkiyeli göçmenlerin taleplerini ve tercihlerini temel alarak ciddi bir ekonomik etkinliğe ulaşan bir burjuvazinin gelişmesine yol açmaktadır. Örneğin daha 1993 yılında Almanya'da Türk iş adamlarının yatırımları 28 milyar marktı ve bu firmalarda 150 bin işçi çalışmaktaydı. (Karlsson, 2004) Günümüzde bu etkinliğin çok daha fazla olduğu tahmin edilebilir. Bu da bir yandan Türkiyeli göçmenlerin sosyal, ekonomik ve siyasal alanda daha görünür ve daha talepkar olmalarına ve diğer yandansa kendi iç bütünlüklerini istikrarlı şekilde korumalarına sebep olmaktadır.

Bu gerçekliğin getirdiği çeşitli sonuçlar ayrıca incelenmelidir. Ancak konumuz kapsamında ele aldığımızda ikinci ve üçüncü bölümlerde de değindiğimiz bazı konuları somutlaştırmamız mümkündür. Bunlardan ilki göçmenlerin buldukları ülkedeki siyasal ve sosyal sistemle bütünleşmemesi ve kendi iç istikrarlarını korumaları milyonlarla ölçülen bu kitlenin istek ve taleplerine yönelik üretimde ve ticaretle bulunan burjuvazinin gelişmesine sebep olduğundan ve ayrıca dini, ulusal, yerel çeşitli cemaatlerin Avrupa'da da temel bulmasına sebep olduğundan cemaat önderlerinin ve yeni zenginlerin göçmenlerin sözcüleri olarak ortaya çıkmalarına sebep olmaktadır ve göçmenler içinde demokratik değerlerin gelişip taleplerine demokratik yollarla ulaşma istemlerini desteklemekte, anti-demokratik önderliklere meşruiyet kazandırmaktadır.

Kendi içinde ayrı bir dünya kuran göçmenlerin yerel işçi ve emekçilerle ilişkileri zayıfladığından toplumsal muhalefetin gücü azalmaktadır. Hakim siyasal sistem açısından da ekonomik katkı yaratmasıyla değer kazandıran göçmenlerin daha rahat denetlenmesine, sorunlarını ve ihtiyaçlarını kendi iç örgütlenmeleriyle çözmelerine hizmet etmektedir. Göçmenlerin sözcüsü haline gelen, otoriter yanlarıyla ve maddi güçleriyle öne çıkan kesimlerle hakim sistemin temsilcilerinin pazarlık yapma ve anlaşma olasılığı da daha fazladır. Türkiye Cumhuriyeti hükümeti açısından da Türkiye'nin Avrupa Birliği ile ilişkilerinde mobilize edebildiği, baskı aracı olarak kulla-

nabildiği veya üzerinde pazarlık yapabildiği bir kitle temeli oluşturmaktadır.

Türkiye'nin kendi iç işlerinde çokkültürlülükle ilişkisi

Türkiye bir yandan Avrupa Birliği'ne girmek için Birlik üyelerini ikna etmeye çalışırken öte yandan kendi iç işlerinde de Avrupa Birliği'ne uyum amaçlı çalışmalar yapmaktadır. 200 yıldır Batılılaşma adı altında yarı-sömürge statüyü sürdüren Türkiye kendisini bir Avrupa ülkesi ve Avrupa medeniyetinin bir parçası olarak görse de Batı Avrupalı mütteliklerinden bu yönde yeterli bir destek görmemektedir.

Türkiye'de çokkültürlülük hiçbir zaman hakim bir anlayış olmadığı gibi ülkedeki çok kültürlü yapıya dair vurguda bulunanlar da çeşitli yasal ve siyasi baskılarla karşı karşıya kaldılar. Ancak çokkültürcülüğün AKP Hükümeti döneminde yükselen bir akım olduğunu ifade etmek mümkündür. Bugün ülkedeki kültürel farklılıklara daha fazla değinilmekte, azınlık kesimlerin sorunları daha yüksek sesle ifade edilmektedir. Hükümet bu kesimlerin talepleri ve sorunları temelinde çeşitli açılım- çalıştay projelerini başlatma inisiyatifiğini göstermektedir.

Ancak çokkültürcü yaklaşımın baskın bir politik hat olması kısa vadede mümkün olacak gibi görünmemektedir. Türkiye halen, bahsini ettiğimiz çalışmalara imza atan hükümet de dahil olmak üzere, “tek millet, tek dil, tek bayrak” şiarını ileri sürmektedir. Cumhuriyetin kuruluşundan bu yana da farklı ve ezilen kimliklere dair talepleri “ülkenin bölünmez bütünlüğüne yönelen bölücü-ayrılıkçı gizli emeller” olarak görmek ve bu talepleri savunanlara hukuki kovuşturma açmak da yaygın bir sistemik refleks olarak karşımıza çıkmaktadır.

Çok milletli Osmanlı İmparatorluğu'nun yıkılışının ardından kurulan Cumhuriyet, Türk milliyetini temel alan faşist bir anlayışla kurulmuştu. Savaş döneminde Kürtler gibi Türk olmayan Müslüman toplulukları ile ittifaka gidilmesine karşın yeni düzenin kurulmasının ardından bu ittifak bozulmuş ve yeni bir ulus-inşa sürecine girilmiştir. Bu süreçten diğer Müslüman topluluklar yararlanamamış, tepki olarak isyana kalkışan Kürt hareketleri de askeri zorla bastırılmıştır. Bu dönemde benimsenen homojen bir ulus devlet yaratma gayesi, “Ne Mutlu Türküm Diyene” şiarı, ortaya atılan “Güneş Dil Teorisi” vb. asimilasyoncu bir anlayışın benimsendiğini göstermektedir.

Türkiye'de resmi olarak kabul gören Ermeniler, Rumlar ve Yahudiler açısından da uluslararası kriterlere uygun bir yaklaşımın benimsenmediği açıktır. Gerek eğitim sisteminde gerekse de iletişim araçları üzerinden azınlıkları dışlayıcı ve ötekileştirici bir yaklaşım günümüze kadar hakim konumda olmuştur. Azınlıklara “yabancı devletlerle işbirliği içinde olan topluluklar”, “içimizdeki yabancılar”, “devletin ardından gizli işler çevirenler, gizli emeller besleyenler” olarak bakılmıştır. 1988 tarihli “Sabotajlara Karşı Korunma Yönetmeliği”nin 5/j maddesinde azınlıklardan “yerli yabancılar” olarak bahsedilmiştir. Ayrıca çok çeşitli baskı araçlarıyla azınlıkların sayısı hızlı bir şekilde düşmüştür. Örneğin 1927'de % 2.78 olan oran 1965'te % 0.65'e inmiştir. (Yumul, 2008) Varlık Vergisi ve 6-7 Eylül olaylarından Hrant Dink'in öldürülmesine kadar bizzat devlet kurumlarınca desteklenen bir nefret politikası varlığını sürdürmüştür. Azınlıklara dair “ikinci sınıf vatandaş” yaklaşımı hakimiyetini korumuş, hukuki eşitlik *de facto* eşitliğe dönüşmemiştir.

Arus Yumul Türkiye'de daha yüksek sesle ifade edilmeye başlanan çokkültürcü retorikte yer alan resmi azınlıklara dair gayrimüslimlerin ülke kültürüne renk, zenginlik katan unsurlar olduğu fikrini de eleştirmektedir. Bu yaklaşım anayurdu Anadolu olan, 100 yıl öncesinde sayıları milyonları bulan ve büyük bir kültür yaratmış olan ancak günümüzde çok çeşitli baskılardan dolayı sayıları oldukça azalan Ermenilerin ve Rumların ikinci sınıf statülerini sürdüren, onları nesneleştiren, ötekileştiren bir yaklaşımdır. Görünüşteki olumlu, sempatik duruşun altında kendisi ile eşit görme durumu devam etmektedir. (Yumul, 2008)

Türkiye'de Türklerden sonra sayıca en fazla olan topluluk olan Kürtler, ülkenin doğusunda sayıca baskın durumdadır. Kürt ulusal sorunu Türkiye'de Cumhuriyetin kuruluş döneminden öncesine dayanan bir geçmişe sahiptir. Osmanlı Devleti döneminde belirli bir özerkliği yaşayan Kürt toplulukları Cumhuriyetin ardından kurulan merkezi ulus devlet yapısına uyum göstermek istememiştir. Özellikle savaş döneminde Ankara Hükümeti ile ittifaklarının karşılığı olarak bekledikleri hakları alamamaları Hükümete tavır alarak isyan yolunu seçmelerine sebep olmuş, 1938-39 Dersim İsyanına kadar irili ufaklı çok sayıda isyan gerçekleşmiştir. Bu dönemde çıkan isyanlarda ölenlerin sayısının “Kurtuluş Savaşı” döneminde ölenlerin sayısından çok daha fazla olduğu ileri sürülmektedir. (Şahin, 2008) 1928 yılında başlayan “Vatandaş

Türkçe Konuş Kampanyası”, 1927 yılında kabul edilen Şark İslahat Planı, 1935 Tunceli Kanunu, sonrasındaki İskan Kanunu Kürtlerin taleplerine yönelik verilen cevaplar olmuştur. Bu sorun günümüze kadar gelmiştir. Kürtlerin aslında Türk olduğu iddiası uzun yıllar savunulmuştur. 1980 Askeri Darbesi sonrasında ortaya atılan “kart-kurt teorisi” ve 2000 yılında dönemin başbakanı Ecevit’in Avrupa Parlamentosu Sosyalist Grup parlamenterleriyle yaptığı toplantıda “Kürt sorunu yoktur, Kürtçe dil değil lehçedir” ifadesi ve günümüzde de belirli bir popülerliği olan “Doğu Sorunu”nun ulusal değil “ekonomik geri kalmışlık” ve “terör” sorunu yaklaşımı sorunu çözümsüzlüğe mahkum etmektedir.

Günümüzde de çözülmemiş olan Kürt ulusal sorununda gelinen aşamada devlet halen Kürtleri yasal olarak tanımamıştır ancak sorunun çözümsüzlüğünün sürmesi ve şiddet boyutunun süreklilik kazanması sonucunda Avrupa Birliği’ne uyum süreci adı altında yapılan belirli reformlarla, Başbakan Erdoğan’ın “Kürt kökenli vatandaşlarımız” retoriğiyle ve demokratik açılım projesiyle *de facto* bir tanınma hali mevcuttur. Ancak bu tanınma da Kürtlerin bir topluluk olarak tanınması şeklinde olmamakta, Avrupa Birliği ülkelerinde yaygınca kabul edildiği üzere azınlıklara yönelik bireysel haklar olarak, “Kürt kökenli vatandaşların” bireysel özgürlükleri olarak tanımlanmaktadır. Ancak henüz gelinen aşamada Avrupa Birliği’nde genel kabul gördüğü üzerine Kürtlerin yoğunlukta olduğu bölgelere yerel özerklik verilmesine ve anadilde eğitim sunulmasına oldukça soğuk bakılmaktadır. Hatta kendi dilinde yayın yapma hakkı da henüz yakın geçmişte kabul edilmiştir ve bu konuda da yayın yapanlara yönelik hukuki sorunlar, kovuşturmalar sürmektedir.

Daha öncekilerinde olduğu gibi Demokratik Toplum Partisi’nin de Kürt ulusal sorununa dair politikaları sebebiyle kapatılması, bu partinin Kürtlerin yoğunlukta olduğu illerde aldığı yüksek oy oranlarına karşın meclise girememeleri ve engelleri aşmak amacıyla bağımsız aday olarak seçilebilmeleri, yüksek oy oranları ile seçilen belediye başkanlarının tutuklanması, çok dilli belediyecilik uygulamasını başlatan Diyarbakır Sur Belediyesi’nin bu uygulamasının 2007 yılında reddedilmesi ve belediye yönetiminin görevden alınması siyasal temsiliyet sorunlarının sürdüğünün göstergeleridir. Ek olarak kısmi özgürlükler tanınsa da Batı’daki şehirlerde, özellikle de tu-

ristik şehirlerdeki yer isimlerinde rahatça kullanılabilen q, w, x harflerinin Kürtçe kelimelerin yazılışı esnasında kullanılmasına izin verilmemesi, bu harflerin olduğu gerekçesiyle çocuklara verilen isimlerin reddedilmesi uluslararası azınlık hukukunda benimsenen asgari yaklaşımın (anadilde eğitim, anadilde yayın hakkı, çocuğa özgürce isim verme hakkı vb.) Türkiye’de henüz hayat bulmadığını göstermektedir. (Yıldız&Muller, 2008)

Türkiye’deki çoğunluktan farklı inanca sahip olan en büyük topluluk ise **Aleviler**dir. Alevilik de devlet tarafından resmi olarak tanınmamaktadır, cemevleri ibadethane olarak devletçe kabul edilmemekte, Alevi din adamlarına destek sunulmamakta, okullarda Alevilik üzerine oldukça kısıtlı bilgi verilmektedir. Öte yandan zorunlu din dersi uygulaması, camilere verilen ekonomik destek, imamlara ödenen maaş ve birçok bakanlıktan fazla bütçeye sahip olan Diyanet İşleri Başkanlığı’nın varlığı vb. uygulamalar devletin açıkça Sünni mezhebini desteklediği ve bu mezhebin inançlarını yaymak için özel bir çaba harcadığını göstermektedir. Laikliği devlet felsefesi içinde önemli bir yere yerleştirdiğini iddia etmesine karşın Türkiye Cumhuriyeti’nin laiklik anlayışında her inanç sistemine eşit mesafede olma ve azınlıkta olan veya baskı altındakilere özel destek sunma gibi bir uygulama olmadığı gibi tam tersine çoğunluğun benimsediği inanç sistemi devlet olanakları kullanılarak güçlü şekilde empoze edilmektedir.

Türkiye’de ayrıca geniş sayıda Balkanlardan ve Kafkaslardan gelen Pomaklar, Çerkezler gibi Müslüman etnik topluluklar da mevcuttur. Ancak bu topluluklar geçtiğimiz 150 yıl içinde buldukları ülkeden Anadolu’ya baskıdan kaçmak amacıyla geldiklerinden Anadolu’da yüzlerce, binlerce yıldan beri yaşayan topluluklardan daha farklı bir tutum sergilemektedirler. Yapılan araştırmalarda bu toplulukların devletle barışık oldukları, kendilerini Türk olarak gördükleri ve asimilasyonu daha gönüllü şekilde kabul ettikleri belirtilmektedir. Bunda baskıdan kaçıp geldikleri Türkiye’de kabul görmeyen yarattığı etki belirleyici önemdedir. Bu topluluklar genellikle devletin çokkültürlülük açısından benimseyebileceği sınırlar içinde kalmayı tercih etmektedirler. Buna göre kolektif hak talebinde bulunmamakta, çeşitli dernekler üzerinden sosyalleşmekte ve genellikle yemek kültürü, folklor gibi geleneklerin unutulması için çalışmalar yapmaktadırlar. Yapılan anket-

lerde azınlıkların ikinci sınıf vatandaş olma konumundan kaynaklı azınlık olmadıklarını iddia etme, çoğunluğun bir parçası olarak kabullenme isteği ve azınlık olmanın kendilerine zarar getireceği düşüncesi ön plana çıkmaktadır. Ancak bu topluluklar içinde az sayıda da olsa bilhassa dil üzerine yayımlar hazırlayanlara yönelik bölücülük suçlamasıyla davalar açılmıştır. (Aydın, 2008)

Türkiye’de etnik, dil ve din açısından çok fazla topluluk olmasına karşın devletin benimsediği “tek dil, tek millet, tek bayrak” şiarlı politika ve asimilasyoncu yaklaşım belirli topluluklar üzerine etkili sonuçlar verse de ne bir bütün olarak bu toplulukların kültürel değerlerinin erimesine sebep olmuştur ne de sayı ve tarih açıdan daha kuvvetli olan toplulukların taleplerini sindirebilmiştir. Çoğunluğunun kültür ve değerlerini hukuki yollarla veya askeri yöntemlerle benimsetilemediği de anlaşılmıştır. Bu anlamda Avrupa Birliği’nin de teşviki ile aday üye statüsünde olan Türkiye’nin statükonun temellerini sarsmadan belirli adımlar atması ve taleplerle sistem içi yöntemlerle baş etmesi fikri daha geniş destek bulmaktadır. Hükümetin düzenlediği açılımlar ve çalıştaylar ve toplumun farklı kesimlerle görüşmeler yapması, Başbakanın ve İç İşleri Bakanı’nın farklı kültürlerin zenginlik olduğuna dair vurguları bunlara örnektir.

Türkiye bu konuda yaşanan tikanıklığı aşmak ve Avrupa Birliği’ne üyelik kriterlerin yerine getirmek amacıyla Ecevit Hükümeti’nin son dönemlerinde ve Erdoğan Hükümeti süresince uyum paketleri çıkarmış, bunların sonucunda devlet kanalında önce 2004 yılında kısa süreli Kürtçe, Zazaca, Boşnakça, Arapça, Çerkezce yayımlar yapılmış, daha sonrasında 2009 yılında da 24 saat Kürtçe yayın yapan TRT 6 yayın hayatına başlamıştır. Bunun yanı sıra Kürtçe dil kurslarına izin verilmiş, Kürtçe yayımlar ve özel radyo ve televizyonlarda yapılan programlar üzerindeki engeller azaltılmıştır. Bu anlamıyla Kürtler resmi olarak tanınmasa da kültürel farklılıklar adı altında bir yumuşamaya gidilmiştir. (Şahin, 2008) Ancak bunlar da yeterli sonuç vermemiş, AKP Hükümeti döneminde de yukarıda bahsini ettiğimiz baskılar sürmüş, şiddet sonlanmamış ve aynı zamanda Avrupa Birliği’nin talepleri karşılanmadığı için yeni anayasa değişiklikleri ve anayasanın bir bütün olarak değişmesi fikri gündeme getirilmekte ve bizzat hükümet tarafından savunulmaktadır.

Türkiye’de hükümet çokkültürcü anlayışa uygun değinilere daha fazla vurgu yapsa da Hükümetin planladıkları ve ifade tarzı halen Avrupa Birliği ülkelerindeki çokkültürcü uygulamaların gerisindedir. Avrupa Birliği ülkelerinde bölgesel azınlıklara verilen ve sınırları genişleyen özerklik ve yerel meclisler üzerinden sınırlı bir iktidar paylaşımı, öte yandan göçmen topluluklara verilen anadilde eğitim ve anadilde yayın hakları, yine ezilen kesimlere yönelik kültürel değerleri koruma ve geliştirme amaçlı verilen devlet teşviki konuları Türkiye’de halen **aşırı talepler** olarak görmektedir. Yine Hükümetin resmi yaklaşımında şiddete temel olan ulusal, kültürel, sosyal ve ekonomik sorunlar hesaba katılmadan meselelerin salt terör sorunu olarak ele alınması ve askeri çözümün halen ağırlıkta olması da bu anlayış değişmeden verilecek kısmi hakların da uzun vadeli sonuçlar yaratamayacağını göstermektedir.

Dolayısıyla Kürt sorununu çözmeye konusunda şu ana kadarki hükümetler arasında en iddialı açıklamaları yapan AKP Hükümetinin bir yandan “Kürt kökenli vatandaşlar” retoriği öte yandansa “tek dil, tek millet” şiarında ısrar etmesi şu ana kadar izlenen asimilasyoncu yaklaşımla hesaplaşılmadığını ve asimilasyoncu yaklaşımda kısmi esnemeler yapmakla beraber ısrar edilmek istendiğini göstermektedir.

Türkiye’nin kendi içinde gelişen çokkültürlülük için de ikinci bölümde bahsi edilen ve Avrupa Birliği’nin uygulamalarına dair belirtilen eleştiriler Türkiye için de geçerliliğini korumaktadır. Siyasal iktidar ve ekonomik kaynakların adil bölüşümü doğrultusunda adım atmadan, kurumsal bir değişikliğe gitmeden kültürlerin eşit gelişimi veya baskın kültürün diğer kültürler üzerinde hakimiyetinin değişmesi mümkün görünmemektedir. Ek olarak Avrupa Birliği’nin göçmenlere dair politikalarında göçmen toplulukları tartışma sürecine yeterince çekmemesi konusu Türkiye’de geçerliliğini korumakta ve kimi görüş alışverişi ve danışma amaçlı toplantılar dışında hangi konuda ne kadar adım atılacağı hükümetin doğrudan inisiyatifine bağlı olarak şekillenmektedir.

Bunlara ek olarak bu yazının çerçevesini aşmakla beraber en başından bu yana Türkiye’nin Avrupa Birliği üyeliği sürecinin ne kadar demokratik bir işleyişe sahip olduğu da tartışmalıdır. Türkiye’de Avrupa Birliği’ne destek veren kesimlerin önemli bir kısmı için Avrupa Birliği demokrasi, insan hakları,

ekonomik kalkınma, istihdam anlamına gelmektedir. (Marguiles, 1996) Ancak toplumun farklı kesimleri, çeşitli sosyal örgütlenmeler vs. sürece dahil edilerek ve medya üzerinden geniş kitlelere açılarak Avrupa Birliği ile Türkiye arasındaki müzakere başlıklarında geçen tartışmalar kamuoyunun bilgisi dahiline sunulmamaktadır. Hangi müzakere başlıklarının açılacağından anlaşma konularının içeriğine, hangi konularda uzlaşamadığına ve diğer tüm meselelere dair kamuoyunun bilgisi oldukça zayıftır. İnisiyatif yalnızca devletin elindedir. Bu konuda etki unsuru olan bir diğer kesim ise büyük ekonomi güç kaynaklarına sahip olan büyük şirketlerin oluşturduğu örgütlenmelerdir. Ancak “demokrasi projesi” olarak sunulan Avrupa Birliği’ne üyelik süreci Türkiye’de küçük bir siyasi elitin ve karar alıcılarının doğrudan inisiyatifinde ilerlemekte, kimi zaman kamuoyunda bir rüzgar yaratılarak çok sayıda reform paketi ardı ardına kabul edilmekte kimi zaman da rafa kaldırılmaktadır. Bu açıdan da ele aldığımızda Avrupa Birliği’ne üyelik sürecinde de demokratik bir işleyişin olmadığı ve halkın sağlıklı şekilde bilgilendirilmesine dahil olmasının bilinçli şekilde tercih edilmediği anlaşılmaktadır.

Sonuç

Yirminci yüzyıl, asimilasyoncu politikaların nasıl dehşet sonuçlar yarattığına tanıklık etti. Ulusal savaşlar, soykırımlar, sistematik baskı politikaları, ayrımcılık uygulamaları, zorunlu göç, nüfus mübadeleleri ile milyonlarca insan hayatını kaybetti, çok daha fazlası yerini yurdunu terk etmek zorunda kaldı. Nazi Almanyası’nın Yahudilere yönelik soykırımı, Osmanlı Devleti’nde İttihat ve Terakki Hükümeti’nin Ermeni soykırımı, Güney Afrika’nın Apartheid’i, çeşitli Afrika ülkelerindeki savaşlar bunlara örnek gösterilebilir. Yakın coğrafyamıza baktığımızda yüz yıl öncesinde çok kültürlü şehirler olan ve önemli entelektüel merkezler olan İstanbul, Selanik ve Bakü gibi şehirler zorunlu göç ve mübadeleler sonucunda bu yapısını terk etmek zorunda kaldı. Tüm bunlar nüfusu homojenleştirme, ulus birliğini sağlama ve bunun üzerinden ekonomik kaynaklara hakim olma, siyasi iktidarı elinde tutma gayeleriyle gerçekleşti.

Bununla beraber 20. yüzyıl bu politikalara karşı ciddi bir direncin gelişmesine de tanıklık etti. ABD’de, Avrupa’da yükselen ırkçılık karşıtı mücadele, özellikle Kuzey Amerika’da siyahların, yerlilerin

hak mücadelesi, sömürge ve yarı-sömürge ülkelerde yükselen sömürgecilik karşıtı savaşlar halkların bilinçlerinde ciddi değişimlere sebep oldular. Ancak tüm bunlara karşın devlet sistemini, ordularını, ekonomik gücü ellerinde tutanların planları daha fazla hayat buldu. Dünya, yüzü aşkın irili ufaklı ulus devlete bölündü, şehirlerin, ülkelerin demografik yapısı yüz yıl öncesine göre ciddi şekilde değişti. Ancak bu politikalar gittikçe daha zor destek bulmaya başladı. Artık böylesi nüfusu homojenleştirme, zorla asimile etme ve bu doğrultuda güç kullanma uygulamaları dünya kamuoyunda daha hızlı şekilde teşhir olmakta, kamuoyunca daha kuvvetli karşı-baskı uygulanmaktadır. Asimilasyon, yok sayma yaklaşımı geçen yüzyılın ilk döneminde olduğu gibi rahatlıkla meşrulaştırılamamaktadır. En baskıcı diktatörler dahi uluslararası baskı karşısında hesap vermek, geri adım atmak, açıklama yapmak zorunda kalmaktadır.

Uluslaşma, homojenleştirme politikaları baskın ulusal toplulukların yaşadığı ülkelerde ve bölgelerde başarıya ulaşmış gibi görünse de bu ülkelerin genelinde azınlıklar sorunu varlığını sürdürmeye devam etmekte; yasalar, eğitim sistemi, medya ve askeri zor asimile olmaya yanaşmayan azınlık toplulukların hakim kültür içinde erimesine yol açmamaktadır. Bu yanı sıra günümüzde azınlıkların sorunları ve talepleri devam etmektedir ve asimilasyon politikasının eski haliyle takip edilen yüz yılı aşkın pratiğinin başarısızlığı farklı yöntem arayışlarını beraberinde getirmektedir.

Bunların yanı sıra bir diğer gelişim de bilgi ve ulaşım teknolojilerindeki gelişmeler sonucunda yoksul ülkelere zengin ülkelere, bir diğer deyişle dünyanın metropollerine doğru artan şekilde göçmen kitlelerin akışıdır. 20. yüzyılın tüm farklı deneyimlerine karşın 21. yüzyıla geldiğimizde dünya çapında eşitsizliğin, yoksulluğun azalmak yerine daha da derinleşmesi daha iyi bir yaşam umuduyla Avrupa ve Kuzey Amerika’ya yoğun bir göçün yaşanmasına sebep olmaktadır. Yine savaşlar, çatışmalar, siyasi baskılar vb. sebeplerle de insanlar daha rahat bir yaşam için göç etmektedir. Gelişmiş ülkelerin emek gücü ihtiyacı sebebiyle kabul ettikleri göçmen işçilerin misafir konumundan çıkararak temelli yerleşmesi ve yeni kuşaklarını yani yeni genç işçileri oluşturmaları, bu kitlelerin buldukları ülkede alt basamaklarda olmalarına karşın göç ettikleri ülkedeki yaşama nazarında daha fazla olanağa sahip olmaları ve ülkelere kaynak transferi yapabilmeleri gelişmemiş ülkeler-

deki milyonlarca insanı cezbetmektedir. Bu akışın sonucunda 30-40 sene öncesine kadar homojen uluslardan oluşan birçok Avrupalı devlet günümüzde büyük sayıda göçmen nüfusa sahip olmuştur. Öncesine kadar, hatta dünyanın birçok bölgesinde sömürgeleri olan ülkelerdeki halklar için dahi uzakta, öteki konumda olan, egzotik olan artık yanı başında, her gün gördüğü, yaşamı paylaştığı, birlikte iş yaptığı insanlara dönüşmüş oldu.

Dünyada mevcut eşitsizliğin tepesinde yer alan ve zenginlik içinde yaşayan Avrupalı ve Kuzey Amerikalı devletler; eşitsizliğin diğer ucundaki insanlar buldukları yerden taşınıp zenginliği paylaşmak için ülkelerine göç ettiğinde yeni sorunlarla karşılaşmak zorunda kaldılar. Bunlara ek olarak toprak temelli azınlıkların daha görünür hale gelmeleri, Avrupa Birliği'nin olanaklarından da yararlanarak seslerini daha güçlü duyurmaları ve ayrılıkçı hareketlerin güç kazanması statükoyu koruma derdinde olan devletler açısından yeni politikalar belirlemeyi zorunlu kılmıştır.

Dolayısıyla, ötekileştirilen, ezilen, zayıf durumda olanın alttan baskısı ve bunlarla ilişki içinde yeniden heterojenleşen ulus devletlerin durduramadıkları ve kontrol edemedikleri göçmen akışıyla başa çıkabilmesi ve hem göçmenlerin geldikleri ülke içinde yaşamlarını biçimlendirme hem de yerli nüfusun tepkilerini kontrol edebilmek amacıyla yeni bir politikaya ihtiyaç duyulmaktadır. Avrupa Birliği'nin bu doğrultuda geliştirdiği çözüm daha öncesinde ABD, Avustralya ve Kanada gibi ülkelerin izlediği yolu takip ederek kendisini çok kültürlü olarak ilan etmek olmuştur.

Elbette, toplum içinde yaşayan farklı kültürleri tanımak, söz konusu kültürleri tanınamaktan ve onları asimile etmeye çalışmaktan daha iyidir. Ancak kültürleri tanımanın da farklı yolları vardır ve farklı yollar farklı sonuçları da beraberinde getirecektir. Azınlıkta olan veya baskı altında olan için önemli olan kendi kültürünü özgürce yaşaması, geliştirmesi ve diğer kültürlerle eşit olanaklara sahip olmasıdır. Eşit olanaklar önemlidir çünkü çoğunluğun sahip olduğu ve devletçe kurumsal olarak desteklenen, siyasal iktidara ve ekonomik güce sahip olan, eğitim, medya vb. yollarla desteklenen ve kendisini dayatan baskın kültüre karşı bu imkanlardan yoksun olan azınlıkların yalnızca cemaat dayanışmasına ve sivil toplum örgütlenmelerine dayanarak uzun süre diren-

mesi mümkün değildir. Böylesi bir durumda belki belirli geleneklerin yaşaması sağlanabilir ancak öncesinde baskıdan kaynaklı kendi içine kapanarak ve sıkı dayanışma bağları ile ayakta kalabilen azınlıkların “özgürlüğü elde ettikten” bir süre sonra baskın olanın içinde erimesi, kendi kültürüne yabancılaşması oldukça olasıdır. Dolayısıyla **bu haliyle çokkültürcü yaklaşım dolaylı ve gönüllü bir asimilasyonu da içermektedir.**

Bu anlamıyla kültürlerin eşit fırsat olanaklarına sahip olması ve gelişmesi için ekonomik kaynaklara ulaşım ve siyasal gücü kullanma konusunda, öncesinde bu imkanlara sahip olmayanlara da yer verilmesi gereklidir. Aksi halde “ötekiler”in hareket alanı genişleyecek ancak temel sorunlar varlığını sürdürmeye devam edecektir. **Yalnızca kendisi ile ilgili konularda değil yaşadığı toplumla ilgili her konuda azınlığın, göçmenin söz hakkı ve sorumluluğu vardır.** Ancak mevcut uygulamalarda kendisi ile ilgili konularda dahi daha çok danışma işleviyle yer alan göçmenler sivil toplum örgütleri üzerinden taleplerini ifade etmekle yetinebilmektedir.

Çokkültürcü anlayışla beraber ortaya çıkabilecek bir diğer tehlikeli durum da özellikle göçmenlerin kendi içine kapanmasını, yerli halkla zaten sınırlı olan diyalog kanallarının daha fazla kapanmasını beraberinde getirmesi olasılığıdır. Bu da azınlıkların toplumla entegrasyonunu engellemekte ve nesiller geçse de ve yeni nesiller buldukları ülkede doğup büyüse de babaları veya dedeleri göç ettiği için ikincil pozisyonda kalmaya devam etmektedirler. Bunun bir diğer sonucu ise yerli işçi sınıfıyla bağların azalması sebebiyle hem genel yaşam ve ücret düzeyinin düşmesi hem de taleplerin, beklentilerin azalmasıdır. Aynı yerde çalışan ancak farklı mahallelerde yaşayan, farklı dil konuşup farklı inanca sahip olanların paylaşabileceği ortak konular vardır ve en temel ortak konu da **işçi** olmalarıdır. Çokkültürcü anlayışın yaratabileceği bir diğer sıkıntı ise göçmenlerle bağlarının azalması sebebiyle yerli nüfusta da ırkçı fikirlerin gelişmesi tehlikesidir. Zaten bunun örneklerini Hollanda, İsviçre, Fransa gibi ülkelerde görmek mümkündür. Dolayısıyla kültürleri tanıma eğer belirli koşullarla bir arada hayata uygulanmazsa neo-milliyetçiliğe taban olma potansiyeline sahiptir.

Açıktır ki, bir politik yaklaşım olarak çokkültürcülüğün farklı versiyonları vardır ve her biri farklı sonuçların doğmasına sebep olacaktır. Günümüzde çok-

kültürcülüğe dair yaşanan sıkıntıların en belirgin nedenlerinden biri ortak bir tanımın olmaması ve Birliğin mevcut çokkültürcü anlayışına alternatif yaklaşımların güçsüzlüğüdür.

Bu genel yaklaşımın ülkemizdeki yansıması da mevcut haliyle sürdürülebilir gözükmeyen Kürt ulusal sorunu başta olmak üzere azınlık sorunlarının sistemin temel yapısı değişmeden, belirli haklar tanınmasına karşı eşitsiz statüyü sürdürerek sistemin bekasının korunması şeklinde ortaya çıkmaktadır. Bu haliyle emperyalizmin desteği ve dayatması ile bir devlet projesi olarak ortaya atılan açılımların ve projelerin şekere bulanmış mermi olduğu ve verilen mücadele ve ödenen bedellere karşılık gelmeyecek bir gelişme olduğu ortaya çıkmaktadır.

KAYNAKLAR

- Aydın, S., 2008, Azınlık Kavramına İçeriden Bakmak, *Türkiye'de Çoğunluk ve Azınlık Politikaları: AB Sürecinde Yurttaşlık Tartışmaları*, TESEV Yayınları
- Belge M., 2003, *Yaklaşıkça uzaklaşıyor mu? Avrupa birliği ve Türkiye*, Birikim Yayınları
- Castles, S., 1992, The Australian Model of Immigration and Multiculturalism: Is It Applicable to Europe?, *International Migration Review, Vol. 26, No. 2, Special Issue: The New Europe and International Migration (Summer, 1992)*, The Center for Migration Studies of New York, Inc., <http://www.jstor.org/stable/2547071> Accessed: 30/01/2010
- Çavuşoğlu, N., 2001, *Uluslararası İnsan Hakları Hukukunda Azınlık Hakları*, Su Yayınları
- Çavuşoğlu, N., 2008, Azınlıkların Korunmasına İlişkin Uluslararası Normlar, *Türkiye'de Çoğunluk ve Azınlık Politikaları: AB Sürecinde Yurttaşlık Tartışmaları*, TESEV Yayınları
- Çelebi, A., 2002, *Avrupa: Halkların Siyasal Birliği*, Metis Yayınları
- Doytcheva, M., 2009, *Çokkültürlülük*, İletişim Yayınları
- Edelstein, M., 2005, Multiculturalisms Past, Present, and Future, *College English, Vol. 68, No. 1 (Sep., 2005)*, National Council of Teachers of English, <http://www.jstor.org/stable/30044661> Accessed: 11/01/2010
- Göcek F. M., 2008, Türkiye'de çoğunluk azınlık ve kimlik anlayışı, *Türkiye'de Çoğunluk ve Azınlık Politikaları: AB Sürecinde Yurttaşlık Tartışmaları*, TESEV Yayınları
- Hooks, B., 1993, A Revolution of Values: The Promise of Multi-Cultural Change, *The Journal of the Midwest Modern Language Association, Vol. 26, No. 1, Cultural Diversity (Spring, 1993)*, Midwest Modern Language Association, <http://www.jstor.org/stable/1315442> Accessed: 11/01/2010
- Hudson, R., 2000, One Europe or Many? Reflections on Becoming European, *Transactions of the Institute of British Geographers, New Series, Vol. 25, No. 4*, Blackwell Publishing on behalf of The Royal Geographical Society (with the Insti-

tute of British Geographers), <http://www.jstor.org/stable/623280> Accessed: 11/01/2010

Juan, E. S., 1994, Problematizing Multiculturalism and the "Common Culture", *MELUS, Vol. 19, No. 2, Theory, Culture and Criticism (Summer, 1994)*, The Society for the Study of the Multi-Ethnic Literature of the United States, <http://www.jstor.org/stable/467725> Accessed: 11/01/2010

Karan, U., 2009, *Avrupa Birliği Ülkelerinde Ayrımcılık Yasası ve Eşitlik Kurumları*, İnsan Hakları Ortak Platformu

Karlsson, I., 2004, *İslam ve Avrupa İnanç Ayrılığı Yaşam Birliği*, Cem Yayınları

Kastoryano R., 2009, *Avrupa'ya Kimlik Çokkültürlülük Sınavı*, Bağlam Yayınları

Kaya A. and Turhanlı T., 2008, *Türkiye'de Çoğunluk ve Azınlık Politikaları: AB Sürecinde Yurttaşlık Tartışmaları*, TESEV Yayınları

Kurban, D., Avrupa Birliği'nin Anayasal Düzeninde Azınlık Hakları: Açılımlar, Fırsatlar ve Olasılıklar, *Türkiye'de Çoğunluk ve Azınlık Politikaları: AB Sürecinde Yurttaşlık Tartışmaları*, TESEV Yayınları

Marguiles, R., 1996, Turkey and the European Union, *Middle East Report, No. 199, Turkey: Insolvent Ideologies, Fractured State*, Middle East Research and Information Project, <http://www.jstor.org/stable/3012889> Accessed: 30/01/2010

Nemetz, P. L. and Christensen, S. L., 1996, The Challenge of Cultural Diversity: Harnessing a Diversity of Views to Understand Multiculturalism, *The Academy of Management Review, Vol. 21, No. 2 (Apr., 1996)*, Academy of Management, <http://www.jstor.org/stable/258668> Accessed: 30/01/2010

Özbudun, S. and Demirer, T., 2006, *Avrupa Birliği ve Çokkültürcülük Yalanı*, Ütopya Yayınları

Parekh, B., 2002, *Çokkültürlülüğü Yeniden Düşünmek Kültürel Çeşitlilik ve Siyasi Teori*,

Phoenix Yayınevi

Runblom, H., 1994, Swedish Multiculturalism in a Comparative European Perspective, *Sociological Forum, Vol. 9, No. 4, Special Issue: Multiculturalism and Diversity (Dec., 1994)*, Springer, <http://www.jstor.org/stable/685004> Accessed: 30/01/2010

Şahin, B., 2008, Türkiye'nin Avrupa Birliği Uyum Süreci Bağlamında Kürt Sorunu: Açılımlar ve Sınırlar, *Türkiye'de Çoğunluk ve Azınlık Politikaları: AB Sürecinde Yurttaşlık Tartışmaları*, TESEV Yayınları

West C. and Brown, B., Beyond Eurocentrism and Multiculturalism, *Modern Philology, Vol. 90, Supplement (May, 1993)*, The University of Chicago Press, <http://www.jstor.org/stable/438430> Accessed: 30/01/2010

Wolton D., 2009, İletişim ve Avrupa Çokkültürlülüğünde Kültürel Birlikte Yaşama, *Avrupa'ya Kimlik Çokkültürlülük Sınavı*, Bağlam Yayınları

Yıldız K., Muller M., 2008, *Avrupa Birliği ve Türkiye'nin Katılımı İnsan Hakları ve Kürtler*, Belge Yayınları

Yumul, A., 2008, Azınlık mı vatandaş mı? *Türkiye'de Çoğunluk ve Azınlık Politikaları: AB Sürecinde Yurttaşlık Tartışmaları*, TESEV Yayınları

İbrahim Kaypakkaya: Kemalizm'den ve resmi ideolojiden kopuş

Başta Türk devletinin “eli kalem tutanları” olmak üzere, her türlü burjuva-feodal anlayış ve Marksizm dışı düşünceler açısından, Kaypakkaya'nın tezleri halen bir “tabu” olmaya devam etmektedir. Onlar açısından bu tezler iki yanı keskin bir kılıç gibidir. Kendi ideolojik formasyonlarına ikame edememekte ve bu durum onları Kaypakkaya'nın tezlerine mesafeli yaklaşıma/yok saymaya itmektedir.

“Yeni” bir resmi ideoloji ve resmi tarih yazılımına doğru

İbrahim Kaypakkaya, Diyarbakır Hapishanesinde işkenceyle katledilmesinden bugüne kadar 37 yıl içinde, gerek mücadele yaşamı gerekse de ileriye sürmüştüğü tezler nedeniyle güncelliğini koruyor.

1949 yılında yoksul bir köylü ailenin çocuğu olarak Çorum'da doğan Kaypakkaya, 6 yıl Hasanoğlan İlköğretim Okulunda yatılı okuduktan sonra, buradaki başarısı nedeniyle Yüksek Öğretmen Okuluna gönderilmiş, 1 yıl hazırlık okuduktan sonra ise İstanbul Çapa Yüksek Öğretmen Okuluna ve aynı zamanda İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi'ne başlamıştır.

Kaypakkaya, 1967 yılında 9 arkadaşıyla birlikte Çapa Fikir Kulübü'nün kurucuları arasında yer almış ve okuldaki bu türden siyasi faaliyetleri nedeniyle 1 yıl sonra okulla ilişkisi kesilmiştir. Bu tarihten katledildiği **18 Mayıs 1973**'e kadarki kısa ama oldukça yoğun denebilecek yaşamı içinde siyasi faaliyetlerini sürdürmüştür.

İşte, Kaypakkaya'nın ilk gençlik yıllarından

(1965) başlayan ve henüz 24 yaşındayken son bulan (1973) bu kısacık siyasi faaliyeti ve bu faaliyet esnasında ileriye sürmüştüğü tezler, bugün çeşitli çevreler tarafından (her ne kadar farklı farklı amaçlarla da olsa) gündeme getiriliyor, tartışılıyor ve ilgiyle karşılanıyor.

Bugün açısından Kaypakkaya'nın mücadele pratiği ve tezleri, esasta ikili bir ilginin muhatabıdır. Bu ilginin bir yanını, onun mücadele pratiğini ve tezlerini Marksizm-Leninizm-Maoizm'in bu topraklardaki ifadesi olarak gören ve kurucusu olduğu Komünist Partisinde mücadele eden yoldaşları ve Türkiye devrimci hareketi içinde çeşitli çevreler ve kuşkusuz ki Türk-Kürt uluslarından ve azınlık milliyetlerinden emekçi halkımız oluşturmaktadır. Bu ilginin diğer yanını ise 38 yıl önce onu işkencede katleden (ama anlaşılana hala korkunun ecele faydasının olmadığını bile bile ondan korkmaya devam eden) TC devleti oluşturmaktadır.

Kaypakkaya'nın günümüzde yoldaşları ve halkımız tarafından sahiplenilmesi anlaşılır bir durumdur. Ancak onun hunharca öldürülmesi ve aradan

bunca yıl geçmesine rağmen adı şu veya bu nedenle de olsa gündeme her geldiğinde Türk devletinin adeta içgüdüsel bir refleks göstererek saldırganlaşması dikkat çekicidir. Aslında bunun nedeni de anlaşılırdır.

Başta Türk devletinin “eli kalem tutanları” olmak üzere, her türlü burjuva-feodal anlayış ve Marksizm dışı düşünceler açısından, Kaypakkaya’nın tezleri halen bir “tabu” olmaya devam etmektedir. **Onlar açısından bu tezler iki yanı keskin bir kılıç gibidir.** Kendi ideolojik formasyonlarına ikame edememekteler ve bu durum onları Kaypakkaya’nın tezlerine mesafeli yaklaşmaya/yok saymaya itmektir.

Türk devleti, Kaypakkaya’nın adı her gündeme geldiğinde (ki bugün ne kadar demokrasibilik oynarsa oynasın) gerçek niteliği olan sınıfsal yüzünü göstermekten ve faşist terörünü uygulamaktan geri durmamaktadır. Kaypakkaya’yı gündeme getirenler, baskıyla karşılaşmakta, hapis cezalarına çarptırılmakta ya da görmezden gelinmektedir.

Son bir yıl içinde Kaypakkaya’ya dair kamuoyuna yansıyan örnekler bu durumu özetlemektedir. Örneğin 29 Mart 2009 yerel seçimlerinde Dersim’de yapılan bir mitingde kısa bir konuşma yapan ve Kaypakkaya’yı anan iki sanatçıya onu sevdiklerini söyledikleri için dava açılmıştır. (İşçi-köylü gazetesi, Kaypakkaya’yı sevmek de suç, 19 Şubat- Mart 2010 Sayı 50) 18 Mayıs 2009’da Kaypakkaya’yı mezarı başında anan yoldaşlarına ve dostlarına Türk mahkemeleri tarafından dava açıldı. (Kaypakkaya malum suçluymuş, 26 Haziran-9 Temmuz 2010, Sayı 44, Sayfa 15) Lüleburgaz’da Partizan okurları Kaypakkaya’nın resminin bulunduğu flamaları taşıdıkları için çeşitli hapis cezalarına çarptırıldılar. Ve en son BDP Dersim milletvekili Şerafettin Halis’in, 5 Şubat 2010 tarihinde Kaypakkaya ile ilgili TBMM’ye sunmuş olduğu soru önergesi, önergede bulunan ifadeler nedeniyle reddedildi. (Hiçbir şey gerçek kadar güçlü değildir. Kaypakkaya korkusu hiç bitmeyecek, İK Sayı 61)

Bu örneklerden de apaçık görüleceği üzere Türk devleti 37 yıl önce katletmiş olduğu bu genç önderden (aradan bunca yıl geçmesine rağmen) halen çekinmekte, onun adı şu veya bu nedenle gündeme geldiğinde hiç durmaksızın baskı ve yasaklama, hapsedme, yok sayma yöntemlerine başvurmaktadır. Bu olguyu nasıl yorumlamak gerekir?

Hemen ilk akla gelen neden günümüzde komünist partisinin Kaypakkaya’nın ileriye sürdüğü görüşler

doğrultusunda başta silahlı faaliyet olmak üzere mücadelesini sürdürüyor olmasıdır. Ancak bugün ülkemizdeki komünist hareketin Türk hakim sınıfları açısından en azından bir Kürt ulusal hareketi kadar pratik olarak bir tehdit oluşturmadığı açıktır.

O zaman Türk hakim sınıfları ve onun devlet aygıtı bilimum “aydın”ları, Kaypakkaya’dan neden çekinmektedir?

Bunun nedeni basittir. Çünkü Kaypakkaya, ileriye sürmüş olduğu tezlerle, ülkemizde M. Suphi sonrası gerçek komünist hareketin ilk temsilcisi olmuş ve başta Türk devletinin resmi ideolojisi olarak Kemalizm olmak üzere, Kürt ulusal sorunu, ülkemiz devriminin yolunu, devrimimizin karakterini, feodalizmin çözülmesi ve gelişen kapitalizmin niteliğini, devrimimizde proletarya önderliğini ve işçi-köylü ittifakını, köylülüğün devrimimizdeki rolünü, ülkemiz parlamentosunun niteliğini, modern revizyonizme karşı tavır, sosyalizm ve sosyalizmde sınıflar mücadelesi, TKP değerlendirmesi ve daha burada sayamayacağımız birçok meselede Türkiye devrimi açısından oldukça önemli tezler ileriye sürmüştür. Dolayısıyla Kaypakkaya demek, Türk hakim sınıfları açısından “ihtilalci komünizmin Türkiye topraklarına uygulanması” demektir. Bu nedenle **Türk devleti Kaypakkaya adı her gündeme geldiğinde doğal bir sınıfsal refleks vermektedir.** Kaypakkaya’nın ülkemiz komünist hareketinin M. Suphi sonrası ilk temsilcisi olmasına en iyi örnek, (diğer nedenler bir yana) onun Türk devletinin resmi ideolojisi olan Kemalizm’e ve bu ideoloji üzerinde üretilen resmi tarih yazımına yaklaşımı oluşturur. Bu nedenle kısaca bu olgular üzerinde duralım.

Resmî ideoloji, resmî tarih yazımı

Günümüz sınıflı toplumlarında iktidarda bulunan her sınıf kendi iktidarını geniş kitleler nezdinde meşrulaştırabilmek ve iktidarına karşı olası muhalefeti ve kalkışmaları daha başlangıç aşamasındayken bertaraf edebilmek için, başta ideoloji alanı olmak üzere bir dizi alanda kendi iktidarını sağlama almak ve yeniden üretimini sağlayabilmek için çeşitli araçlara başvurur.

Her rejim, kendisini meşrulaştırmak için bir önceki rejimin kötülüklerini, baskı, sömürü ve katliamlarını yani olumsuzluklarını ön plana çıkarır. Bu yaklaşım “siyasi iktidarı ele geçirmek [ve kuşkusuz ki sürdürebilmek] için gerekir” Marksist teziyle de

örtüşür. (Mao Zedung, Seçme Eserler, Cilt 6, Kaynak Yayınları, sayfa 984) **Tabi ki her rejimin gerçekten bir öncekinden bir kopuş olup olmadığı da yani bir devamlılık mı yoksa karşıtlık mı oluşturduğu da mülkiyet ilişkilerindeki değişimle ölçülür.** Eğer bu konuda mülkiyet ilişkilerinde bir değişiklik söz konusu değilse “yeni” rejimin ne kadar “yeni” olduğu iddia edilirse edilsin eskisinin bir devamcısı olduğu kuşku götürmezdir.

Bu durum, bir üst yapı kurumu olan “ideolojiler” alanı için de geçerlidir. **Eski ideolojiden tümünden kopuş onu tümünden reddederek sağlanabilir.** Eğer “yeni” ideoloji, “eski” ideolojiden farklı olduğunu ileri sürüyorsa, bunun için eski ideolojinin kötülüklerini, olumsuzluklarını, hatalı yanlarını vb. ön plana çıkarır. Ancak yeni olduğunu ileriye süren ideolojilerinin eski ideoloji karşısındaki farklılığı onun mülkiyet ilişkilerine yaklaşımıyla, sınıfsal bakışıyla ortaya konulabilir. Başka türlü bir yaklaşım yanıltıcı sonuçlar doğurabilir. Dolayısıyla bir üst yapı kurumu olan ideoloji, mutlaka ama mutlaka alt yapı ile -ekonomik temelle- birlikte ele alınmalıdır. Sadece üst yapısal bir değerlendirme, değerlendirme yapan kişiyi bu yönüyle yanılgıya sürükleyebilir. Yoksa aslında hiç de yeni olmayan düpedüz eskisinin devamı olan ancak kitleler nezdinde meşruluğunu sağlayabilmek için “yeni” olduğunu ileriye süren, bunun için de “eski” rejimi kötüleyen yaklaşımlar **ilerici** ve **hatta devrim** olarak tanımlanır. İktidarı ele geçiren ve elinde tutmak isteyen her sınıf kendi iktidarını meşrulaştırabilmek ve yeniden üretebilmek için ideolojik duruşunu geniş kitleler nezdinde en azından “kabul edilebilir bir düzeyde” sürdürebilir kılmak zorundadır. Bu “kurulan düzenin bekası” açısından olmazsa olmazdır. İktidarı ele geçiren ve elinde tutmak isteyen her sınıf, bu konumunu devam ettirebilmek için kendi ideolojisini “resmi ideoloji” olarak ortaya koymak zorundadır.

İşte bu olmazsa olmaz zorunluluk, iktidarı elinde tutan sınıfı, kendi ideolojisini resmi ideoloji olarak kitleler nezdinde kabul edilebilir ve sürdürülebilir olması açısından çeşitli araçlarla bu ideolojiyi yeniden üretebilmeyi sağlayabilmesini doğurur. İktidarı elinde tutan sınıf, resmi ideoloji olarak tanımladığı ideolojiyi başta olmak üzere üst yapısal kurumlar olarak tanımlayabileceğimiz daha bir dizi alanda bu ideolojiyle bağlantılı olarak üretim faaliyeti içinde olmasını gerektirir. Bu sayede kültür, sanat, edebiyat,

siyaset, hukuk vb. bir dizi alandaki üretim, resmi ideolojinin kitleler tarafından benimsenmesine ve yeniden üretebilmesine hasredilmiş olur.

Benzer şekilde iktidarı ele geçiren ve devamlılık sağlamak isteyen her sınıf, **tarih alanına** da el atar ve tarihi gerçekleri kendi sınıfsal çıkarları açısından “yeniden” yorumlatır ve “yeniden” yazdırır. Her sınıf kendi iktidarının meşruiyetini sağlamak ve bunu süreklileştirmek için kendi tarih yazımına ihtiyaç duyar. **Burjuvazi, kendi tarihini yazar, proletarya da!** Her sınıf kendi ideolojik perspektifinden tarihi yorumlar ve her sınıf tarihi kendi sınıfsal çıkarlarına uygun olarak üretimde bulunacak “aydın”ları ortaya çıkarır. Çünkü “maddi üretim araçlarını elinde bulunduran sınıf, aynı zamanda zihinsel üretim araçlarını da emrinde bulundurur”. (Karl Marks, F. Engels, Alman İdeolojisi, Sol Yayınları, Sayfa 75)

Dolayısıyla iktidarı elinde tutan sınıf(lar) kendi sınıfsal çıkarları açısından var olan ideolojilerini “resmi ideoloji” olarak ortaya koymak ve bunu sürdürebilmek için de diğer üst yapısal kurumlar aracılığıyla yeniden üretimde bulunmak zorundadır. Hakim sınıfların bu zorunluluğunda kendileri açısından en önemli araçlarından biri resmi ideolojilerine uygun olarak ve onun yeniden üretimini sağlayacak olan resmi tarih yazımı olmuştur. **Böylelikle geçmiş rejimin tüm kötülükleri, olumsuzlukları yeni rejimin kendisini meşrulaştırması ve devamının sağlanması için kullanılmış olur.** Resmi ideoloji ve resmi tarih yazımı hakim sınıfların emrinde üretim araçlarının mülkiyetini elinde tuttukları için onların sınıfsal çıkarlarına hizmet eden “aydın”lar tarafından oluşturulur ve yeniden üretilmesi sağlanır.

Resmî ideoloji, Kemalizm ve resmî tarih yazımı

Sınıflı toplumlar açısından oldukça genel hatlarıyla ifade ettiğimiz resmi ideoloji ve resmi tarih yaklaşımı Türk devleti açısından da geçerlidir. Kuşkusuz bir evveliyatı olmakla beraber TC kuruluşuyla birlikte Türk resmi ideolojisi ve resmi tarih yazımı da Türk hakim sınıflarının sınıfsal çıkarlarına göre oluşturulmuş ve yeniden üretilebilmesi için çeşitli çabalar harcanmıştır. Bu resmi ideoloji ve ona uygun olan tarih yazımı, TC’nin kuruluşuyla birlikte ülkenin içinde bulunduğu sosyal ve ekonomik yapıdan bağımsız değildir. Osmanlı devletinin ve dolayısıyla da Osmanlı hakim sınıflarının devamcısı

olarak kurulan TC devleti kuruluşuyla birlikte bu yapıdan devraldığı “resmi ideoloji”yi günün şartlarına göre yeniden örgütlemiştir. Yıkıntıları üzerinde kurulduğu Osmanlının mirasını sözde reddeden bu “yeni” rejim, bir yandan bu reddine dayanak olarak “resmi ideoloji”sini oluşturmuş, diğer yandan ise buna uygun olarak yeni bir resmi tarih yazımına başvurmuştur. Bu resmi tarih yazımında (kimi nüansları ile birlikte) ön plana çıkarılan anlayış, “Türk devletinin (TC’nin) kuruluşunun nevi şahsına münhasır olduğu” Türk hakim sınıflarının bir kesiminin sömürgecilğe itirazının “dünyada ilk kurtuluş savaşı” olarak yansıtıldığı, bunu “anti-emperyalist mücadele” olarak propaganda etme eşliğinde “TC’nin bir devrimle” kurulduğu ve bunun adına da “Kemalist devrim” dendiği gibi gerçeklikle ilgisi olmayan söylemlerle Türk toplumunun tarihsel süreci ve devriminde sınıf ve sınıf mücadelesinden “bağımsız”, “kendine özgü” bir durum yaşandığı ileriye sürülmektedir. “Biz bize benzeriz”ci, (istisnacılık, özgücülük) olarak tanımlanan bir resmi tarih yaklaşımı üzerinden yükselen bu tür değerlendirmeler gerçekte hiç de nevi şahsına münhasır olmadığı gibi TC faşizminin (dünyanın başka coğrafyalarında ortaya çıkan faşist diktatörlüklerde de görüleceği üzere) düpedüz **ırkçı-şoven niteliğinin** göstergesi olarak bu niteliğin altını doldurmak amacıyla resmi bir ideolojinin ve dolayısıyla da resmi tarih yazımının oluşturulmasına hizmet etmiştir. (Resmi tarih yaklaşımı için bakınız Çağdaş Sunar, Yeni Bir Resmi Tarih Doğru: Liberal muhafazakar sentez, Bilim ve Gelecek, Mart 2010, Sayı 73, Sayfa 9-10) (Biz bize benzerizci yaklaşımının sadece Türk faşizmine ve dolayısıyla da resmi ideolojisine ve resmi tarih yazımına ait olmadığına dair bakınız Barış Zeren, Neo-Liberal Özgücülüğün İzinde Bir Taslak age, Sayfa 24-25)

TC’nin kuruluş sürecinde Türk komprador büyük burjuvazisi ve toprak ağalarının bir kesiminin sınıfsal çıkarlarını koruma ve iktidarlarını sağlama amacına paralel olarak “her şeyimizin orijinalliği” safatasından hareketle bir resmi ideoloji oluşturma ve buna uygun tarih yazımı, dönemin konjonktürüne de uygun (kimi rötuşlarla birlikte) bir şekilde Türkiye toplumunun “kendine özgü ve sınıflar üstü bir yapıya” sahip olduğu tezi etrafında oluşturulmuştur.

Ayrı bir çalışmada daha da detaylandırılabilir bu olgu günümüz açısından ele alındığında Türk

burjuvazisinin ortaya çıkışı ve gelişim sürecinden bu anlamda onun kendi ideolojisi ve tarihsel yaklaşımı sınıfsal çıkarlarına uygun şekillendirmesinden bağımsız değildir. Konumuz bu tarihsel süreci incelemek olmadığı için detayına inmemekle birlikte, sadece TC’nin kuruluşuyla birlikte, Türk hakim sınıflarının oluşturdukları resmi ideolojinin köklerine işaret etmek gerekir. Dolayısıyla Türk hakim sınıflarının TC devletinin resmi ideolojisi olarak tanımladıkları “şey”in Türk burjuvazisinin ortaya çıkışı (ya da Osmanlıya serbest rekabetçi kapitalizmin girişi ve kendi arzuları olan “liberal” ve “muhafazakar” kompradorları feodal kompradorları oluşturmaları) ve gelişim süreci 1908-1923 dönemi sömürgecilğe karşı yarı-sömürgecilikte karar kılma, “milli mücadele”nin önderliğini ele geçirme ve emperyalistlerle ilişkilerinin “milli mücadele” döneminde devam etmesi, Sovyetler Birliğinin kurulması ve bu tehlikeye karşı TC’nin bir tampon ülke olarak konumlandırılması vb. gibi her biri başlı başına değerlendirilecek olgulardan bağımsız olmadığı ortadadır. Tüm bunlar ayrı bir makalenin konusu olabilir. Sonuçta Osmanlı devleti ve onun yerine kurulan TC devleti, Türk komprador burjuvazi ve toprak ağalarının bir kesiminin iktidarı olmuştur. Osmanlıdan devralınan ve tasfiye edilen eski komprador büyük burjuvalar ve sultanlığın, ulemanın, feodalizmin temsilcileri, TC devletinde de varlıklarını devam ettirmişlerdir. Her halükarda TC devleti, Türk komprador büyük burjuva ve de toprak ağalarının cumhuriyet temelinde bir araya geldiği bir diktatörlük olmuştur. Bu hakim sınıflar kendi iktidarlarının meşruluğunu sağlayabilmek ve yeniden üretimini tesis edebilmek için gerek geçmiş tarihsel süreci ve gerekse de andaki konjonktürü kendi sınıfsal çıkarları açısından değerlendirebilmek ve böylelikle geleceği güvence altına alabilmek için oluşturulmuş bir resmi ideoloji ve onun yeniden üretilmesinde en önemli ayaklardan biri olan resmi tarih yazımından bahsedilebilir.

Bu resmi ideolojinin oluşturulmasında Bolşevik devriminin gerçekleşmesi ya da daha genel bir ifadeyle emperyalizm ve proleter devrimleri çağının başlaması, burjuvazinin gericileşmesi ve Türk burjuvazisinin “milli mücadelenin” önderliğini ele geçirmesi ve daha bu mücadele içindeyken kompradorlaşması, emperyalizmin uşağı halini alması ve burjuva demokratik devrimini yapamamış olması

gibi oldukça önemli noktalar özellikle vurgulanmalıdır. Türk hakim sınıflarının resmi ideolojisi ve buna uygun tarih yazımı bu koşullardan bağımsız değildir. Türk burjuvazisinin “bağımsız bir devlet”, “ilk kuruluş mücadelesi veren ulus”, “anti-emperyalist mücadele” vb. söylemler eşliğinde daha “milli mücadele” sırasında emperyalistlerle ilişkiye girmesi ve sömürge yapı yerine yarı-sömürge yapıda anlaşmalarının üzeri böylelikle örtülmek istenmektedir. Yine Türk burjuvazisinin daha “milli mücadele”nin başından itibaren toprak ağalarıyla kurmuş olduğu ittifak, “feodalizme karşı, gericiliğe karşı” vb. söylemler eşliğinde göz ardı edilmeye çalışılmaktadır. Türk komprador büyük burjuvazinin kendi iktidarını sağlama almak için feodalizmi tasfiye etmek yerine onun temsilcisi olan toprak ağalarıyla ve her türden gericilerle birlikte hareket etmesi her seferinde emperyalizme her yönüyle bağımlı bu sınıfsal ittifakın kendi sınıfsal çıkarlarına uygun olarak resmi bir ideoloji ve yeni bir tarih yazımını doğurdu.

Türk komprador büyük burjuvazisi ve toprak ağalarının iktidarını artık iyiden iyiye tesis etmiş oldukları 1920’lerin sonu ve 1930’larda bu resmi ideoloji **Kemalizm** olarak adlandırılmış ve **6 ok** denilen çeşitli “ilke”lerle formüle edilmiştir. Ayrıca bu resmi ideolojiye uygun tarih yazımı da başta “nutuk” olmak üzere “Türk Tarih Tezi” ve “Güneş Dil Teorisi” gibi yaklaşımlarla temellendirilmiştir. (Kemalizm denilince gündemleştirilen ve belli bir sürecin sonucunda şekillenen kimisi 1923’ten itibaren, kimisi ise 1931’den itibaren son halini alan bu “ilkeleri” ayrı ayrı değerlendirmenin bir anlamı bulunmamaktadır. “6 ok” adlandırması 1933’ten itibaren kullanılmaya başlanmıştır. Kemalizm’in bu ilkeleri hakim sınıflar tarafından konjonktüre göre sınıf çıkarları açısından yorumlanmış ve ele alınmıştır. Örneğin halkçılık “ilke”sinin “biz sınıfsız, imtiyazsız, kaynaşmış bir kitleyiz” söylemine dayanak yapılması bununla ilintilidir.)

Özellikle Osmanlıdan devralınan sınıfsal yapıya uygun olarak (sömürge, yarı-sömürge feodal yapı yerine, yarı-sömürge, yarı-feodal yapı) Türk hakim sınıfları kendi aralarında iki esaslı kampa ayrılmış ve Kemalizm bu kamplardan “milli mücadele”nin önderliğini ele geçiren ve bu anlamıyla **sömürge yapıya itirazının avantajını kullanan kampın** temsilciliğine ve dolayısıyla da TC devletinin “kurucu ideolojisi” olarak resmi ideoloji kimliğine kavuştu-

rulmuştur. Bu durum beraberinde söylemde de olsa yakın dönem Osmanlı geçmişinin olumsuzlanmasına ve özellikle sömürgecilığe cevaz veren yaklaşımların eleştirilmesine, kimi yönlerin yüksek sesle reddedilmesine, İslam dininin ise burjuva aydınlanmacı bir bakış açısıyla doğrudan doğruya hakim sınıfların kontrolü altında ele alınıp kitleleri yönlendirmenin bir aracı olarak kullanılmasına yol açtı. Dinin devlet kontrolü altında kullanılmasına “laiklik” adı verildi. (Laiklik ilkesi için bakınız Laiklik ve Sivil Anayasa Tartışmaları Üzerine, Partizan Dergisi, sayı 63, Sayfa 11-12) Kemalist kliğin kendisine karşı diğer hakim sınıf kliğinden gelebilecek muhalefetin din aracılığıyla olması böyle baskılandı. Türk burjuvazisi için Osmanlı geçmişi, özellikle de sultanlığı ve hilafeti reddetmek ise hem günün konjonktürel şekillenışı açısından (dönem taçların, tahtların bir bir devrildiği bir dönemdi) hem de kendi iktidarına karşı geliştirebilecek olası muhalefeti daha başından engelleyebilmek için bir zorunluluktur.

İşte böylesi bir ortamda Türk burjuvazisi, gerek ülke içinde sınıf mücadelesini bastırabilmek ve gerekse de kendi arasındaki klik dalaşında mevzi kazanmak ve emperyalistlerle ilişkide, Sovyetler Birliği’ne karşı konumlanışla kendini var edecek bir resmi ideoloji ve resmi tarih yazımı oluşturdu. Böylelikle Türk hakim sınıflarının emperyalistlerle işbirliği içinde kurulan faşist diktatörlüğü, resmi ideoloji olarak Kemalizm’i formüle etti ve bu ideolojiyi “sınıfsız, imtiyazsız, kaynaşmış bir millet” söylemiyle üretmeye çalıştı. Tarihsel süreç bu amaç doğrultusunda yeniden ele alındı ve yazıldı!

Kemalizm’in, hakim sınıfların her kesiminin ideolojisi olarak ortaya çıkması; Türk hakim sınıflarının bu kesiminin **sömürgecilığe itirazıyla** doğrudan ilgilidir. Çünkü Türk burjuvazisi açısından sömürge olmak demek, kendilerinin varlığının (ve özellikle azınlık milliyetlere mensup kompradorların varlığı düşünüldüğünde) gerçekleşmemesi demektir. Türk burjuvazisine komprador olarak dahi ihtiyaç duyulmaması demektir. Dolayısıyla İttihat ve Terakki içinden palazlanan Türk burjuvazisi gerek sömürge yapıya itiraz ederek ve gerekse de eski İttihat ve Terakkici komprador Türk büyük burjuvazisi ve azınlık milliyetine mensup kompradorları tasfiye ederek, bu varlık-yokluk sorununda, kendi konumunu sağlama almak için, Anadolu’da gelişen “milli mücadele”nin önderliğini ele geçirmiş, bu mücade-

leyi kullanarak, emperyalistlerle pazarlığa girişmiş ve sömürge yapının yerine yarı-sömürge yapıda anlaşmışlardır. Böylelikle Türk burjuvazisi kompradorlaşarak eski Türk ve azınlık kompradorların yerini almıştır.

Böylelikle, Türk komprador büyük burjuvazisi ve toprak ağalarının, “milli mücadele”ye yaklaşımında da ortaya çıktığı gibi, TC devletinin kuruluş sürecinde iki esaslı siyasi kampa ayrıldıklarını görmekteyiz.

Birinci kamp; “milli mücadele” döneminde emperyalistlerle işbirliğine girişen ve giderek palazlanan yeni Türk komprador büyük burjuvazi ve Osmanlıdan devralınan, tamamen tasfiye edilmeyen eski komprador büyük burjuvazisinin bir kısmı, büyük toprak sahipleri ve ağalarının bir kısmı ile bürokrasinin ve aydınların en üst tabakasından oluşmaktadır.

İkinci kamp ise, henüz tamamen tasfiye edilmeyen komprador büyük burjuvazinin geriye kalan kısmı, büyük toprak sahipleri ve ağaların bir kısmı ile Osmanlıdan devralınan bürokrasinin, din adamlarının, eski ulema sınıfının en üst katmanları ve feodalizmin temsilcilerinden oluşuyordu.

Osmanlı devletinin devamcısı olarak kurulan TC devleti, bu kamplardan birincisinin çıkarlarını temsil ediyordu. Daha sonradan (resmi ideoloji oluşturma ihtiyacına paralel) Kemalistler olarak adlandırılacak bu kamp, Osmanlı devletinin son yıllarına da özellikle de azınlık milliyetlere mensup olan kompradorları tasfiye eden İttihat ve Terakki içinde palazlanarak kompradorlaşan hakim sınıfların bir kesimiyle birlikte “milli mücadele”nin önderliğini ele geçiren Anadolu’daki Türk burjuvazinin kompradorlaşan kesiminden oluşuyordu. Bir başka ifade ile, “milli mücadele” sonrasında, ülkemizde komprador büyük burjuvazisinin ve toprak ağalarının bir kesiminin hakimiyeti yerine, bir başka kesiminin hakimiyeti geçmiştir. Türk hakim sınıfları “eski” devlet yerine “yeni” bir devlet kurmuşlardır. Üstelik bunu “anti-emperyalist savaş verdikleri” emperyalistlerle işbirliği içinde, özellikle de ülkemizde olası bir devrime karşı ve yine Sovyetler Birliği’ne yönelik bir tampon devlet oluşturma ihtiyacına paralel olarak yapmışlardır. **Dolayısıyla Kemalist diktatörlük, “milli mücadele” sonrasında, Türk komprador büyük burjuvazisi ve toprak ağalarının esasta bir kliğinin temsilcisi olmakla birlikte, bir**

bütün olarak Türk hakim sınıflarının sınıfsal çıkarlarını temsil ediyordu.

Türk komprador büyük burjuvazisi ve toprak ağalarının bir kesimi, yukarıda bahsettiğimiz gibi “milli mücadele”yi kullanarak sömürge yapının yarı-sömürge yapıya dönüştürülmesini sağlamıştır. Ve bu kamp, hizmetini daha sonradan kendi rantsal çıkarları açısından avantaja dönüştürme içerisine girmiştir. Ancak bu durum, bu kampın önderliğini yapan ve M. Kemal şahsında somutlaşan, Türk hakim sınıfları kliğinin, daha sonradan Kemalizm olarak formüle edilecek resmi ideolojinin, bir bütün olarak, tüm komprador büyük burjuvazi ve toprak ağalarının ideolojisi olmasını engellememiştir.

Böylelikle Kemalizm her ne kadar Türk hakim sınıflarının bir kliğinin menfaatlerini temsil ediyor görünse de, yeni kurulan Türk devletinin resmi ideolojisi olarak kabul gördüğü oranda, bir bütün olarak Türk hakim sınıflarının başta işçi sınıfı ve köylülerin, Kürt ulusu ve diğer azınlık milliyetlerin ulusal mücadelesi olmak üzere kendisine karşı gelişebilecek her farklı itirazın ezilmesinin ideolojisi olmuştur. Kemalizm; Türk hakim sınıflarının kendi sınıfsal çıkarlarının bekası açısından faşist bir diktatörlük kurmalarının ve bu aygıtının uygulamalarının meşullaştırılmasının ve yeniden üretilmesinin adı olmuştur. Kemalizm’in Türk hakim sınıfları arasındaki klik mücadelesinde ön plana çıkartılan farklılıkları ise öze ilişkin değil, daha çok **biçimsel politik alana ilişkin** olmuştur. Kemalizm, resmi bir ideoloji olarak Türk hakim sınıflarının elinde halka karşı saldırıda, Kürt ulusuna ve diğer azınlık milliyetlere karşı saldırganlıkta ortaklaştıkları ama kendi aralarındaki klik dalaşında kimi itilafli konularda farklılaştıkları bir “resmi ideoloji” olmuştur. Ki bu yöntem farklılıkları, Türk hakim sınıflarının kendi aralarındaki klik mücadelelerinde malzeme konusu olmuştur. Bahsi geçmeyen, tartışma konusu dahi yapılmayan tek şey, Kemalizm’in sınıfsal karakteri, faşist özü, Türk-Kürt uluslarından emekçi halk üzerinde sömürü ve baskısı ve nihayet emperyalizmin işbirlikçiliği-üşaklığıdır.

Başta Türk-Kürt ulusları olmak üzere çeşitli azınlık milliyetlere mensup Türkiye halkına “Türk milleti” diyen bu inkarcı, ırkçı-faşist yaklaşım beraberinde “Türk ırkının diğer ırklara karşı üstün olduğu” safsatası ile bir yandan Türk ulusu dışındaki ulus ve milliyetlere karşı ırkçı ve şoven bir politika

izlerken diğ er yandan ise “sınıfsız, kaynaşmış bir milletiz” propagandası ile işçi sınıfı ve emekçi halkın her türlü mücadelesine karşı azgın bir terör uygulamıştır. Kemalizm olarak adlandırılan bu resmi ideoloji, üstelik de “anti-emperyalist”, “bağımsızlıkçı”, “özgürlükçü” vb. “sol” bir ideoloji olarak adlandırılabilmiştir. Düpedüz ırkçı-faşist bir ideoloji olan bu ideolojik şekilleniş sınıflar, sınıf mücadelesi gibi kavramlara karşı dehşetli bir alerji duymaktadır. Üstelik bu ideolojiyi üreten ve resmi ideoloji olarak konumlandıranlar kendilerine “Marksist” adını veren bir dönemin “ilericileri”, “solcuları”dır. Kemalizm’in “resmi ideoloji” olarak tanımlanmasında büyük emekleri olan ve tarih yazımının da bu doğrultuda ele alınmasını sağlayan, **Kadro** dergisi çıkaran “bir grup aydın” olmuştur. (Mustafa Türkes, “Kadro dergisi”, Modern Türkiye’de siyasi düşünce, cilt 2, İletişim Yayınları, Kemalizm, S. 464 ve İlhan Tekeli-Selim İlkin; Türkiye’de bir aydın hareketi: Kadro; Cumhuriyetin harcı, köktenci modernitenin doğuşu, Cilt 1, Bilgi Üniversitesi Yayınları, Eylül 2003, s. 449)

Sonuç olarak Kemalizm “milli mücadele” sonrasında Osmanlı devletinden devralınan ekonomik ve sosyal yapının bir devamcısı olarak mülkiyet ilişkilerine dokunmayan, (Türkiye’yi terk eden/katledilen Ermeni ve Rum kapitalistlerinin mallarına, mülklerine el koyma hariç) emperyalistlerle sürdürülen komprador ilişkide Türk Komprador büyük burjuvazi ve toprak ağalarının bir kesiminin menfaatlerini temsil eden bir ideoloji olarak ortaya çıkmakla birlikte sınıfsal olarak bir bütün Türk hakim sınıflarının “resmi ideolojisi” olmuştur.

Kemalizm, 1920’lerin ikinci yarısı ve özellikle de 1930’lardan 2. Emperyalist Paylaşım Savaşına kadar tek parti faşist diktatörlüğünün resmi ideolojisi olarak; başta işçi sınıfı olmak üzere köylüler, şehir küçük burjuvazisi, alt düzey bürokrasi, demokrat-ilerici-aydın ve sanatçılar ve elbette Kürt ulusu başta olmak üzere çeşitli azınlık milliyet ve mezhepler üzerinde uygulanan askeri faşist diktatörlüğün kendini meşrulaştırma çabası ve yeniden üretilmesinin adı olmuştur.

Zira Türk hakim sınıflarının herhangi bir kliğinin Kemalizm’i daha ön plana çıkarması ya da geri planda tutması onun özünün daha farklı olduğu anlamına gelmez. Nihayetinde Kemalizm, sınıfsal olarak işçi sınıfına ve emekçi halka, Kürt ulusuna ve

azınlık milliyetlere düşmanlık, emperyalizm ile işbirliği/uşaklıktır.

Kemalizm’in TC devletinin kuruluşunda oynamış olduğu bu rol, aynı zamanda resmi tarih yazımının da buna göre ele alınmasını doğurmuştur. Örneğ in Kemalist hareket, bir devrim olarak propaganda edilmiş, işçilerin, köylülerin ve Kürt ulusunun mücadelesinin vahşice bastırılması ilerleme olarak, “feodalizm ve gericiliğ in tasfiyesi” olarak yansıtılmıştır. Resmi ideoloji kendi sınıfsal niteliğ ini resmi tarih yazımına da yansıtılmıştır.

Resmî ideoloji Kemalizm’in restorasyonu ve tarih yazımı

TC devletinin kuruluşu ile birlikte Kemalizm’in, komprador büyük burjuvazi ve orta burjuvazinin sağ kanadının ideolojisi olarak “resmi ideoloji” haline gelmesi, dönem dönem Türk hakim sınıflarının iki esaslı siyasi kampı arasındaki çıkar mücadelesinde “tartışma” konusu yapılmıştır.

Özellikle Kemalizm’in Türk hakim sınıflarının bir kanadının iktidar olanaklarından yararlanan ve zenginleşen kanadının çıkarlarını temsil ettiğ i oranda iktidar olanaklarından yararlanamayan diğ er hakim sınıf kliğinin tepkisini/muhalefetini çekmiştir. Tekrar etmek pahasına da olsa **var olan bu tepki kesinlikle Kemalizm’in sınıfsal özüne, onun toprak ağalarıyla işbirliğ i içinde köylüleri ezmek, başta Kürt ulusu olmak üzere azınlık milliyetler üzerinde ulusal baskı uygulamak, emperyalizmle işbirliğ i içinde olmak vb. politikalarına karşı değ ildir.** Karşı olunan, iktidarı elinde tutan kliğ in, iktidar olanaklarını kendi klik menfaatleri doğrultusunda kullanmasıdır.

TC devletinin niteliğ i gereğ i (yarı-sömürge, yarı-feodal) Türk hakim sınıflarının emperyalizmle doğrudan ilişkileri onların kendi aralarındaki klik mücadelesinde bir yandan emperyalistleri kendi sınıfsal çıkarları açısından “ikna” etmeyi ve böylece sağlama almalarını, diğ er yandan ise ülke içinde sınıfsal ve ulusal mücadeleleri bastırmayı veya bu mücadeleleri kendi iktidar mücadelesine yedekleyebilme “başarısı”nı göstermeleri çabası içinde olmalarını doğurmuştur. Türk hakim sınıflarının TC devletinin kuruluşundan itibaren izlemiş oldukları, en genel siyasi çizgi bu iki nokta olmuştur. Yakın dönem TC tarihini incelediğ imizde bu olgu rahatlıkla görülebilir. Bu durum, hem emperyalizme her açıdan bağımlı

olan Türk hakim sınıflarının emperyalist politikalara kendi sınıfsal çıkarları açısından ayak uydurma çabasında hem de ülkemizde halk kitlelerinin sınıfsal ve ulusal mücadelelerinin ekonomik-demokratik taleplerini kendi klik dalaşlarına yedekleyebilme, bu mücadeleleri bir kaldıraç olarak kullanma politikası olarak ortaya çıkmıştır.

Nitekim 2. Emperyalist Paylaşım Savaşı sonucunda gerek dünya üzerinde sosyalist ülkelerin artması, gerekse kapitalist sistemin kendini bu koşullara göre yeniden örgütlemesi ve buna uygun ekonomik politikalar savunmaya başlaması beraberinde emperyalizmin yarı-sömürgesi durumunda bulunan TC'nin de yeniden düzenlenmesini getirmiştir. Emperyalist politikalar doğrultusunda TC devleti “tek partili demokrasiden(!)”, “çok partili demokrasiye(!)” geçmiştir. **Bu döneme kadar Türk hakim sınıflarının iki ana kampı arasındaki mücadele, CHP içinde gerçekleştiriliyordu.** “Çok partili demokrasiye” geçildiğinde Türk hakim sınıfları kendi partilerini kurmuşlardır. **Türk hakim sınıflarının birinci kampının siyasi partisi CHP idi ve bu parti köken itibariyle Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyetlerinde örgütlenen Türk ticaret burjuvazisinin, toprak ağalarının ve eşrafının temsilcisidir.** TC devletinin kuruluşu sırasında kurulan Terakkiperver Fırka (1925) ve 1930'da kurulan Serbest Fırka kısa zamanda bu ikinci kampın temsilcileri olma tehlikesini barındırdığı için kapatılmıştır. **Daha sonra kurulacak olan Demokrat Parti ve Adalet Partisi de esas olarak bu kampın siyasi temsilcisi olmuştur.** 1946'da “çok partili demokrasiye” geçildiğinde CHP içinden irili ufaklı bir yığın partinin ortaya çıkması, hakim sınıfların bütün kesimlerinin kendi sınıfsal çıkarları açısından tek parti diktatörlüğünün içinde yer almalarından kaynaklıdır. Emperyalist politikalar doğrultusunda “demokrasiye” geçişle birlikte hakim sınıfların çeşitli kesimleri ve özellikle de iktidar olanaklarından mahrum bırakılan kesimler muhalefete başlamış, kendi sınıfsal çıkarları doğrultusunda bir pratik izlemeye başlamıştır.

Burada şu önemli noktayı belirtelim, Türk hakim sınıfları içinde önce CHP içinde, daha sonra da “çok partili demokrasiyle” birlikte farklı farklı partilerle yürümüş olan mücadele esas olarak TC devletinin kuruluşundan itibaren **“cumhuriyet” rejimi temel alınarak** yapılagelmiştir. Türk hakim sınıflarının neredeyse bütün kesimlerinin (ikinci kamp içinde yer

alan eski feodal bürokrasi, ulema artıkları, din adamları vb. dayanan hilafetçi ve padişahçı hariç) üzerinde ortaklaştıkları nokta “ülkenin idare şeklinin” cumhuriyet rejimi olduğudur. Cumhuriyetin ilanı her ne kadar belli sıkıntılarla, oldu bittiyle gerçekleştirilmiş olsa da böyledir. Nihayetinde rejim kendisini “cumhuriyet” üzerinden tesis etmiştir. **O dönem özellikle İngiliz emperyalizminin yarı-sömürgelerinde bu tür yönetimlerin kurulmasını teşvik ettiği bilinmektedir.** Sonuçta Türk hakim sınıflarının iki esas kampı arasındaki mücadele ne “emperyalist sömürgecilğe” karşı bir mücadele ne de “hilafetin geri getirilmesi” ya da “sultanlığın kurulması” vb. mücadelesiydi. **Bu tür istemleri olanlar oldukça taliydi.** İki hakim kamp arasındaki mücadele başından beri esas olarak cumhuriyet temel kalmak üzere komprador büyük burjuvazi ve toprak ağaları arasında bir iktidar mücadelesi olarak yaşanmıştır.

İki hakim sınıf kampının arasındaki iktidar mücadelesinin bu niteliği beraberinde emperyalizmle işbirliği içinde bir “kurucu-resmi ideoloji” olarak şekillendirilen Kemalizm'in özüne ilişkin değil ama **yöntemine ilişkin** bazı farklılıkların/ele alışların olmasını kaçınılmaz kılıyordu. Bu durum özellikle de Türk hakim sınıflarının kendisini CHP'de ifade eden kliğinin Kemalizm'i kendi sınıf çıkarlarının gerçekleştirilmesi olarak ön plana sürmesinde daha belirginleşiyordu.

Bu klik dalaşında özellikle de kendisini ikinci kampta konumlandıran hakim sınıf kliği bir yandan resmi ideoloji olarak Kemalizm'in sınıfsal özüne sahip çıkarken diğer yandan ise onun bazı yönlerinin törpülenmesinin kendi sınıfsal çıkarları açısından daha uygun olacağını düşünüyordu. Nitekim TC devletinin “çok partili demokrasiye” geçişi ve ikinci kampın birinci kamp karşısında bazı mevziler kazanması ve en sonunda 1950'de iktidar olması beraberinde Kemalist resmi ideolojinin bazı yönlerinde değişiklikler yapılmasını doğurdu. Kemalizm'in sınıfsal özü korunarak onun 1920'lerin, 1930'ların “biz bize benzerizci” düpedüz ırkçı-şovenist tezleri (Türk Tarih Tezi, Güneş Dil Teorisi) ve “sınıfsız imtiyazsız kaynaşmış kitleyiz” vb. yaklaşımları sessizce terk edildi. Ebedi şef, milli şef söylemlerinin yerini “demokrasi” aldı. Öte yandan Türk devletinin Osmanlı geçmişi ve İslam'la barışması olarak tanımlayabileceğimiz çeşitli adımlar atıldı. Ve nihayet daha sonradan gittikçe belirginleşecek olan

ve Türk devletinin resmi ideolojisine eklemenecek Türk İslam sentezinin ilk adımları bu süreçte atıldı. **Dolayısıyla bir kurucu ideoloji olan Kemalizm, onun sınıfsal özü korunarak günün koşullarına, emperyalist politikalara uygun olarak Türk hakim sınıflarının elinde yeniden tanımlandı ve kalba döküldü.** Artık Kemalizm'in "anti-emperyalist" yönüne ihtiyaç duyulmuyordu. Yine onun "6 ok" olarak formüle edilen ilkelerinden bazılarında ihtiyaç kalmamıştı! Türk devletinin ve dolayısıyla da Türk hakim sınıflarının resmi ideolojisi yeniden tanımlandı.

Bu, dönemin siyasi gelişmelerini özetlemek, resmi ideolojide yaşanan gelişmeleri de anlamak için yararlı olacaktır. Resmi ideolojide yaşanan restorasyon ve özellikle de yakın Osmanlı geçmişi değerlendirmelerindeki farklılık, din karşısındaki tavır değişikliği vb. Türk hakim sınıf klikleri arasındaki iktidar değişikliğinden bağımsız değildir.

"Milli mücadele"nin önderliğini ele geçirip kendi iktidarını tesis eden önce İngiliz-Fransız emperyalizmine daha sonra da Alman emperyalizmine yaslanan ve kendisini CHP'de ifade eden Türk komprador büyük burjuva ve toprak ağalarının bir kesiminin yerini (birinci kamp) kendisini Demokrat Parti'de temsil eden Türk komprador büyük burjuvaları ve toprak ağalarının diğer kesimi (ikinci kamp) almıştır. Bu anlamıyla 1950'de Demokrat Parti'nin iktidara gelmesi ne karşı-devrim ne de bir devrimdir. Yaşanan, emperyalizme her açıdan bağımlı olan Türk hakim sınıflarının iki kampı arasındaki iktidar mücadelesinin doğal bir sonucudur.

Dolayısıyla 1950'de Demokrat Parti'nin iktidara gelmesi; Alman emperyalizmine bağımlı CHP'nin faşist diktatörlüğüne karşı (bugünlerde faşist Erdoğan'ın, faşist İnönü'nün Hitler hayranlığını yad etmesi ne kadar anlamlı) halkın ve ilerici, demokrat güçlerin nefretini, demokrasi, özgürlük vb. taleplerini başarılı bir şekilde kullanarak ABD emperyalizmine bağımlı diğer komprador büyük burjuva ve toprak ağalarının iktidara getirilmesiyle yaşanan gelişmelerin ürünüdür. Bu dönemde kendisi de bir toprak ağası olan **Adnan Menderes**'in Demokrat Partisi'nin izlemiş olduğu politikayla bir kısım "ilerici", "demokrat" aydını da etkilediğini, başta orta burjuvazi olmak üzere halkın diğer kesimlerinin CHP faşizmine karşı nefreti kendi klik çıkarları için ustaca kullandığını ifade edelim. Dönemin "komünistleri" Adalet

Partisi'ni desteklemişlerdir! Örneğin çıkartılan kimi dergilerde, yayınlarda vb. CHP'ye karşı CHP içinden çıkan hakim sınıfın diğer kliğinin temsilcileri desteklenmiştir. Böylelikle Alman emperyalizmine bağımlı olan komprador büyük burjuva ve toprak ağalarının yerini, ABD emperyalizminin uşağı olan komprador büyük burjuvazi ve toprak ağalarının iktidarı almıştır. **Tek parti diktatörlüğünün yerini "çok partili" diktatörlük almıştır.**

Bu iktidar değişikliği beraberinde bir kurucu ideoloji olarak Kemalizm'in sınıfsal özüne değil ama (ki bunu yapmak kendi sınıfsal çıkarlarına ihanet olacağından imkansızdı) halk nezdinde resmi ideolojinin yıpranan, iyice teşhir olan faşist uygulamalarına karşı biçimsel değişikliklere gidildi. Kemalizm'in kitleler nezdinde artık açıktan açığa görülebilen yanlarına (özellikle diktatörlüğe karşı nefret duyan emekçi halk ve başta Kürt ulusu olmak üzere azınlık milliyetlerden ilericilerin, demokratların vb. desteğini almak için) yönelik eleştirel bir tutum alındı. Bir yandan "demokrasi", "hür teşebbüsçülük", "çok partililik" propagandaları yapılırken diğer yandan da TC devletinin kuruluş yıllarında Kemalist rejimin kendi iktidarını güvence altına almak için reddettiği Osmanlı yakın geçmişi ve yine başta din karşısında tutum olmak üzere bir dizi alanda "yeni" uygulamalara başvuruldu. Gerek resmi ideoloji ve gerekse de resmi tarih yazımında Osmanlı yakın geçmişi ve dine karşı tutum meselelerinde "açılım"lar yapıldı.

Ancak tekrardan belirtmek gerekir ki Türk hakim klikleri arasında yaşanagelen bu iktidar mücadelesi "cumhuriyet rejimi esas alınarak" ve kurucu ideoloji olan Kemalizm'in sınıfsal özü korunarak yapılagelmiştir. Türk hakim sınıfları arasındaki bu mücadele her ne kadar Kemalist rejimin uygulamalarına karşı halkın nefretini kullanarak demokratik, ilerici güçlerin desteğini kendi klik mücadelelerini güçlendirmek amacıyla arkasına almak için kimi noktalarda eleştirel bir tutum takınılmış olsa da gerçekte bir kurucu ideoloji olarak Kemalizm'in sınıfsal özüne ilişkin bir eleştiri/karşı duruş söz konusu bile olmamıştır. Aksine onun sınıfsal karakterine emperyalizm ile ilişkisine ve başta halk kitlelerinin sosyal talepli mücadelesi olmak üzere her türlü ulusal ve mezhepsel demokratik ilerici talebe karşı azgın bir tek parti diktatörlüğü yerine azgın bir çok parti diktatörlüğü uygulanmıştır. **M. Kemal şahsında bir "koruma" kanunu çıkartılmasını sağlayan Demokrat Parti**

olması bu noktada bir hayli anlamlıdır.

Resmi ideoloji Kemalizm'e dair onun esasına ilişkin olmayan eleştirel yaklaşımlar gerçekte onun faşist özünü daha da perçinleyen bir ele alış Kemalizm'in hakim sınıf klikleri elinde restorasyona tabi tutulması anlamına geliyordu. Bu ise doğal olarak (diğer pek çok alan bir yana) örneğin tarih yazımında resmi tarihin Osmanlı yakın tarihini reddeden, İslam'la arasına mesafe koyan söylemine karşı bu yanların aşılması ve günün konjonktürel durumuna ilişkin iktidarda olan hakim sınıf kliğinin çıkarlarını savunması için yeni bir "açılım" yapılmasını doğurmuştur. Resmi ideolojinin günün koşullarına göre özü korunsa da yeniden ele alınması "biz bize benzeriz"ci, "sınıfsız, sömürsüz bir milletiz" söylemine dayalı resmi tarih yazımının farklı biçimde yeniden üretilmesinden ibarettir.

Ancak bu durum Türk hakim sınıf klikleri arasındaki iktidar mücadelesine paralel olarak fazla uzun sürmemiştir. Kurucu resmi ideoloji Kemalizm bu iktidar mücadelesine paralel olarak onun faşist özü korunarak yani bir resmi ideoloji olduğu gözetilerek günün şartlarına ve hakim sınıfların çıkarlarına göre ele alınmaya devam edilmiştir.

Örneğin, 1940'ların faşist Hitler yanlısı CHP'si 1950'lerin ortalarından itibaren "demokrasi" havariğine soyunmuş; hak, özgürlük, adalet vb. söylemler eşliğinde halkın ABD emperyalizminin uşağı olan DP iktidarına karşı hoşnutsuzluğunu, "çok partinin" faşist diktatörlüğe karşı tepkisini klik çıkarları için ustaca kullanmıştır. **27 Mayıs 1960 Askeri Darbesi, kendilerini Kemalist olarak tanımlayan, başını CHP'nin çektiği komprador büyük burjuva ve toprak ağalarının kaybetmiş oldukları iktidarı tekrar ele geçirme hamlesi olmuştur.** Bu faşist darbeye, ABD emperyalizme uşaklıkta Türk hakim sınıf klikleri arasında bir değişiklik olmuştur. Ancak bu arada kısmen de olsa halkın, ilericilerin, demokratların desteğini almak için kimi burjuva demokratik hakların tanınması da söz konusu olmuştur.

Bu durum tıpkı TC devletinin kuruluş yıllarında olduğu gibi "komünistlerin" faşist Kemalist diktatörlüğü desteklemeleri, 1945 sonra, diktatörlüğe karşı CHP'nin karşısında yer alan DP muhalefetinin "komünistler" tarafından desteklenmesi ve DP diktatörlüğüne karşı CHP muhalefetinin de dönemin "komünistleri" tarafından desteklenmesini doğurmuştur. Açıktır ki aslında komünist hareketle ilgisi olmayan

bu anlayışların buldukları her fırsatta Türk hakim sınıflarının iki kliği arasındaki mücadelede destekçi olmaları, hakim sınıf kliklerinin kendi aralarındaki mücadeleye yedeklenmelerini getirmiştir. Her halleriyle komünist hareketle ilgisi olmayan bu anlayışlar halkın kendi bağımsız eylemini örgütlemek yerine sınıf siyaseti adına Türk hakim sınıf kliklerinin politikasını desteklemişlerdir. Açıktır ki bunun Marksizm'le uzaktan yakından ilgisi bulunmamaktadır.

Bu süreçte Kemalizm'in DP iktidarına karşı CHP faşizminin elinde yeniden bir "anti-emperyalist" ideoloji olarak yansıtılmış; Kemalizm, kitlelerin DP iktidarına duyduğu nefrete karşı "anti-emperyalist" bir söylemle ABD emperyalizminin uşağı olmayı sürdürecektir olan **CHP tarafından, ABD emperyalizminin uşağı olan DP'ye karşı kullanılmıştır.** Üstelik aynı politika daha sonra kendisini DP'nin devamcısı olarak örgütleyen Adalet Partisi'ne karşı da izlenmiştir.

Sonuçta Türk komprador büyük burjuvazisi ve toprak ağalarının bir kesimi 27 Mayıs 1960 darbesiyle iktidarı yeniden ele geçirirken, aynı zamanda kendi politikasına yedekleyebildiği orta burjuvazi ve halkın diğer kesimlerini tatmin edebilmek için kimi kısmi burjuva demokratik halkları da kabul etmek zorunda kaldı. Bu durum aynı zamanda Kemalizm'in bir "anti-emperyalist", "milli kurtuluşçu" ideoloji olduğu safsatalarının yeniden üretilmesine, Kemalist hareketin bir "burjuva devrimi" olduğu manipülasyonunun ilerici solcu saflarda tekrar gündeme getirilmesine yol açtı. Böyle bir ortamda Kemalizm, kimi "sol", "ilerici", "aydın" tarafından "solculuk", "ilericilik", "devrimcilik" adına yeniden savunulmaya başlandı.

Türk hakim sınıfları tarafından resmi ideolojinin bu şekilde yeniden üretilmesine olanak tanınması ve desteklenmesi resmi tarih yazımı başta olmak üzere birçok üstyapısal alanda kendini gösterdi. Sol adına devrimcilik, Marksizm adına faşist bir ideoloji olan Kemalizm'i olumlayan, "Türk toplumunun kendine özgü olduğu" ve dolayısıyla da Türkiye toplumunda sınıf mücadelesinin bu özgünlüğüne göre yaşandığı savunulmaya başlandı. Özellikle 1960'larla birlikte 27 Mayıs askeri darbesiyle beraber Kemalizm Türkiye halkı nezdinde yeniden popüler kılınmaya çalışıldı. Bunun için hakim sınıfların desteğinde çeşitli çalışmalar yapıldı. Kemalizm'in "milli kurtuluşçuluğu", "ezilen halklara önder olma" saçmalıkları

yeniden hatırlandı. Kuşkusuz ki bu durumda belirleyici etki, Kürt ulusundan ve çeşitli milliyetlerden Türkiye halkının ilerici kesimlerinin var olan düzene karşı nefretini, mücadelesini komprador büyük burjuva ve toprak ağalarının bir bölümünün kendi iktidar mücadelesi arkasında yedekleme çabasıdır. Bu anlamıyla 1960'lar sonrası Türkiye toplumunun sınıfsal yapısına göre sosyal ekonomik şekillenişe dair **Asya Tipi Üretim Tarzı** (ATÜT) başta olmak üzere benzeri nevi şahsına münhasır çalışmaların artışı dikkat çekicidir.

1960'larla birlikte özellikle Osmanlı toplumunun Asya Tipi Üretim Tarzına(ATÜT) ya da benzeri bir tarza sahip olduğu, bu anlamıyla da feodal olmadığını ileriye süren çalışmaların artışı Osmanlı/Türkiye toplumunun "biz bize benzeriz"ci nevi şahsına münhasır bir toplum yapısına sahip olduğunun ileri sürülmesi Marksizm adına Türk hakim sınıflarına verilen desteğin resmi tarih yazımındaki ifadesi olmuştur. "Türk toplumunun kendine özgülüğü" bu kez yine "sol"cular, "Marksistler" tarafından yeniden üretilmiştir. Hikmet Kıvılcımlı'dan Doğan Avcıoğlu'na kadar uzanan geniş bir yelpazede ileriye sürülen Türkiye toplumunun tarihsel gelişiminin kendine özgü bir seyir izlediği yaklaşımı ve dolayısıyla tarih değerlendirmesi "sol"dan Kemalizm'e verilen desteğin de somut ifadesi olmuştur. "Sağ"dan destek ise "Kemalizm eleştirisi" adına Şerif Mardin'den geldi! ("Sol"dan gelen Kemalizm eleştirileri bilhassa ATÜT ya da benzeri toplum yapılarıyla Kemalizm'i olumladılar; "sağ"dan gelen Kemalizm eleştirileri ise Kemalizm'in başta laiklik ilkesi olmak üzere reformlarını tepeden inme ve faydasız bir çabanın ürünü olarak tanımlayıp Kemalist iktidarın bozulmuş bir ATÜT'na sahip Osmanlı son dönem "ceberutlüğünü" devam ettirdiğini ileriye sürdüler. Her halükarda her iki yaklaşım da Türk devletinin "biz bize benzerizci" yapısını devam ettirmeyi vaaz ettiler.

Türk hakim sınıf kliklerinin sınıfsal çıkarlarının bir aracı olan Türk devlet aygıtı, komprador büyük burjuvazi ve toprak ağalarının bir kesiminin çıkarlarını ön planda tutan 27 Mayıs 1960 askeri darbecileri tarafından ABD emperyalizminin politikaları doğrultusunda yeniden örgütlenirken bunda en büyük katkı yine kendilerine "sol"cu, "Marksist" diyenler tarafından gerçekleştirilmiş, Kemalizm yeniden "anti-emperyalist" "milli kurtuluşçu" vb. ilan edilerek Türk hakim sınıflarının elinde bir "milli güven-

lik ideolojisi" olarak yeniden kurgulanmıştır. Doğaldır ki resmi ideolojinin bu şekilde ele alınması resmi tarih yazımının da buna uygun olarak yeniden yazılmasını doğurmuştur. Bu ülkede uzun yıllardır, Kemalist hareket dışında 1960 27 Mayıs askeri darbesine darbe demeyen, onu bir devrim olarak tanımlayagelenlerin varlığı düşünüldüğünde, üstelik de bunların kendilerini solcu, komünist, devrimci olarak yansıttıkları hesap edildiğinde, bu resmi tarih yazımının etkisinin boyutları daha iyi anlaşılabilir.

Bu anlamıyla gerek resmi ideolojinin yeniden tanımlanmasında ve gerekse de buna uygun olarak tarihin yeniden yorumlanmasında atılan adımlar, devlet aygıtının yeniden yapılandırılmasından bağımsız olmamıştır. **Yani resmi ideolojiye ve resmi tarih yazımına paralel olarak devlet aygıtı da yeniden örgütlenmiştir.** Ya da daha doğru bir ifade ile Türk hakim sınıflarının çıkarlarının koruyucusu olan TC devletinin emperyalizmin politikaları doğrultusunda yeniden örgütlenmesine paralel olarak Türk hakim sınıf kliklerinin kendi aralarındaki iktidar dalaşımının sonucunda resmi ideoloji ve resmi tarih yazımı yeniden düzenlenmiştir. Tabii resmi ideolojinin aslına bağlı kalınarak, onun sınıfsal özü korunarak!

27 Mayıs 1960 askeri darbesi sonrasında hazırlanan 1961 anayasası daha önce işaret etmiş olduğumuz nedenlerle birlikte, kısmi burjuva demokratik hakları içermekle birlikte, aynı zamanda devlet aygıtının da ABD emperyalizminin yönlendirmesiyle Türk hakim sınıflarının çıkarları doğrultusunda yeniden örgütlenmesinin "hukuksal dayanağı" oldu. Bugün TC devletinin kurumlarının bazıları, bu dönemde kuruldu. **Örneğin bugünkü MGK, 1961 anayasasıyla "anayasal bir kurum" olarak oluşturuldu. Yine 1961 anayasasıyla askeri mahkemeler, askeri yargı vb. çeşitli faşist kurumlar oluşturuldu.** Genelkurmay Başkanı, Savunma Bakanlığından alınıp Başbakanlığa "bağlandı" vb. vb. sonuçta bu devlet yapılanması günümüzdeki devlet yapılanmasında yer alan birçok kurumun adımlarının atıldığı dönemlerdi. Ve bu yapı daha sonradan her Amerikancı askeri faşist darbenin de aksayan yanları düzeltilerek 1971'de, 1980'deki darbelerde '82 anayasasında daha da güçlendirildi.

Böylelikle Kemalizm gerek emperyalist politikalar gerek Türk hakim sınıf kliklerinin kendi aralarındaki iktidar mücadelesinde gerekse de Türk-Kürt uluslarından ve azınlık milliyetlerden emekçi halkı-

mızın mücadelesi karşısında çeşitli yönleri ile restorasyona tabi tutuldu. Dönem dönem, dönemin koşullarına göre yeniden ele alınıp yapılandırıldı. 27 Mayıs, 12 Mart, 12 Eylül darbeleri Türk komprador büyük burjuvazisi ve toprak ağalarının gerek emperyalizm ile ilişkileri gerekse kendi aralarındaki çıkar dalaşları ve iktidar mücadeleleri ve gerekse de halkın mücadelesi karşısında Kemalizm'i çeşitli yönleri ile (sınıfsal özüne dokunmadan) yeniden düzenlemelerinin adı olmuştur. Örneğin daha önceki resmi ideolojinin kavramsallaştırılmasında dinin rolünü "laiklik" olarak tanımlayan hakim sınıf klikleri en son 12 Eylül ile birlikte devletin resmi ideolojisinde İslamiyet'in de yer bulmasını kendi çıkarları açısından daha yararlı bulacaklardır. (Türk-İslam sentezinin resmi ideolojiye eklenmesine dair bakınız Hakan Mertcan, 12 Eylül Karanlığında Din Devlet İlişkileri "Laik Devlet" Efsanesi "Türk-İslam Sentezi" Gerçeği; Özgür Üniversite Forumu, Nisan-Haziran 2005, sayı 30)

Dolayısıyla TC devletin kurucu ideolojisi olarak uzun yıllar tek parti diktatörlüğü içinde resmi ideoloji biçiminde kabul gören Kemalizm, Türk hakim sınıflarının "cumhuriyet temeli" üzerinde olmak şartıyla yürütmüş oldukları resmi ideoloji tanımlamasını korumuş, "çok partili" diktatörlük döneminde "demokrasiye" uygun olarak bazı yönleri (ilkeleri) ehlileştirerek dönemin koşullarına uyarlanarak resmi ideoloji vasfını sürdürmüştür. 27 Mayıs 1960 askeri darbesi ile Kemalizm yeniden gündemleştirilmiş, 12 Mart 1971 "emir komuta zinciri" içindeki askeri darbe ile "Atatürkçülük" olarak tanımlanarak "devletin iç ve dış tehditlere" ve akımlara karşı korunmasının bir aracı olarak (biz halka karşı saldırı okuyalım) formüle edilmiştir. 12 Eylül faşizmi ise gerek emperyalizmin neo-liberal politikalarını vahşice uygulamak ve gerekse de halk hareketinin sınırsızca faşist bir terörle ezilmesi için Atatürkçülük'ü başlı başına "yabancı ideolojilere" karşı (biz Marksizm-Leninizm-Maoizm olarak okuyalım) alternatif(!) bir resmi ideoloji konumuna getirmeye çalıştı. Böylelikle Kemalizm'in "imtiyazsız, sınıfsız, kaynaşmış bir millet" söylemi yerine "devletin ülkesi ve milletiyle bölünmezliği" propagandasına bıraktı. Yaklaşık 90 yıldır Türk devleti resmi ideoloji olarak kurucu ideolojisi Kemalizm'i günün şartlarına göre yeniden düzenleyerek ele almış ve yeniden üretmeye çalışmıştır. 1980 askeri darbesinden günümüze kadar geçen

30 yıllık süre içinde resmi ideoloji neo-liberal politikalar doğrultusunda Türk-İslam sentezine dayalı "devletin ülkesi ve milleti ile bölünmez bütünlüğü" retoriği adı altında yeniden üretilmeye çalışılmaktadır.

Günümüzde Türk hakim sınıfları arasındaki iktidar mücadelesi ve resmi ideoloji

Türk devletin son çeyrek yüzyılı aşan yakın tarihi incelendiğinde rahatlıkla görülebileceği üzere 12 Eylül 1980 askeri faşist cuntasından sonra devlet aygıtının emperyalizmin başta ekonomik ve politik kimi çıkarları olmak üzere yönelimine paralel olarak Türk komprador büyük burjuvazisi ve toprak ağaları tarafından yeniden örgütlendiğine tanık olmaktadır. Diğer pek çok neden bir yana en genel anlamıyla emperyalizmin neo-liberal politikalarının ülkemizde 24 Ocak 1980 Kararları olarak tanımlanan politikaların uygulanması başta olmak üzere çeşitli kararların uygulanması için devlet örgütlenmesi yeniden yapılandırıldı. Toplum buna göre şekillendirilmeye çalışıldı. Başta işçi sınıfı olmak üzere emekçi halkın bütün muhalif örgütlenmeleri bu politikaları engel olacağı gerekçesiyle askeri faşist bir darbeyle dağıtıldı. Bu süreç ve saldırıların boyutları, hedefi biliniyor.

Türk hakim sınıflarının Türkiye halkına yönelik bu faşist saldırısı beraberinde bu saldırının "resmi ideolojisi"nin de yeniden üretilmesini getirdi. "Anarşistler", "terör", "yıkıcılık ve bölücülük", "kardeş kavgası" vb. söylemler ve bunların gerçek mahiyeti biliniyor. Ayrıca değerlendirmeye gerek yok. Bunlar hakim sınıfların faşist terörünü meşrulaştırmanın bir aracı olarak propaganda edilmiştir. Dolayısıyla ucuz birer propagandadan öteye gitmemektedir. **Asıl önemli olan hakim sınıfların bu faşist terörünü dayandırdıkları "resmi ideoloji"nin kitleler nezdinde meşrulaştırılabilmesi, bunun araçlarının yaratılabilmesi ve yeniden üretilmesinin sağlanmasıdır. Belirleyici olan budur.**

12 Eylül AFC'si, kurucu ideolojisi olan Kemalizm'i 27 Mayıs ve 12 Mart darbelerinden devralarak yeniden tanımlamıştır. 12 Eylül faşizmi Kemalizm'i "12 Mart Atatürkçülüğü"nin daha da sistemleştirilmiş bir biçimini yaratır. Kemalizm 12 Eylül faşizminin elinde "tüm yabancı ideolojilere alternatif bir ideoloji" olarak bu kez Türk-İslam sentezinin daha da billurlaştığı bir eklenmeye kavuşturulmuştur. Bu

ideolojinin “Kemalizm’den farkı” İslam diniyle görüldüde daha “barışık” olması idi. Daha yerinde bir ifadeyle geçmişte din olgusu Türk hakim sınıflarının Kemalist kliğinin elinde kendi sınıf çıkarları açısından denetim altında tutulurken ve özellikle de ikinci kampın dinin kendi sınıfsal çıkarları açısından kullanılmasının önü alınmaya çalışılmıştır. Gerek laiklik ve gerekse de irticacı söylemi birkaç yıl öncesine kadar Türk hakim sınıflarının arasındaki klik dalaşında ana gündemlerden biri olmayı sürdürüyordu. Özellikle Cumhuriyet Mitingleri denilen eylemlilikler bu gerekçe ile yapılmıştı. Ancak günümüzde laiklik ve irtica tehlikesi ortadan kalkmış görünüyor! Bu olgu bile Kemalist kliğın kendi sınıfsal çıkarları açısından “laikliği” bayrak yapmasına ve irticayı gerekçe göstererek orduyu kullanmasına iyi bir örnektir. Ancak biliniyor ki bizzat Kemalistler dini kendi kontrolleri altında halk kitlelerini yönetmenin bir aracı olarak kullanmışlardır. Özellikle de 12 Eylül’le birlikte resmi ideolojisine “Türk-İslam” sentezinin eklenmesiyle “Kemalist laikliğin koruyucusu” olan ordu, 12 Eylül’le birlikte aynı zamanda Türklük ve İslam’ın koruyucusu (ABD emperyalizminin yeşil kuşak politikasının etkisini kim reddedebilir ki!) olarak propaganda edilmeye başlanmıştır. Nihayet bu sürecin ürünü olarak bugün güçlenmiş olan “İslamcıların” bizzat 12 Eylül’le darbesinin ürünü olduğu bir sır değildir.

Resmi ideolojinin bu şekilde yeniden kavramsallaştırılmasıyla ortaya çıkan şeye “Atatürkçü düşünce sistemi” adı verilmiş ve devlet aygıtı da tüm kurumları ile bu resmi ideolojiye göre örgütlenmiştir. Diğer akım ve ideolojiler bu sisteme zararlı ilan edilecek ve devlet de bu zararlı ideolojilere karşı “güvenlik siyaseti” oluşturmaya çalışacaktır. **Resmi ideolojinin bu yeniden kurgulanmasında değişmeyen tek şey onun sınıfsal özü oldu.**

Türk devletinin son çeyrek yüzyıllık emperyalist politikalar ve komprador büyük burjuvazi ve toprak ağalarının çıkarları doğrultusunda yeniden örgütlenmesinde Kemalizm’e yönelik eleştirilerin bir hayli popülerleştiğini söyleyebiliriz. Artık neredeyse önüne gelen Kemalizm’i eleştiriyor. “Yeni” bir resmi ideoloji ve “yeni” bir resmi tarih oluşturulması yönünde çalışmalar yapılıyor. Ki bu çalışmaların esası hakim sınıf klikleri arasındaki iktidar mücadelesinin üzerinden yükseliyor. Bu nedenle de günümüzde Kemalizm’e yönelik eleştirel yaklaşımların büyük ço-

ğunluğu onun sınıfsal özüne, faşist karakterine değil, daha çok günlük politik çıkarların hizmetinde, uygulamadaki çeşitli pratiklerine itirazlar içermektedir. Dolayısıyla resmi tarih yazımına dair öneriler de bu tür yüzeysel, meselelerin özüne dokunmayan eleştirilerden beslendiği için yüzeysel kalıyor. Kemalizm’in adeta “kör göze parmak sokan” yanları örneğin geniş kitle katliamları, halka yönelik saldırıları, emperyalistlerle kurulan ilişkiler görmezden gelinabiliyor. Kemalizm’in faşist karakteri, onun sınıfsal özü es geçilip “otoriterliğinden”, “tek parti yönetiminden” bahsediliyor.

Sonuçta bu tür yüzeysel eleştirilerin büyük bir çoğunluğunun amacı zaten resmi ideolojinin halk kitleleri nezdinde iyiden iyiye teşhir olmuş yönlerini geri plana itmek ve yeni söylemlerle “yeni” bir resmi ideoloji üretimi yapmak yani resmi ideolojinin yeniden üretilmesini amaçlamak olduğunda böyle bir tablonun ortaya çıkması kaçınılmazdır. Son çeyrek yüzyıldır Türk devletinin resmi ideolojisine yönelik eleştirel yaklaşımların ve buna uygun olarak eleştirel bir tarih yazımının popülerleşmesinin altında yatan neden Türk hakim sınıf klikleri arasında emperyalizme dayalı yaşanan klik çatışmaları ve bunlara uygun olarak resmi ideolojinin yeniden üretilmesini sağlamak bulunur. Bunun için de Türk hakim sınıf klikleri kendi klik çıkarları için resmi tarihi “yeniden” yorumlamakta ve yazdırmaktadırlar. 1980 sonrasında emperyalist ve neo-liberal politikaların Türkiye’de uygulanmaya başlanmasına paralel olarak Türkiye’de resmi ideolojiye ve resmi tarihe yönelik “liberal” söylemli eleştirilerin ve bu yönlü çalışmaların yapılmasındaki artış tesadüf değildir. Ülkemizdeki “liberalizmin” niteliği ayrı bir tartışma konusu olmakla birlikte Türkiye’nin sosyo-ekonomik yapısından bağımsız düşünülmemelidir. Bu anlamıyla liberalizmin güçlü bir toplumsal dayanağı olmadığı, var olan “liberal” söylemin de Türk burjuvazisinin komprador karakteriyle uyum içinde olduğu belirtilmelidir. Dolayısıyla ülkemizde resmi ideolojiye ve buna uygun olarak resmi tarih yazımına yönelik olarak getirilen “liberal” eleştiriler; egemenlerin emperyalizmle uyumlu politikalarından bağımsız değerlendirilmelidir. Bu anlamıyla ülkemizde kendini “liberal” olarak tanımlayanların büyük çoğunluğunun faşizmle, ırkçı-şoven söylemlerle bir sorunu olmaması anlaşılırdır. Bu durum resmi ideolojinin ve resmi tarih yazımının Kürt ulusal sorununa yaklaşımındaki

nihai ortaklıkta kendisini göstermektedir.

Türkiye'nin 1980 sonrası sürecine baktığımızda, Türk hakim sınıflarının iki esaslı kampının arasındaki mücadelenin tüm şiddetiyle devam ettiğini görürüz. Buna uygun olarak da resmi ideoloji ve resmi tarih yazımının şekillendirilmesi çabasını da. Türk hakim sınıflarının arasındaki bu iktidar mücadelesi son on yılda daha da bir şiddetlenmiş bulunmaktadır. Tarafların kimlerden oluştuğu az buçuk biliniyor. **Ki bu durum Türk devletin kuruluşundan itibaren var olan siyasi tablodan, Türk hakim sınıflarının iki esaslı siyasi kampa bölünmüş olmasından bağımsız değildir.**

Oldukça genel hatlarıyla ortaya çıkan bu iki siyasi kamptan birincisi; kendisini “Kemalist”, “Atatürkçü” vb. vb. olarak tanımlayan “ilerici”, “çağdaş” olduğunu savlayan ve Türk devletin kuruluşundan itibaren devlet aygıtını ve özellikle bürokrasiyi ve orduyu denetim altında tutan kesimdir. Komprador büyük burjuvazi ve toprak ağalarının bir kısmını oluşturan bu kesim kendisini CHP başta olmak üzere MHP ve irili ufaklı diğer partilerde ifade etmektedir.

İkinci kamp ise; geçmişi Türk devletin kuruluşuna kadar giden (ve hatta Osmanlı dönemine kadar uzanan) Terakkiperver Fırka, Serbest Fırka, Demokrat Parti, Adalet Partisi vb. vb.de kendini ifade eden, komprador büyük burjuvazi ile bir kısım toprak ağaları, tefeci ve tüccarlardır. Bu ikinci kampta geçmişte (TC'nin kuruluş sürecinde) hilafetçi ve padişahçı unsurlar da bulunuyordu. Bu hilafetçi unsurlar daha sonra tali bir güç olarak DP ve AP içinde yer aldılar. Daha sonra ise Milli Nizam Partisi'ni kurdular. **Günümüzde hükümette bulunan AKP, geçmişte tali durumda bulunan bu unsurların devamcisıdır.** Ancak MNP'nin devamcısı olan Refah Partisi kapatıldığı ve bu parti içinden doğrudan doğruya yeni bir projeye, AKP'nin kurulduğu biliniyor. **Sonuçta AKP, 28 Şubat askeri müdahalesinin (“post-modern darbe”) bir ürünü olarak doğrudan doğruya emperyalist politikalar doğrultusunda kurulmuş ve Türk hakim sınıflarının ikinci kampı dediğimiz, Türk komprador büyük burjuvazi ve toprak ağalarının bir kesiminin çıkarlarını temsil etmektedir. Kendilerini “demokrat muhafazakar” olarak tanımlamaktadırlar.**

Son on yılda Türk hakim sınıflarının bu iki kliği arasındaki mücadele AKP'nin 3 Kasım 2002 ve 22 Temmuz 2007 genel seçimlerini kazanmasıyla daha

da şiddetlenmiş durumdadır. Her ne kadar bu iki klik arasındaki çıkar mücadelesi geniş halk kitleleri nezdinde (kitlelerin gücünü de, desteğini de kendi politikalarına yedeklemeyi amaçlayan bir şekilde) tam bir ikiyüzlülükle “özgürlük-faşizm”, “laiklik-irtica”, “ilericilik-gericilik”, “demokrasi-darbecilik”, “askeri vesayet-sivil vesayet” vb. vb. bir dizi kavramla yeniden üretilerek devam ettirilmeye çalışılsa da gerçekte amaç kuşkusuz tek başına devlet aygıtına (ve özellikle orduya) hakim olmak ve iktidar için mevzi kazanmak ya da korumaktır. (Türk hakim sınıfları klikleri arasındaki bu mücadeleye dair bir yorum için bkz: “Laiklik ve Sivil Anayasa Tartışmaları Üzerine, Partizan Dergisi, Sayı 63)

Türk hakim sınıflarının iki kliği arasındaki bu iktidar mücadelesinin ne kadar şiddetli olduğu, üst üste planlanmış olan ama emperyalistler tarafından destek sunulmadığı için pratiğe geçirilmemiş olan çeşitli darbe planlarının deşifre olmasından da rahatlıkla anlaşılabilir. Bunun yanında var olan mücadelenin şiddeti, Danıştay'a yönelik gerçekleştirilen silahlı saldırıda ve Cumhuriyet Gazetesinin bombalanmasında daha iyi görülebilir. Ayrıca Hrant Dink'in katledilmesi gibi bir dizi saldırının da, Türk hakim sınıfları arasındaki bu klik savaşının bir ürünü olduğu kimse için bir sır değil.

Sonuçta 2000'li yıllara damgasını vuran bir dizi kanlı saldırının ve çeşitli darbe planlarının deşifre edilmesinin nedeni, AKP'nin bundan siyasi rant elde etme çabası olarak ortaya çıkıyor. Bu amaçla AKP bir yanda “darbeye karşı mücadele etme” adına bir kısım emekli-muvazzaf askeri tutuklatıyor, diğer yanda ise başta Danıştay saldırısı olmak üzere, bir dizi saldırının sorumlusu olarak “Ergenekon terör örgütü” (ETÖ) denilen bir yargılama başlatıyor. Bu yargımalardan halk yararına bir sonuç çıkmayacağı ve esasen, Türk hakim sınıflarının geçmişte halka karşı işlemiş oldukları çeşitli suçları aklama/gizleme amacı güdeceği/güttüğü çok açıktır. Ve bu kadar açık olan bir diğer husus da, Türk hakim sınıfları arasındaki klik dalaşının, devlet aygıtının diğer organlarını ele geçirmekten yargı alanına yönelmiş olduğudur. Nitekim klik dalaşı son süreçte anayasanın değiştirilmesi (özellikle de yargı alanı ile ilgili bir kısım maddenin) ve böylelikle “bağımsız yargı”nın daha da “bağımsız” hale getirilmesi için sürdürülmektedir(!)

Bu vesileyle günümüzde ortaya çıkan sonuç şudur: Bir yanda son yıllarda ele geçirmiş olduğu dev-

let olanaklarıyla daha da palazlanmış olan ve iktidarı tam anlamıyla ele geçirmek isteyen egemen sınıfların ikinci kampanyanın AKP aracılığıyla hamle üstüne hamle yapması, diğer yanda ise var olan mevzilerini korumak isteyen ve bunun için de aralarında darbe planları da olmak üzere var gücüyle “direnen” birinci kamp bulunmaktadır.

Var olan çatışma devletin bütün organlarında sürmekte ve aynı zamanda her iki klik de kendi çıkarlarını güvence altına almak için geniş halk kitlelerinin tepkisini kendi politikaları arkasında yedeklemeye çalışmaktadır. Bunun için de “yandaş” olarak tanımlanan burjuva-feodal medya tüm olanaklarıyla, her iki klik tarafından oldukça yoğun bir şekilde kullanılmakta, kitlelerin bilinci manipüle edilmeye çalışılmaktadır. Birinci kampın AKP eliyle Kemalist kliğe gericilik, özellikle de din üzerinden, dini kullanarak eleştiri getirdiği biliniyor. Kemalistlerin dini devlet kontrolünde kullanmaları, bu klik tarafından kendi çıkarları doğrultusunda, dinin yasaklanması, baskı altına alınması olarak kullanılmış, mağduriyet üzerinden politika yapılmıştır. Birinci kamp yani Kemalistler ve daha geniş anlamda devlet olanaklarını elinde tutan klik, AKP’nin yükselişi karşısında, bilinen klasik yaklaşımı “irtica tehdidini” göstermiş, “laiklik elden gidiyor”, “tehlikenin farkında mısınız?” kampanyalarıyla elindeki mevzileri korumaya çalışmıştır. Ancak tüm bu “sanal” gerekçeler başarılı olmayınca bu kez, bu klik “çözümü”, halk kitlelerinin iktidarda olan kliğe karşı nefretini kullanmak için “sol” söylemlere, “ilerici”, “bağımsızlıkçı” vb. söylemlere başvurmaya başlamıştır. Bugün mücadele “demokrasi” üzerinden, “sivilleşme” üzerinden vb. sürdürülmektedir! **Her iki klik de birbirlerine yönelik bu tür argümanlarla saldırırlarken, Kürt ulusal hareketi ve başta komünist hareket olmak üzere devrimci harekete saldırmakta ise ortaklaşmaktadırlar.**

Öyle ki son süreçte bugün iktidarda bulunan ve kendisini AKP’de temsil eden klik tarafından adeta bir “demokrasi” rüzgarı estirilmekte, “açılım” üzerine “açılım” yapılmakta; TC faşizmi tarihinde hiç olmadığı kadar “demokratikleşmektedir”! Üstelik tüm bu adımlar, kendilerine “Kemalist” denilen “Atatürkçü”, “laik”, “çağdaş” Türk komprador büyük burjuvazisi ve toprak ağalarının darbeciliğine, “demokrasi” düşmanlığına, “askeri vesayetine” karşı yapılmaktadır! Bu tabloda bir yanda, kendilerini “muhafazakar” ola-

rak tanımlayan dönün “ırkçı faşistleri” ile “İslamcı faşistleri” ile birlikte iş tutan “liberal” aydınlar; Kemalizm’e, onun “darbeciliğine”, “komploculuğuna”, “vesayetine”, “otoriterliğine” vb. vb. bayrak açmış ve “demokrasiyi”, “sivilleşmeyi”, “özgürlüğü” savunmaya başlamış durumdadırlar.

Ve nihayet bugünkü koşullarda Türk hakim sınıfları arasındaki mücadele, ideolojik planda, resmi ideolojiyi kendi çıkarlarına göre şekillendirme ve buna uygun olarak da resmi tarih yazımını bu doğrultuda yorumlama şeklinde cereyan etmektedir. Türk hakim sınıflarının Kemalist kliği “solculuğunu”, “ilericiliğini”, “anti-emperyalistliğini” yeniden hatırlamış bulunmaktadır! Bunun için, skandallar eşliğinde CHP’nin genel başkanı değiştirilerek, yeni söylem ve argümanlara uygun “dürüst”, Kürt ve Alevi bir genel başkan tercihi yapılmıştır. Ancak ne hikmetse bu solculuk, Kürt ulusuna faşist bir düşmanlık, ABD emperyalizmine hayranlık şeklinde ve tabii ki devrimci harekete saldırı, özellikle de ’71 devrimci önderlerinin düşüncelerinin tahrifatı üzerinden yapılmaya başlamıştır.

Türk hakim sınıflarının iktidar mücadelesinde son günlerin tartışılan moda kavramı “askeri vesayet”tir! Burjuva feodal medyada her biri sahibinin sesi olan bir dizi “liberal” ve İslamcı-faşist “muhafazakar” “aydın” saf tuttıkları AKP’nin yanında; 80 küsur yıllık Kemalist faşist diktatörlüğü “askeri vesayet”e karşı olmak adına şiddetle eleştiriyorlar! Her ne kadar bu eleştirinin gerçek amacı hakim sınıf kliklerinin kendi aralarındaki iktidar mücadelesinin bir ürünü olarak, birbirlerine karşı mevzi kazanma, yıpratma, geriletme ve bunun için de kitle desteğini, halkın hem Kemalizm’in faşist yüzüne, hem de şu an iktidarda bulunan AKP’nin politikalarına karşı duymuş olduğu tepkiyi kullanarak elde etme çabası olarak ortaya çıksa da, sonuçta objektif olarak hakim sınıf kliklerinin halk nezdinde bir teşhir olmuşluğu söz konusudur. **Halkımız “al birini, vur ötekine” demektedir.**

Kendilerini AKP yanında konumlandıran bir kısım “liberal”, İslamcı-faşist “muhafazakar” aydın, Kemalistleri faşist olarak, darbeci, komplocu olarak, Ergenekon şeklinde “çağdaş gericiler” biçiminde teşhir etmekte, özellikle de ordunun gücü kırılmaya, daha doğrusu denetimi sağlanmaya çalışılmaktadır. Bunun için de TSK’nın türlü insanlık dışı vahşi katliamları ve kimi güçsüzlükleri, zayıflıkları ortaya

dökülmektedir. Türk ordusu durumu kendisine karşı “asimetrik-psikolojik savaş yürütüyorlar” diye açıklamaya çalışmaktadır.

Kendilerine Kemalist diyen ya da daha kapsayan anlamda “Atatürkçü” olduğunu ileri süren “ulusalcılar”a göre ise AKP, “tek parti diktatörlüğüne” “tek adam diktatörlüğüne” doğru yol almaktadır. “Laik”, “sosyal” bir hukuk devleti olan TC, tehlikededir! Açıktır ki Türk devleti ne dün gerçekten laikti ne demokratikti ne de sosyaldi!!! Türk hakim sınıfları arasında süregelen bu iktidar dalaşı siyasi alana bu şekilde yansırken kavram olarak laiklik, demokrasi, sivilleşme, özgürlük, darbeciliğe ve hukuksuzluğu karşı durma vb. halkın haklı ve meşru talepleri sıklıkla kullanılıyor. Tarihsel tecrübe bize göstermiştir ki Türk hakim sınıflarının her iki kliğin de bu kavramları kendi çıkarları için iktidar dalaşında halkın düzene tepkisini arkasına almak için kullanagelmıştır. CHP’nin tek parti faşizmine karşı Adalet Partisi’nin yaptığı budur vb. Gerçekte her iki hakim sınıf kliği de bu kavramlardan hareketle kendi sınıfsal çıkarlarının “özgürlüğü”nü savunmaktadır. Her iki klik ve onların temsilcisi siyasi partiler, kendi “demokrasi”lerinden yanadırlar. Bu “demokrasi”lerde halka yer yoktur. Halk sadece kendi sınıf çıkarlarını desteklemekte hatırlanmaktadır. Her iki kliğin de asli amacı devlet aygıtını tümünden ele geçirmek ve kendi temsil ettiği kliğin çıkarları doğrultusunda bu olanaklardan alabildiğine yararlanmaktır. **Bu anlamıyla her iki klik de “darbeciliğe” karşı değildir.** Bugün AKP’nin darbeciliğe karşı olma söylemi, ordunun kendisi açısından tam olarak denetim altına alınamamasından kaynaklıdır. Bu nedenle AKP, demokrasi söylemi kullanarak halkın TC faşizmine karşı duyduğu tepkiyi, darbeciliğe karşı duyduğu nefreti mağduriyet politikasıyla kendisine yedeklemektedir.

Öte yandan Türk hakim sınıflarının devlet iktidarının özellikle de ordu, bürokrasi ve yargı içinde hakim olan kesimi AKP karşısında kendi mevzilerini korumak için yoğun bir “demokrasi”, “hukuk” mücadelesi başlatmış bulunmaktadır. **Dün “laikliğin” tehlikede olduğunu ileri sürenler bugün “demokrasi”nin tehlikede olduğunu söylüyorlar.** Tüm bu karşı propagandalar etkisiz kalmış olacak ki, hakim sınıfların bu kliği, halkın ilerici değerlerini kendi sınıf çıkarlarına alet etme, halkın AKP’ye olan tepkisini sınıfsal ve ulusal çelişkileri çarpıtarak kul-

lanma çabası içindedir. Bunda da en öne çıkan bu kesimin 1971devrimci hareketinin bazı önderlerinin mücadelesini kendisine mal etme, bu devrimci önderlerin pratiklerini değil ama özellikle Kemalizm’i değerlendirirken kimi tezlerini kullanarak kendine mal etme çabasıdır.

“Yeni” resmi ideoloji, “yeni” resmi tarih yazma çabaları

Türk hakim sınıflarının arasında son dönemlerde artarak devam eden iktidar mücadelesi beraberinde “yeni” resmi ideoloji ve “yeni” resmi tarih yazımı arayışlarını da getirdi. **Özellikle de kendisini AKP’de temsil eden kliğin bugün Kemalizm’e ve Kemalist resmi tarih yazımına karşı 1950’lerde utangaçça da olsa atılan bazı adımların 1960 darbesiyle kesintiye uğraması sonucunda 12 Mart ve 12 Eylül AFC’leri ile birlikte neo-liberal politikalar doğrultusunda yeniden gündeme girmesiyle “yeni” resmi ideoloji ve buna uygun olarak da “yeni” resmi tarih yazımı arayışları da arttı.**

Türk hakim sınıf kliklerinin Türk devletinin kuruluşundan beri emperyalistlerle ilişkileri konusunda izlemiş oldukları politikalar yeniden masaya yatırıldı. Hangi klik olursa olsun, Türk hakim sınıf kliklerinin halka karşı işlemiş oldukları suçlar, bir kez daha gündeme taşındı. Özellikle de bugün AKP aracılığıyla sınıf çıkarlarını hayata geçiren kompradorlar, büyük burjuvalar ve toprak ağaları 27 Mayıs 1960 askeri darbesini “darbe” ilan etti. Bir toprak ağası olan ve ABD emperyalizmin uşağı Adnan Menderes ve şürekası, “demokrasi ve özgürlük kahramanı” ilan edildi. Bu hakim sınıf kliği kendisine karşı olası bir askeri darbeye karşı 12 Mart ve 12 Eylül darbelerinin söylem düzeyinde de olsa mahkum edilmesi propagandası içine girdi. Dünün darbecilerine ses çıkarmayan hatta alkışlayanlar bugün en keskin “darbe karşıtları”, “yaman demokrasi savunucuları” haline geldiler!

Özcesi TC yakın siyasi tarihi günün koşullarına uygun olarak bugün AKP’de somutlanan hakim sınıf kliğin sınıf çıkarları doğrultusunda yeniden yorumlanmaya çalışılıyor. Resmi ideolojinin ve resmi tarihin bazı yönleri günün koşullarına göre yeniden revize edilmeye, kendisini AKP’de temsil eden hakim sınıf kliğin sınıf çıkarları doğrultusunda “yeni” resmi ideoloji ve buna uygun olarak “yeni” bir resmi tarih oluşturulmaya çalışılıyor. Bu çabada resmi

ideolojinin ve resmi tarih yazımının sınıfsal özüne, onun halk düşmanı ve faşist karakterine yönelik bir itirazın olmadığını bilakis (tarihsel tecrübenin gösterdiği gibi) bu yanların daha da güçlendirildiğine ayrıca değinmeye gerek yok sanırız.

Ancak bugün görünen henüz resmi ideolojinin ve buna uygun olarak şekillenen resmi tarih yazımının hakim hale gelmediğidir. AKP’de temsil edilen komprador burjuva ve toprak ağalarının sözcüsü konumundaki bir kısım “liberal-muhafazakar” aydın tarafından oluşturulmaya çalışılan “yeni” resmi ideoloji ve resmi tarih, Kemalizm’in yerini almış değildir. Zaten böyle bir iddia da yoktur. **Esasta itiraz edilen Kemalizm’in sınıfsal özü değil, onun resmi ideoloji olarak sadece ve sadece Türk hakim sınıflarının bir kliğinin çıkarlarını temsil eder hale getirilmesi ya da bu amaçla kullanılmasındır.** Dolayısıyla her gün Kemalizm ve resmi tarih yazımını eleştiren pek çok “liberal-muhafazakar” aydınının, Kemalizm’in faşist karakteriyle onun Türk hakim sınıflarının halkı ezmesi, sömürmesi, baskı altında tutmasına itiraz etmemektedirler. İtiraz ettikleri nokta, Kemalizm’in bir kliğinin çıkarlarını temsil ediyor ilan edilmesindedir! Var olan eleştiriler bu nedenle Kemalizm’in özü olan hususlara ilişkin değildir. Dolayısıyla da yeniden oluşturulmaya çalışılan resmi tarih yazımında her ne kadar Kemalist faşizmin ve bu anlamıyla Türk hakim sınıflarının birinci kampının devlet olanaklarını esas olarak elinde tutan kliğin halka karşı işlemiş olduğu suçlara şöyle bir değinmiş olsa da gerçekte amaçlanan bu katliamların, baskının, sömürünün, suçların mahkum edilmesi değildir. Amaçlanan bugünün hakim sınıf çıkarları için dünün oldukça teşhir olmuş politikalarının “özde değil sözde” mahkum edilmesidir.

Türk hakim sınıf klikleri arasında bugün iktidar mücadelesi tüm hızıyla sürdürülürken nadir olarak ortaklaştıkları ya da üzerinde hiçbir tartışmaya mahal vermeyecek şekilde birlikte davrandıkları husus hangi klik olursa olsun, halka, halkın mücadelesine yönelik ele alıfta saldırganlık ve çarpıtmadır. Her iki klik de tarihsel tecrübenin bize fazlasıyla göstermiş olduğu gibi halkın düzene öfkesini kendi çıkarları açısından kullanmaya çalışmakta; hakim klikler arasındaki iktidar mücadelesinde bir kaldıraç olarak ele almaya çabalamaktadır. Bunun için de hangi hakim sınıf kliği olursa olsun her iki klik de halkın ilericisi, devrimci mücadelesine, bağımsızlık, özgürlük,

demokrasi talebine yönelik sahtekarca yaklaşmakta, halkın mücadelesi ve talepleri çarpıtılmaktadır.

Örneğin çok değil bundan 30 yıl önce halkın mücadelesine karşı hakim sınıfların emrinde kurşun sıkanlar, dünün ırkçıları, faşistleri bugün akıl insanlar olarak, “demokratik-özgürlükçü” insanlar olarak boy gösterebilmektedir. Dün faşizme, emperyalizme ve her türden gericiliğe karşı mücadele edenler, bu uğurda kanlarını dökenler ve canlarını verenler bu zevat tarafından “kullanılmış” olarak propaganda edilerek gözden düşürülmeye, karalanmaya çalışılmaktadır. Yakın siyasi tarihte halkın ilerici-demokratik mücadelesinin karşısına silahla, bombayla, geniş kitle katliamlarıyla yanıt vererek engel olmaya çalışanlar bugün büyük bir ikiyüzlülikle kendilerini halk saflarında göstererek “mağdur edebiyatı” yapmakta ve en önemlisi de kendi kullanılmışlıklarını halk saflarında mücadele eden ilerici-devrimcilere atfetmektedirler. Dün hakim sınıf kliklerinin hizmetinde olan eli kanlı ırkçı faşistler, “İslamcı” faşistler; kendi kullanılmışlıklarını devrimcilere-ilericilere de yansıtmaya, onların da tıpkı kendileri gibi olduğunu ispatlamaya giriştiler. Üstelik bu faşistlerin yanında dünün kimi “solcu”ları bugünün “liberal”leri de yer alınca tablo tamamlanmış oldu. Kendilerini “liberal-muhafazakar aydın”lar olarak tanımlayan ve AKP yanlısı geniş bir cepheyi içine alan bu çevreler kendi hizmetinde oldukları hakim sınıf kliğinin çıkarlarını korumak için, halkın mücadele tarihini, ilericilerin-devrimcilerin, düzene karşı mücadelesini, oldukça cüretkar bir şekilde çarpıtmaya ve böylelikle de günün koşullarına göre yorumlamaya başladılar.

Türk hakim sınıfları arasında, bugünün sınıfsal çıkarları için geçmişin yeniden yorumlanması çabası beraberinde, geçmişin yeniden yorumlanarak günümüzde gündemleştirilmesini de doğurmuştur. AKP’de kendini ifade eden kamp, kendisini CHP ve MHP ve diğer partilerde ifade eden kampa karşı resmi ideoloji ve resmi tarih yazımında kendi kampının sınıfsal çıkarlarını ön plana çıkaran bir yaklaşım içine girmiştir. Bu konunun ana hatlarına daha önce değinmiştik. Laiklik ilkesi ve din olgusu, devletçilik ilkesi ve serbest piyasacılık vb. vb. “ilkeler”, hakim sınıf kliklerinin emperyalist politikalar doğrultusunda yeniden ele alıp şekillendirdikleri “ilkeler” olmuşlardır.

Söz konusu iktidar mücadelesinde bugün gündemleştirilen konulardan biri de 1971 devrimci çıkışı

ve ardından da Türkiye halkının bağımsızlık, demokrasi ve özgürlük mücadelesidir. Her iki hakim sınıf kliği de bugün iktidar dalaşında, kendi sınıf çıkarları ve dolayısıyla da klik çıkarları açısından yakın siyasi tarihi ve özellikle de halkın ilerici-devrimci tarihini çarpıtarak kullanmaya çalışmaktadır.

Önce şunu net olarak ifade edelim, Türk hakim sınıf klikleri bir bütün olarak '71 devrimci çıkışının karşısında olmuşlardır. Bu tarihsel gerçeklik, pratikle fazlasıyla sabittir. Hele hele '71 devrimci çıkışının "silahlı yanı" onların en çekindikleri nokta olmuştur. Her iki klik de '71 devrimci çıkışının ve arkasından gelişen halk hareketinin karşısında konumlanmıştır. Onlar için arzulanan bu tür muhalif hareketlerin kendi sınıf çıkarlarına tabi hale getirilmesidir. Kendi sınıf çıkarları dışında her "bağımsız" yönelim şiddetle ve çabucak bastırılmakla karşı karşıyadır. Dolayısıyla '71 devrimci çıkışı Türk hakim sınıfların gerçekte pek de gündeme taşımaya arzulamadıkları bir gelişmedir. Buna rağmen bugün '71 devrimci çıkışı ve halk hareketinin tartışmaya açılması ve en genel anlamıyla bugün hakim sınıf klikleri arasında yeniden gündemleştirilmesi kendi klik mücadelelerine malzeme yapılmaya çalışılmasının nedeni nedir?

Bunun nedeni bu kliklerin kendi aralarındaki iktidar mücadelesinde günün politik çıkarlarını hayata geçirebilmek için kitleleri kazanma çabasıdır. Bu olgu daha önce de işaret etmiş olduğumuz bir gerçeğe işaret etmektedir. Bu klikler kendi aralarındaki mücadelede dönem dönem halk kitlelerinin desteğine ihtiyaç duymaktadır. Bu durum özellikle kendisini devletin çeşitli kurumlarına özellikle de bürokrasi, yargı, ordu vb. denetimini elinde tutan kliğe karşı mücadele eden hakim sınıf kliği açısından daha da geçerlidir. Çünkü bu güçlere karşı halkın gücüne dayanmak, halk desteğini arkasına almak olmazsa olmazdır. Tıpkı daha sonradan Kemalistler olarak adlandırılacak olan İttihatçıların, halkın emperyalist işgale karşı tepkisini emperyalistlerle anlaşma ve yarı-sömürge, yarı-feodal yapıda ortaklaşmaları için kullanmaları gibi. Tıpkı halkın Kemalist diktatörlüğe karşı tepkisini Demokrat Parti aracılığıyla örgütlemesi ve DP'nin 1950'de CHP'nin yerini alması gibi. Tıpkı halkın komprador büyük burjuva ve toprak ağalarının çıkarlarının temsilcisi olan DP'nin vurgunculuğuna, soygunculuğuna ve zulmüne karşı bu kez 27 Mayıs 1960 askeri darbesiyle bir kez daha CHP'nin desteklenmesinin sağlanması gibi. Yine

halkın CHP'nin faşist iktidarına karşı DP'nin devamcısı olan Adalet Partisi'nin ön plana sürülmesi gibi... **Tüm bu tarihsel gerçekler bize aynı zamanda hangi hakim sınıf kliğinin iktidarı olursa olsun halkın düzene yönelik nefreti ve muhalefettinin hakim sınıf klikleri arasındaki mücadelede bir kaldıraç olarak kullanıldığını gösteriyor.** Ve üstelik de bu olgu, halkın muhalefettinin ilerici, devrimci ve hatta komünist olarak kendini tanımlayanların katkısıyla gerçekleşmiştir. Örneğin 1945'li yıllardan sonra tek parti faşizminden, çok parti faşizmine geçiş sırasında dönemin "komünistleri" CHP'ye karşı Demokrat Parti'yi desteklemişler; 1950'den sonra komprador büyük burjuvazi ve toprak ağalarının bu kesiminin iktidarına karşı ise yine CHP'yi "ilerici-devrimci" ilan ederek destek sunmuşlardır. Böylelikle ülkemiz tarihinde halkın, ilericilerin, demokratların mücadelesi, üstelik de kendilerine komünist adını verenler tarafından egemen kliklerin kendi aralarındaki iktidar mücadelesine yedeklenmiştir. Halkın düzene karşı mücadelesi bazen Türk hakim sınıflarının bir kliğinin bazen de diğerinin peşinde çarçur edilmiştir. Halkın kendi bağımsız sınıf çıkarlarına uygun eylemi örgütlenmemiştir. Üstelik de bu tabi olma/yedeklenme durumu Marksizm adına, ilericilik-devrimcilik adına, halk yararına olduğu söylenerek savunulagelmiştir.

Bugün de yapılmak istenen budur. Bugün de halk kitlelerinin düzene, ekonomik krize, işsizliğe, zulme ve yoksulluğa karşı öfkesi hakim sınıf kliklerinin iktidar dalaşında kullanılmak istenmektedir. Üstelik bunda geçmişe göre bir hayli azalmış olsa da kendilerine komünist, ilerici-devrimci adlarını verenler "irticaya", "Fetullahçı gericiliğe", "tarikat sermayesine", "vatan-millet-Sakarya" kimi söylemler eşliğinde yedeklenenler de vardır. Bir yanda Türk hakim sınıflarının bir kampını AKP eliyle "demokrasi", "özgürlük", "askeri vesayet"e son "sivilleşme" söylemleri altında devlet aygıtında mevzilerini genişletme ve ele geçirmiş olduğu imkanları kendi çıkarları açısından kullanma çabası tüm hızıyla sürerken diğer yandan ise Türk hakim sınıflarının diğer kliği birkaç yıl önce irtica tehlikesini gündemleştirmiş, cumhuriyet mitinglerini örgütlemiş, başarısız kaldığı bugün ortaya çıkmış darbe girişimleriyle birlikte gelinen aşamada Kemalizm'in "anti-emperyalistliği", "solculuğu" yeniden hatırlanmıştır. Kuşkusuz ki amaçlanan iktidar mücadelesinde halkın düzen

partilerine özgülde de AKP'ye duymuş olduğu öfkeyi, tepkiyi bir kaldıraç olarak kullanmaktadır.

İşte böylesi bir gündemde Türk hakim sınıflarının arasındaki iktidar mücadelesinde '71 devrimci çıkışı yeniden gündeme taşınmıştır. Kamuoyunda bu çıkış bazı yönleriyle yeniden tartışılmaya başlamıştır. '71 çıkışının bugün Türk hakim sınıfları klikleri arasında yaşanan iktidar mücadelesine paralel bu dalaşın altını doldurmak amaçlı da olsa yeniden gündeme taşınması ve özellikle de kimi yeni yetme "liberal" köşe yazarları tarafından dönemin devrimci önderlerinin tartışmaya açılmasının arka planında bu gerçeklik vardır.

Kendilerini açıktan ya da üstü kapalı de olsa AKP yanlısı olarak ortaya koyan kimi "liberal-muhafazakar aydın"lar '71 çıkışının devrimci önderleri şahsında özellikle de Deniz Gezmiş ve de Mahir Çayan'ı "şovenistlikle", "darbecilikle", "kullanılmışlıkla" vb. itham etmeye başladılar. Bu liberal-muhafazakar aydınlara göre '71 devrimci önderleri "Ergenekon tarafından kullanılmış", "terör eylemlerine yöneltilmişler"di(!)

Liberal-muhafazakar aydınlar saf tuttıkları AKP'nin yanında Türk komprador burjuvazisi ve toprak ağalarının çıkarlarının temsilcisi olarak '71 çıkışının devrimci önderlerinin Kemalizm'i yanlış değerlendirmelerini kendine politik malzeme yapmakta, günümüzde tüm hızıyla süren iktidar mücadelesinde bir araç olarak kullanmaya çalışmaktadırlar.

Deniz Gezmiş ve Mahir Çayan'ın "şovenistlikle", "darbecilikle" tanımlanabilmesi, onların Türk komprador burjuvazisi ve toprak ağalarının ideolojisi olan Kemalizm'i hatalı değerlendirmelerinin sonucudur. Deniz Gezmiş'in bu zevat tarafından "şovenistlikle" suçlanmasını yanıtlamak bile abesle iştigaldir. Ancak gerek onun gerekse Mahir Çayan'ın Kemalizm olgusunu, onun faşist karakterini ve sınıfsal özünü tam olarak görememiş olmaları; bugün onların bu liberal-muhafazakar aydınlar tarafından Kemalistlikle, darbecilikle suçlanabilmelerini doğurmuştur. Kuşkusuz ki bu durum onların Kemalist olduğu ya da daha yerinde bir ifadeyle hakim sınıfların çıkarlarını savundukları, bunun için silaha sarıldıkları anlamına gelmiyor. **Gerek Deniz Gezmiş ve gerekse de Mahir Çayan Türkiye halkının mücadelesinin içinden çıkan devrimci önderlerdir ve onların kimi eksik ve**

hatalı değerlendirmeleri hiç de iddia edildiği gibi hakim sınıfların saflarında oldukları anlamına gelmemektedir.

'71 çıkışının ülkemiz devrimci ve komünist hareketi açısından önemi biliniyor. Ayrıca bunu değerlendirmeye gerek yok. Aradan geçen zaman zarfında bu çıkışın önderleri Türkiye halkının belleğinde yer etmiştir. İşte bu nedenledir ki bugün hakim sınıf klikleri arasındaki iktidar dalaşında devrimci önderlerin mücadeleleri kendi politikaları açısından kullanılmaya diğer yandan ise bu devrimci önderlerin anıları, mücadeleleri, amaç ve hedefleri bulanıklaştırılmaya, iradeleri ve eylemleri hakim sınıfların iradelerine tabi imiş gibi, '71 çıkışı darbeciliğin zemininin hazırlanması olarak yansıtılmaya çalışılmaktadır. Deli saçması olan bu iddiaların ciddiye alınır yanı yoktur. Ancak bu iddialar ile birlikte Deniz Gezmiş ve Mahir Çayan'ın Kemalizm'i ilerici değerlendiren görüşleri ileriye sürülünce iddialar ister istemez sapla samanı birbirine karıştırılarak sunulduğu için kafa karışıklığı yaratmaktadır. Ayrıca dönemin kimi hatalı pratikleri örneğin 12 Mart cuntasından önce **9 Mart Cuntasını bekleme**, üstelik bunun solcu bir darbe olacağını umma gibi beklentiler içinde olunması, durumu daha da karmaşıklaştırmaktadır. Öte yandan kendilerini Kemalist ya da Atatürkçü olarak tanımlayan hakim sınıfların Deniz Gezmiş başta olmak üzere Mahir Çayan'dan yararlanma yaklaşımı içersinde olmaları liberal-muhafazakar aydınlara bu iddialarını daha da güçlendirmiştir.

Örneğin kendini liberal-muhafazakar aydınlar olarak tanımlayan Mümtaz'er Türköne '68 kuşağı olarak adlandırılan '71 çıkışının sahiplerinin 12 Mart 1971 faşist darbesinde kimilerinin darağaçlarında, kimilerinin silahlı çatışmalarda, kimilerinin işkencelerde katledilmesini, hapishanelere atılmasını vb. göz ardı ederek bütün bu devrimci kuşağı "Darbe peşinde koşan bir nesil '68 kuşağı" olarak yansıtma cüretinde bulunabiliyor. Türköne'ye göre '68 kuşağı Avrupa'daki gençlik hareketlerinin dışında ülkemizdeki darbe şartlarını oluşturmak için sokağa dökmüştür! '68 kuşağı Türk hakim sınıfları içindeki iktidar savaşında sıradan birer piyon gibi kullanılmış ve sonra da bir kenara atılmıştır! Türköne bu yaklaşımı kitabında Ergenekon terör örgütü tutuklusunu emekli albay **Fikret Karadağ**'ın "*Ben arıyorum, şimdi 5 tane Mahir Çayan, 10 tane Yusuf İnanoğlu.*

Nerede o şekilde vatana bu kadar samimi olarak hizmet etmek için hareket etmiş insanlar nerede?" sözlerini aktararak desteklemeye çalışıyor. Böylelikle Türköne günümüzde yanında saf tuttuğu AKP'nin ve Türk hakim sınıflarının bir kesiminin geçmişe yönelik "yeni" resmi tarihini yazıyor. '71 çıkışının bu iki partisi THKO ve THKP-C'nin ordu içindeki örgütlenmeleri, kimi subaylarla vb. ilişkileri ve hatta hatta onların Türk hakim sınıflarının bir kliği tarafından "darbecilikle kullanma amaçlarında olmaları", bu örgütlenmelerin, Türköne'nin ileriye sürdüğü gibi hakim sınıfların emrinde örgütlenmeler olduğu anlamına gelmez. **Türköne kendi kullanılmışlığını, uşaklığını '68 kuşağına mal ediyor.** O dönemde sınıf mücadelesinin almış olduğu boyutu tersyüz ederek devrimci mücadeleyi karalamaya çalışıyor. Böylelikle bir taşla iki kuş vuruyor. Bir yanda '71 devrimci çıkışını günün şartlarına göre Ergenekonculukla suçluyor, diğer yandan ise Türk hakim sınıflarının "yeni" resmi tarih yazımına hizmet ediyor. Böylelikle bu tarih yazımında günümüzde "Ergenekon terör örgütü" propagandaları eşliğinde Türk devletin halka karşı işlemiş olduğu irili ufaklı suçlar, katliamlar aklanmaya çalışılıyor. (Mümtaz'er Türköne'nin kitabı için bakınız, Fatih Yaşlı, "Liberal muhafazakar aynada Türkiye", Bilim ve Gelecek Dergisi, Mart 2010, Sayı 73)

Sonuçta Türk hakim sınıflarının her iki kampı da kendi aralarındaki mücadelede halkın mücadelesini ve özellikle de bazı devrimci önderlerini, anın politik çıkarları doğrultusunda kullanma çabası içindedirler. Böylelikle bir yandan halkın bu önderlere olan sempatisini kendi sınıf çıkarlarını güçlendirmek için kullanmayı umarken, diğer yandan bu önderler şahsında bağımsızlık, demokrasi, özgürlük ve sosyalizm mücadelesinin içini boşaltmaya, kendi iktidar mücadelesine tabi kılmaya çalışmaktadırlar. Her iki kliğin de asıl amacı kendi sınıf çıkarlarıdır.

Bu nedenle kendisini AKP'de temsil eden hakim sınıflar 1950 sonrası ve özellikle de '80 sonrası elde ettiği mevzileri genişletme ve devlet iktidarını tam anlamıyla hakim olarak kendi çıkarlarını sağlama almayı ve daha fazla kâr elde etmeyi amaçlamaktadır. Bunun için de kendi "emrinde" bulunan liberal-muhafazakar aydınları Türkiye tarihini kendi klik çıkarlarına göre yeniden yazmaya teşvik etmektedir. Son dönemde bu alanda artan külliyat bu nedendir. TC'nin resmi ideolojisi Kemalizm'i günün şartla-

rına ve pek tabii ki kendi klik çıkarlarına göre "yeni" bir resmi ideoloji olarak üretme ve buna bağlı olarak "yeni" bir resmi tarih yazma çabasının arkasında hakim sınıfların bu kliğinin çıkarları vardır. Öte yandan kendisini CHP'de, MHP'de ifade eden klik ise AKP karşısında kaybetmiş olduğu mevzileri yeniden kazanma ve halihazırda elinde tutmuş olduğu bürokrasi, ordu, yargı vb. aygıtların önemli mevzilerini koruma amacındadır. Bunun için Kemalizm, bir "kurtuluş ideolojisi" olarak yeniden parlatılmakta, 1930'lu yılların özlemi artmaktadır! Bu yıllar bu kliğin "bağımsızlık", "çağdaşlık", "ilericilik" olarak "altın çağı" şeklinde yansıtılmaktadır. Biz biliyoruz ki bu yıllar TC faşizminin Kemalist diktatörlük altında kendini ifade ettiği halkın vahşi sömürü altında olduğu yıllardır. Bu komprador klik, devlet iktidarını tam anlamıyla elinde tuttuğu dönemlere özlem duymaktadır. Bunun için darbe de dahil pek çok girişimde bulunuyor, ancak dünya üzerindeki şartların uygun olmaması, emperyalistlerin destek vermemesi nedeniyle bu politikalarında başarılı olamamıştır. Bir dönem "irtica" tehlikesini politik gündem yapan bu klik, bugünlerde "sol"culuğunu keşfetmiş, "emekten yana", "devrimcilikten yana" bir politik söylem geliştirmeye başlamıştır. Örneğin Cumhuriyet gazetesi "sosyal demokrat" olduğunu hatırlamış, işçi haberlerine ağırlık vermeye başlamış, yolsuzluk karşıtı kesilmiştir. Keza Deniz Gezmişlerin mezar anmasını binlerce kişi katıldı diye haberleştirebilmektedir. Aynı durum Doğan Medya için de geçerlidir. Onlar da Deniz Gezmiş anmasını uzun uzun haberleştirebilmektedir. Sonuçta AKP'nin yandaş medyası dışında "sola", "devrimcilere" yönelik utangaç da olsa bir ilgi bulunmaktadır.

Son birkaç yıldır Türkiye halkının yiğit önderleri, '71'in devrimci önderleri şahsında popüler TV dizilerinde canlandırılmakta, haklarında çıkan kitaplar çok satanlar listesinde yer bulmaktadır. **Bunun tek istisnası '71 devrimci çıkışının bir diğer temsilcisi İbrahim Kaypakkaya'dır.**

Saklanmaya çalışılan meşale

Hakim sınıf kliklerinin emrindeki entelijansiya açısından özellikle Deniz Gezmiş, bir hayli popüler ve kendileri için tehlikesiz bir figür olarak kabul edilmişken ve belli yönleriyle Mahir Çayan da buna dahil edilebilirken (örneğin TV dizilerinde ona atfen rol kesilebilirken) aynı dönemin bir diğer gençlik

önderi İbrahim Kaypakkaya hem ismiyle hem de cismiyle yok sayılmaktadır. Türk entelijansiyesi '68 devrimci kuşağı ya da '71 devrimci hareketi gündeme geldiğinde Kaypakkaya'yı ya yok saymakta ya da mecburen şöyle bir değinip geçmektedir. Popüler TV dizilerinde bir figüran bile olamamaktadır. İsmi en fazla makalelerde, anlatımlarda şöyle bir değinilip geçilen "ser verip sır vermeye yiğit" olarak yer almaktadır. **Kaypakkaya, Türk hakim sınıflarının her iki kliği tarafından kendi iktidar dalaşlarında ve buna uygun olarak üretilen tarih yazımlarında kullanılmamaktadır.**

Kendilerini liberal-muhafazakar olarak tanımlayan entelijansiyanın '71 devrimci önderlerini "darbecilikle", "komploculukla" ve nihayet "Kemalistlikle" suçlamasında Kaypakkaya adı anılmamaktadır. Öyle ya, o da '68 kuşağı değil mi? Onun da Kemalist olması, onun da darbeci olması gerekmez mi? Bu liberal-muhafazakar tarih yazımında açıktır ki Kaypakkaya'ya yer yoktur. Kendilerini bugün Kemalistler olarak adlandıran entelijansiya ise Deniz Gezmiş'e yüksek sesle, Mahir Çayan'a alçak sesle sahip çıkarken, Kaypakkaya karşısında suskunluğa gömülüyor, ya da en iyi ifadeyle küfürler havada uçuşuyor! Örneğin bu çevrelerden bazıları "İbrahim Kaypakkaya'nın hainliği, Mahir Çayan'ın ulusalcılığı"ndan bahsedebiliyor. (www.kemalistler.net adlı internet sitesinde Kemalistler.blogcu.com/ibrahimkaypakkayaninhainligi-mahircayaninulusalciligi_4081262html.84k, aktaran Aycan Epikmen, "Taraf gazetesi, Rasim Kütahyalı huzurumuzu neden kaçırıyor? Teori ve Politika, sayı: 51-52)

Dolayısıyla Kaypakkaya hakim sınıflar arasındaki mücadeleye paralel olarak ortaya atılan tartışmalarda ne İsa'ya ne Musa'ya ve hatta ne Muhammed'e yaranabiliyor!!! **Kaypakkaya bugün Türk hakim sınıflarının her iki kampının arasındaki mücadelede ileriye sürmüş olduğu tezler nedeniyle diğer '71 önderleri gibi "hazmedilemiyor", klik dalaşlarına "malzeme konusu" yapılamıyor ve en önemlisi de "vatan hainliğine" devam ediyor!**

İbrahim Kaypakkaya'yı '71 çıkışında farklı kılan yön nedir? Onun Türk hakim sınıflarının klik dalaşında bile adının anılmasından imtina edilen sebep nedir? Türkiye halkının yakın tarihi hakim sınıfların bugünkü politik iktidar kavgasında yeniden gündem olmuş ve çarpıtılarak da olsa "yeni" bir tarih yazma gündeme gelmişken, bu tarih yazımında İbrahim

Kaypakkaya'nın adı neden geçmemektedir? Yakın tarihsel geçmiş bugün açısından özellikle de "liberal-muhafazakar" entelijansiya tarafından yeniden ele alınıp "mahkum" edilirken ve "yeni" bir resmi tarih yazılırken, bu resmi tarihe ve dolayısıyla resmi ideolojiye en etkili eleştirileri getirmiş olan İbrahim Kaypakkaya neden yok sayılmaktadır? Ya da yazımızın en başında ifade ettiğimiz üzere İ. Kaypakkaya'nın adı neden hala bugün Türk hakim sınıflarının bütün temsilcileri açısından, onların "ulusalca-liberal-muhafazakar" bilimum entelijansiyesi tarafından halen bir tehlikedir ve "görüldüğü yerde başı ezilmelidir" muamelesine tabi tutulmaktadır?

Tüm bu sorulara uzun uzun yanıtlar verilebilir. **Ancak kısaca İbrahim Kaypakkaya'nın '71 devrimci çıkışının komünist yüzü olduğunu ve bugün de sahnelenen oyunda "rol çalamamasının" nedenini oluşturduğunu ifade etmiş olalım.** İ. Kaypakkaya'nın meselelere sınıfsal yaklaşımı, onun Türk hakim sınıfları arasındaki klik mücadelesinde bugün ortaya atılan analizlerde "yeni" bir tarih yazımında yer almasını imkansız kılmaktadır. Çünkü Kaypakkaya tezleriyle bugün kendilerini en genel anlamıyla Kemalistler olarak tanımlayan, hakim sınıfların "ulusalci", "laik", "liberal" kliğiyle (ki bunların faşist oldukları tartışma götürmezdir) kendilerini AKP'de ifade eden klik ve onların "liberal-muhafazakar" (ki bunların da faşist oldukları tartışma götürmüyor) "aydın"ları tarafından kullanılmamaktadır. Kullanmayı bırakalım, Kaypakkaya, tezleriyle, klikler çatışmasında, var olan danışıklı dövüş ve meselenin sınıfsal içeriğini net olarak tanımladığı için **tehlikeli olmaya** devam etmektedir.

Dolayısıyla bugün klik dalaşına paralel olarak oluşturulmaya çalışılan "yeni" resmi ideoloji ve onunla bağlantılı "yeni" resmi tarih yazımının önünde en büyük engel Kaypakkaya'nın temsil ettiği ideoloji ve onun bu ideoloji doğrultusunda Türkiye'nin yakın siyasi tarihini, özellikle de Kemalizm'i apaçık sınıfsal karakteriyle ortaya koyarak, halkın sınıfsal çıkarları doğrultusunda yazmış olmasıdır.

Resmî ideolojiden ve resmî tarih yazımından kopuş

Çin Devrimi'nin önderi Mao Zedung 1938 yılında, "ÇKP'nin Milli Savaşta Rolü" başlıklı, ÇKP'nin VI. Merkez Komitesi 6. Genel Toplantısına sunmuş olduğu raporda; komünistlerin, Marksist ol-

dukları için enternasyonalist olduklarını ama Marksizm'i ancak ve ancak yaşadıkları ve mücadele ettikleri ülkelerin somut özellikleriyle kaynaştırabildikleri ve bu anlamıyla "milli" bir biçim kazandırabildikleri oranda başarılı olabileceklerini vurgulayarak, Marksizm-Leninizm'in büyük gücünün, bütün ülkelerin somut devrimci pratiğiyle bütünleşebilmesinden ileri geldiğini ve Çin Komünist Partisi'nin de sorununun Marksizm-Leninizm teorisini Çin'in somut koşullarına uyarlamayı öğrenmek olduğunu ifade etmektedir. Mao Zedung, Çin komünistlerine, Çin'in özelliklerinden kopuk bir şekilde Marksizm'den söz etmelerini soyut bir Marksizm, boşlukta yüzen bir Marksizm olarak tanımlamakta ve bunun önüne geçebilmek için komünistlerin Marksizm'i, her yansıması mutlaka bir Çin özelliği taşıyacak şekilde Çin'de somut olarak uygulamak yani Marksizm'i Çin'in somut özellikleri ışığında uygulamayı, ÇKP'nin acilen kavrayıp çözmesi gereken bir sorunu olarak ortaya koymaktadır. (Mao Zedung, Seçme Eserler, II. Cilt, Kaynak Yayınları, Sf: 217-218)

Bu yaklaşımından hareketle, herhangi bir ülkede Marksizm'den (ve kuşkusuz ki bilimin ilerleyen aşamaları olan Leninizm ve Maoizm'den) bahsedebilmemiz için; o ülkede Marksizm olarak ortaya atılan tezlerin, ülkenin somut özellikleriyle ilişkilendirilmesi, o ülkenin başta ekonomik yapısı olmak üzere sosyal, tarihi, kültürel, askeri vb. bir dizi alandaki nitelikleriyle birleştirilmesi gerekir. Yoksa Marksizm soyut bir teori olarak kalmaktan öteye gidemez ya da Marksizm adına sunulanlar, Marksizm dışında her türlü dünya görüşü olabilir. Böyle bir yaklaşımın, Marksizm adına yola çıkanları başarıya ulaştırıyacağı açıktır.

Nitekim ülkemizde de komünist hareket oldukça erken bir tarihte ortaya çıkmasına rağmen, ülkenin somut özellikleriyle ilişkilendirmediği için ülkemizin kendine has özelliklerini kavrayıp, bu özellikleri Marksizm'le yorumlamadığı için, uzun yıllar boyunca, Marksist bir çizgiyi savunmak yerine, revizyonist, sınıf işbirlikçisi, sosyal-şoven bir çizgi izleyebilmiştir. Böyle bir çizginin komünist olarak tanımlanamayacağı çok açık olduğu gibi ülkemizdeki komünist hareket bu pratik tutumuyla halkın düzene karşı olan tepkisini, hakim sınıfların arasındaki iktidar dalışına yedekleyebilmiştir. Kuşkusuz bunun çeşitli sebepleri bulunmaktadır. En başta gelen neden-

lerden biri; ülkemizde Marksizm adına ortaya çıkanların, Türk hakim sınıflarını ve onların temsil ettikleri ideolojiyi doğru kavrayamamaları olmuştur. **Türk devletinin kurucu ideolojisi olan Kemalizm'e olduğundan farklı bir misyon biçilmesi, ülkemizde komünist hareketin en büyük hatalarından biri olmuştur.**

Ülkemizde komünist hareket ise daha henüz ortaya çıkış aşamasında komprador büyük burjuva ve toprak ağalarının temsilcileri tarafından, aralarında TKP Genel Başkanı M. Suphi ve Genel Sekreteri Ethem Nejat'ın da bulunduğu, çoğunluğu Merkez Komite üyesi 15 komünistin 28-20 Ocak 1922'de Karadeniz'de vahşice bir katliamla ortadan kaldırılmaları sonucunda, reformist-revizyonist bir çizgiye savrulmuş ve yaklaşık 50 yıllık bir süre boyunca, ülkemizde Marksizm adına sınıf işbirlikçisi, sosyal-şoven bir çizgi izlenmiştir. Bu tarihten sonra ülkemizde Marksizm adına söylenenler ve pratiğe geçirilenler, Türk hakim sınıflarının politikalarının destekçisi olmaktan öteye geçmemiştir. Bu tarihten sonraki yaklaşık 50 yıl boyunca ülkemizde komünist hareket Türk hakim sınıflarının resmi ideolojinin karşısında değil, tam aksine onun yanında yer almıştır. Dolayısıyla ülkemizde Marksizm adına işçi sınıfının ve emekçi halkın bağımsız ideolojik duruşu ve bu anlamıyla "kendi tarihi" yazılmamıştır. Savunulan ideolojinin hakim sınıfların resmi ideolojisi, yazılan tarih de hakim sınıfların resmi tarihi olmuştur.

Ülkemizde M. Suphi TKP'si sonrası Marksizm adına yola çıkanların TC devletinin kurucu ideolojisi olan Kemalizm'i liberal burjuvazinin değil liberal demokratik eğilimin temsilcisi olduğu şeklindeki yanlış tahlili beraberinde neredeyse yarım yüzyıllık bir dönem boyunca Kemalizm'e karşı bazen aktif destek bazen de hayırhah tutum takınmalarını getirmiştir. Bir başka ifadeyle ülkemizdeki komünist hareket olarak kendini tanımlayanlar Kemalizm'in Türk komprador büyük burjuvazi ve orta burjuvazinin en sağ kanadının ideolojisi değil de orta burjuvazinin yani ulusal burjuvazinin ideolojisi olduğu yönündeki tespitleri beraberinde Kemalizm'in emperyalizme karşı bir ulusal kurtuluş mücadelesi verdiğini, burjuva demokratik devrimi yaptığını ve feodalizmi tasfiye ettiğini ve bu nedenlerle "ilerici" bir hareket olduğunu; tüm bu özellikleri içinde barındıran hareketin ise sosyalizmin şartlarını olgunlaştıracığı için desteklenmesi gerektiğini ileri

Ülkemizde komünist hareket adına uzun yıllardır savunulan çizgi Türk hakim sınıflarının resmi ideolojisi olan Kemalizm'in desteklenmesi yönünde olmuştur. İlk kez Kaypakkaya Kemalist ideolojiyi "liberal" burjuvazinin bir ideolojisi olarak orta burjuvazinin sağ kanadının ve komprador Türk büyük burjuvazisinin (ve toprak ağalarının) sınıf çıkarlarını temsil ettiğini ortaya koymuştur.

sürerek işçi sınıfının ve köylülerin kendiliğinden gelme hareketini hakim sınıfların ardında yedekleyebilmişlerdir. Üstelik bu destek Türk devletinin daha kuruluş yıllarında kendi iktidarını sağlamlaştırabilmek için işçi sınıfına yönelik katliamlarına (örneğin 1928'de Şimendifer grevinde Adana'da 9 işçi katledilmiştir) ve başta ezilen bağımlı Kürt ulusu olmak üzere (Şeyh Said isyanı ve diğerleri) diğer azınlık milliyetlere yönelik (Ermeni, Rum, Süryani soykırımı, "Vatandaş Türkçe konuş kampanyaları" vb.) katliamlara rağmen verilebilmiştir. Kemalistlerin Türkiye Kürdistanı'ndaki katliamları "feodalizmin tasfiyesi" adı altında utanç verici bir şekilde desteklenmiştir. Ülkemizde komünist hareket adına böyle sınıf işbirlikçisi ve sosyal-şoven pratikler savunulmuştur. Böylelikle resmi ideoloji ile aynı zeminde konumlanmış resmi ideoloji ve onun yeniden üretilmesinin en önemli ayaklarında biri olan resmi tarih yazımına yönelik en ufak bir eleştiri getirilmediği için Türk hakim sınıfları ile ortaklaşmıştır.

Ülkemizde komünist hareket adına gerçekleştirilen ve kuşkusuz ki komünist çizgi dışında her şey olan bu pratik ve teorik duruş ancak ve ancak, Marksizm-Leninizm-Maoizm'in ülkemiz topraklarında ilk temsilcisi olan Kaypakkaya tarafından mahkum edilecektir. '71 çıkışının komünist yüzünü oluşturan Kaypakkaya kısacak siyasi yaşamında içinde yer aldığı devrimci faaliyette revizyonizme, oportünizme ve her türden sınıf işbirlikçisi ve sosyal-şoven yaklaşıma karşı mücadele etmiş, revizyonizmi reddederek ortaya koymuş olduğu tezlerle ülkemizde Marksizm'in gerçek anlamda ilk kez ortaya konulmasına ön ayak olmuştur.

Bu anlamıyla Kaypakkaya'nın tezleri M.Suphi önderliğindeki TKP'nin kısacık dönemi hariç ülke-

mizdeki komünist hareketin kendisini yeniden ifade etmesinin somut ifadesi olmuştur. Kaypakkaya tezleriyle Marksizm'in ülkemizin somut koşullarına uygulanmasının ilk adımlarını atmış, bu doğrultuda başta ülkemizin sosyo-ekonomik yapısı olmak üzere tarihsel, kültürel, ulusal, askeri, siyasi bir dizi alandaki somut özelliklerinin MLM bilimiyle tahlil edilmesi söz konusu olmuştur. Böylelikle ülkemizde komünist hareket gerçek anlamıyla Kaypakkaya'nın ileriye sürmüş olduğu tezler ve pratik duruşuyla yeniden vücut bulacak ve 50 yıllık bir süre boyunca Marksizm adına ileriliklik, devrimcilik adına Türk hakim sınıflarının şu veya bu kliğinin destekçisi olma durumundan kurtulacaktır.

Bir komünist hareketin gerçekten komünist olup olmadığının en iyi göstergelerinden birisi (diğer nedenler bir yana) mücadele yürüttüğü ülkede hakim sınıflara ve onların iktidar aracı olan devlet aygıtına yaklaşımıyla ortaya konulabilir. Bazen "devlet tahlili" meselesi Marksistlerle revizyonistleri ayıran başlıca olgulardan biri olarak ortaya çıkar. Bu nedenle bir ülkedeki hakim sınıflara ve onların devlet aygıtına yaklaşım bu sınıfların ve onların devletinin "resmi ideolojisi"ni değerlendirmenin içeriği o ülkedeki komünist hareketin niteliğini de belirler.

Ülkemizde komünist hareket adına uzun yıllardır savunulan çizgi Türk hakim sınıflarının resmi ideolojisi olan Kemalizm'in desteklenmesi yönünde olmuştur. İlk kez Kaypakkaya Kemalist ideolojiyi "liberal" burjuvazinin bir ideolojisi olarak orta burjuvazinin sağ kanadının ve komprador Türk büyük burjuvazisinin (ve toprak ağalarının) sınıf çıkarlarını temsil ettiğini ortaya koymuştur. Dolayısıyla ilk kez Türk hakim sınıflarının devlet aygıtı ve onun temel ideolojisi olan Kemalizm'le köklü bir kopuş yaşanmasına ön ayak olmuştur. Bu köklü kopuş doğallığında Kaypakkaya'nın resmi tarih yazımına karşı da eleştirel bir yaklaşımla ele almasını doğurmuş ve özellikle "milli mücadele" dönemi "milli mücadele" ve sonrası 27 Mayıs 1960 askeri darbesine kadar geçen yakın siyasi tarih ilk kez Türk hakim sınıflarının şu veya bu kliğinin bakış açısıyla değil tarihsel materyalist bir ele alışla, MLM bir bakış açısıyla tahlil edilerek parlak bir şekilde çözümlenmiştir. Böylelikle ilk kez Türkiye tarihi burjuvazinin bakış açısıyla değil işçilerin, köylülerin sınıf çıkarları açısından ortaya konulmuştur.

Her ne kadar Kaypakkaya'nın tezlerinin doğru anlaşılabilmesi için bütünlük içinde değerlendirilmesi gerektiği açıkken, konumuz dahilinde sadece Kemalizm üzerinde durmamızın zorunluluğu bizi ister istemez sınırlandırmaktadır. Bu bahisle onun tezlerinin bütünü bir yerde özellikle Kemalizm ve onun yeniden üretilmesinin en önemli araçlarından biri olan resmi tarih yazımına karşı ortaya koymuş olduğu değerlendirmelerden hareket edilecektir.

Kaypakkaya'nın tezlerinin birbirleriyle bir bütün oluşturduğu ve bu anlamıyla da birbirinden kopartılarak değerlendirme yapılmasının pek de sağlıklı olmayacağına bilincinde olarak meseleye yaklaşırken şunlar ifade edilebilir:

Kaypakkaya'nın, TDH içinde ve ilerici kamuyunda "ser verip sır vermeyen yiğit" olduğu ele alınışından sonra adeta onun alâmetifarıkası haline getirilen iki yaklaşım bulunur. **Bunlardan birincisi onun Kemalizm değerlendirmesidir. Diğeri ise milli mesele makalesi ve bu bağlamda Kürt ulusal sorununa yaklaşımıdır.** O TDH içinde genel olarak bu iki konuda ifade ettiklerimizle anılmakta diğer meselelerde ise iflah olmaz bir köylü devrimcisi ya da "Maocu" olarak yaftalanmaktadır. Onu bir komünist önder olarak görüp onun en önemli yanına yani Marksist-Leninist-Maoist bir önder olmasını, kurmuş olduğu partinin Büyük Proleter Kültür Devrimi'nin ürünü olduğunu açık açık yazmasını bir kenara bırakmanın nasıl bir yaman çelişkiyi barındırdığını bir kenara bırakırsak Kaypakkaya'nın tezlerinin birbiriyle ilişkisi kopartılıp sahiplenmenin onu daha baştan anlamamaya karşılık geldiğini ifade edelim. Ya da sahiplenildiği ileriye sürülen kimi tezlerin gerçekte bu tür bir ele alışla boşa çıkartıldığını belirtelim.

Kaypakkaya'nın ileriye sürmüş olduğu tezlerin bütünlüklü bir dünya görüşünün MLM'nin bir ürünü olduğu, bunun kabulü olmadan onun ileri sürdüğü tezlerin kavranmasının mümkün olmadığı bir ön koşul olarak algılanmalıdır. Onun tezlerinin birbiriyle diyalektik bütünlüğü pratik duruşunun ülke topraklarındaki M. Suphi sonrası komünist pratiğin ilk temsilcisi olmasına da yol açmıştır. Dolayısıyla Kaypakkaya sadece örneğin Kemalizm ve milli mesele konularında ileriye sürmüş olduğu tezlerden dolayı komünist değildir. Tam aksine bunlar biraz da sonuçtur. Kaypakkaya MLM dünya görüşüne sahip olduğu için bu tezleri ileriye sürmüştür. Ya da Kema-

lizm ve milli mesele konusunda tutarlı bir tavır ortaya koyabilmiştir. Bu nedenle Kaypakkaya'nın tezlerinin bütünlüklü bir bakış açısının ürünü olduğu MLM bakış açısının bir sonucu olduğu ve bunun da bütün yaklaşımına damgasını vurduğu dikkate alınmalıdır. **Kaypakkaya MLM olduğu için komünisttir. Komünist olduğu için MLM'nin bu topraklardaki ilk temsilcisidir.** Dolayısıyla Kaypakkaya'nın tezleri bütünlüklü tezlerdir ve bunlara ruhunu veren MLM'nin bilimsel yaklaşımıdır. Bu nedenle onun ileriye sürmüş olduğu tezler birbirleriyle ilişkili olarak değerlendirilmeli ve öyle kavranmalıdır. Örneğin onun Kemalizm tahliline verilen önem aynı zamanda Kaypakkaya'nın bir MLM olarak devlet aygıtını, devletin üzerinde yükseldiği sosyo-ekonomik zemini ve bunun doğal bir sonucu olarak Kemalizm'in şekillenmesini çözümleyebilmesini doğurmuştur. Bir başka ifade ile Kaypakkaya'nın Kemalizm tahlili sadece basit bir "üst yapı" analizi değildir. Onun Kemalizm tahlili böyle dar hukuksal-formalist bir bakış açısına indirgenemez. Kaypakkaya'da Kemalizm çözümlenmesi Türk hakim sınıflarının "liberal" eğilimli komprador büyük burjuvazinin "milli mücadele" yıllarında önderliği ele geçirmesi ve daha "milli mücadele" yıllarında emperyalistlerle işbirliği içinde yarı sömürge, yarı feodal bir sosyo-ekonomik yapı üzerinde şekillenmesi ve onun resmi ideoloji olarak var olması olarak ortaya konulur.

Kaypakkaya'nın Kemalizm'i ele alış, sadece bir "üst yapı" kurumu olarak Türk hakim sınıflarının faşist ideolojisi olarak ortaya konulması değildir. Kaypakkaya'nın aynı zamanda bir devrimin gerçekte devrim olup olmadığının en önemli göstergelerinden biri olarak "**mülkiyet ilişkilerine**" dair de bir yaklaşımı söz konusudur. Kaypakkaya Kemalizm tahlili ile aynı zamanda (bugün onun Kemalizm tezlerini sahiplenen bir kısım çevrenin üzerinde durmadığı) ülkenin sosyo-ekonomik yapısını da değerlendirmektedir. Kaypakkaya'nın bu yaklaşımının, onun tezlerinin bütünlüğü içinde bir anlamı bulunmaktadır. O, ülkenin yarı-sömürge, yarı-feodal yapısının olduğu gibi korunduğu, Kemalizm'in bu alt yapı üzerinden şekillenen hakim sınıfların sınıfsal çıkarlarının ifadesi olarak faşist bir ideoloji olduğunu ortaya koymaktadır.

Kaypakkaya Türk komprador burjuvazisinin güçsüzlüğünü, emperyalizmle ilişkisi ve toprak ağalarıyla işbirliğini ifade ederek bu sınıfların resmi ideolojisinin faşist karakterini ortaya koymaktadır. Bu

anlamda Kaypakkaya'nın Kemalizm değerlendirmesini "anlamak" onun ülkenin sosyo-ekonomik yapısını nasıl değerlendirdiği, bu alt yapı üzerinden yükselen hakim sınıfların ve onların devlet aygıtının niteliğinin ne olduğunu ortaya koyuşunu kavramakla birebir ilintilidir. **Bunun dışında bir ele alış Kaypakkaya'nın Kemalizm değerlendirmesini sadece sözde kabul etmektir.** Kaypakkaya Türk büyük burjuvazisi ve toprak ağalarının bir kesiminin "milli mücadele"nin önderliğini ele geçirdiğini ifade ederken daha sonradan 1930'lu yıllarda Kemalizm olarak adlandırılacak resmi ideolojiyi temsil eden İttihatçı kadronun bu sınıfın temsilcileri olarak daha "milli mücadele" dönemi içindeyken emperyalistlerle pazarlığa giriştiğini ifade ederek sömürgeleştirilmiş toprakların kurtarıldığını, sultanlığın kaldırıldığını ama yarı-sömürge yarı-feodal yapının olduğu gibi kaldığını tespit etmektedir. Böylelikle bir yandan "milli mücadele" içinde bu mücadelenin önderliğini ele geçiren Türk burjuvazisinin daha savaş yıllarında kompradorlaştığını, bu kesime ek olarak eski İttihatçı komprador büyük burjuvazinin bir kesiminin de "milli mücadele" sonrası ortaya çıkan iktidarda yer aldığını, Kemalist iktidarda hakim olan unsurları meydana getirdiğini ortaya koymuştur. İşte Kemalizm bu unsurların iktidarının ideolojisi olarak şekillenmiştir.

Bu nedenle Kaypakkaya'nın Kemalizm değerlendirmesi "rastgele" ortaya atılmış ya da genç bir devrimci önderin "tesadüfe bağlı" olarak ortaya atılmış fikirler toplamı değildir. Tam aksine ayakları sağlam bir şekilde yere basan, ülkenin sosyo-ekonomik yapısındaki "değişim" başta olmak üzere emperyalizmle ilişkiler, Osmanlı'nın tarihsel geçmişi ya da dış gelişmeler, örneğin Ekim Devriminin muazzam etkisi vb. bir dizi somut özelliğin ve konjonktürel gelişmenin dikkate alınması ile ortaya konulan değerlendirmeler olduğu ifade edilmelidir.

Kaypakkaya'nın Kemalizm değerlendirmesi onun Türk hakim sınıflarının tarihsel sürecini doğru çözümlemesiyle ilgilidir. Örneğin Tanzimat Dönemi Osmanlı hakim sınıflarının serbest rekabetçi kapitalizme eklenmeleri ve içteki iktidar dalaşının bu kapitalist ülkelere dayanılarak verilmeye başlanması ya da İttihat Terakki'de temsil edilen Türk hakim sınıflarının çeşitli emperyalist ülkelerle ortak iş tutmak için başvurdukları bin bir yöntemle Kemalistlerin "eski" İttihatçı, "yeni" Kemalistler olarak Türk

hakim sınıfları adına emperyalistlerle girmiş oldukları ilişkiler arasında bir kopuş değil tam aksine bir **süreklilik** söz konusudur. Bu kavrayış nedeniyle Kaypakkaya gerek Jön Türkleri ve gerekse de Kemalistleri emekçi sınıfların sırtından iktidara gelen komprador burjuvazi ve toprak ağalarının temsilcileri olarak nitelemekte ve her iki kesimin de Türkiye'nin yarı-sömürge yapısını aynen koruduğunu söylemektedir. Tek farkla; Kaypakkaya Jön Türklerin sultanlığı korudukları halde Kemalistlerin sultanlığı kaldırdığını ve bir de işgal altındaki toprakların bir kısmını kurtardıklarını ve böylece Türkiye'nin sömürge, yarı-sömürge ve yarı-feodal yapısının yarı-sömürge yarı-feodal bir yapıya evrildiğini ifade etmektedir.

Dolayısıyla bugün Kaypakkaya'nın Kemalizm değerlendirmesinin "en ileri" değerlendiren bakış açıları, onun bu tezlerini ülkenin sosyo-ekonomik yapısıyla eşgüdüm içinde olduğu, önce Osmanlı sonra da Türk hakim sınıflarının emperyalist ülkelerle ilişkisinin sürekliliği ve Kemalizm'in bir burjuva ideolojisi olarak ülkenin içinde bulunduğu durumdan bağımsız olarak şekillenmediği, bu "üst yapının" ülkenin "alt yapısından" kaynaklandığı ve onun bir ürünü olarak ortaya konulmuş olduğunu göz ardı etmektedirler. Bu nedenle Kemalizm olgusunu sadece ve sadece dar hukukçu-kuramsalci bir anlayışla değerlendirmekte ve üst yapı kurumu olarak "bağımsız" ele almaktadırlar. **Böyle bir ele alış beraberinde Kemalizm'in gerçek muhtevasından, sınıfsal özünden kopartılmasına ve ona olur olmaz özellikler yüklenmesine açık kapı bırakmaktadır.** Kemalizm'i ilerici olarak değerlendiren kimi devrimci yapıların, Kemalizm'i "bir ulusal kurtuluş hareketi" ve özellikle de "bağımsızlıkçı" değerlendirmeleri ülkemize emperyalizmin 1945 sonrası girdiğini ileri sürmeleri ya da yarı-sömürgeleşmenin bu tarihten başladığını söyleyebilmelerinin arkasında yatan neden budur.

Kemalizm ülkemizde daha en başından beri emperyalizmle işbirliği ve halka karşı saldırı olarak şekillendiği, süreçle birlikte resmi ideoloji haline geldiği ve bu ideolojinin yeniden üretilebilmesi için tarih yazımının "biz bize benzerizci" ele alışlarla, ırkçı-şoven tezlere dayanan bir resmi tarih yazımına dayandırıldığı göz önüne alındığında ve bunun doğrudan doğruya ülkemizdeki devlet örgütlenmesinin niteliğinin çözümlenmesi ile ilişkisi dikkate alındı-

Kemalist ideolojinin şekillenmesi ve 1930'lu yıllarda "Kemalist tek parti diktatörlüğünün" faşist resmi ideolojisi olarak tanımlanması ikinci paylaşım savaşı sonrası ve 1960'lı yıllarda bir resmi ideoloji olarak geçirmiş olduğu evrimin bilimsel bir şekilde analiz edilebilmesini Kaypakkaya'nın Kemalizm tahliline ve tarihsel materyalist yöntemine borçluyuz.

ğında meselenin bilhassa Türkiye devrim hareketi açısından ne kadar önemli olduğu, yaşamsal bir karakter taşıdığı rahatlıkla anlaşılabilir.

Bu yapılmadığında Türkiye devriminin hedeflerinde bir belirsizlik ortaya çıkacağı aşıkardır. Üstelik bu tarz bir ele alış, beraberinde Türkiye devrim hareketinin ittifak güçleri arasına Kemalistleri ve onların temsil ettiği sınıfları da dahil etme anlamına gelir ki bu daha baştan devrimci hareketin doğrudan sınıf düşmanımızla "işbirliğine" girmesi demektir. Bunun tarihsel tecrübesi neredeyse yarım asırlık T"K"P'nin mücadele tarihiyle sabittir.

Bu nedenle Kemalizm'i sadece bir üst yapı kurumu olarak değerlendirmeyip onun hangi sınıfların ideolojisi olarak ortaya çıktığını ve dolayısıyla da nasıl bir sınıfsal niteliğe sahip olduğunu ortaya koymak son derece önemlidir. **Kemalist ideoloji Kaypakkaya'nın oldukça doğru bir çözümlemesiyle isabetli bir şekilde teşhis ettiği üzere bir ulusal burjuva ideoloji değil komprador burjuvazi, orta burjuvazinin en sağ kanadının ideolojisi olarak şekillenmiştir.** Diğer bir ifadeyle Kemalist hareket liberal eğilimi yani orta burjuvazinin sağ kanadını ve komprador Türk büyük burjuvazisinin sınıf çıkarlarını temsil ediyordu. Bu anlamıyla Kemalizm emperyalizm koşullarında emperyalizme karşı bir ulusal kurtuluş mücadelesiyle değil bu mücadelenin önderliğini ele geçiren itilaf emperyalistleriyle pazarlığa oturan ve başta Türkiye'de yeni yeni filizlenen komünist hareket olmak üzere her türlü halkçı-ilerici gelişmeyi, örgütlenmeyi ortadan kaldırmanın; Sovyetler Birliği tehlikesine karşı bir tampon devlet olarak konumlanmak için sömürge yapı yerine yarı-sömürge, yarı-feodal iktisadi yapıya seve seve razı olmanın ideolojisidir.

Kaypakkaya'nın Kemalizm'in sınıfsal niteli-

ğine dair bu çarpıcı çözümlemesi ve özellikle de Kemalist hareketin gelişimine dair ortaya koymuş olduğu yaklaşım aynı zamanda Kemalist hareketin kimi çevrelerin ısrarla iddia ettiği gibi bir burjuva demokratik devrim gerçekleştirdiğini yadsır. Ki bugün aralarında kimi devrimci yapılar da olmak üzere bazı çevreler "Kemalist devrimin" yarım kalmış bir burjuva devrimi olduğunu ileriye sürerler. Bunun için de Kemalistlerin "üst yapısal" devrimleri yaptığını, ancak "alt yapısal" devrimleri (örneğin toprak reformu) yapmadığını kanıt gösterirler. Daha başından ifade etmek gerekirse Türk komprador büyük burjuvazisinin temsilcileri olarak Kemalistlerin böyle bir amaçları yoktur. Daha başından itibaren daha sonradan Kemalistler olarak adlandırılacak İttihatçı kadronun devrim yapmak diye bir derdi olmamıştır. **Bu yönlü bir söylem tamamen propagandan ibarettir ve Türk komprador burjuvazisinin kendi iktidarını meşrulaştırma, sağlamlaştırma amacını taşır.**

Eğer illa ki bir "devrim"den bahsedilecekse o da "milli mücadele" içinde palazlanan Türk burjuvazisinin eski ittifakatçı komprador küçük burjuvazinin bir kısmıyla birlikte Kemalist iktidarın hakim unsurları olmaları ve böylelikle "yeni" komprador Türk büyük burjuvazisini oluşturmalarıdır. Ki bu "devrimin" mülkiyet ayağı çoğunluğu azınlık milliyetlerden oluşan eski komprador büyük burjuvazinin mallarının-mülklerinin-servetinin-zenginliğinin gasp edilmesiyle sağlanmıştır. Bu "el değiştirmenin de" bir devrim olarak nitelenemezliği her şeyden önce mülkiyet sisteminde esaslı bir değişiklik olmadığı açıktır. **Azınlık kompradorlarının yerini Türk kompradorlarının alması kuşkusuz ki Türk kompradorları (ve toprak ağaları) için bir devrimdir. Ancak Türk, Kürt uluslarından ve çeşitli milliyetlerden halk açısından bir devrim olmadığı açıktır.** Daha sade bir ifade ile bugün birerince devrim olarak tanımlanan süreç eski komprador burjuvazinin bir kısmının (ki bunlar çoğunlukla azınlık milliyetlere mensup burjuvalardı) ve toprak ağalarının yerini komprador burjuvazinin ve toprak ağalarının bir başka kesiminin almasından ibarettir.

İşte "milli mücadele" sonrasında 1920'li yılların ikinci yarısı ve 1930'lu yıllarda daha da şekillenen Kemalist ideoloji bu sınıfın sınıfsal çıkarlarının ifadesi olarak ortaya çıkmıştır. Her ne kadar "milli mücadele" sonrasında şekillendirilen devlet aygıtı Ke-

malist diktatörlük olarak esasta iki ana kampa ayrılan Türk hakim sınıflarının bir kanadının çıkarlarını temsil etse de bir bütün olarak Türk hakim sınıflarının sınıf çıkarlarını da temsil etmektedir.

Kemalist ideolojinin şekillenmesi ve 1930'lu yıllarda "Kemalist tek parti diktatörlüğünün" faşist resmi ideolojisi olarak tanımlanması ikinci paylaşım savaşı sonrası ve 1960'lı yıllarda bir resmi ideoloji olarak geçirmiş olduğu evrimin bilimsel bir şekilde analiz edilebilmesini Kaypakkaya'nın Kemalizm tahliline ve tarihsel materyalist yöntemine borçluyuz.

Kaypakkaya'nın Kemalizm değerlendirmesi yukarıda işaret ettiğimiz üzere basit bir üst yapı kurumu olarak değerlendirilemez. Benzer şekilde **Kaypakkaya Kemalizm'i değerlendirirken onun tarihsel gelişimini de ortaya koymuştur.** Böylelikle bize Türkiye tarihi hakkında da kısa bir değerlendirme sunmuştur. Kaypakkaya Kemalist hareketi "milli mücadele" döneminde "liberal demokratik" eğilimin değil de "liberal" eğilimin yani ulusal burjuvazinin sağ kanadının ve komprador burjuvazinin sınıfsal çıkarlarını temsil ettiğini ortaya koymasının yanı sıra bununla yetinmemiş ve aynı zamanda TC'nin kuruluş yılları sonrasında Kemalist iktidar dönemi ikinci paylaşım savaşı süreci ve sonrası 27 Mayıs 1960 darbesi ve benzeri hakkında da değerlendirmelerde bulunmuştur. Bu anlamıyla **Kaypakkaya sadece kurucu bir ideoloji olarak Kemalizm'i tanımlamakla yetinmemiş, geçirmiş olduğu evreleri de değerlendirerek Kemalizm'in bir resmi ideoloji olarak Türk hakim sınıfları tarafından nasıl yeniden ürettiğini ve iktidar mücadelesinde nasıl bir rol oynadığını da ortaya koymuştur.** Böylelikle Kaypakkaya Türk devletinin kuruluşundan 1970'li yıllara kadarki tarihsel sürecini ortaya koyarken dolaylı yoldan da olsa resmi ideolojinin geçirmiş olduğu evrimi de ortaya koymuştur. Bu ise beraberinde Kaypakkaya'nın sadece resmi ideolojiye karşı cepheden bir duruşu değil bununla birlikte bu ideolojinin yeniden üretiminin en önemli araçlarından biri olan resmi tarih yazımına karşı bir duruşu da doğurmuştur.

Kaypakkaya'nın Kemalizm'i çözümlemesi ve özellikle de "milli mücadele" sonrasında Türk hakim sınıflarının iki esaslı kampa bölünerek bir iktidar mücadelesi içine girdikleri tespiti beraberinde bir yandan Türk devletinin sınıfsal karakterinin doğru tespit edilmesini getirmiş diğer yandan ise hem ta-

rihsel süreç hem de bugün açısından Türk hakim sınıfları arasında yaşanan iktidar mücadelesinin doğru çözümlenebilmesini de sağlayabilmiştir.

Bu sayede Kemalizm'in sınıfsal özü doğru kavranmış ve aynı zamanda bir ideolojinin yeniden üretilmesinin en önemli araçlarından biri olan "biz bize benzerizci" resmi tarih yazımının Marksist açıdan eleştirilmesinin de önü açılmıştır. Bu anlamıyla Kaypakkaya'nın tezlerinde Kemalizm'in faşist özünün ortaya konulmasının yanında örneğin "Ermeniler müstesna" ifadesini bulan Ermeni soykırımının dilendirilmesi ya da o zaman bırakalım bir ulus olup olmadıklarını var olup olmadıkları bile tartışma konusu olan Kürt ulusunun bir ulus olarak var olduğunun ve benzeri ortaya konulması gibi son derece önemli ve bir o kadar da dönemine göre cüretkar tezlerinin doğruluğunun arkasında sınıfsal bakış olduğu ifade edilmelidir.

Kaypakkaya'nın MLM yaklaşımı ülkemizde Kemalist hareket başta olmak üzere daha bir dizi son derece önemli alanda ilk kez Marksist tezlerin ifade edilmesi anlamını taşır. Bu anlamıyla ülkemizde ilk kez Kemalizm'den resmi ideolojiden ve resmi tarih yazımından Kaypakkaya'nın tezleri ve gerçek anlamda bir kopuş yaşanmıştır.

Günümüzde resmi ideolojiye ve "yeni" tarih yazımına karşı duruş

Günümüzde Türk hakim sınıfları arasında yaşanan iktidar mücadelesine paralel olarak resmi tarih yazımının ve resmi ideolojinin yeniden ele alınması söz konusudur. Bu yeniden ele alınmanın özde bir değişiklik işaret etmediğine işaret etmiştik. Ancak yine işaret etmiştik ki, hakim sınıfların her bir kliği resmi ideolojiyi kendi klik çıkarları doğrultusunda şekillendirmeye çalışmaktadır. Bunun için de TC'nin kuruluşu sonrası esaslı iki kampa ayrılan Türk hakim sınıf klikleri kendi sınıf çıkarlarına uygun olarak resmi ideolojiyi savunmuş ve bu ideolojinin yeniden üretilmesinin en önemli araçlarından biri olarak resmi tarih yazımına başvurmuştur.

Bunlardan birincisi; kendisini Kemalist olarak adlandıran ve daha geniş anlamda Atatürkçü olarak tanımlayan burjuva feodal kliğin Kemalizm'i ve onun resmi tarih yazımını "çılgın Türkler" edebiyatıyla yeniden üretmeye çalışmasıdır. **Bugün bu kliğe hakim olan "duygu" ellerindeki iktidar olanaklarının parça parça yitirilmesidir.** Dolayısıyla bu klik

“direniyor.” TC’nin kuruluşundan itibaren iktidar olanakları, devlet aygıtının önemli mevzilerini elinde tutan ve en önemlisi de orduyu denetimi altında bulduran bu kliğin önemli oranda güç kaybetmekle birlikte halen mevzilerini koruduğunu ve hatta birkaç başarısız darbe girişiminde bulunduğunu biliyoruz.

Diğer kamp ise kendisini muhafazakar demokrat olarak tanımlayan ve esasen TC’nin kuruluşunda Kemalist iktidar tarafından iktidar olanaklarından yararlandırılmayan hakim sınıf kliğinin devamcisıdır. Bu klik TC’nin kuruluş yıllarında Terakkiperver Fırka, daha sonradan Serbest Fırka ve “çok partili faşizme” geçiş sonrasında ise Demokrat Parti’de kendini ifade eden burjuva feodal kliğinin devamıdır. Her ne kadar bugün iktidarda olan AKP, geçmişte bu kliğin tali bir unsuru olarak örgütlenen Milli Nizam Partisi, ardından örgütlenen Refah Partisi geleneğinden gelmiş olsa da 28 Şubat darbesi sonrasında yaşanan gelişmelerle birlikte bu partinin içinden çıkan kadrolarla birlikte kurulan bir parti olarak Türk devletinin ikinci kampı olarak tanımlayabileceğimiz ve Kemalist ya da Atatürkçü olarak kendilerini adlandıran komprador büyük burjuva ve toprak ağalarının sınıfsal çıkarlarının temsilcisi konumundadır.

Bu parti kendinden önceki bütün muhalif hakim sınıf partilerinin yapmış olduğu Kemalist kliğinin iktidar olanaklarından sadece kendisinin yararlanmasına karşı çıkmış, kendi temsil ettiği kliğinin de bu olanaklardan, emperyalistlerle girilen ilişkilerden alınan komisyonlardan, devlet ihalelerinden yararlanması vb. mücadelesi içine girmiştir. AKP’de temsil edilen hakim sınıf kliği iktidar olanaklarını kendi lehine kullanmayı, devlet ihaleleri başta olmak üzere emperyalistlerden Türkiye pazarına girmek için komisyon almayı vb. kendi sınıfsal çıkarları açısından daha da artırma çabası içindedir.

Türk hakim sınıf klikleri arasında tüm hızıyla bu iktidar dalaşı kendisini sadece ekonomik alanda değil, bütün alanlarda göstermektedir. Bu iktidar dalaşına paralel olarak şu anda kendisini AKP’de temsil eden burjuva feodal hakim sınıf kliğinin kendi konumunu güçlendirmek için bir yandan devlet aygıtında mevzi kazanma içindeyken (son anayasa değişikliği özellikle yargı bürokrasisinde hakim olmayı amaçlamaktadır) diğer yandan ise bu adımları destekleyecek biçimde TC devletinin resmi ideolojisini de kendine göre yorumlamakta, devlet aygıtında daha fazla hakim olabilmek için yapmış olduğu hamleleri güçlendirebil-

mek için yeni bir tarih yorumuna başvurmaktadır. Böylelikle “yeni” bir resmi ideoloji ve “yeni” bir tarih yazımı gündeme taşınmaktadır. Son yıllarda özellikle akademik camiada doğrudan doğruya Kemalizm’in faşist karakterine olmasa da ucundan kıyısından artan eleştirilerin arka planında bu olgu yatmaktadır. Başlangıçta bu eleştirilerde kendilerine muhataplar diyen kimi İslamcı aydınların rolü olsa da zamanla devlet olanaklarından yararlanmakla beraber bu koroya kendini liberal olarak tanımlayan aydınlar da katılmıştır. Bugün AKP çevresinde kümelenen ve kendilerine liberal muhafazakar olarak tanımlayan entelijansiya AKP’nin temsil ettiği kliğinin iktidar dalaşında başarısı için ter dökmektedir. AKP’nin neo-liberal politikalar doğrultusunda atmış olduğu adımlar TC devletinin resmi ideolojinin ve ona uygun olara resmi tarih yazımının yeniden üretilmesini getirmektedir. Emperyalizmin yarı sömürge bir ülkesi konumunda bulunan TC devletinin resmi ideolojinin de bu yarı sömürge statüye uygun olarak emperyalist politikalar doğrultusunda şekillendirileceği çok açıktır. Zaten TC’nin kuruluşundan günümüze kadar ister “tek partili faşizm” olsun ister “çok partili faşizm” olsun hangi hakim sınıf kliği olursa olsun yapılagelen bu olmuş, Türk devletinin resmi ideolojisi günün konjontürel çıkarları doğrultusunda emperyalist sermayenin yönelimi gözetilerek yeniden şekillendirilmiştir. Bu politikada değişmeyen tek şey hangi hakim sınıf kliği olursa olsun Türk hakim sınıflarının emperyalizme hizmeti/uşaklığı ve Türk Kürt ulusları başta olmak üzere çeşitli milliyetlerden Türkiye halkına saldırganlığı, sömürüsü, baskısı ve zulmü olmuştur. Bugün de AKP’nin yapmış olduğu budur.

TC tarihi bize fazlasıyla göstermiştir ki, her iki klik de kendi çıkarları başta olmak üzere sınıf çıkarlarını hayata geçirebilmek için geniş halk kitlelerinin desteğini belli bir süre de olsa arkalarına almak zorundadırlar. Bu zorunluluk özellikle devlet aygıtını elinde tutan kliğe karşı mücadele eden klik için olmazsa olmazdır. Zaten kitleler de hep böyle durumlarda hatırlanır! Bugün de AKP’de kendisini ifade eden burjuva feodal hakim kliği devlet aygıtında önemsiz birkaç mevzi değil bir bütün olarak söz sahibi olmak istemekte ve bunun için de kitlelerin desteğini “millet iradesi” yalanıyla arkasına almak istemektedir. Türk devletinin halk kitleleri üzerinde uyguladığı zulmü, baskıyı ve sömürüyü kendi politik malzemesi olarak kullanmakta; “mağdur” edebi-

yatıyla “ezilen”, “horlanan” kitlelerin sesi ve demokrasinin, özgürlüğün, sivillığın vb. temsilcisi olma iddiasıyla kendi iktidar mücadelesi için başarıyla kullanılmaktadır.

AKP bu politik duruşuna meşruluk kazandırabilmek için resmi ideolojiye ve resmi tarih yazımına karşı “muhalif” bir duruş sergilemekte; AKP destekçisi “liberal-muhafazakar” entelijansiya bunun için yoğun bir uğraş vermektedir. Ancak hemen belirtelim, bugün liberal-muhafazakarlar tarafından ortaya atılan resmi ideoloji ve tarih yazımı eleştirisinde meselenin özüne dair resmi ideolojinin sınıfsal karakterine dair bir eleştiri söz konusu değildir. Olması da beklenmemeli zaten. Çünkü bugün kendisini AKP’de temsil eden klik, bilakis emperyalist politikaların bir ürünü olarak gerçekleştirilen 12 Eylül AFC’sinin sonucu izlenen resmi ideolojinin bir sonucu olarak daha geniş taban bulmuş, bilhassa da 24 Ocak kararları ile uygulamaya konulan neo-liberal politikalarla daha da palazlanmıştır.

Resmi ideolojinin emperyalizm ile işbirliği de halka karşı saldırganlık şeklindeki ana sınıfsal özü korunarak politik olarak TC’nin içinde bulunduğu coğrafyada emperyalizmin daha aktif bir taşeronu olarak konumlanması hedeflenmektedir. Yoksa bugün bir dönem TC’nin resmi ideolojindeki “ilke”lerden biri olarak vaaz edilen “devletçilik”i kimse anlamamaktadır. **Bütün hakim sınıf klikleri bu anlamda serbest piyasacıdır.** Bu nedenle TC’nin resmi ideolojisinde belirleyici olan etken bir yarı-sömürge olarak emperyalizmin andaki ekonomik-politik yönelimine uyumudur. Ve zaten asıl mesele de burada ortaya çıkmaktadır. Emperyalizmin her yönelimine en iyi uyum sağlayan Türk hakim sınıf kliği devlet aygıtını kontrol etmede ve kendi klik çıkarlarına olanak tanımada avantajlı bir durum sağlamaktadır. Bugün açısından AKP’de temsil edilen Türk hakim sınıf kliği başta ABD emperyalistleri olmak üzere emperyalistlerle “ortak iş tutmada” başarılı olduğu için konumunu koruyabilmektedir. Emperyalistler AKP’ye tam destek sundukları için olası bir darbeden kurtulmuşlardır. Tersine de doğrudur. Emperyalistler, Kemalist kliği tercih etmediği için darbe planlarına destek vermemişlerdir. Bugün açısından AKP, tam anlamıyla emperyalist sermayenin istediği bir konumlanmış içindedir.

Bu konumlanma, Türk devletinin en önemli kurumlarından olan Dışişleri Bakanlığının başında olan

A. Davutoğlu’nun “**Stratejik derinlik**” adlı çalışmasında tanımlanmaktadır. Bu yaklaşıma göre TC, bulunduğu coğrafyada “büyük bir gücün (emperyalizmin -PN) güç yansıtması”nın aracı olarak ortaya konulmakta “komşularla sıfır problem”, “oynak eksenli dış politika” vb. argümanlarla ifade edilmektedir. Bu konumlanmanın politik alandaki spekülatif ifadesi ise “neo-Osmanlıcık” olarak dillendirilmektedir.

Bu yeniden şekillendirme bağlamında örneğin resmi ideolojinin dine yaklaşımı gözden geçirilmekte emperyalizmin işbirlikçisi, bir tür İslam anlayışı ile TC devleti “İslam dünyasına” örnek ve lider bir devlet olarak konumlandırılmak istenmektedir. TC bulunduğu coğrafyada emperyalist sermayenin çıkarları doğrultusunda Büyük Ortadoğu Projesinin eşbaşkanı olarak öne sürülmekte, Türk hakim sınıfları da bu “yeni” görevden kendi sınıf çıkarları adına nemalanmaya çalışmaktadır.

Hal böyle olunca TC devletinin resmi ideolojisi de bu konumlanmaya göre yeniden ele alınmakta, politik söylem buna uygun olarak değiştirilmekte, TC faşizmi adeta “komşularıyla sıfır problemlili bir ülke” olarak propaganda edilmektedir.

Türk devletinin emperyalist politikalar doğrultusunda yeniden şekillendirilen bu vizyonu, liberal-muhafazakarlar tarafından çeşitli araçlarla yeniden üretilmektedir. İlginç ve bir o kadar da anlamlı bir tesadüf olması açısından M. Kemal’in “Yurtta sulh cihanda sulh” (!) söylemini bayrak edinen ve tıpkı o dönemde yapıldığı gibi bir yandan ülke halkına her türlü zulmü, sömürüyü, baskıyı, katliamı reva görürken, ikiyüzlüce barış sloganlarına başvuruluyorken, bugün de “açılım” adı altında başta Kürt ulusu olmak üzere çeşitli milliyetlerden halka saldırılmaktan geri durulmamaktadır.

AKP sözcüsü bu liberal-muhafazakarların politik söylemine damgasını vuran bir başka özellik ise Türk devletinin resmi ideolojisinin özünün nasıl korunduğunu gösterir. Liberal-muhafazakar söyleminin ileri sürmüş olduğu tepkide Türkiye’nin özgünlüğüne yapılan vurgular dikkat çekicidir. Bu haliyle Kemalist ideolojinin tıpkı kendisinin “biricikliğini” yaptığı vurgu gibi “yeni” resmi ideoloji de “yeni” resmi tarih yazımı Türkiye’nin kendisinden başka hiçbir ülkeye benzemediğinin propagandasını yapmaktadır.

Bu haliyle Kemalizm’in “biz bize benzerizci” yaklaşımının yeniden üretilmesi anlamına da gelen

bu ele alış, Türkiye'nin "medeniyetler savaşının" tam göbeğinde ve bu anlamıyla bir örnek ülke olması nedeniyle nevi şahsına münhasır özellikler arz ettiğini ileriye sürer.

Bu yeni liberal-muhafazakar tarih yazımında Türkiye'nin "temel sorunları" dünya çapındaki konjonktüre uygun olarak etnik, dini vb. kimlik sorunları olarak tanımlanarak bu meselelerin çözülmesi ile var olan sorunların aşılacağı vaaz edilmektedir. Nihayet bugün birisi bitmeden diğeri başlatılan ama ne hikmetse hiçbir adımı atılmayan "açılım" propagandasının bu yaklaşım ile ilgisi vardır. Pek tabii ki Türk hakim sınıflarının bu politik söyleminde sınıflar ile sınıf mücadelesi yoktur. Artık Türk hakim sınıfları geçmişteki gibi "sınıfsız, kaynaşmış bir kitleyiz" diyerek sınıfların varlığını inkar etmemekle birlikte yazılan "yeni" resmi tarih ile ve buna uygun olarak kotarılan değerlendirmelerde sınıf ve sınıf mücadelesi çarpıtılarak, yok sayılarak, Türkiye toplumunun "özgünlüğü" yeniden kutsanmaktadır. TC faşizmi kendini bu kez daha farklı bir yoldan üretmektedir! Böylelikle liberal muhafazakarların son dönemde başta '71 devrimci önderleri olmak üzere halkın mücadelesini, sınıflar ve sınıf mücadelesini, çarpıtmaları düşünsel arka planı oluşturmaktadır. Bu sayede her yandan sınıf mücadelesinin varlığı yok sayılmakta, var olan mücadele de darbecilikle suçlanarak değersizleştirilmekte ve "kullanılmış gençler" edebiyatı yapılmaktadır. Bunda amaçlanan bugün kitlelerin geçmiş tarihten dersler çıkarıp devrimci mücadele içine girmemesi, AKP'nin yani hakim sınıfların bir kliğinin arkasında saf tutulmasının sağlanmasıdır.

Böylelikle liberal-muhafazakarlar tarafından resmi ideolojinin özü korunarak yapılan değişiklikler ve buna uygun olarak yeniden üretilmeye çalışılan resmi tarihle Türkiye halkının emperyalist politikalar doğrultusunda ve özellikle de neo-liberal sermayenin ihtiyaçları açısından sömürüye tabii tutulmasına daha da hız verilmekte; bu politikalar doğrultusunda hem devlet aygıtı hem de toplum yeniden düzenlenmektedir.

Türk hakim sınıflarının kendi aralarında yaşanan bu iktidar dalaşına ve bunun politik anlamdaki yansımalarına karşı ilericiler, devrimciler geçmiş yıllara oranla daha donanımlı bir durumdadırlar. TDH'nin önemli bir kesimi Türk hakim sınıflar arasındaki bu iktidar savaşında "taraf" olmayı tercih etmiştir. Ancak aynı duyarlılık özellikle de resmi ideoloji ve tarih yazımına karşı ortaya çıkan

eleştirel duruşlarda yaşanmamaktadır. Bu noktada gerek Kemalist ideolojiye karşı ve gerekse de bu "veysayet" rejimine yöneltilen eleştiriler karşısında bir kafa karışıklığı söz konusudur.

Her ne kadar özellikle Kemalizm ve resmi tarih bağlamında Kaypakkaya'nın tezlerinin yaratmış olduğu bir bilinç ve özellikle de Kürt Ulusal Hareketinin pratik olarak ulaştığı aşamanın TC'nin resmi ideolojisini sorgulanmasına neden olmuşsa da bu alanda belli bir kafa karışıklığının olduğu açıktır. Örneğin Kemalizm'e ve resmi ideolojiye en cepheden karşı duran Kürt Ulusal Hareketi bile bu ideolojinin yeniden üretilmesinden başka bir şey olmayan liberal-muhafazakar tezlerden etkilenmektedir.

TC faşizminin resmi ideolojisinin ve resmi tarih yazımının liberal-muhafazakar kalemlerce yeniden üretilmesi ve bu bağlamda geçmiş tarihsel süreci "mahkum" eden bir "liberal-muhafazakar" özgüçülüğünün yeniden propaganda edilmesi gerçekte Türk hakim sınıflarının ve onların faşist devlet aygıtının kendisini tahkim etmesinden emperyalist politikalar doğrultusunda yeniden şekillendirilmesinden başka bir anlama gelmemektedir.

Amaçlanan TC tarihinin bize fazlasıyla gösterdiği gibi Türk hakim sınıfları arasındaki klik mücadelesinde kitleleri kendi arkasında yedekleyebilmek; bağımsızlık, özgürlük, demokrasi gibi taleplerini bir kaldıraç olarak kullanıp kendi sınıf çıkarlarının başarısını ve bekasını sağlamaktır. Yoksa örneğin AKP'nin bugün darbeciliğe karşı olması onun gerçekte darbeciliğe karşı olduğu anlamına gelmemektedir. Ya da AKP'nin demokrasisi kendisi için demokrasidir. Dolayısıyla bugün ilericilerin, devrimcilerin hakim sınıfların kendi aralarındaki iktidar mücadelesinde kullanmış oldukları çeşitli argümanların içeriğini iyi görmesi gerekir.

Türk hakim sınıf klikleri arasındaki bu mücadelenin iç yüzünün görülebilmesini, Türk devletinin niteliğinin ortaya konulabilmesini ve halihazırda uygulanan politikaların tarihsel arka planını çözümlenebilmesini, Kaypakkaya'nın başta Kemalizm tahlili olmak üzere ileriye sürmüş olduğu bir dizi tezin varlığına borçluyuz. Bu açıdan onun ileri sürdüğü tezler ve TC tarihini kısaca da olsa tarihsel materyalist yaklaşımla analiz etmesi bugün Türk hakim sınıfları ve onların sözcüleri liberal muhafazakarların "özgüçülük"/"biz bize benzerizci" yaklaşımının üzerinden yükselen faşist devlet aygıtını ve

uygulanan politikaların halk yararına değerlendirilmesinde halen bir başvuru kaynağı olmayı sürdürüyor.

Bu anlamıyla bugün açısından hakim sınıflar arasındaki klik mücadelesinde “taraf” olmamak için “liberal veya ulusalcı” ya da “liberal veya muhafazakar” saflarda değil de Marksist saflarda olmak için mutlaka ama mutlaka Kaypakkaya’nın tezlerine başvurmak gerekir. **Bu anlamıyla Kaypakkaya, Kemalizm ve resmi ideoloji değerlendirmesinde bir denek taşıdır. Kaypakkaya’sız halk yararına bir tarih yazımı ve resmi ideolojiye karşı duruş söz konusu değildir.** Eğer onun tezlerinden bağımsız bir duruş sergilendiği ileriye sürülüyorsa ya Kemalist “liberal ulusalcı” tezlerin ya da “liberal muhafazakar” tezlerin etkisinde kalınmış ya da Kaypakkaya’nın tezleri tekrar edilmekle birlikte onun ismi zikredilmemiştir. Bununla bağlantılı olarak onun resmi ideoloji ve resmi tarih karşısındaki çözümlemesinin gerçek mahiyeti anlaşılmamış olur. **Her halükarda eğer ülkemizde halk yararına, ilericilik-devrimcilik adına bir resmi ideoloji çözümlemesi yapılacaktır.** Çünkü bu tezler bu topraklarda Marksizm’in M. Suphi sonrası ortaya konulmasının ilk ve en etkili adımıdır. Açığı ki Kaypakkaya’sız bir resmi ideoloji eleştirisi yapılamaz, var olan alternatif resmi tarih eleştirileri ise en nihayetinde hakim sınıfların kendilerini yeniden üretmelerinin bir aracına dönüşür. Dolayısıyla hem resmi ideolojiye karşı net ve tavizsiz duruşta hem de resmi tarih yazımının “eski” ve “yeni” versiyonlarında hareket noktası daima Kaypakkaya’nın tezleri olmak zorundadır.

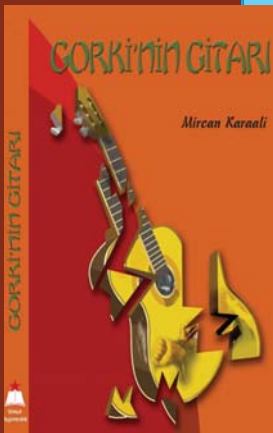
Geçmişte Türk hakim sınıflarının kendi aralarındaki iktidar mücadelesine rahatlıkla yedeklenebilen ilericiler-devrimci mücadele ve özellikle de halkın düzene karşı tepkisi; bugün sosyal pratik sayesinde edinilen tecrübeler ve hiç kuşkusuz ki Kaypakkaya’nın sınıf analizine dayanan tezleri sayesinde belli oranda bu iktidar dalaşında mesafeli durulmasını sağlamıştır. Ancak buna rağmen genel olarak devrimci hareketin Türk hakim sınıfları arasında yaşanan iktidar dalaşının ve bunun bir ürünü olarak gittikçe daha da popülerleşen Kemalizm eleştirilerinin ve buna uygun olarak piyasaya sürülen “yeni” tarih değerlendirmelerinin gerçek muhtevası tam olarak çözümlenebilmiş değildir. Deyim yerindeyse yıllarca halka yönelik saldırının resmi adı olan Kemalizm ve onun tarihine

yönelik getirilen eleştiriler ve değerlendirmeler kimi ilericileri, devrimcileri hoşnut etmekle kalmamakta aynı zamanda etkilemektedir. Devrimci hareket safalarında zaten güçlü bir damar olan “biz bize benzerizci” yaklaşım böylelikle özellikle “liberal muhafazakar”ların “liberal” kanadınca üretilen tezlerin gerçek mahiyeti kavranmadan sahiplenilmesini ve dillendirilmesini getirmektedir. Bu anlamıyla kimi liberal solcunun çalışmaları, kitapları ve makaleleri başucu kitapları haline gelmekte, genç devrimci kuşaklar başta Kemalizm olmak üzere resmi ideoloji ve resmi tarih eleştirisini bu kitaplardan öğrenmektedir. Bu ise beraberinde Türkiye devrimci hareketinin bir kısmının pratikte hakim sınıfların arkasında yedeklenmesi bile düşünsel anlamda böyle bir yedeklenme tehlikesini barındırdığını ifade etmek gerekir. Ki devrimci hareket içinde Kemalizm hayranlığı ve ona ilericiler misyon biçen anlayışların varlığı düşünülürse bu türden bir yedeklenmenin yanında bu kez farklı bir yedeklenmenin gelişmesi söz konusu olabilir.

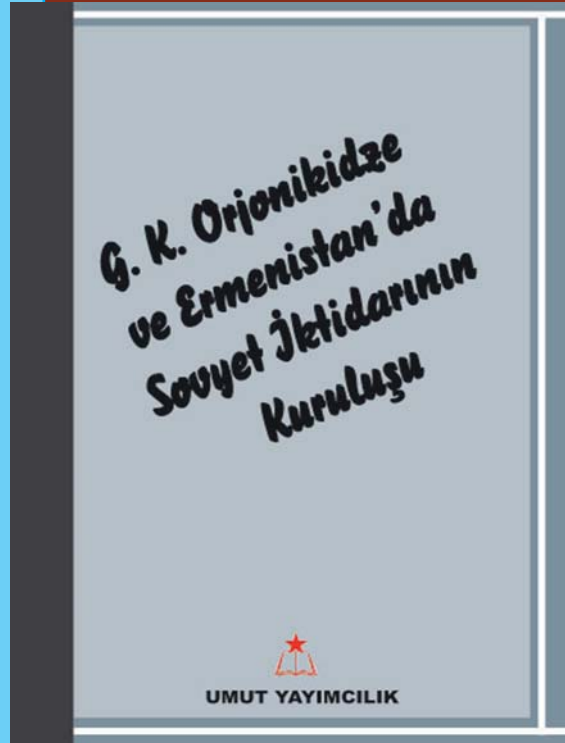
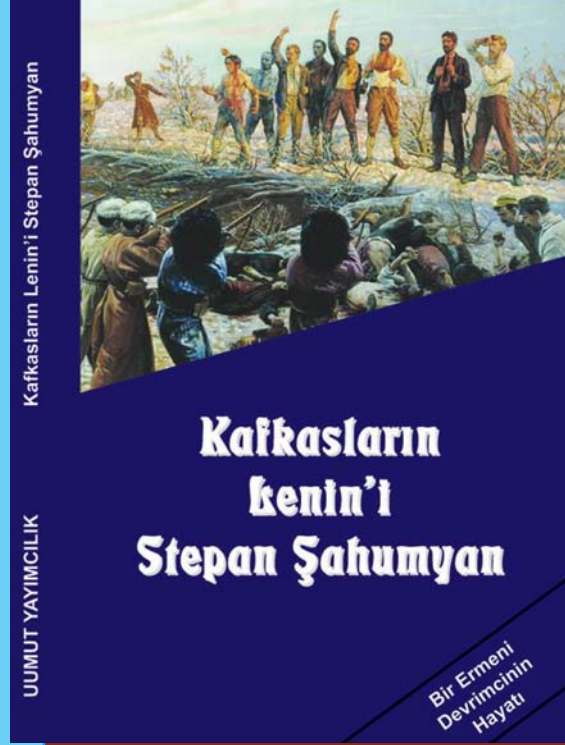
Dolayısıyla her iki türlü yaklaşım ve onların alâmetifarıkası olan “biz bize benzerizci” ele alışı karşı Kaypakkaya’nın Marksist-Leninist-Maoist tezleri başucu kaynağı olmayı sürdürecektir.

Bir hususa değinmeden bitirmeyelim. **Bugün açısından Türk hakim sınıfları arasındaki dalaşa yönelik dillendirilen bir başka pratik duruş “üçüncü taraf” olma yaklaşımıdır.** Bu türden öneriler hakim sınıflar arasındaki klik mücadelesinin gerçek muhtevasının anlaşılmadığı, Kemalizm’in resmi ideolojinin gerçek içeriğinin hiç bilinmediğine ve en nihayetinde devlet karşısında zaaf duruşa işaret eder. Bugün hakim sınıfların her iki kampı farklı ideolojilere sahip değillerdir ki bir üçüncü taraf olma önerisi getirilsin! Her iki hakim sınıf kliği de Türk komprador büyük burjuvazisi ve toprak ağalarının sınıfsal çıkarlarını temsil etmektedir. **Bu anlamıyla gerçekte tek bir taraftırlar.** Eğer olunacaksa ikinci taraf yani proletaryanın ve halkın tarafında olunmalıdır!

Bugün Kaypakkaya’nın tezleri sosyal pratiğin defalarca test ettiği gibi canlılığını korumaya devam ediyor. Onun tezlerinin bugün halen geçerliliğini koruyor olması bu tezlerin sınıf analizine dayanıyor olmasındandır. Ülkemizde sınıflar ve sınıf mücadelesi var oldukça Kaypakkaya’nın tezleri önemini korumaya devam edecek, her türlü nevi şahsına münhasır tezlerin karşısında proletaryanın ve halkın tezleri olma devam edecektir.

UMUT
YAYINCILIK
BÜROLARI
VE
KİTAPÇILARDA

TOPRAĞI KENDİNİZE
YATAK ETMİŞSİNİZ
YILDIZLARI DA YORGAN DIYE
ÜSTÜNÜZE SERMİŞSİNİZ
RÜZGARDA UŞÜMEMEK İÇİN
AĞAÇLARI DUVAR YAPMIŞSİNİZ
DERSİM BİZDEN YANA,
DAĞLAR, EVET DAĞLAR
BİZDEN YANA CANLAR...

